

సంపుటము-III

సమావేశము-2 - 15వ శాసనసభ

నంబరు. 4

వెల : రూ.28-00

25 జూలై, 2019

గురువారం (వడకొండవ రోజు)

(శక సంవత్సరము-1941

అషాడం - 24)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపాలు
**ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES**

అధికార నివేదిక
OFFICIAL REPORT

విషయ సూచిక

క్రమ సంఖ్య	విషయం	పేజీ నం.
1.	నభ ప్రారంభం (ఉ.గం.9.00 లకు)	01-01
2.	వాగ్రూప ప్రశ్నలు - సమాధానాలు (గవర్నర్‌గారి ప్రమాణ స్వీకారానికి హాజరు అయ్యేందుకు గౌ. సభ్యులకు బస్సులు ఏర్పాటు గురించి)	01-131
3.	జీరో అవర్ (శూన్యగంట)	131-139
4.	ఆర్థిక వద్దులు నభకు సమర్పణ మరియు చర్చ	139-140
5.	స్వల్ప వ్యవధి చర్చ (To stabilize Ayacut of Krishna Delta and Sagar Delta and also to provide drinking water to Rayalaseema. Nellore and Prakasam District by lifting Godavari Water to Srisalim and Nagarjunasagar Dams along with Telangana)	140-181
6.	ప్రభుత్వ బిల్లుపై చర్చ THE ANDHRA PRADESH CROPS CULTIVATOR RIGHTS BILL, 2019 (L. A. BILL No. 29 OF 2019)	181-184
7.	సభ్యుల సస్పెన్షన్	184-187
8.	ప్రభుత్వ బిల్లులపై చర్చ కొనసాగింపు మరియు ఆమోదం 1. THE ANDHRA PRADESH CROPS CULTIVATOR RIGHTS BILL, 2019 (L. A. BILL No. 29 OF 2019) 2. THE ANDHRA PRADESH CHARITABLE AND HINDU RELIGIOUS INSTITUTIONS AND ENDOWMENTS (AMENDMENT) BILL, 2019 (L. A. BILL No. 30 OF 2019)	188-220
9.	నభ వాయిదా(సాయంత్రం గం. 4.31 ని.లకు)	220-220

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ
ప్రధాన అధికారులు

గౌరవ సభాపతి :: శ్రీ తమ్మినేని సీతారాం

గౌరవ ఉప సభాపతి ః శ్రీ కొన రఘువతి

కార్యదర్శి(ఇన్‌చార్జ్) :: శ్రీ పి.బాలకృష్ణమాచార్యులు

[illegible]

నహాయ కార్యదర్శులు ః

శ్రీ పి.వి.సుబ్బారెడ్డి

శ్రీ కె.రాజకుమార్

శ్రీమతి ఆర్.వనితారాణి

శ్రీమతి డా.వై.కామేశ్వరి

శ్రీ కె.వెంకటేశ్వరరావు

శ్రీ డి.జగన్మోహన్రావు

శ్రీ బి.ప్రభాకర్రావు

శ్రీమతి కె. భారతి

శ్రీమతి డి. విజయకుమారి

[illegible]

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
గురువారం, 25వ తేది జూలై 2019.

(సభ ఉదయం 9.00 గంటలకు సమావేశమైనది. గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

MR.SPEAKER: Now Question Hour, LAQ No.335

వంశధార నీటిపారుదల ప్రాజెక్టు

ప్రశ్న నెం.335(101)

శ్రీమతి రెడ్డి శాంతి, ఎం.ఎల్.ఏ.,

గౌరవనీయులైన జల వనరుల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) 2013, భూసేకరణ (సవరణ) చట్టం ప్రకారం వంశధార సాగునీటి ప్రాజెక్టు క్రింద నిర్వహితులకు ఏదైన నష్ట పరిహారాన్ని చెల్లించడమైందా లేనట్లయితే, అందుకు గల కారణాలు ఏమిటి;
- ఆ) 2013, భూసేకరణ (సవరణ) చట్టం ప్రకారం ప్రభుత్వం సదరు నష్ట పరిహారాన్ని చెల్లించడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలు ఏమిటి?
- ఇ) అయితే, ఆ వివరాలు ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన జల వనరుల శాఖ మంత్రి (శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్ కుమార్):

- అ) లేదండీ, 1894 పాత భూసేకరణ చట్టం క్రింద 19 ముంపుకు గురైన జనావాసాలలో సేకరించిన భూముల విషయంలో ప్రాసీడింగులను చేపట్టి, 2013 క్రొత్త ఎల్ఎఆర్ఆర్ చట్టాన్ని అమలు చేసి/ప్రారంభించక ముందే పూర్తి చేసినందుకు.
- ఆ) లేదండీ.
- ఇ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నంకాదు.

శ్రీమతి రెడ్డి శాంతి (SMT.REDDY SHANTHI)(పాతపట్నం):అధ్యక్షా,ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రజాస్వామ్య ఆలయం అయిన శాసనసభలో మొట్టమొదటిసారిగా నాకు అవకాశం ఇచ్చిన దేవునికి, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్రెడ్డిగారికి, మా నియోజకవర్గ ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించే విధంగా పనిచేస్తానని నన్ను ఎమ్మెల్యేగా గెలిపించి ఈ సభకు పంపించిన మా పాతపట్నం నియోజకవర్గం ప్రజలకు, అలాగే ఈరోజు మొట్టమొదటిసారిగా మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇచ్చిన మీకు మనస్ఫూర్తిగా చేతులు జోడించి నమస్కరిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఉత్తరాంధ్రలో అత్యంత వెనుకబడిన జిల్లా శ్రీకాకుళం జిల్లా. అత్యంత వెనుకబడిన శ్రీకాకుళం జిల్లాను సస్యశ్యామలం చేయాలి, ఇక్కడ రైతులు రైతుకూలీలుగా మిగిలిపోతున్నారు.

ఏమాత్రం జీవనాధారం లేక వలసలు వెళ్లిపోతున్నారు. వారికి ఏవిధంగానూ కూడా ఆర్థిక సహాయం లేదు. సోషియో ఎకనామిక్ సర్వేలో కూడా శ్రీకాకుళం జిల్లా అత్యంత వెనుకబడిన జిల్లాగా ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనే కాకుండా, భారతదేశంలోనే ఉంది. మరి చరిత్రను తిరగరాయాలి, శ్రీకాకుళం జిల్లాను సస్యశ్యామలం చేయాలి, పౌరుల జీవన ప్రమాణాలు పెంచాలనే మంచి స్ఫూర్తితో డా.వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తర్వాత మొట్టమొదటిగా జలయజ్ఞంలో భాగంగా వంశధార ప్రాజెక్టును నిర్మించడం జరిగింది. వంశధార ప్రాజెక్టు వసులు 80శాతం పూర్తి అయ్యాయి. అక్కడ 11,000 ఎకరాల పైన భూసేకరణ చేసిన తర్వాత, వంశధార ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తయితే 2.50 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీరు అందించవచ్చు, అలాగే ఎన్నో వందల గ్రామాలకు మంచినీరు అందించవచ్చు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం 1977 నుంచి కూడా కేవలం పేపర్లకే పరిమితం అయిన వంశధార ప్రాజెక్టును ఒడిశాతో ఎన్ని తగాదాలు ఉన్నా ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తయితే, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఐదు లక్షల ఎకరాలకు పైగా సాగునీరును అందించవచ్చు. కానీ ముందు ఈ పని మనం పూర్తిచేసి 2.50 లక్షల ఎకరాలకు అయినా సాగునీరు అందించాలనే మంచి ఉద్దేశంతో అపర భగీరథుడిగా రాజశేఖరరెడ్డిగారు వంశధార ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేపట్టి 80శాతం పూర్తి చేశారు. అనుకోకుండా మహానేత చనిపోవడం వల్ల ఆ తర్వాత ప్రభుత్వాలు ఈ ప్రాజెక్టును పూర్తిగా నిర్వీర్యం చేశాయి. ఏమాత్రం కూడా శ్రద్ధ చూపించలేదు. మరి గత ఐదు సంవత్సరాలుగా అక్కడ చూసిన ఘోరం ఇంతా అంతా కాదు. ప్రతి ఒక్క ప్యాకేజీలో నిర్వాసితులకు ఇవ్వవలసిన నష్టపరిహారం, పునరావాసం, అలాగే పునరావాస కాలనీలలో కూడా విపరీతమైన స్కామ్ జరిగినందున ఈరోజున నేను ఈ ప్రశ్నను వేయడం జరిగింది. మీరు కూడా శ్రీకాకుళం జిల్లా వారే కనుక అక్కడున్న ప్రతి ఒక్క విషయం మీకు తెలుసు. నిర్వాసితులు ఎన్నో సమస్యలతో ఉంటే అప్పటి చంద్రబాబునాయుడుగారి ప్రభుత్వం మోసాలకు, అవినీతికి దారి తీసింది. 2014లో పాతపట్నం నియోజకవర్గ ప్రజలు జగనన్న మాకు ముఖ్యమంత్రి అవుతారు, రాజశేఖరరెడ్డిగారి పరిపాలన మాకు అందుతుంది, నిర్వాసితుల కష్టాలు తీరుతాయి. వంశధార ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తి అవుతుందనే ఒక మంచి ఆశయంతో, ఒక మంచి సంకల్పంతో, పట్టుదలతో అక్కడ వైఎస్సార్ సీపీ ఎమ్మెల్యేను గెలిపించారు. గెలిచిన తర్వాత తెలుగుదేశం పార్టీలోకి ఫిరాయించిన వైఎస్సార్ సీపీ ఎమ్మెల్యే ఉద్దేశం ఎలా ఉందంటే, నిర్వాసితులకు వచ్చిన డబ్బుల్ని పూర్తిగా దోచుకోవాలని చంద్రబాబునాయుడుగారి కేబినెట్ లో ఉన్న ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు, జిల్లా ఇన్ చార్జ్ మినిస్టరుగారు, స్థానిక ఎంపీ... వీళ్లందరూ ఒక పన్నాగం పన్నారు. అది ఒడిశా సరిహద్దు ప్రాంతం. అక్కడికి శ్రీకాకుళం నుంచి సుమారు 70, 80 కిలోమీటర్లు మనం ప్రయాణం చేస్తే గానీ వెళ్లలేని పరిస్థితి. అది ఒడిశాకు దగ్గర, శ్రీకాకుళానికి చాలా దూరంగా ఉండే ప్రాంతం అది. కొండలు, గుట్టలతో చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం అది. అక్కడ ఎవరూ చూడరు, మేము ఏం చేసినా సరిపోతుంది, ఏ అవినీతి చేసినా మమ్మల్ని అడిగేవారు లేరనే అహంకారంతో వైఎస్సార్ సీపీ నుంచి గెలిచిన ఎమ్మెల్యేని ప్రలోభాలు పెట్టి, ఆకర్షించి తెలుగుదేశం పార్టీలోకి ఫిరాయించు చేశారు. అంటే

ప్రజా తీర్పును ధిక్కరించి, ప్రజాస్వామ్యాన్ని *** చేసి, అపహాస్యం చేసి రాజ్యాంగ విరుద్ధంగా చేసిన మొదటి తప్పు.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

ఇక్కడకు వచ్చి అందరూ మాట్లాడతారు. కానీ గ్రామాల్లో, అత్యంత వెనుకబడిన ప్రాంతాల్లో చాలా సమస్యలు ఉంటాయి. మా నోటికాడ ముద్ద తీసేసిన చంద్రబాబునాయుడుగారి ప్రభుత్వం అని ఇప్పటికీ కూడా ఆ నిర్వాసితులు అంటారని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. గత ఐదు సంవత్సరాలుగా అలాంటి కష్టాన్ని చూశారు. 2017లో వంశధార ట్రైబ్యునల్ తీర్పు ఇచ్చింది. మేము అభివృద్ధితో ముందుకు వెళ్తున్నాం, అభివృద్ధి మా ధ్యేయం అని చెప్పుకున్న అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు వంశధార ట్రైబ్యునల్ తీర్పు ప్రకారం అక్కడ నేరేడు బ్యారేజీను నిర్మించవచ్చు. దానికోసం పక్కనున్న ఒడిశా ముఖ్యమంత్రిగారితో మాట్లాడాలి అని తెలియజేసినా నవీన్ పట్నాయక్ గారు నాకు మంచి మిత్రుడు అని అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు ఎప్పుడూ చెప్పేవారు. కానీ, ఒక్కనాడు కూడా సమీక్ష నిర్వహించలేదు. వంశధార ట్రైబ్యునల్ ఇచ్చిన తీర్పు ప్రకారం నేరేడు బ్యారేజీ మనం కట్టుకుని ఉంటే ఇప్పుడు ఐదు లక్షల ఎకరాలకు పైగా సాగునీరు శ్రీకాకుళం జిల్లాకు అందించే మహాభాగ్యం కలిగేదని మీకు తెలియజేస్తున్నాను.

ప్రజలకు అనుగుణంగా, ప్రజలను అభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచన గత ప్రభుత్వానికి లేదు. ఒక సమయంలో నిర్వాసితులు ఆందోళన చేశారు. మాకు ఒక్క రూపాయి కూడా మీరు ఇవ్వటం లేదు, మీరేమో ఎన్నో చెప్పారు. మీరు మాకు ప్యాకేజీలు ఇస్తామన్నారు. మాకు రావలసిన నష్టపరిహారాన్ని ఇవ్వండి అని రెండు సంవత్సరాల కాలంలో, వేల కొలది ఆప్లికేషన్స్ నిర్వాసితులు ఇచ్చినా వాటిని చెత్తబుట్టల్లో వడేసి రూ.421కోట్లు ఇచ్చారు. వారి ఆందోళన భారతదేశం అంతా చూసింది. ఆరోజు రూ.421కోట్లు ఇచ్చిన తర్వాత కూడా వాళ్లు చేసింది ఏమిటంటే పూర్తిగా స్థానిక ఎమ్మెల్యే, జిల్లా మంత్రి, స్థానిక ఎంపీ చంద్రబాబునాయుడుగారి అండదండలతో ప్రతి ఒక్క నిర్వాసిత ప్యాకేజీలో అవినీతి జరిగింది. ఈ అవినీతిని మనం బయటపెట్టాలి. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని రకాలుగా చారిత్రాత్మకమైన నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నారు. అవినీతి ఉండకూడదు, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనార్టీ మహిళలకు ఎంతో బలాన్ని ఇచ్చే, చేయూతను ఇచ్చే బిల్లులను పాస్ చేస్తున్నారు. అక్కడ నిర్వాసితులకు జరిగిన అన్యాయానికి సంపూర్ణమైన, పరిపూర్ణమైన నిజాలన్నీ పూర్తిగా బయటకు తీసి, వాళ్లమీద విచారణ జరిపించి ఫిరాయింపు ఎమ్మెల్యే, మంత్రి, ఎంపీ, ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడుగారి మీద పూర్తి సమగ్ర విచారణ జరిపించి, న్యాయం చేయాలని మా శ్రీకాకుళం జిల్లా ప్రజల తరపున, నిర్వాసితుల తరపున మనస్ఫూర్తిగా కోరుతున్నాను.

ఉ.9.10

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్ కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): గౌరవ సభ్యులు రెడ్డి శాంతి గారు చెప్పినట్లుగా 2005లో 6,800 మంది PDFs కు ఇవ్వడం జరిగింది. గత ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత జి.ఓ.నం.460 ప్రకారం రూ.400 కోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది. దానిలో రూ.396 కోట్లు ఇచ్చారు. ఆర్ అండ్ ఆర్ ప్యాకేజీలో వంశధార కావచ్చు, రైట్ మెయిన్ కెనాల్ కావచ్చు, పోలవరంలో కావచ్చు, ఎక్కడైనా గానీ ఆర్ అండ్ ఆర్ ప్యాకేజీకి సంబంధించి నిర్వాసిత కుటుంబాలకు ఎంత పరిహారం ఇచ్చినా తక్కువే. అయినప్పటికీ అందులో కూడా అవకతవకలు జరుగుతున్నాయంటే అంతకన్నా దారుణమైన పరిస్థితులు ఎక్కడా ఉండవు. ***మీద బొరుగులు ఏరుకున్నట్లుగా' అని సామెత చెబుతారు. ఆ కుటుంబాలు అన్నీ వదులుకొని, కొన్ని సంవత్సరాలు అక్కడ జీవనం కొనసాగించి వస్తుంటే వారి పేర్లమీద డబ్బులు తీసుకుంటున్నారంటే చాలా దుర్మార్గం.

వాళ్లు ఇచ్చిన లిస్ట్ లో (లిస్ట్ చూస్తూ) 2005లో 7,100 కుటుంబాలు enumeration చేసినా 6,858 మందికి ఇచ్చారని చెప్పారు. కానీ 2,000 మందికి పరిహారం ఇంకా పెండింగ్ అని చూపిస్తున్నారు. Compensation to major sons and daughters, it has gone up. 3,000 మందికి అదనంగా ఇవ్వడం జరిగింది. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మారుమూల ప్రాంతం ఒడిశా రాష్ట్ర సరిహద్దు కావడంతో, అక్కడ దళితులు, ఎస్టీలు చదువుకోనివాళ్లు ఎక్కువ మంది ఉంటారు కాబట్టి వారి పేర్లు చెప్పి పెద్దయెత్తున దోపిడి జరిగిందో లేదో కచ్చితంగా విచారణ జరిపిస్తాం. ప్రతి కుటుంబానికి సంబంధించిన వివరాలు తెప్పించుకుంటాం. Detailed investigation చేయిస్తాం, ఇందులో ఏమైనా అవకతవకలు జరిగివుంటే దానిపై చర్యలు తీసుకుంటాం.

ఆర్ అండ్ ఆర్ ప్యాకేజీకి సంబంధించి వంశధారే కాదు, కొన్ని రైట్ మెయిన్ కెనాల్ లో జరిగినవి కానీ అన్నీ కూడా బయటికి వస్తున్నాయి. ఒకచోట పరిహారం ఎక్కువ ఇచ్చారు, తక్కువ ఇచ్చారు. వీటిపై సమగ్ర విచారణ చేస్తాం. ఒకవేళ తప్పులు జరిగివుంటే సంబంధిత వ్యక్తులపై కచ్చితంగా చర్యలు తీసుకుంటాం.

శ్రీమతి రెడ్డి శాంతి (SMT. REDDY SHANTHI): అధ్యక్షా, గౌరవమంత్రి గారు చెప్పినవి లెక్కలకు మాత్రమే పరిమితమై ఉన్నాయి. మంత్రి గారు దీనిపై తప్పకుండా విచారణ జరిపించాలి. పేర్లు, సంబర్న్ రాసి అప్పటి ఫిరాయింపు ఎమ్మెల్యే, జిల్లా మంత్రి, జిల్లా ఎంపీ గారు అప్పటి ముఖ్యమంత్రి గారి అండదండలతో ప్రతి రూపాయిని కూడా అవినీతిమయం చేశారు. ప్రతి రూపాయిని లాక్కున్నారు. ప్రతివారిని భయపెట్టి, భయందోళనకు గురిచేసి, ప్రపంచంలో ఎక్కడా జరగని వింత ఏమంటే నిర్వాసితుల్ని ఇళ్ల నుంచి లాగి, ఇళ్లలోనున్న రైతుల్ని, రైతుల కూలీలను, వారి భార్యల్ని, ఆడ పిల్లల్ని, గర్భిణీ స్త్రీలు, చిన్న చిన్న పిల్లల్ని వారందరినీ ఇళ్ల నుంచి బయటకు లాగి కేవలం ప్యాకేజీలో

డబ్బులు దోచుకోవాలనే ఉద్దేశంతో, రెండున్నర సంవత్సరాల సమయం అయిపోయిందని, ఎన్నికలు వచ్చేస్తాయనే ఉద్దేశంతో వాళ్లను బయటికి లాగి, ప్రాక్టెనర్స్‌తో, పెద్ద పెద్ద బుల్‌డోజర్స్‌తో ఇళ్లను కూలదోశారు.

గత ప్రభుత్వం ఎలాంటి మోసం చేసిందంటే, శ్రీకాకుళం జిల్లాకు తాగునీరు అందిస్తున్న త్యాగమూర్తులను ఉగ్రవాదులుగా చూపించింది. 23, 24 గ్రామాలల్లో దాదాపు పదివేల మంది పోలీసులను పెట్టి, వారందరినీ బయటికి తీసుకొచ్చి, వారు రాత్రి ఎక్కడ ఉండాలో తెలియక, గర్భిణీ స్త్రీలకు రోడ్లపైనే ప్రసవం కాగా, కొంతమంది పిల్లలు ఐదారు నెలలు స్కూల్స్‌కు వెళ్లలేక ఎన్నో రకాల కష్టాలు పడ్డారు.

ఈ ప్రజాస్వామ్య ఆలయంలో నేను కోరేది ఒకటే, గత ప్రభుత్వం చేసిన అన్యాయానికి, అక్రమానికి, దుర్మార్గానికి బుద్ధి చెప్పాలి. సమగ్రమైన ఎక్స్‌వర్ట్ కమిటీని వేయండి. చంద్రబాబు నాయుడు గారి ప్రభుత్వం, ఫిరాయింపు ఎమ్మెల్యే జిల్లా మంత్రి గారు చేసిన అన్యాయం, ప్రపంచంలో ఎన్నడూ కూడా ఫిరాయింపులు చేయని విధంగా తగిన చర్య తీసుకోవాలని గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

ప్రజాస్వామ్య విలువలు తెలిసిన మహానేత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లుల గురించి ప్రపంచమంతా మాట్లాడుతున్నారు, ప్రతి ఒక్కరూ హర్షిస్తున్నారు. ఒక మహిళగా నేను ఉన్నతమైన స్థాయిలో ఉన్నందుకు చాలా హాపీగా ఫీల్ అవుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్‌కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విధంగా దానిపై పూర్తిగా విచారణ చేస్తాం. గత ప్రభుత్వం ఏడు వేల మందికి పరిహారం ఇచ్చివుంటే 40 వేలతో ఎందుకు ఓడిపోతారో తెలియదు. Something has happened in this. దీనిపై పూర్తిగా విచారణ చేస్తాం.

MR.SPEAKER: Question No.327

బిటి కాని రోడ్లను బిటి రోడ్లుగా మార్పుట

ప్రశ్న నెం.327(102)

సర్వశ్రీ అనగాని సత్యప్రసాద్, డోల శ్రీ బాలవీరాంజనేయస్వామి, శ్రీ ఆశోక్ బెందాళం - ఎం.ఎల్.ఎ.లు.,

గౌరవనీయులైన రోడ్లు, భవనాల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్రంలో ఉన్న కంకర మరియు మట్టి రోడ్లను తారు రోడ్లు గా చేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద ఉందా?
- ఆ) ఒక వేళ ఉంటే జిల్లా వారి మట్టి రోడ్ల వివరాలు తెలపగలరు.
- ఇ) ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో తీసుకున్న చర్యలేవి.

గౌరవనీయులైన రోడ్లు, భవనాల శాఖ మంత్రి (ధర్మాన కృష్ణదాస్):

- అ) అవునండీ, 2018 ఏప్రిల్ 1 నాటికి ఆర్ & బి ఆధ్వర్యములో 1810 కీ.మీ.ల మట్టి రోడ్లు ఉన్నాయి. దశల వారిగా ఈ మట్టి రోడ్లు నాబార్డ్ ఋణ సహాయము మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గ్రామీణ రహదారుల కాపిటల్ గ్రాంట్ క్రింద తారు రోడ్లుగా మార్చబడును.
- ఆ) వివరాలు అనుబంధము "A" లో ఇవ్వబడినవి.
- ఇ) 2018-19 సం.,లో నాబార్డ్ ఋణ సహాయము క్రింద 589.01 కీ.మీ. మరియు గ్రామీణ రహదారుల కాపిటల్ గ్రాంట్ క్రింద 391.96 కీ.మీ.ల మట్టి రోడ్లు తారు రోడ్లు గా మార్చుటకు చేపట్టబడినవి. ఈ వివరాలు అనుబంధము " B" లో ఇవ్వబడినవి.

అనుబంధము "A"

క్రమ. సంఖ్య	జిల్లా	నాన్ బి.టి లెంగ్త్ (కీ.మీ)
1	అనంతపురం	271.38
2	చిత్తూరు	172.65
3	ఈస్ట్ గోదావరి	139.52
4	గుంటూరు	68.55
5	కడప	161.31
6	కృష్ణ	164.89
7	కర్నూలు	103.32
8	ప్రకాశం	288.77
9	SPSR నెల్లూరు	174.86
10	శ్రీకాకుళం	97.40
11	విశాఖపట్నం	40.25
12	విజయనగరం	61.76
13	వెస్ట్ గోదావరి	64.37
మొత్తం		1810

SRI ANAGANI SATYA PRASAD (REPALLE): Thank you Speaker Sir, the future of India lies in villages అని మహాత్మాగాంధీ గారు చెప్పారు. అయితే ఈ రాష్ట్రంలో స్మార్ట్ సిటీస్ తోపాటు స్మార్ట్ విలేజెస్ కూడా ఉండాలనే మంచి ఆలోచనతో అప్పటి ముఖ్యమంత్రి గౌరవనీయులు చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఆలోచన చేశారు. ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ను అభివృద్ధి చేయాలని, గ్రామాలు సిటీస్ కు ధీటుగా ఉండాలనే లక్ష్యంతో గ్రామాల్లో Panchayat Buildings, Cement Roads, Solid Waste Management, Compost Yards, Anganwadi Buildings అన్నీ కూడా అభివృద్ధి చేశారు. గ్రామాలకు కనెక్టివిటీ ఉంటేనే రాష్ట్రం అగ్రస్థానానికి వెళ్లగలదని మంచి ఆలోచనతో ఎన్నో చేశారు. దాదాపు పాతిక వేల కిలోమీటర్ల పంచాయతీ రోడ్లు, బీటీ రోడ్లు, సిమెంట్ రోడ్లు వేయడం జరిగింది. ఈ ఘనత చంద్రబాబు నాయుడు గారికే వస్తుంది. అందుకే ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి కూడా చాలామంది ప్రతినిధులు పర్యటించి చాలా ప్రశంసించారు.

ఈ సంవత్సరం EIB, AIIB, NABARD కింద చాలా పంచాయతీ రాజ్ రోడ్లు, ఆర్ అండ్ బీ రోడ్లు మంజూరు అయిన విషయం మనందరికీ తెలుసు. దీనికి గ్రామాల్లో చాలామంది ఆనందపడ్డారు. మా గ్రామానికి ఇలాంటి రోడ్లు వస్తున్నాయని, రాబోయే రోజుల్లో చాలా అద్భుతమైన రోడ్లు వస్తున్నాయని, రాబోయే రోజుల్లో తమ పిల్లలు బెంగళూరు, హైదరాబాదులో ఉద్యోగాల ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారో, వారందరూ కూడా ఇక్కడ నుంచే ఉపాధి కోసం ప్రయత్నాలు చేస్తారని ఎంతో ఆశ పడే రోజుల్లో మరలా కొత్త ప్రభుత్వం రాగానే అన్నీ కూడా రద్దు చేసిన పరిస్థితి మనందరికీ తెలిసింది. గ్రామాల్లో చాలామంది బాధపడుతున్నారు. వీటన్నింటినీ సమీక్షించి ఏవైతే ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయో వాటిని రాబోయే రోజుల్లో పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను. వారు (ప్రభుత్వం) రివర్స్ టెండరింగ్ చేసుకుంటారో, సిట్టింగ్ జడ్జీతో విచారణ చేయిస్తారో మాకు తెలియదు. అభివృద్ధికి ఎటువంటి ఆటంకాలు లేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను. అలాగే నాబార్డ్ కు, కేంద్రప్రభుత్వానికి పంపిన ప్రతిపాదనలు సత్వరంగా ఆమోదింపచేయాలని కోరుతున్నాను.

ఉ.9.20

డా. డోలా శ్రీ బాల వీరాంజనేయస్వామి (DR. DOLA SREE BALA VEERANJANEYA SWAMY)(కొండేపి): ధన్యవాదాలు అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలో ఇంకా 1810కిలోమీటర్ల మట్టి రోడ్లను తారు రోడ్లుగా మారుస్తామని చెప్పారు. అదేవిధంగా ఇంకొక ప్రశ్నకు మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ 391.96కిలోమీటర్ల మట్టి రోడ్లకు ఆల్ రెడీ పనులు చేపట్టడం జరిగిందని కూడా తెలియజేశారు. గత ప్రభుత్వంలో మంజూరు చేసిన ఈ పనుల్ని ప్రభుత్వం ఈమధ్య ఒక సర్క్యులర్ ద్వారా నిలిపివేసిందని అన్నారు. అందులో 391కిలోమీటర్ల పనులు కూడా ఆగిపోయాయి. ఇంకొక విషయం ఏమంటే ఈ రోడ్ల విషయంలో రివర్స్ టెండరింగ్ అనే కొత్త పద్ధతికి పోదామని అనుకుంటున్నారు. ఏదైనా కూడా త్వరగా చేపట్టవలసిన అవసరం ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ మధ్యే

మీడియాలో చూశాం. కొత్తవలస గ్రామంలో ఆడవడుచు కాన్పుకి వెళ్ళాలంటే అంబులెన్స్ పోలేని పరిస్థితుల్లో డోలీ కట్టుకొని తీసుకువెళ్ళడం జరిగింది. నిన్న ఒక గ్రామానికి 108 వాహనం కూడా వెళ్ళలేని పరిస్థితి. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మనం తొందరగా పనులు చేయవలసిన అవసరముంది. ఆల్రెడి మంజూరు అయిన పనులు చేయవలసిన అవసరముంది. అదేవిధంగా గత ప్రభుత్వంలో 250 కంటే జనాభా తక్కువ ఉన్న ఆవాసాలకు నరేగా పనులతో 10:90 నిష్పత్తిలో బిటి రోడ్లు శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. కొన్ని చోట్ల పనులు చేయడం, కొన్ని చోట్ల పనులు నిలిపివేయడం జరిగింది. ఇవన్నీకూడా పూర్తి చేసే బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం మీద ఉంది. నేను మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని ఒకటే అడుగుతున్నాను. ఏవైతే మంజూరు అయినవి పోనూ ఇంక 1518కిలోమీటర్లు ఉంటుంది. దానిని కూడా రాబోయే కొద్ది సంవత్సరాల్లో పూర్తి చేయాలని తెలియజేస్తున్నాను. ఏదైతే నాన్ బిటి రోడ్లను బిటి రోడ్లుగా మార్చాల్సినవి జిల్లాల వారీగా తీసుకుంటే మా ప్రకాశం జిల్లాలో 288.75కిలోమీటర్లు ఉన్నాయి. దీని మీద ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని ప్రణాళిక ప్రకారం పూర్తి చేయాలని గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

డా. బెందాళం అశోక్ (SRI BENDALAM ASHOK)(ఇచ్చాపురం): ధన్యవాదాలు అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు గత ప్రభుత్వంలో చంద్రన్న బాటలో అన్ని గ్రామాలకు బిటి రోడ్లు వేసి మౌలిక సదుపాయాల కల్పనలో కీలకమైన పాత్ర పోషించిన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. గత 30 సంవత్సరాలుగా గ్రామాల్లోకి వెళ్ళలేని పరిస్థితుల్లో ఆరోజు ఈ ఏపీ గ్రాంట్ లో చాలా రోడ్లకు శంకుస్థాపన చేసినా, వివిధ కారణాల వల్ల ఈరోజుకు కూడా ప్రారంభించనందున ప్రజల్లో అయోమయ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈరోడ్లు అవుతాయా, లేదా? ఎంతో ఆలోచించి ప్రభుత్వం సానుకూల నిర్ణయం తీసుకొని ఖచ్చితంగా అవి క్లియర్ చేయాల్సిన అవసరముంది. అలాగే చాలా రోడ్లు 25 సంవత్సరాలుగా మెయింటెనెన్స్ కి కూడా నోచుకోని పరిస్థితి. కనీసం ప్రజలు వెళ్ళలేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. టూవీలర్స్ పైన కూడా ప్రజలు వెళ్ళలేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా వర్షం పడితే పిల్లలు కనీసం స్కూల్ కి వెళ్ళాలంటే చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్న పరిస్థితులు ఉన్నాయి. మెయింటెన్స్ కి నోచుకోని రోడ్లు అన్నింటినీ బిటి రోడ్లుగా తొందరగా చేయాలని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుకుంటున్నాను.

శ్రీ ధర్మాన కృష్ణదాస్ (SRI DHARMANA KRISHNADAS): గౌరవ సభ్యులు అడిగిన విషయానికి ఖచ్చితంగా అవసరమైన ప్రతి పని కూడా నాణ్యతా ప్రమాణాలతో త్వరలో చేయడం జరుగుతుంది. రహదారులు, భవన శాఖ ఆదీనంలో ఉన్న కంకర, మట్టిరోడ్లను ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం గ్రామీణ రహదారులు గ్రాంట్ మరియు నాబార్డు అదనపు రుణ సహాయంతో తారు రోడ్లుగా మార్చేందుకు యాక్షన్ ప్లాన్ రూపొందించబడింది. అలాగే 31.03.2017లో నాటి రహదారులు, భవనాల శాఖ రహదారి గణాంకాలు మరియు 2017-18, 2018-19 లో మంజూరు చేయబడిన జీవోల ప్రకారం కంకర రోడ్లు 505కి. మీ. అలాగే మట్టి రోడ్లు 2195కిలోమీటర్లు మొత్తం కలిసి 2700 కిలోమీటర్లు ఉన్నాయి. 01.04.17 నాటికి స్పిల్ ఓవర్ పనులు నుండి 2017-18 కొత్తగా మంజూరు చేయబడిన పనుల నుండి తారు రోడ్లు నవీకరణ పనులు గుర్తించబడ్డాయి. 207 కిలోమీటర్లు కంకర

మరియు మట్టి రోడ్లకు గాను 2017-18లో 290 కిలోమీటర్లు తారు రోడ్లు పూర్తి కాబడింది. మిగతావి పురోగతిలో ఉన్నాయి. అలాగే 07.04.18, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో మట్టిరోడ్లను తారు రోడ్లుగా నవీకరించిన వివరాలు కంకర రోడ్లు 328కిలోమీటర్లు. అలాగే మట్టి రోడ్లు 1481 కిలోమీటర్లు మొత్తం కలిపి 1809 కిలోమీటర్లు. జిల్లాల వారీగా అన్ని వివరాలు ఇచ్చాం. పైన తెలుపబడిన కంకర మట్టి రోడ్లనున్న ప్రధానంగా పంచాయతీరాజ్ డిపార్ట్మెంట్ నుంచి 2016-17 సంవత్సరంలో రహదారులు, భవనాల శాఖ స్వాధీనం చేసుకోబడినవి. పైన తెలుపబడిన మట్టి రోడ్ల అభివృద్ధిని మూలధన నిధి నుండి సేకరించి దశల వారీగా చేపట్టేందుకు గానూ రహదారులు, భవనాల శాఖకు బదిలీ చేయడానికి అనుమతించినారు. మట్టిరోడ్లను తారు రోడ్లుగా నవీకరించుటకు గాను ఆర్థిక నిబద్ధత కంకర రోడ్లను తారు రోడ్లుగా నవీకరించుటకు కిలోమీటరుకు రూ.75లక్షల చొప్పున 328 కిలోమీటర్లు 246కోట్ల రూపాయలతో, మట్టిరోడ్లను తారు రోడ్లుగా నవీకరించుటకు గాను కిలోమీటరుకు రూ.90 లక్షల చొప్పున 1481కిలోమీటర్లు సమారు 1333 కోట్ల రూపాయలు ఆర్థిక మొత్తాన్ని కేటాయించడం జరిగింది. మొత్తం ఆర్థిక నిబద్ధత రూ.1578కోట్లు అనగా రూ.1580కోట్లు మట్టిరోడ్లను తారు రోడ్లుగా నవీకరించుటకు కావలసిన నిధుల సమీకరణ నాబార్డు నుంచి, అలాగే 2018-19 సంవత్సరానికి గాను గ్రామీణ రహదారులు అన్నింటినీ తారు రోడ్లుగా నవీకరించుటకు మంజూరు వివరాలు అనుబంధంలో వివరంగా తెలపడం జరిగింది. ఇవన్నీ ప్రాధాన్యతా క్రమంలో వారు చెప్పినవన్నీ పరిశీలించి అధికారుల పర్యవేక్షణలో పటిష్టమైన నిర్మాణపు పనులు పూర్తి చేయడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : క్వశ్చన్ నెం. 258

తిత్తి తుఫాను బాధితులకు పరిహారం

ప్రశ్న నెం.258(103)

శ్రీ సీదిరి అప్పలరాజు, ఎం.ఎల్.ఏ.,

గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) తిత్తి తుఫాను కారణంగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ప్రత్యేకించి ఉద్ధానం ప్రాంతంలో సంభవించిన నష్ట పరిమాణం ఎంత;
- ఆ) బాధితులకు చెల్లించిన నష్ట పరిహారం, తిత్తి ప్రభావిత ప్రాంతాలను పురుజ్జీవింప చేయడానికి చేపట్టిన ప్రణాళికలు ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీమతి మేకతోటి సుచరిత)

- అ) తీవ్రమైన తిత్తి తుఫాను శ్రీకాకుళం జిల్లాని అతలాకుతలం చేసింది. జిల్లాలోని 31 మండలాల్లో భారీ నష్టాన్ని కలిగించింది. ఇందులోని 9 మండలాలు ఉద్ధానం ప్రాంతానికి చెందినవి.

శ్రీకాకుళం జిల్లాలో సాధారణంగా, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని ఉద్దానం ప్రాంతంలో ప్రత్యేకించి సంభవించిన నష్టం, రంగాల వారి వివరాలను దిగువ పేర్కొనడమయింది.

అ) వ్యవసాయం :

జిల్లాలోని 2,56,853 ఎకరాల విస్తీర్ణంలోని వ్యవసాయ పంట దెబ్బతిన్నది. ఇందులో ఉద్దానంలో దెబ్బతిన్న పంట విస్తీర్ణం 142767 ఎకరాలుగా ఉంది.

ఆ) ఉద్యానవనం :

జిల్లాలోని 1,25,650 ఎకరాల ఉద్యానవన పంట, 1405855 కొబ్బరి చెట్లు దెబ్బతిన్నాయి. ఇందులో ఉద్యానవన పంట 84,874 ఎకరాలుగా 14,01,464 కొబ్బరి చెట్లు ఉద్దానం ప్రాంతానికి చెందినవి.

ఇ) పశుసంవర్ధక :

జిల్లాలో మరణించిన మొత్తం పశుగణం సంఖ్య 128748 కాగా, 83694 ఉద్దాన ప్రాంతానికి చెందినవి.

ఈ) మత్స్యపరిశ్రమ :

జిల్లాలో 5,240 వలలు/పడవలు దెబ్బతిన్నాయి, ఇందులో 5,061 వలలు/పడవలు ఉద్దానం ప్రాంతానికి చెందినవి.

ఉ) గృహ నిర్మాణం :

జిల్లాలో మొత్తం 48,562 గృహాలు దెబ్బతినగా, ఇందులో 32,932 గృహాలు ఉద్దానం ప్రాంతానికి చెందినవి.

ఊ) చిన్నదుకాణాలు :

జిల్లాలోని మొత్తం 2,421 చిన్న దుకాణాలు దెబ్బతినగా, ఇందులో 1,924 ఉద్దానం ప్రాంతానికి చెందినవి.

అ) నష్టపోయిన వ్యక్తులకు చెల్లించిన నష్ట పరిహారం ఈ క్రింది విధంగా ఉంది :

అ) వ్యవసాయం :

జిల్లాలో నష్ట పోయిన 2,06,781 మంది రైతులకు రూ.145.61 కోట్లను పంపిణీ చేయడమయింది. ఇందులో ఉద్దానం ప్రాంతంలో నష్టపోయిన 88,357 మంది రైతులకు రూ. 60.97 కోట్లను పంపిణీ చేయడమయింది.

ఆ) ఉద్యానవనం :

జిల్లాలో నష్టపోయిన 1,23,703 మంది రైతులకు రూ.267.94 కోట్లను చెల్లించడమయింది. ఇందులో ఉద్దాన ప్రాంతంలో నష్టపోయిన 73,119 మంది రైతులకు రూ.228.39 కోట్లను పంపిణీ చేయడమయింది.

ఇ) పశు సంవర్ధక :

జిల్లాలో నష్టపోయిన 32,334 మంది రైతులకు రూ.36.53 కోట్లను పంపిణీ చేడమయింది. రూ.25.13 కోట్లను ఉద్ధాన ప్రాంతంలో నష్టపోయిన 22,272 మంది రైతులకు పంపిణీ చేయడమయింది.

ఈ) మత్స్యపరిశ్రమ :

జిల్లాలో నష్టపోయిన 4,422 మంది మత్స్య కారులకు రూ.7.03 కోట్లను పంపిణీ చేయడమయింది. అందులో రూ.6.78 కోట్లను ఉద్ధానం ప్రాంతంలో నష్టపోయిన 4,263 మంది మత్స్య కారులకు పంపిణీ చేయడమయింది.

ఊ) గృహ నిర్మాణం :

జిల్లాలో నష్టపోయిన 46,277 కుటుంబాలకు రూ.43.63 కోట్లను పంపిణీ చేయడమయింది. అందులో రూ.30.82 కోట్లను ఉద్ధానం ప్రాంతంలో నష్టపోయిన 32,932 కుటుంబాలకు పంపిణీ చేయడమయింది.

ఊ) చిన్నదుకాణాలు :

జిల్లాలో నష్టపోయిన 2,281 మంది విక్రయ దారులకు రూ.2.28 కోట్లను పంపిణీ చేయడమయింది. అందులో 1.80 కోట్లను ఉద్ధానం ప్రాంతంలో నష్టపోయిన 1,802 మంది విక్రయదారులకు పంపిణీ చేయడమయింది.

సంబంధిత శాఖలు - రూపొందించిన పునరుజ్జీవ ప్రణాళికలు

అ) వ్యవసాయం : పంట కాలం పెంపుదల, పంట విధానాన్ని మార్చడం, సబ్సిడీ పై మేలిరకం కొత్త వంగడాలను అందించడం, ప్రకృతి సేద్యాన్ని ప్రోత్సహించడం, విస్తరణ శిక్షణలు మున్నగు వంటి కొన్ని చర్యలపై తగు విధంగా దృష్టిసారిస్తూ ప్రకృతి వైపరీత్యాల ప్రభావాలను అధిగమించడం కోసం ఉపశమన చర్యలలో భాగంగా 2023-24 వరకు గల కాలంలో వ్యవసాయ శాఖ ఇతర సంబంధిత శాఖలు, ఎన్.జిఓలు మరియు ఎఫ్.సిఓలు సహకారంతో పునరుజ్జీవ ప్రణాళికలను రూపొందించింది.

ఆ) ఉద్యానవనం : ప్రభావిత ప్రాంతాలలో కొబ్బరి మొలకలను తిరిగి నాటేందుకు మరియు ప్రభావిత ప్రాంతంలోని 8500 హెక్టార్లకు వర్తింపజేస్తూ జీడి మామిడి పునరుజ్జీవ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టేందుకు సుస్పష్టమైన కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించింది.

ఇ) పశు సంవర్ధక : రూ.78.54 కోట్ల సబ్సిడీతో పాలిచ్చే పశువులు, గొర్రెలు మరియు మేకలు, బ్యాక్ యార్డ్ పౌల్ట్రీ మరియు మిసీ గోకులంలో మొత్తం 15,050 యూనిట్లకు తిట్టి ఉద్ధానం పునరావాస కార్యక్రమ యూనిట్ (టియుఆర్పియు) మరియు ఎంజినెస్ఆర్ఇజిఎస్ ల నుండి సహాయ నిధిని పొందుతూ ప్రభావిత కుటుంబాలకు పంపిణీ చేయాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

ఈ) గృహ నిర్మాణం : శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని పూర్తిగా దెబ్బతిన్న గృహాల బాధితులకు 18,000 గృహాలను కేటాయించడమయింది.

శ్రీ సీదిరి అప్పల రాజు (SRI SEEDIRI APPALA RAJU)(పలాస): అధ్యక్షా, తిత్తి తుపాను గురించి మాట్లాడటానికి ముందు ఉద్ధాన ప్రాంతానికి సంబంధించి ఒకటి రెండు విషయాలు ఈ సభ ద్వారా ప్రపంచానికి తెలియజేయాలని అనుకుంటున్నాను.

ఉ.9.30

నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు, ఈ సభా నాయకులు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. ఉద్ధానం సువిశాల సముద్ర తీర ప్రాంతం కలిగి, జీడి, మామిడి, కొబ్బరి, వరి తోటల మధ్య నెలవైన నుందర ప్రాంతం. అలాగే విప్లవాలకు పురిటిగడ్డ. ఉద్యమాలకు, త్యాగాలకు, ప్రజా కలలకు, అభ్యుదయ భావాలకు ముఖ్యంగా నిష్కల్మషమైన మనుషులకు నిలయం. ఉద్ధానం గురించి చాలా మంది ప్రజాకవులు అనేక రకాలుగా వర్ణించారు.

‘అదిగదిగో తీర ప్రాంతం అదేనంట ఉద్ధానం.

ఉద్ధానం కాదురా ఉద్యాన వనం రా’

ఈ అభ్యుదయ కవుల కలం నుండి జాలువారిన అక్షరాల అల్లికలో అదే ఉద్ధానం గురించి ఈరోజు ఇలా చెబుతున్నాయి.

‘అదిగదిగో తీర ప్రాంతం అదేనంట ఉద్ధానం.

ఉద్ధానం చూడరా అధ్యానమాయెరా’

అని చెప్పుకుంటున్నారు. ఒకప్పుడు ప్రకృతి అందాల నడుమ జీడి, కొబ్బరి, మామిడి, వరి తోటల నడుమ సంపూర్ణ ఆర్థిక వనరులు కల్గిన ప్రాంతం ఇది. రాత్రికి రాత్రి రక్కసిలా విరుచుకుపడ్డ తిత్తి తుపాను అందమైన మా ఉద్ధానంపైన విరుచుకుపడి మింగేసింది. అంతుచిక్కని కిడ్నీ మహమ్మారి ఒకవైపున వేదిస్తుంటే మా పైన పగబట్టినట్లు తిత్తి తుపాను తన ప్రతాపాన్ని చూపించింది. తిత్తి తుపాను గురించి చాలా ముఖ్యమైన అంశాలు బయట ప్రపంచానికి తెలియలేదు. ఆ తుపాను వచ్చినప్పుడు ఎలా ఉందనే విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా నేను ఈ సభ ద్వారా ఈ ప్రపంచానికి తెలియజేస్తున్నాను. నిన్ననే ఫణి, దానికంటే ముందు పెతాయ్ తుపానులు చూశాం. ఈ రెండు తుపానులు వచ్చినప్పుడు టీవి వాళ్లు రెండు మూడు రోజుల ముందు నుంచి ఇదిగో ఇక్కడ నుంచే తుపాను తీరాన్ని దాటుతుంది. ఇంతవేగంతో తుపాను తీరప్రాంతం దాటుతుంది. ప్రజలెవ్వరూ బయటికి రావద్దు, రోడ్ల మీద తిరగవద్దు, సురక్షిత ప్రాంతాలలో ఉండండి అని మూడు, నాలుగు రోజులు ముందు నుంచి మీడియా, ప్రభుత్వ యంత్రాంగం కానీ పూర్తి స్థాయిలో ప్రజలను సంసిద్ధం చేసిన పరిస్థితిని మనం చూశాం. తిత్తి తుపాను సమయంలో ఇవేమి మాకు తెలియదు. అప్పటి ప్రభుత్వం మాకు ఏమి చేస్తుందో తెలియలేదు. మాకు చెప్పిన విషయం ఏమిటంటే 80 నుంచి 90 కి.మీల వేగంతో తుపాను వస్తుంది. తుపాను ఒడిశా తీరంలో గోపాలపురం వద్ద తీరం దాటుతుంది. ప్రజలందరూ కూడా అప్రమత్తంగా ఉండండి. ధైర్యంగా

ఉండండి అని చెప్పారు తప్ప మరేమీ మాకు తెలియదు. అక్టోబరు 10వ తేదీ రాత్రి అందరం కూడా చాలా ప్రశాంతంగా పడుకున్నాం. రాత్రి 1-2 గంటలు అయింది. ఆ టైంలో బయట ఏమౌతుందో ఎవరికీ తెలియడం లేదు. అందరి ఇళ్ల కిటికీలు, తలుపులు తీవ్రమైన గాలులకు తెరుచుకుని అన్ని ఇళ్లు కూడా నీటితో నిండిపోయాయి. ఏమీ జరుగుతుందో ఎవరికీ తెలియడం లేదు. అందరూ అరచేతిలో ప్రాణాలు పెట్టుకుని రాత్రంతా బిక్కుబిక్కుమంటూ గడిపారు. కొన్ని ఇళ్ళైతే అర్ధరాత్రి 3-4గంటలకు నేలమట్టం అయిపోయాయి. అది గుర్తువస్తే నాకు కళ్లలో నీళ్లు తిరుగుతున్నాయి. ప్రభుత్వం ఆరోజు ఏమీ చేసిందో నాకు తెలియలేదు. మాకెవరికీ సమాచారం లేదు. ఉదయం లేచి చూసేసరికి ఉద్ధాన ప్రాంతం పూర్తిగా నేలమట్టమై ఉంది.

(పక్కనే ఉన్నాడు మీ నాయకుడు విశాఖపట్నానికి వచ్చారా అని ప్రతిపక్షసభ్యులు శ్రీ వాసుపల్లి గణేశ్ కుమార్ అన్నారు)

మాట్లాడతాను, అక్కడికే వస్తున్నాను, గాబరా అయిపోవద్దు గణేశ్ గారూ. వెయిట్ చెయ్యండి.

మిస్టర్ స్పీకర్: అప్పలరాజుగారు మీరు మాట్లాడండి ప్లీజ్.. Don't cross talk.

శ్రీ సీదిరి అప్పల రాజు (SRI SEEDIRI APPALA RAJU): అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంగా నేను మీకు రెండు విషయాలు తెలియజేయాలనుకుంటున్నాను. తుపాను వచ్చింది. ఉదయం చూస్తే ఆ ప్రాంతమంతా కూడా స్మశానంగా మారిపోయింది. రెండు రోజుల తర్వాత NDRF దళాలు, పారామిలటరీ బలగాలు వచ్చాయి. 4-5రోజులకు కానీ మంచి నీటి ట్యాంకర్లు ఆ ప్రాంతానికి చేరుకోలేదు. 7రోజులు అయితేగానీ జనరేటర్లు ఆ ప్రాంతానికి చేరుకోలేదు. మొన్ననే ఒక గమ్మత్తు జరిగింది. మొన్ననే మన ఆర్థిక మంత్రి రాజేంద్రనాథ్ రెడ్డి గారు Publicity peak, matter weak అని చెప్పారు. నిజంగా తిట్లి టైంలో ఇది చాలా ప్రత్యేకంగా చూశాం. 5రోజులకు కానీ ట్యాంకర్లు రాలేదు. 7రోజులు అయినా జనరేటర్లు రాలేదు. కానీ మూడు రోజులకు మాత్రం పెద్ద, పెద్ద ఫ్లెక్సీలు, హోర్డింగ్లు తిట్లి వచ్చిన ప్రాంతమంతా కనిపించింది. ఎక్కడనుంచి వచ్చాయో తెలియదు. ప్రతి ఫ్లెక్సీ మీద, హోర్డింగ్ మీద ఏమనిరానుందంటే...

మిస్టర్ స్పీకర్: క్వశ్చన్ కి confine అవ్వండి.

శ్రీ సీదిరి అప్పల రాజు (SRI SEEDIRI APPALA RAJU): అధ్యక్షా, తిట్లి బాధితులకు తెలుగుదేశం పార్టీ అండ. తెలుగుదేశం పార్టీ ఎక్కడ నుంచి వచ్చింది? అండగా ఉండాల్సింది ప్రభుత్వం. పార్టీ కాదు. తిట్లిపై విజయం అని పెద్ద, పెద్ద హోర్డింగ్స్ వచ్చాయి. ప్రభుత్వ యంత్రాంగం అంతా పలాసలోనే తిట్లి ప్రభావిత గ్రామాలలోనే ఉంది. పెద్దయెత్తున ప్రభుత్వం కార్యక్రమాలు చేస్తుంది అని ప్రపంచమంతా అనుకుంటూ ఉంటే, అక్కడ జరిగినదంతా ప్రభుత్వ వ్యవస్థలో ఉన్న లోపాలు కవర్ చేయడానికి చేసిన ప్రయత్నమే తప్ప అక్కడ జరిగింది ఏమీ లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్: క్వశ్చన్ కి confine అవ్వండి.

శ్రీ సీదిరి అప్పల రాజు (SRI SEEDIRI APPALA RAJU): అధ్యక్షా, ఆ సందర్భంగా కొన్ని వార్తాపత్రికలలో వచ్చిన మాటలను మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. మనందరం చాలా సందర్భాలలో విని ఉంటాం. తిత్తి తుపాను సందర్భంగా సముద్రాన్ని కంట్రోల్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని అప్పటి ముఖ్యమంత్రి చెప్పారు. తిత్తి టైంలోనే ప్రకృతిని కంట్రోల్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని అప్పటి ముఖ్యమంత్రి చెప్పారు. ఆ టైంలో టెక్నాలజీ సాయంతో మరణాల సంఖ్యను అడ్డుకున్నామని చెప్పారు. మీరు ఏమి టెక్నాలజీ వాడారో అప్పుడు ఉన్న ముఖ్యమంత్రి సమాధానం చెప్పాలని ఈ సందర్భంగా అడుగుతున్నాను.

(ప్రతిపక్షసభ్యులు శ్రీ వాసుపల్లి గణేశ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ “దమ్ము ఉంటే మైకు ఇవ్వండి సమాధానం చెబుతాం” అని అన్నారు)

ఆగండి. ఆగండి. తిత్తి గురించి చెప్పాలంటే చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. ఆ టైంలో ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా గ్రామాలు పర్యటించారు. ముఖ్యమంత్రిగారు వస్తున్నారని చెప్పి అధికారులు గ్రామాలలో దండోరా వేసేవారు. ముఖ్యమంత్రిగారు వస్తున్నారు మీరు రండి, ముఖ్యమంత్రిగారికి మీ సమస్యలు చెప్పకోండి అని చెప్పేవారు. పాపం ప్రజలు అమాయకులు. ఆ టైంలో సహాయం కోసం ఎదురుచూస్తున్న పరిస్థితుల్లో ముఖ్యమంత్రిగారు వస్తున్నారని తండోపతండాలుగా వెళితే ముఖ్యమంత్రిగారు మీకు సహాయం అందుతుందా అని అడిగేవారు. ప్రజలు నిజం చెప్పేవారు. అధికారులు ఎవరు మాకు రాలేదు. ఆహారపదార్థాలు మాకు అందడం లేదు, మమ్మల్ని ఎవరు పట్టించుకోవడం లేదని చెప్పి ముగ్గురు యువకులు అంటే అప్పుడు ఉన్న ముఖ్యమంత్రి వాళ్ల మీద కేసులు పెట్టించారు. కేసులు పెట్టించి రాత్రంతా పోలీసుస్టేషన్లో బంధించి తీవ్రంగా వాళ్లని హింసించిన దౌర్భాగ్యమైన పరిస్థితిని మేము అప్పుడు చూశాం.

(ఉపన్యాసమా? క్వశ్చనా సార్ అని ప్రతిపక్షసభ్యులు అన్నారు)

ఆగండి, ఆగండి అయిపోలేదు ఇంకా.

మిస్టర్ స్పీకర్: మాట్లాడండి. Confine to your question

శ్రీ సీదిరి అప్పల రాజు (SRI SEEDIRI APPALA RAJU): అధ్యక్షా, చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. మా బాధ వినాలి మీరు. ఆ టైంలో అనేకమంది ప్రజానాయకులు సైతం నష్టనివారణ చర్యలలో పాల్గొంటే వాళ్లమీద దేశద్రోహ కేసు పెట్టించారు. ఇది చాలా తీవ్రమైనటువంటి అంశం. మేము ఆరోజు అడిగాం. వారు ఇచ్చిన నష్టపరిహారం మాకు సరిపోదు. వారు ఇస్తున్న నష్ట నివారణ చర్యల వల్ల ఉద్ధానం మరింత వెనక్కు వెళ్లిపోతుంది అంటే ఎవరు కూడా మా గోడు వినలేదు.

(మీ నాయకుడు విశాఖపట్నంలోనే ఉన్నారు శ్రీకాకుళం ఎందుకు రాలేదు అని ప్రతిపక్షసభ్యులు
శ్రీ వాసుపల్లి గణేశ్ కుమార్ అన్నారు)

అధ్యక్షా, మీ నాయకుడు శ్రీకాకుళం రాలేదని తెలుగుదేశంపార్టీ ఎంఎల్ఏ చెబుతున్నారు. నేను చెబుతున్నాను. మా నాయకుడు అప్పుడు ఎక్కడో లేరు. ప్రజా సమస్యల మధ్య ఉన్నారు. ప్రజలమధ్యే ఉన్నారు. ఇదే తుపాను గాలుల మధ్య చిగురుటాకుల వణికిపోయిన టెంట్ లోనే శ్రీకాకుళం దగ్గర్లోనే ప్రజా సమస్యలతో, ప్రజలతో నడుస్తున్నారు.

(ప్రతిపక్షసభ్యులచే అంతరాయం)

ఉ. 9.40

ఆ తరవాత వైఎస్సార్ కాంగ్రెస్ పార్టీ యంత్రాంగం మొత్తం ఉమ్మారెడ్డి వెంకటేశ్వర్లుగారు, కొలుసు పార్థసారథిగారు, భూమన కరుణాకర్ రెడ్డిగారు, ధర్మాన ప్రసాదరావుగారు, మీరూ, ధర్మాన కృష్ణదాసుగారు, వైఎస్సార్ కాంగ్రెస్ పార్టీ రాష్ట్ర నాయకత్వం మొత్తం తిల్లి తుపాను ప్రభావిత గ్రామాలలోనే ఉందని వారు తెలుసుకోవాలి. (బెల్) మా ఉద్దానం ప్రజలు చాలా ఆశతో ఎదురుచూశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్: అప్పలరాజుగారూ, మీరు ఎలాబరేట్ గా చర్చలో పాల్గొనాలంటే మీకు చాలా విధాలుగా అవకాశాలున్నాయి. మీరు ఆ ఫార్మ్ లో వస్తే బాగుంటుంది. ప్రశ్నోత్తరాలలో ప్రభుత్వం నుంచి జవాబును మాత్రమే మీరు ఆశించాలి.

శ్రీ సీదిరి అప్పల రాజు (SRI SEEDIRI APPALA RAJU): అధ్యక్షా, నేను గొప్పగా మాట్లాడతానని ఎదురుచూడడంలేదు. మా ప్రాంత సమస్యలు ఈ సభలో చర్చకు వచ్చి వాటికి శాశ్వత పరిష్కారం చూపాలని మా ప్రాంత ప్రజలందరూ ఎదురుచూస్తున్నారు. ఈరోజు మా ఉద్దానం ప్రాంతం కొంత ధైర్యంతో ఉంది. ఒక నిరంతర శ్రామికుడు 3,600కి.మీ. పైగా పాదయాత్ర చేస్తూ ఉద్దానం ప్రాంతంలోకి అడుగుపెట్టినపుడు ఉద్దానంలోని ప్రతి అక్క, చెల్లి, అవ్వ, తాత ఆయన వెంట నడిచి ఉద్దానం ప్రాంత కష్టాలను వారికి తెలియజేస్తే ఆరోజు ఆయన నేను ఉన్నాను, నేను మీ సమస్యలను వింటున్నానని చెప్పి తిల్లి బాధితులకు పరిష్కారం చూపిస్తూ కొబ్బరి రైతులకు, జీడిమామిడి రైతులకు గత ప్రభుత్వం చెల్లించిన దాని కంటే రెట్టింపు పరిహారం ఇస్తానని మాట చెప్పారు. అలాగే ఉద్దానం ప్రాంత రైతులందరికీ కొబ్బరి, జీడి మొక్కలను ఇస్తామని ఒక మాట చెప్పారు. ఆ మాట కోసం, భరోసా కోసం మా ప్రాంత ప్రజలందరూ ఎదురుచూస్తున్నారు.

శ్రీమతి మేకతోటి సుచరిత (SMT. MEKATHOTI SUCHARITHA): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు అడిగినట్లుగా వ్యవసాయానికి సంబంధించి ఆయా శాఖలవారు పంటకాలం పెంచడం, పంట విధానం

మార్చడం, సబ్సిడీపై మేలురకం కొత్త వంగడాలు అందించడం, ప్రకృతి సేద్యాన్ని ప్రోత్సహించడం, విస్తరణ, శిక్షణలు మున్నగువంటి చర్యల మీద దృష్టి సారిస్తూ ప్రకృతివైపరీత్యాల ప్రభావాలను అధిగమించడం కోసం ఉపశమన చర్యలలో భాగంగా 2023-24 వరకు వ్యవసాయశాఖ, ఇతర సంబంధిత శాఖలు ఎన్టీవోలు, ఎఫ్బీఓల సహాయంతో పునరుజ్జీవ ప్రణాళికను రూపొందించడం జరిగింది. అదేవిధంగా తుపాను ప్రభావిత ప్రాంతాలలో కొబ్బరి మొలకలను తిరిగి అందుబాటులోకి తేవడం, ప్రభావిత ప్రాంతంలోని 8500 హెక్టార్లకు వర్తింపజేస్తూ జీడిమామిడి పునరుజ్జీవ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టేందుకు సుస్పష్టమైన కార్యాచరణ ప్రణాళికను కూడా రూపొందించడం జరిగింది. అలాగే పశుసంవర్ధకశాఖకు సంబంధించి రూ.78.54కోట్లతో పాలిచ్చే పశువులు, గొర్రెలు, మేకలు, మిసీ గోకులంలో 15050 యూనిట్లకు తిత్తి ఉద్దానం పునరావాస యూనిట్లు మరియు ఉపాధి హామీ పథకం నుంచి సహాయ నిధి నుంచి ప్రభావిత కుటుంబాలకు పంపిణీ చేయాలని నిర్ణయించడం జరిగింది.

అదే విధంగా గృహనిర్మాణానికి సంబంధించి శ్రీకాకుళం జిల్లాలో పూర్తిగా దెబ్బతిన్న గృహాల బాధితులకు 18వేల గృహాలను కేటాయించడం జరిగింది. అదే విధంగా ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రిగారు తన పాదయాత్రలో రైతుల కష్టాలను చూసి చలించి కొబ్బరిచెట్టు నష్టపోతే ఇంతకు ముందు రూ.1800 ఇస్తుండగా దానిని మూడువేలకు పెంచడం జరిగింది. అలాగే జీడిమామిడి తోటలకు ఇంతకు ముందు హెక్టారుకు రూ.30వేలు అందిస్తుండగా దానిని రూ.50వేలకు పెంచడం జరిగింది. అలా పెంచినందుకు మనసున్న మా ముఖ్యమంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ ముగిస్తున్నాను.

MEGHADRIGADDA AND GAMBHEERAMGADDA RESRVOIRS

LAQ. NO.143(104)

Given notice by Sri P.G.V.R.Naidu, Sri Vasupalli Ganesh Kumar, Sri Ramakrishna Babu Velagapudi - MLAs

Will the Minister for Irrigation (Water Resources) be pleased to state:

- Whether there is any proposal with the Government to handover the Meghadrigadda and Gambheeramgadda Reservoirs from Irrigation Department to GVMC for maintenance;
- If so the details thereof; and
- The action taken by the Government in this regard.

MINISTER FOR IRRIGATION (WATER RESOURCES)(SRI P. ANIL KUMAR):

- No-
- Doesn't arise.
- Doesn't arise.

శ్రీ పి.జి.వి.ఆర్. నాయుడు (గణబాబు) (SRI P.G.V.R.NAIDU) (GANA BABU) (విశాఖపట్నం పశ్చిమం): అధ్యక్షా, విశాఖ నగర పరిధిలో ఉన్న మేఘాద్రిగెడ్డ, గంభీరం రిజర్వాయర్ల నిర్వహణ గురించి ఈ ప్రశ్న. 1974-75లో విశాఖ నగర కార్పొరేషన్ నిధులతో మేఘాద్రిగెడ్డ రిజర్వాయర్ను నిర్మించారు. రైవాడ, తాటిపూడి రిజర్వాయర్ల నుంచి మిగులు జలాలను, వర్షపు నీటిని నిల్వ చేసే ఉద్దేశంతో మేఘాద్రిగెడ్డ రిజర్వాయర్ను నిర్మించారు. అదే విధంగా గంభీరం రిజర్వాయర్ 0.8ఎంజిడి నిల్వ సామర్థ్యంతో మధురవాడ ప్రాంతంలో ఉంది. మేఘాద్రిగెడ్డ రిజర్వాయర్ నుంచి ప్రతి రోజు 8ఎంజిడిల నీరు కేటాయించే ఉద్దేశంతో నిర్మించడం జరిగింది. విశాఖ నగరానికి తాగునీటిని అందించడంకోసం ఉద్దేశించిన ఈ రెండు రిజర్వాయర్ల నిర్వహణ మాత్రం ఇరిగేషన్ శాఖలో ఉంది. గతంలో ఈ రిజర్వాయర్ల కింద ఆయా గ్రామాలలో కొంత ఆయకట్టు ఉండేది. ఇప్పుడు ఆ ప్రాంతమంతా జనావాసాలతో నిండి ఒక్క ఎకరం కూడా అక్కడ సాగుచేయడంలేదు. విశాఖ గ్రేటర్ విశాఖగా రూపాంతరం చెందిన తరువాత ఈ రెండు రిజర్వాయర్లు గ్రేటర్ విశాఖలో భాగమయ్యాయి. మేఘాద్రిగెడ్డ రిజర్వాయర్లో ఒక టీఎంసీకి పైగా నీటి నిల్వ చేయవచ్చు. ఆ రిజర్వాయర్ నగరం నడిబొడ్డులో ఉంది కాబట్టి విశాఖ దాహార్తిని తీర్చాలంటే గోదావరి జలాలను తరలించడం ఒక్కటే మార్గమని ఆలోచించి ఏలేరు కెనాల్ ద్వారా పురుషోత్తపట్నం నుంచి ఎత్తిపోతల ద్వారా తరలించడంతో ఆ జలాలలో విశాఖ నగర ప్రజల దాహార్తిని తీర్చే అవకాశం కలిగింది. కానీ మేఘాద్రిగెడ్డ రిజర్వాయర్ నిర్వహణ మాత్రం నీటిపారుదలశాఖ చూసున్నది. ఆ రిజర్వాయర్ గేట్లు బాగా తుప్పుపట్టిపోయి ఎత్తడానికి కూడా అవకాశం లేకుండా ప్రస్తుత పరిస్థితి ఉంది. తుపానులు వచ్చి నీరు ఆ రిజర్వాయర్లోకి ఎక్కువగా చేరితే ఆ ప్రాజెక్టుల గేట్లు ఎత్తడానికి విశాఖ మహానగర పరిధిలోకి చేర్చితే గేట్లు ఎత్తడంలో వారికి నైపుణ్యం లేకపోవడంతో ఇబ్బంది ఎదురవుతుందని ఒకే ఒక్క కారణం చూపించి ఆ రిజర్వాయర్ నిర్వహణను జీవీఎంసీకి అప్పగించలేదు. ఈ రిజర్వాయర్లలో పూడిక తీయడంలేదు, ఈ రెండు రిజర్వాయర్లు నగరం నడిబొడ్డున ఉన్నాయి కాబట్టి జీవీఎంసీకి అప్పగిస్తే విశాఖ నగర కార్పొరేషన్కు బాధ్యత ఉంటుంది కాబట్టి వాటిని నిర్వహించే అవకాశం ఉంటుంది. ముడనర్లోవ రిజర్వాయర్ నిర్వహణ జీవీఎంసీ చేపట్టడంవల్ల ఆ రిజర్వాయర్ విశాఖ నగరంలో ఒక పర్యటక ప్రాంతంగా కూడా అభివృద్ధి చెందింది. ఈ రెండు రిజర్వాయర్లు పూర్తిగా విశాఖ నగర పరిధిలో విశాఖ నగర ప్రజల దాహార్తిని తీర్చే రిజర్వాయర్లు కాబట్టి ఈ రెండు రిజర్వాయర్ల నిర్వహణను విశాఖ మహానగర కార్పొరేషన్కు అప్పగిస్తే బాగుంటుంది. జీవీఎంసీ ఈ విషయంలో ఇప్పటికే పలుమార్లు ప్రభుత్వానికి లేఖలు రాయడం జరిగింది. ఆ రిజర్వాయర్లకు వరద వస్తే వాటి నిర్వహణ జీవీఎంసీ చేయలేదు కాబట్టి నీటిపారుదలశాఖ నిర్వహిస్తుందని ఇరిగేషన్ శాఖాధికారులు చెబుతున్నారు.

ఉ.9.50

అధ్యక్షా, ఒకసారి ఆలోచన చేయాలి. కార్పొరేషన్ అయినా ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంటు అయినా ఇంజనీర్లలో ఆసిస్టెంట్ ఇంజనీర్ నుంచి చీఫ్ ఇంజనీర్ వరకు అందరూ కూడా ఇంజనీరింగ్ సిబ్బంది

ఉంటారు. కేవలం శాఖల మధ్య కాస్త గ్యాప్ ఏవైతే ఉన్నాయో దానిని అర్థం చేసుకుని నిర్వహణను కార్పొరేషన్ కు ఇచ్చినట్లైతే రెండు రకాలుగా అది బెస్ట్ ప్లేసుగా డెవలప్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ముఖ్యంగా విశాఖ దాహర్తి తీర్చడానికి ఒక బాధ్యతగా ఎందుకంటే స్థానిక సంస్థలు తమ పరిధిలోనే డ్రింకింగ్ వాటర్ సోర్స్ ఇవ్వాలి. కాబట్టి ఇవి రెండూ కూడా ప్రస్తుతం డ్రింకింగ్ వాటర్ సోర్సులు కాబట్టి వాటి మెయింటెనెన్స్ జీవీఎంసి ఇస్తే రెగ్యులర్ గా silt క్లియర్ చేయడం జరుగుతుంది, గేట్ల నిర్వహణ జరుగుతుంది. పూర్తి బాధ్యత తీసుకునే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి ఈ రెండింటినీ కార్పొరేషన్ కు హ్యాండోవర్ చేయాలని మంత్రి గారిని మీద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ వాసుపల్లి గణేశ్ కుమార్ (SRI VASUPALLI GANESH KUMAR)(విశాఖపట్నం దక్షిణం):
 ధన్యవాదాలు అధ్యక్ష. విశాఖపట్టణంలో కళ్యాణపు లోవ డ్యామును 1978లో నిర్మాణం చేశారు. అలాగే సుమారుగా 10,000 ఎకరాలకు సాగునీరు అందిస్తుండడంతో సుమారు 15,000 మంది రైతు కుటుంబాలు దానిమీద బతుకుతున్నాయి. 9 మేజర్ పంచాయతీలు ఆ డ్యామ్ కింద ఉన్నాయి. అలాగే ఆయకట్టు కూడా సుమారు 13 గ్రామాలకు విస్తరించి ఉంది. అక్కడ మత్స్యకారులు చాలా మంది జీవనోపాధి పొందుతున్నారు. అలాగే ఆదివాసీలు అందరికీ కూడా తాగేందుకు నీరు అదే. సుమారు 21.5 చదరపు కిలోమీటర్లలో క్యాచ్ మెంటు ఏరియా ఉంది. గతంలో 2008, 2009, 2012లో ఈ క్యాచ్ మెంటు ఏరియాలోని కొండలను క్వారీ మైనింగ్ కు ఇవ్వడం జరిగింది. దీనివలన ఈరోజు ఈ క్యాచ్ మెంటు ఏరియాలో ఉన్న ఆ గెడ్డలన్నీ పూర్తిగా కొట్టేసి ఈ రిజర్వాయర్ కు నీరు రాకుండా ఆపేసేలాగ ఇప్పుడు మైనింగ్ జరుగుతున్నది. ఈ మధ్య కాలంలో ఆదివాసీలు, మత్స్యకారులు చాలా మంది ధర్నాలు కూడా చేశారు. సాక్షాత్తు వాళ్లు దేవతగా భావించే చల్లగుండమ్మతల్లి కొండను కూడా ఈరోజు ధ్వంసం చేస్తున్నారు. మొన్న ఈ మధ్యన lancet 5 tm satellite కొన్ని ఇమేజెస్ ను కూడా పంపించింది. దాంట్లో flora and fauna బాగా దెబ్బతిన్నది, గ్రీనరీ కూడా బాగా దెబ్బతిన్నది. అంటే ప్లాంట్ లైఫ్ నాశనమైంది. అదేమదిరిగా యూనిమల్ లైఫ్ కూడా నాశనం అయింది. నీటిలో సల్ఫర్ డైఆక్సైడ్ చేరిందని అక్కడ ఆదివాసీలకు కూడా బాగా దెబ్బవుతుందని చెప్పడం జరిగింది. అలాగే గ్రీనరీ నాశనమవడం వలన ఆ sedimentation లేకపోవడం వలన నీరు అంతా నాశనమైంది. అలాగే ఆ గెడ్డలన్నీ కొట్టేయడం, కొండలను కొట్టేయడం వలన పూర్తిగా రివర్ లో అంతా సిల్టీషన్ వలన ఇంచుమించు 113 లక్షల క్యూబిక్ మీటర్ల నిల్వ సామర్థ్యము ఇప్పుడు బాగా తగ్గుముఖం పట్టింది. రాబోయే రోజుల్లో అక్కడుండే గ్రామస్తులకు, అక్కడుండే రైతులకు, అక్కడుండే మత్స్యకారులకు ఇబ్బంది ఏర్పడుతుంది. ముఖ్యంగా అక్కడ బాంబులు పెట్టి పేల్చడం వలన dam revetment దెబ్బతిన్నది. అక్కడుండే గ్రామాలన్నీ కొట్టుకు పోయే పరిస్థితి వస్తుంది. ఎందుకంటే మొన్ననే ముంబైలో అదే మాదిరిగా 13 మంది చనిపోవడం జరిగింది. ఇవన్నీ కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని మంత్రిగారు రిజర్వాయర్లకు సంబంధించి కాకుండా.....

అధ్యక్షా, అక్కడ ఎంపీపీ స్కూలు ఉంది. ఈరోజు ఆ బడిని కూడా మూసేశారు. ఎందుకంటే అక్కడ సౌండ్ పొల్యూషన్ డెసిబుల్స్ చాలా ఎక్కువగా ఉంది. (మైకు కట్ చేయబడింది)

మిస్టర్ స్పీకర్: ఆగండి గణేశ్ గారూ. మెయిన్ ప్రశ్న ఏంటంటే ఇరిగేషన్ వాళ్లు అది మెయింటెయిన్ చేస్తున్నారు. దానివలన కార్పొరేషన్ కి సహకారం ఉండటం లేదు. అలా కాకుండా దీనిని కార్పొరేషన్ కి మీరు entrust చేస్తారా, అది చేస్తే కార్పొరేషన్ అక్కడే ఉంటుంది కాబట్టి రెగ్యులర్ గా మానిటరింగ్ కి మెయింటెనెన్స్ కి బాగుంటుందని సలహా సభ్యులు ఇచ్చారు. మీరు అది కాకుండా వేరే ఎక్కడికో వెళుతున్నారు. Your question is not relating with this. Please sit down.

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్ కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): అధ్యక్షా, మేఘాద్రిగెడ్డ, గంభీరంగెడ్డకు సంబంధించి 2018లో గత ప్రభుత్వం లేఖ రాయడం జరిగింది. 2018లోనే అప్పుడు ఇరిగేషన్ కు సంబంధించి ఈఎన్ఎస్ గారు అది ఇవ్వడం కుదరదు, గంభీరంగెడ్డకు సంబంధించి ఇంకా 200 ఎకరాల ఆయకట్టు ఉన్నందున ఆయకట్టుదారులు ఇబ్బందిపడే పరిస్థితి ఉంది. అదేకాకుండా వాళ్లు చెప్పినట్లుగానే వరదలు వచ్చినప్పుడు రిజర్వాయర్ మెయింటెయిన్స్ చేయడం కష్టమవుతుంది కాబట్టి వీలు కాదని చెప్పారు. వాస్తవంగా చెప్పాలంటే మెయింటెనెన్స్ కు సంబంధించి జీవీఎంసీ నుంచి ఇంకా ఇరిగేషన్ శాఖకు దాదాపుగా రూ.40 కోట్లు చెల్లింపు పెండింగ్ ఉంది. ఒకవేళ ప్రతి సంవత్సరం మెయింటెనెన్స్ కు సంబంధించి జీవీఎంసీ నుంచి డబ్బులు రావలసినవి వచ్చి ఉంటే కచ్చితంగా సిల్ట్ తొలగించడం గానీ, పూర్తిగా ఏ ఇబ్బంది లేకుండా మెయింటెనెన్స్ చేయవచ్చు. మెయింటెనెన్స్ కు దాదాపుగా రూ.43 కోట్లు చెల్లించాల్సి ఉన్నా ఇప్పటిదాకా వాళ్లు ఇచ్చింది రూ.2.60 కోట్లు మాత్రమే. ఇంకా రూ.40 కోట్ల అమౌంట్ పెండింగ్ ఉంది. సకాలంలో చెల్లించి ఉంటే ఆ సమస్య పరిష్కరించబడేది. అది ఇప్పటిదాకా లేదు. దానికి సంబంధించిన ఇరిగేషన్ అధికారులతో మరలా మేము కూర్చుని మాట్లాడతాము. అలాగే రెండవది కళ్యాణపురం డ్యాము గురించి అడిగారు. వాస్తవానికి ఆ సభ్యులు మూడు రోజుల క్రితం ప్రశ్న వేయడం జరిగింది. ఆ ప్రశ్నకు మేము సమాధానం చెప్పినప్పుడు ఇక్కడకు వచ్చి పోడియం వద్ద అరుస్తున్నారు. ఆయన పేరు పిలిచినా కూడా కనీసం మాట్లాడలేదు.

ఈరోజు వారు అసంబద్ధంగా మాట్లాడుతున్నారు. అయినా దానికి కూడా చెబుతాను. అధ్యక్షా, ఆరోజు వేసిన ప్రశ్నకు సంబంధించి పర్యావరణానికి సంబంధించి there are no obligations. కానీ గ్రామస్తుల దగ్గరి నుంచి మాత్రం ఒత్తిడి ఉంది. అక్కడ రెండు రిజర్వాయర్ల నుంచి ఆ డ్యాముకి వాటర్ వచ్చే దారిలో 5 మైనింగ్ కంపెనీలున్నాయి. అధ్యక్షా, ఆయన తెలివిగా బాగా చెప్పారు. 2009 లో ఇచ్చారు., 2012లో ఇచ్చారని చెప్పారు. 2016లో తెలుగుదేశం పార్టీ ఇచ్చిన మూడు మైనింగ్ల గురించి మాత్రం చెప్పలేదు. అవి మాత్రం మింగేశారు. అవి కూడా చెప్పి ఉంటే బాగుండేది. ఐదు మైనింగ్ లైసెన్సులున్నాయి. డ్యాముకు 3కిలోమీటర్ల వరకు మైనింగ్ జరుగుతున్నది. ఈ మధ్య కాలంలో

ఇరిగేషన్ అధికారులు ఇన్స్పెక్ట్ చేయడం జరిగింది. కచ్చితంగా దానికి సంబంధించి మైనింగ్కు అనుమతి ఇచ్చారో కచ్చితంగా వాటిని కూడా రద్దు చేసేందుకు నేను కూడా చెబుతాను. గత ప్రభుత్వంలో కూడా దాదాపుగా మెయిన్ అబ్స్ట్రక్షన్ ఏదైతే గుర్తించారో ఆ అనుమతి మాత్రం 2016లోనే గత ప్రభుత్వమే ఇచ్చింది. ఆ mining లలో మేజర్ upstream ఉంది. అయినప్పటికీ కూడా దాని గురించి కచ్చితంగా పరిశీలిస్తాము. అవసరమైతే మైనింగ్ అనుమతులను రద్దు చేయమని మైనింగ్ అధికారులకు కూడా రాస్తాము. కచ్చితంగా దానికి సంబంధించి గ్రామస్తుల ప్రయోజనాలను సేఫ్గార్డు చేయడంతోబాటు ఆ డ్యాము క్యాచ్మెంటు ఏరియా విషయంలో కూడా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్: మినిస్టర్ గారూ, కార్పొరేషన్ పరిధిలోని ఎంఎల్ఏలతో, అధికారులతో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేయండి.

శ్రీ పోలుబొయిన అనిల్కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): అధ్యక్షా, తప్పనిసరిగా వారితో మాట్లాడి we will take it up. అధ్యక్షా తమరు ఆదేశించారు. కాబట్టి తప్పకుండా వారితో మాట్లాడతాము. ఒకసారి మా ఇరిగేషన్ అధికారులతో కూర్చుని మాట్లాడిన తరువాత కచ్చితంగా ఏది అవసరమో అది చేస్తాము.

MR.SPEAKER: Please do that. Now L.A.Q. No.230

(శ్రీ పి.జి.వి.ఆర్.నాయుడు మాట్లాడటానికి అవకాశం ఇవ్వాలని కోరారు)

Please sit down.

శ్రీ పి.జి.వి.ఆర్.నాయుడు: సార్, ఒక్క పాయింటు చెబుతాను.

శ్రీ పెద్దిరెడ్డి రామచంద్రా రెడ్డి: అధ్యక్షా,

మిస్టర్ స్పీకర్: మినిస్టర్ గారూ, ఒక్క నిమిషం. చెప్పండి నాయుడు గారూ...

శ్రీ పి.జి.వి.ఆర్. నాయుడు (గణబాబు) (SRI P.G.V.R.NAIDU)(GANA BABU): అధ్యక్షా, మేఘాద్రిగెడ్డ రిజర్వాయర్లో ప్రస్తుతానికి నీటి నిల్వ చాలా తక్కువ ఉంది. నేను డ్రాట్లో కూడా అదే అడిగాను. పురుషోత్తపట్నం నుంచి పంపింగ్ ద్వారా వచ్చే వాటర్ని ఇప్పుడు ఆపేశారు. ఏలేరు కెనాల్ నుంచి వస్తేనే గానీ వదలమని మనకు కార్పొరేషన్ నుంచి తెటర్లు కూడా వెళ్లాయి. అది ఎప్పుడు మొదలుపెడతారో మంత్రి గారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

ఉ.10.10

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): అధ్యక్షా, ఆ ప్రాంత మంత్రిగారు కూడా మొన్న చెప్పడం జరిగింది. దాంట్లో చిన్న obstructions ఉన్నాయి. అవన్నీ క్లియర్ చేసి రేపు దానికి నీటిని రిలీజ్ చేస్తున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్: క్వశ్చన్ నెం.230

నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం

ప్రశ్న నెం.230 (105)

శ్రీ మేరుగు నాగార్జున, ఎం.ఎల్.ఏ.,

గౌరవనీయులైన పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖామంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా?

- గత ఐదు సంవత్సరాలకు ఎన్ఆర్ఐజిఎస్ క్రింద విడుదల చేసిన నిధుల పరిమాణం ఎంత?
- సదరు పథకంలో భాగంగా నీరు-చెట్టు కార్యక్రమంపై ఖర్చు చేసిన నిధుల మొత్తం ఎంత?
- ఆ పథకం క్రింద త్రవ్విన మట్టి క్యూబిక్ మీటర్ల సంఖ్య ఎంత?
- ఈ సదరు మట్టి వినియోగ వివరాలు ఏమిటి?

గౌరవ పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖామంత్రి (పెద్దిరెడ్డి రామచంద్రా రెడ్డి):

- ఎంజిఎన్ఆర్ఐజిఎస్ (వినియోగ ధృవపత్రం ప్రకారం) క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన నిధులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

సంవత్సరం	మొత్తం (లక్షలలో)
2014-15	365658.11
2015-16	285685.09
2016-17	399746.97
2017-18	528732.47
2018-19	667634.86
మొత్తం	2247457.50

- ఎటువంటి నిధులను ఖర్చు చేయలేదు.
- ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.
- ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ మేరుగు నాగార్జున (DR.MERUGU NAGARJUNA)(వేమూరు): ధన్యవాదాలు అధ్యక్షా. మంత్రిగారు చాలా అనుభవం ఉన్న నాయకులు. నీరు-చెట్టు కార్యక్రమాన్ని గత ప్రభుత్వం అమలుచేసింది. ఒక రకంగా పంచాయతీలకు గుదిబండలా తయారయ్యే విధంగా ఈ కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. ప్రతి గ్రామంలో ఒక చెరువు ఉంటుంది. ప్రతి చెరువును తిమింగలాలు మింగినట్లు మింగేశారు. ప్రత్యేకంగా జన్మభూమి కమిటీలని పెట్టి వాటితో అడ్డగోలుగా ప్రతి గ్రామంలో ప్రతి చెరువును నిబంధనల్లో లేకపోయినా దాదాపు ఇరవై ముప్పై అడుగుల లోతు త్రవ్వి, నిబంధనలకు పాతరేసి ప్రజాధనాన్ని కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలను వాళ్లు కొల్లగొట్టారు. ఆ కార్యక్రమం నిజంగా వాళ్లకు కామధేనువు. ఆ కార్యక్రమం వల్ల తెలుగుదేశం పార్టీ కేడరు కోటానుకోట్ల రూపాయలను దండుకున్నది. ప్రత్యేకించి ఆ కార్యక్రమంలో రూ.18 వేల కోట్లకు పైగా పనులను చేయగా దాదాపు పది నుంచి పదిహేను వేల కోట్ల రూపాయలను వాళ్లే తినేశారు. పందికొక్కులు ఊళ్లలో రాత్రిపూట పరిధాన్యాన్ని తిన్నాయని అనుకుంటాము. వారు మాత్రం మానవ మృగాల్లాగా కోటానుకోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని కొల్లగొట్టి ఈ రాష్ట్ర ప్రజలను మోసం చేసే విధంగా పరిపాలన చేశారు. ఉదాహరణకు జంట పద్దు విధానమని అకౌంట్స్ లో చెబుతుంటారు. Double entry system of book keeping అంటారు. ఆ విధంగా దీంట్లో ప్రతి దానికి రెండు అకౌంట్లను ఓపెన్ చేశారు. ఒకప్రక్క నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద డ్వామా దగ్గర నుంచి డబ్బులు కాజేశారు. మరోప్రక్క అదే పనికి నీటి పారుదలశాఖ నుండి కూడా డబ్బులు కాజేశారు. ఒకే పనికి రెండు బిల్లులను పెట్టుకుని కోట్లు దండుకున్నారు. కానీ ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేసి కోట్ల రూపాయలను దండుకుంటే దాని మీద సమాధానం లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చిన డబ్బులతోబాటు, రాష్ట్రంలోని మట్టిని వ్యాపారం చేయకూడదని, ఆ మట్టిని ప్రత్యేకంగా ఏయే ప్రాంతాల్లో వినియోగించాలో అన్ని నిబంధనలు ఉన్నా వాటిని ఎక్కడా పాటించలేదు. 40 సంవత్సరాల ఎక్స్ పీరియన్స్ అన్నారు. ప్రతి దానికి వేలెత్తి చూపిస్తారు, భయపెడతారు. ఇంకా మాట్లాడితే కులాల ప్రస్తావనను తెచ్చి దూషిస్తారు. అసలు ఈ కులంలో పుట్టకూడదంటారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో ఉన్న వారు ఇన్ని కోట్ల రూపాయల ప్రజాధనాన్ని మింగేస్తే వాళ్లను ఏమి చేయాలని నేను తమరి ద్వారా గత ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలో నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద ఏయే పనులను ఏ విధంగా చేశారో తెలియదు. ఈ రాష్ట్ర ప్రజలను మోసం చేశారు. దీని మీద ఒక మచ్చుతునక ఈరోజే పత్రికల్లో చూశాను. గుంటూరు జిల్లాలో రూ.950 కోట్లకు పైగా అవినీతి జరిగిందని విజిలెన్స్ ఎంక్వైరీ జరుగుతోంది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 13 జిల్లాల్లో దీని మీద ఎంక్వైరీ చేసి, మేము తెల్ల పేవరని చెప్పుకొనేవారు, ఎంత డబ్బును మింగేశారో వాళ్లకు బుద్ధి వచ్చే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం వెంటనే దీని మీద ఎంక్వైరీ కమిషన్ వేసి చర్యలు తీసుకోవాల్సిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కాటసాని రాంభూపాల్ రెడ్డి (SRI KATASANI RAMBHUPAL REDDY)(పాణ్యం): అధ్యక్షా మాట్లాడటానికి నాకు అవకాశమిచ్చినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలను తెలియజేస్తున్నాను. నేను మంత్రిగారికి

తమరి ద్వారా తెలియజేసేదేమంటే, నేను ఆరు పర్యాయాలు ఎమ్మెల్యేగా ఉన్నాను. కానీ నీరు-చెట్టు లాంటి దోపిడి కార్యక్రమాన్ని మాత్రం మొట్టమొదట చూస్తున్నాను. పాణ్యం నియోజకవర్గంలో గడివేముల మండలంలో కె.సి.కెనాల్ క్రింద మైనర్ ఇరిగేషన్ క్రిందనే వర్కులను శాంక్షన్ చేసి, ఈ సంవత్సరం ఆ ఊరు నుంచి ఈ ఊరుకు రోడ్డును మొదలుపెట్టామని వర్కు చేసి, మరలా వచ్చే సంవత్సరం ఆ పనినే మైనర్ ఇరిగేషన్లో ఈ ఊరు నుంచి ఆ ఊరుకు వర్కు చేశామని బిల్లులు డ్రా చేసి దోపిడి చేసిన పరిస్థితి. ఇంత దోపిడి కార్యక్రమం ఎక్కడా చూడలేదు. తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే పాణ్యం నియోజకవర్గమే కాదు, మొత్తం కర్నూలు జిల్లాలో ఉన్న అన్ని నియోజకవర్గాలలో రాజకీయ నాయకులు అప్పుడు ఎవరైతే ఉన్నారో వాళ్లందరికీ ఈ నీరు -చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద శాంక్షన్ అమౌంటులో ఆ రోజు ఇంత పర్సెంటుని తీసుకుని మొత్తం అందరికీ ఆ వర్కులను ఇచ్చిన పరిస్థితి. ఈరోజు తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే ఖచ్చితంగా నీరు చెట్టు కార్యక్రమం మీద ఎంక్వైరీని వేయాలి. ఎంక్వైరీ చేసేంతవరకు బిల్లులు పెండింగ్ బిల్లులను నిలిపివేయాలి. అట్లాగే ఏవైతే జెన్యూన్ గా వర్కులు జరిగిన బిల్లులు ఉన్నాయో అటువంటి వారికి మీరు బిల్లులను చెల్లించాలని, దోచుకునే వారికి మాత్రం ఎటువంటి బిల్లులను చెల్లించవద్దని తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పెద్దిరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి (SRI PEDDIREDDY RAMACHANDRA REDDY): అధ్యక్షా కేంద్ర ప్రభుత్వం కొన్ని మంచి కార్యక్రమాలను చేయాలనే ఉద్దేశంతో ఈ నిధులను మంజూరు చేయడం జరిగింది. అందులో భాగంగా అగ్రికల్చర్ అండ్ ఎలైడ్ యాక్టివిటీస్ కి, నేషనల్ రిసోర్స్ మేనేజ్మెంటుకు, Renovation of traditional water bodies అంటే చెరువులు, నీటి కుంటలు, కాలువల నిమిత్తం, ముఖ్యంగా ఉపాధి కూలీలు వలసలు పోకుండా ఉపాధి క్రింద పనులు చేసుకోవాలని, అదేవిధంగా రైతులకు హార్టికల్చర్ క్రింద పండ్ల తోటలను పెట్టుకోవడానికి, ఇటువంటి కార్యక్రమాల నిమిత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వం నిధులను మంజూరు చేయడం జరిగింది. అయితే మా సభ్యుడు మేరుగు నాగార్జున చెప్పినట్లు ఇది ప్రక్కతోవ పట్టింది. లేకపోతే పెద్ద ప్రాజెక్టుగా పిలువబడుతున్న పోలవరం ప్రాజెక్టు కూడా పూర్తయి ఉండేది. దాదాపు రూ.22,172 కోట్లు జన్మభూమి కమిటీ సభ్యుల పేరుతో, అధికారులు ఎవరు కూడా ఇతర పార్టీ వాళ్లను ఆ డ్వామా ఆఫీసులకు రానివ్వకుండా మొత్తం లోపభూయిష్టంగా ఒక పార్టీకి అనుబంధ సంస్థలుగా డ్వామా ఆఫీసులు పని చేశాయి. వారు ఆర్థికంగా పరిపుష్టి కావడానికే ఉపాధి హామీ పనులు, ఎన్ఆర్ఇజిఎస్ క్రింద చేపట్టిన కార్యక్రమాలన్నీ గత ఐదు సంవత్సరాల్లో జరిగాయి. అదే విధంగా నీరు-చెట్టు కార్యక్రమం కూడా తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులకు ఒక ఉపాధి హామీ పథకంగా మారిపోయింది. 2014-15లో ఏమీ లేదు, అప్పటికి చంద్రబాబు నాయుడు గారికి ఐడియా రాలేదు. ఆ సంవత్సరమంతా ఏ విధంగా మన కార్యకర్తలకు డబ్బులు ఇవ్వాలా అని ఆలోచన చేశాడు. ఆ తర్వాత 2015-16లో రూ.72 కోట్ల 60 లక్షలను కేటాయించగా రూ.496 కోట్ల 63 లక్షలను ఖర్చు చేశారు.

ఉ.10.10

2016-17 లో రూ.110.36 కోట్లు బడ్జెట్‌లో పెడితే రూ.1,217.06 కోట్లు ఖర్చు చేశారు. 2017-18 లో రూ. 110.36 కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయింపులు చేస్తే, రూ.920.44 కోట్లు నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద ఆనాటి ప్రభుత్వం ఖర్చుచేసింది. అదే విధంగా 2018-19 లో రూ.500.00 కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించగా, ఆ సంవత్సరంలో మొత్తం ఖర్చు చేసిన నిధులు రూ.2,115.10 కోట్లు. 2019-20లో ఓట్ ఆన్ అకౌంట్ బడ్జెట్‌లో రూ.160.29 కోట్లు నిధులు కేటాయించడం జరిగింది. కానీ, ఇప్పటి వరకు పెండింగ్ బిల్స్ అంటే పని చేసినట్టుగా ఉన్న బిల్లులు ఉన్నాయి. అంటే, పనులు వాస్తవంగా జరిగినాయా, లేక పనిచేసినట్టుగా రికార్డ్ చేసుకున్నారా అనే వివరాలు మనకు తెలియదు. మా చిత్తూరు జిల్లాలో నేను స్వయంగా చూశాను. రాష్ట్రమంతా చూడలేదు. మా జిల్లాలోనైతే పాత చెక్‌డ్యామీలకు ప్లాస్టరింగ్ చేయడం, already ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద పనిచేసిన వాటికే మళ్ళీ నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద పేరు మార్చి ఆ పనులకు బిల్లులు చేసుకోవడం జరిగింది. ఆ విధంగా వేలాది కోట్లు గత ప్రభుత్వం ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఐదు సంవత్సరాల్లో గత ప్రభుత్వ హయాంలో ఖర్చు చేసిన మొత్తం రూ.4,850.23 కోట్లు కాగా, ఇప్పటి వరకు ఉన్న మొత్తం రూ.183.00 కోట్లు నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద బిల్స్ పేమెంట్ నిమిత్తం పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి. ఇంత లోపభూయిష్టంగా ఇన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు దుబారా చేసి జన్మభూమి కమిటీ పేరు పెట్టుకుని తద్వారా తెలుగుదేశం పార్టీ కార్యకర్తలు గత ప్రభుత్వ హయాంలో పంచిపెట్టారంటే ఇంత దారుణం మరేది లేదు. మేం అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత కూడా రూ.8.95 కోట్లు సంబంధించిన 16,795 పనులు రద్దు చేయడం జరిగింది. అంటే, ప్రారంభించని పనులు అన్నీ కూడా క్యాన్సిల్ చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా నీరు - చెట్టు కార్యక్రమంపై గానీ, ఉపాధి హామీ పథకంలో పనులు చేసి తిరిగి నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద కూడా వేల కోట్ల రూపాయల మేరకు బిల్లులు చేసుకున్నారు. తప్పనిసరిగా అన్నింటిపైన విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ డిపార్ట్‌మెంట్‌చే విచారణ జరిపించి, రెవెన్యూ రికవరీ యాక్ట్ క్రింద వృథా చేసిన సొమ్మును ప్రభుత్వానికి రాబట్టడం జరుగుతుందని చెప్పి మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. (హర్షధ్వనాలు)

అదే విధంగా ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద జరిగిన పనులు ఎక్కడ ఉన్నాయో తెలియదు, కనిపించడం లేదు. వేసిన కట్టకే మట్టి వేస్తుంటారు, త్రవ్విన గుంతే మరొకసారి త్రవ్వుతుంటారు. అదే విధంగా వాటికి అనుసంధానం నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం. ఒక సంవత్సరం తరువాత రిసెర్చ్ చేసి చంద్రబాబు నాయుడు గారు 2014-15 సంవత్సరంలో గానీ, ఆ తరువాత వచ్చిన నాలుగు సంవత్సరాలు నీరు - చెట్టు కార్యక్రమాన్ని ప్రతి సంవత్సరం క్రమం తప్పకుండా నిర్వహించారు. ఆ పనులు ఎక్కడ చేశారో చూపించమంటే దిక్కులేదు. కావాలంటే, మేం ప్రభుత్వం తరపున ఒక కమిటీని శాసనసభ్యులతో ఏర్పాటుచేస్తాం. ప్రతిపక్ష పార్టీ నాయకుడు గానీ, వారి సభ్యులు గానీ క్షేత్ర స్థాయిలో ఎక్కడైనా పనులు నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద జరిగినాయని చూపించినట్లైతే, జరిగినట్టుగా

ప్రభుత్వం ఒప్పుకుంటుంది. కానీ, అవన్నీ కూడా ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద జరిగిన పనులు ఏవైతే ఉన్నాయో, వాటికే నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద బిల్లులు చేసుకుని, మొత్తం డ్రా చేయడం జరిగింది. తప్పకుండా దీని మీద సమగ్ర విచారణ విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా చేయడం జరుగుతుందని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

(అధికార పక్ష గౌరవ సభ్యులు సర్వశ్రీ ఎస్. రఘురామిరెడ్డి, చింతల రామచంద్రారెడ్డి, కె.రక్షణనిధి, కరణం ధర్మశ్రీ తదితరులు “హౌస్ కమిటీ”ని ఏర్పాటుచేయాలని కోరసాగారు)

శ్రీ పెద్దిరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి (SRI PEDDIREDDY RAMACHANDRA REDDY): అధ్యక్షా, సభ్యులు చెప్పినట్లుగా దీని మీద హౌస్ కమిటీ అవసరం లేదు. నేరుగా విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డిపార్ట్మెంట్కు విచారణ నిమిత్తం పంపిస్తున్నాం. ఆ డిపార్ట్మెంట్ అధికారులు సమగ్రంగా విచారణ చేస్తారు. ఆ డిపార్ట్మెంట్ నుంచి రిపోర్టు అందిన తరువాత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు దాని మీద తుది నిర్ణయం తీసుకుంటారు. నేనైతే ఇప్పుడు కూడా ఖరాఖండిగా చెబుతున్నాను. రెవెన్యూ రికవరీ చట్టం క్రింద తప్పనిసరిగా ఎవరైతే ఆయా కార్యక్రమాల నిర్వహణ క్రింద ప్రభుత్వ ధనం భోంచేసినారో, వాళ్లందరి దగ్గర రాబట్టడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. (హర్షధ్వనాలు) చెప్పాలంటే, NREGS క్రింద ఐదు సంవత్సరాల గత ప్రభుత్వ హయాంలో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మొత్తం 25 కోట్ల 50 లక్షల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టి పని చేశారు. అంటే, ఆలోచన చేయండి? ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో చేయగలిగిన ఒక పెద్ద మైనింగ్ పనిని చేసినంతగా 22 లక్షల 50 వేల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టి పనిని చేశారు. అదే విధంగా నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద 5 లక్షల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టి పనిని చేశారు. మొత్తం కలిపి 27 లక్షల 50 వేల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టి పని చేశారంటే, ఎక్కడ పనులు చేశారనేది ప్రశ్నార్థకంగా ఉంది. ఆ విధంగా పనులు నిజంగా చేసినట్లైతే రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉన్న చెరువులన్నీ కూడా బాగుపడి ఉంటాయి. అట్లా కాకుండా చేసిన బిల్లులనే మళ్ళీ మళ్ళీ పనులు చేసినట్లుగా చూపించి, బిల్లులు చేసుకుని ప్రభుత్వ సొమ్మును దోచుకోవడం జరిగింది. ముఖ్యంగా ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద చేసిన పనులకు మరొకసారి నీరు - చెట్టు కార్యక్రమం క్రింద పనులు చేసినట్లుగా బిల్లులు వేసుకుని సొమ్ము డ్రా చేసుకోవడం జరిగింది. తద్వారా తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులకు, కార్యకర్తలకు ఒక విధంగా వాళ్లను ఆర్థికంగా పరిపుష్టి చేయడానికి గానూ ప్రస్తుత ప్రతిపక్షనాయకుడు చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఆనాడు ముఖ్యమంత్రి హోదాలో తీసుకున్న నిర్ణయం తప్ప మరొకటి కాదని నేను మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: ఆ అంశానికి సంబంధించి విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా విచారణ జరిపే నిమిత్తం ప్రభుత్వం ముందుకు వచ్చింది కాబట్టి, దీని మీద ఇంక చర్చ అవసరం లేదు.

ప్రశ్న నెంబర్: 103కు సంబంధించి గౌరవ ఉప ముఖ్యమంత్రి (రెవెన్యూ) గారు కౌన్సిల్‌లో ఉన్నారు. పదవ క్వశ్చన్ క్రింద వేయమని చెప్పి రిక్వెస్ట్ చేశారు. కాబట్టి, క్వశ్చన్‌కు సంబంధించిన సిగ్నేటరీ అనగాని సత్యప్రసాద్ గారూ, మీరు కొద్దిగా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

శ్రీ అనగాని సత్యప్రసాద్: అలాగే, అధ్యక్షా.....

MR.SPEAKER: QNo.15

ప్లాస్టిక్ డబ్బాల కొనుగోలులో అవకతవకలు

ప్రశ్న నెం.15(107)

శ్రీ వై. సాయి ప్రసాద్ రెడ్డి, ఎం.ఎల్.ఏ.,

గౌరవనీయులైన పంచాయితీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) గ్రామాలలో పొడి మరియు తడి చెత్తలను సేకరించడానికి ప్లాస్టిక్ బిన్లను కొనుగోలు చేసిన విషయం వాస్తవమేనా;
- ఆ) అయితే, ప్లాస్టిక్ బిన్లను కొనుగోలు చేసిన కంపెనీ వివరాలేమిటి మరియు చెల్లించిన మొత్తం ఎంత;
- ఇ) సదరు కొనుగోలులో ఏవేని అవకతవకలు చోటు చేసుకున్నాయా;
- ఈ) అయితే, ఆ విషయంలో తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన పంచాయితీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి (పెద్దిరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి):

- అ) అవునండీ.
- ఆ) ఆ వివరాలను సభాసమక్షంలో ఉంచడమయింది.
- ఇ) లేదండీ.
- ఈ) ఈ ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

ప్రశ్న నెం.15 లోని (బి) ఖాందానికి సమాధానం

జిల్లా మరియు ఏజెన్సీల వారి వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి:

వరుస సంఖ్య	జిల్లా	ఏజెన్సీలు	చెత్త బుట్టలు (నెం)	మొత్తం (రూ.లలో)
1	అనంతపురం	ఆదిలక్ష్మి ఎంటర్ప్రైజెస్	387079	21691888
		శ్రీ నిధి ఎంటర్ప్రైజెస్	360925	20226258
2	చిత్తూరు	అభిరుచి సేల్స్ & సర్వీసులు	38376	2489858
		ఎరియస్ ప్లాస్టిక్ ప్రైవేటు లిమిటెడ్	74660	4843972
		హనుమాన్ పేపర్ & స్టేషనరీ	82383	5345030
		హైటెక్ టూల్స్ & ప్లాస్టిక్	115599	7500082
		కవిత ఇంజనీరింగ్ ఇండస్ట్రీస్	72806	4723657
		ఎం & ఎస్ ఎంటర్ప్రైజెస్	65439	4245689
		మహిష్ ఎంటర్ప్రైజెస్	93897	6092063
		ఎంఎస్ రవి మెటల్, వెల్డరు, తమిళనాడు.	115060	7465104
		శివ మార్కెటింగ్	98971	6421270
		సాత్ ఈస్ట్ ఎంటర్ప్రైజెస్	111665	7244801
		శ్రీ ధనలక్ష్మి మెటల్ ఇండస్ట్రీస్	63659	4130199
		శ్రీదేవి ఎంటర్ప్రైజెస్, కర్నూలు.	12217	792643
3	తూర్పుగోదావరి	జయలక్ష్మి మోటర్స్, రాజమండ్రి.	76600	4668023
4.	పశ్చిమగోదావరి	--	0.00	0.00
5	గుంటూరు	ఎంట్రాన్ ఆటోమొబైల్స్ ప్రైవేటు లిమిటెడ్	24064	1608429
		జి.పి. కార్పొరేట్ సర్వీసులు	88823	5936962
		లక్ష్మి కృష్ణ ప్లాస్టిక్, గుంటూరు.	40582	2712489
		ఎం.ఎస్. సీతారామ ఇంజనీరింగ్స్ కో, గుంటూరు	75583	5051972
		పి.బి. ఎంటర్ప్రైజెస్, గుంటూరు.	46669	3119356
		రెవ ప్లాస్టిక్స్, విజయవాడ.	141851	9481338

		ఎస్ఆర్ బ్లావేస్ ఇంటియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	201896	13494726
		శ్రీ సాయిదత్త ఎంటర్ప్రైజెస్	21871	1461837
6	కృష్ణా	కుకు ఆటోమోటివ్స్	100934	6052996
		ఎం.ఎస్. వినాయక ఇండస్ట్రీస్, హైదరాబాద్.	33304	1997270
		నెల్లూరి ఎంటర్ప్రైజెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, హైదరాబాద్.	123225	7389776
		శ్రీ వెంకటేశ్వర ఎంటర్ప్రైజెస్, హైదరాబాద్.	272814	16360654
7	కర్నూలు	ఎం.ఎస్. మహావీర్ ఇండస్ట్రీస్	348147	20192514
8	ఎస్.పి.ఎస్.ఆర్. నెల్లూరు	సుధాకర్ పోలీ ప్యాక్	45430	2679461
		వాటర్ టెక్ ఇంజనీర్స్	67861	4002453
9	వై.ఎస్.ఆర్. కడప	బిల్వ ఇంజనీర్స్	46396	2371783
		ఇంటిగ్రేటెడ్ ఇంజనీరింగ్	24096	1231809
		కవిత ఇంజనీరింగ్ ఇండస్ట్రీస్	96196	4917562
		లిబర్టీ ఇండస్ట్రీస్	46211	2362319
		ఎం.ఎస్. ఎం.ఎస్. ఎంటర్ప్రైజెస్	190249	9725506
		ఎం.ఎస్. వెంకట రామిరెడ్డి కన్స్ట్రక్షన్	61946	3166676
		ఎం/ఎస్ ఎస్. ప్రభాకర్ రెడ్డి	136172	6961113
		నవ్య పాలిమార్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్	29917	1529361
		ఎం/ఎస్ ఓ. గంగాధరనాయుడు	68589	3506245
		శివా మార్కెటింగ్	28867	1475695
		శ్రీ షణ్ముఖ ట్రేడర్స్	48502	2479426
10	ప్రకాశం	చిత్రబత్తిన సత్యనారాయణ రెడ్డి, ఒంగోలు,	276338	18202364
		డైమెండ్ ఆర్ట్ కటింగ్ & స్టెక్కింగ్	217096	14297915
		గోపతి ఎంటర్ప్రైజెస్, ఒంగోలు.	68226	4493389
		హైదరాబాద్ అగ్రికల్చరల్ ఫోపరేటివ్ అసోషియేషన్ లిమిటెడ్	62090	4089260

శ్రీ ఎల్లారెడ్డిగారి సాయిప్రసాద్ రెడ్డి (SRI YELLAREDDIGARI SAI PRASAD REDDY) (ఆదోని): సార్, మా కర్నూలు జిల్లాలో గ్రామ పంచాయతీలు 889 గ్రామ పంచాయతీలు ఉన్నాయి. ప్రతి ఇంటికి కూడా తడి చెత్త, పొడి చెత్త సేకరించే నిమిత్తం ప్రతి ఇంటికి రెండు ప్లాస్టిక్ డబ్బాలను ఇచ్చే నిమిత్తం వాటిని ఏర్పాటుచేయాలని కర్నూలు జిల్లా కలెక్టర్ గారు ఆర్డర్ ఇచ్చి వాటిని కొనుగోలు చేయడం కూడా జరిగింది. ఒక్కొక్క dustbin విలువ రూ. 20/-ల నుంచి రూ. 30/- ల లోపు కూడా ధర పడే పరిస్థితి లేదు. కానీ, కొనుగోలు నిమిత్తం ఒక్కొక్క ప్లాస్టిక్ చెత్త డబ్బాకు దాదాపుగా రూ. 55.46

పైనలు ఖర్చుచేసి వాటిని ప్రభుత్వం కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. అది కూడా National Small Industries Corporation ద్వారా వాటిని కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. ఆ విధంగా నాణ్యతలేని ప్లాస్టిక్ చెత్త డబ్బాలను కొనుగోలు చేసుకున్నప్పటికీ కూడా అవన్నీ ప్రస్తుతం నిరుపయోగంగా పడినాయి. అన్ని గ్రామాల్లో ఇంటింటికీ ప్రభుత్వం తరఫున వాటిని సస్టై చేశారా అంటే కూడా ఏ ఒక్క ఇంటికీ కూడా వాటిని సస్టై చేసిన దాఖలాలు లేవు. ఆ కొనుగోలు వ్యవహారంలో ప్రభుత్వ సొమ్ము దోపిడి జరిగిందనేది వాస్తవం. ఎందుకంటే, రూ. 20/- ల నుంచి రూ. 30/- లలోపు కూడా ఖరీదు చేయని ఒక్కొక్క dust bin కూడా, రూ. 50/- ల నుంచి రూ. 60/- ల వరకు ఖరీదు పెట్టి కొనుగోలు చేశారు. కనబడని అవినీతి అందులో జరిగింది. దాని మీద ప్రభుత్వం ఎంక్వైరీ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. అంతేకాకుండా గత ప్రభుత్వం రూ.20 వేలు ఖర్చు చేసి ఒక్కొక్క ట్రైసైకిల్‌ను కొనుగోలు చేసింది. కానీ, రూ.10 వేలు కూడా పడని ట్రైసైకిల్‌ను, గత ప్రభుత్వం రూ. 20 వేలు ఖర్చు చేసి కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. అవి కూడా ప్రతి చోట నిరుపయోగంగా ఉన్నాయే గానీ, వాటి నుంచి ఏ గ్రామ పంచాయతీలో ఏ ఒక్క ఇంటికీ కూడా ఉపయోగపడే పరిస్థితి లేదు. అందుకే దీని మీద గౌరవ మంత్రి గారు ఏదైనా ఎంక్వైరీ చేసి బాధ్యులపై తగు చర్య ప్రభుత్వపరంగా తీసుకోవాలని నేను మీద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పెద్దిరెడ్డి రామచంద్రా రెడ్డి (SRI PEDDIREDDY RAMACHANDRA REDDY): అధ్యక్షా, dust bins వ్యవహారం చూస్తే, ఒక్క వెస్ట్ గోదావరి జిల్లాలో తప్ప మిగతా పన్నెండు జిల్లాల్లో అంతా కూడా జాయింట్ కలెక్టర్స్ ద్వారా ఏర్పడిన Purchase Committees ద్వారా వాటిని కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. ఒక్క అనంతపురం జిల్లాలో ఒక్కో డస్ట్ బిన్‌కు రూ.48.31 పైనలు, జి.ఎస్.టీ కలిపి మొత్తం రూ.57.01 పైనలు వెచ్చించి కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. గుంటూరు జిల్లాలో అత్యల్పంగా 30,23,071 డస్ట్ బిన్‌లను కొనుగోలు చేస్తే, ఒక్కో డస్ట్ బిన్‌కు రూ.57.62 పైనల చొప్పున ఖర్చు చేయడం జరిగింది. ఆ మొత్తానికి జీఎస్టీని కలిపితే మొత్తం ఒక్కో డస్ట్ బిన్ ఖరీదు రూ.67.99 పైనల చొప్పున అత్యధికంగా ఖర్చు చేయడం జరిగింది. కొనుగోలు చేసిన డస్ట్ బిన్స్ అన్నీ 12 లీటర్ల కెపాసిటీ కలిగినవి. మిగతా జిల్లాలతో పోలిస్తే, అనంతపురం జిల్లాలో ఖరీదు తక్కువగా అంటే రూ.48.31 పైనల చొప్పున ఒక్కో డస్ట్ బిన్ కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. గుంటూరులో అత్యధికంగా ఒక్కొక్క డస్ట్ బిన్‌కు రూ.57.62 పైనలు, జీఎస్టీతో కలిపి మొత్తం రూ.67.99 పైనలు వెచ్చించి ఒక్కొక్క డస్ట్ బిన్‌ను కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. జీఎస్టీతో కలిపి అనంతపురం జిల్లాలో రూ.57.01 పైనలు ఒక్కొక్క డస్ట్ బిన్‌ను గత ప్రభుత్వ హయాంలో కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా డస్ట్ బిన్స్ కొనుగోలులో జిల్లాకు జిల్లాకు చాలా వ్యత్యాసాలు ఉన్నాయి. కొన్ని జిల్లాల్లో అంటే కడప మరియు శ్రీకాకుళం జిల్లాల్లోనైతే 8 లీటర్ల కెపాసిటీ గల డస్ట్ బిన్స్‌ను కొనుగోలు చేశారు. 9,51,160 డస్ట్ బిన్స్‌ను కడప జిల్లాలో రూ.48.15 పైనల చొప్పున ఒక్కొక్క డస్ట్ బిన్ కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. అంటే, జి.ఎస్.టీతో కలిపి మొత్తం ఒక్కొక్క డస్ట్ బిన్ ఖరీదు రూ.52/- లు పడుతుంది. అదే విధంగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మొత్తం 13,38,684 డస్ట్ బిన్స్ కొంటే, ఒక్కొక్క డస్ట్ బిన్ కొనుగోలుకు ఖర్చు చేసిన మొత్తం రూ. 50.85 పైనలు. అది కేవలం 8

లీటర్ల కెపాసిటీ కలిగిన డస్ట్ బిన్. జి.ఎస్టీతో కలిపి ఆ రేటు రూ.60/-లు అవుతుంది. ఆ విధంగా ఒక్కొక్క జిల్లాకు ఒక్కో విధంగా డస్ట్ బిన్స్ కొనుగోలు వ్యవహారంలో వ్యత్యాసం ఉంది. మీకు కూడా తెలుసు. మనమందరం కూడా ఇండ్లలో డస్ట్ బిన్స్ వాడతాం. కేవలం రూ. 20/- ల నుంచి రూ. 30/- ల లోపు ఖరీదు చేసే డస్ట్ బిన్ ను సగానికి సగం పైగా డబ్బులు ఖర్చుచేసి వాటిని గత ప్రభుత్వ హయాంలో కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. వాటి కొనుగోలు నిమిత్తం గత ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసిన మొత్తాన్ని చూస్తే, రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా పదమూడు జిల్లాల్లో రూ.41,73,53,673/- లు ఖర్చుచేసింది. 68,73,166 డస్ట్ బిన్స్ ను గత ప్రభుత్వ హయాంలో కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. ఆ విషయంలో చాలా మంది సభ్యులు కూడా మాకు రెప్రజెంట్ చేశారు.

ఉ.10.20

కొనుగోలు చేసిన చెత్తబుట్టలు 68,73,166 మాత్రమే. దీనిపై చాలా మంది ఇవి లోపభూయిష్టంగా ఉన్నాయి, తక్కువ క్వాలిటీ ఇచ్చారు, ఎక్కువ క్వాలిటీ ఇచ్చినట్లు చూపించుకున్నారంటూ మాకు రిప్రజెంట్ చేశారు. రేట్ల విషయంలోనూ ఇప్పుడే నేను చెప్పినట్లుగా అనంతపురం అతి తక్కువగాను, గుంటూరు అత్యధికంగాను ఉంది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఒకే విధంగా ధరలు లేవు. ఎక్కువగా నిరుపయోగం జరిగిందని మా దృష్టికి వచ్చింది. ఈ విషయాన్ని సోదర సభ్యులు కూడా చెప్పడం జరిగింది. అధ్యక్షా, మేము కూడా వ్యవసాయం చేస్తాము. బుష్ కట్టర్స్ 37 కొనుగోలు చేస్తే వాటి ఖరీదు రూ.11.00 లక్షలు. చెత్త బుట్టలు ఇంతకు మునుపే చెప్పాను 68,73,166 చెత్తబుట్టలు కొన్నారు. అందుకు చేసిన ఖర్చు రూ.41.73 కోట్లు. ఇన్సులేటర్స్ 920 కొనుగోలు చేస్తే అందుకు చేసిన ఖర్చు రూ.3.12 కోట్లు. మెకనైజ్డ్ స్ప్రేయర్స్ 40 కొనుగోలు చేస్తే రూ.13.00 లక్షలు ఖర్చు అయింది. చెత్తను సేకరించడానికి కావల్సిన మూడు చక్రాల సైకిల్ రిక్షాలు 11,115 కొనుగోలుకు చేసినందుకు అయిన ఖర్చు రూ.22.63 కోట్లు. మొత్తం రూ.67,72,53,000.00 దీనిమీద ఖర్చు చేయడం జరిగింది. మా పంచాయితీరాజ్ శాఖలో ఇటువంటివి ఎన్ని వస్తాయో మాకు అర్థం కావడం లేదు. ఐదు సంవత్సరాల్లో ఇటువంటి విచిత్రాలు చాలా జరిగాయి. బుష్ కట్టర్స్ గురించి చంద్రబాబు నాయుడు గారికి కూడా తెలుసు, మా ప్రాంతంలో తోటలు ఉంటాయి మేము తోటల్లో పనులు చేస్తుంటాము, వ్యవసాయం చేస్తుంటాము. మేము కొంటుంటాము కాబట్టి ఆ రేట్లకు, ఈ రేట్లకు ఉన్న వ్యత్యాసం చూస్తే రూ.10/- ల వస్తువు రూ.100/- లకు కొన్నట్లుగా ఉంది. వీటన్నింటిపై సమగ్ర విచారణ తప్పకుండా జరిపిస్తాము. ఆ పనిని విజిలెన్స్ అండ్ ఎన్ఫోర్స్ మెంట్ కు అప్పగిస్తామని మనవి చేసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ప్రశ్న నం.64

రాష్ట్రంలో నదుల అనుసంధానం

ప్రశ్న నం.64(108)

సర్వశ్రీ డా. డోలా శ్రీ బాల వీరాంజనేయస్వామి, అచ్చెన్నాయుడు కింజారపు, గోరంట్ల బుచ్చయ్య చౌదరి, గొట్టిపాటి రవికుమార్ -ఎమ్మెల్యేలు

గౌరవనీయులైన సాగునీటి (జలవనరులు) శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- అ) రాష్ట్రంలోని నదుల అనుసంధానం యొక్క ప్రాముఖ్యతను ప్రభుత్వం గుర్తించిందా:
- ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి.
- ఇ) ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం చేపట్టిన చర్య ఏమిటి ?

గౌరవ సాగునీటి జలవనరుల శాఖ మంత్రి (పోలుబోయిన అనిల్ కుమార్) :

- అ) అవునండీ.
- ఆ) & ఇ)
క్రింది పథకాలకు సంబంధించి ప్రభుత్వం ఇటీవల ప్యాకేజీలను అప్పగించింది.
1) గోదావరి-పెన్నా అనుసంధానం.
2) వంశధార నదితో మహేంద్రతనయ, బహుద నదుల అనుసంధానం.

ఇటీవల అప్పగించిన పనులను సమీక్షించేందుకు ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది, కమిటీ నివేదిక అధారంగా ఒక నిర్ణయాన్ని తీసుకోవడమవుతుంది.

ఈ క్రింది అనుసంధానాలకు సంబంధించిన పనులు పురోగతిలో ఉన్నాయి.

- i) వంశధార, నాగావళి నదుల అనుసంధానం.
- ii) సువర్ణముఖి, వేగవతి, చంపావతి నదులతో నాగావళి నది అనుసంధానం.

గోదావరి - కృష్ణ అనుసంధానం

28-06-2019 తేదీన జరిగిన సమావేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు ఈ ప్రతిపాదన గురించి చర్చించి, నాగార్జునసాగర్ శ్రీశైలం రిజర్వాయర్లకు గోదావరి జలాలను మళ్లించేందుకు ప్రతిపాదనలతో రావాలని రెండు రాష్ట్రాల అధికారులను, నిపుణులను ఆదేశించారు.

డా. డోలా శ్రీ బాల వీరాంజనేయస్వామి (DR. DOLA SREE BALA VEERANJANEYA SWAMY): అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలోనే కాదు, భారతదేశంలో కూడా ఎప్పటి నుండో నదుల అనుసంధానం చేయాలన్న వాదన వినిపిస్తోంది. ఈ రోజున పట్టిసీమ ద్వారా గోదావరి, కృష్ణాను అనుసంధానం చేసిన ఘనత మన నారా చంద్రబాబు నాయుడుగారికే దక్కుతుంది. గోదావరి నది నుండి 2500 టీఎంసీల నీరు ప్రతియేటా సముద్రములో కలిసిపోతుంది. 2017-18లో పట్టిసీమ ద్వారా 105 టీఎంసీలను తీసుకువచ్చి కృష్ణా డెల్టాను స్థిరీకరణ చేయడం, దాని ద్వారా ప్రకాశం జిల్లాలో పంటలు పండించుకున్న పరిస్థితిని మనం చూశాం. కృష్ణా, గోదావరి, పెన్నా సంగమంతోపాటు గోదావరి, వంశధార, నాగావళిని

సంగమం చేయాలని ప్రభుత్వం సంకల్పించింది. ఈ మధ్యలో కొత్త ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ముఖ్యమంత్రి శ్రీ వైఎస్. జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి గారితో సమావేశమై ఈ ప్రాజెక్టును తెలంగాణ ప్రాంతం నుండి మళ్లించాలనే ఆలోచన వాస్తవమేనా అని నేను మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. అదేవిధంగా ఏ ప్రాంతంలో మనం ఏదైతే అనుసంధానం చేయాలని అనుకున్నామో అతి తక్కువ ఎత్తుకు లిఫ్ట్ చేసుకునే అవకాశం ఉంది. తక్కువ ఖర్చుతో మన ప్రాంతంలోనే మనం నదులను అనుసంధానం చేసుకుంటే నీటిని మన ప్రాంతానికే మళ్లించే అవకాశం ఉంటుంది. రాష్ట్ర విభజన జరిగిన తరువాత తెలంగాణాలో ఆస్తుల విషయంలో చాలా సమస్యలు వచ్చాయి. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుల నుండి తాగునీరు తీసుకునే విషయంలో తీవ్రమైన ఉద్రిక్తతలు ఏర్పడ్డాయి. గొడవలు జరగడం, పోలీసులు రావడం, కేసులు నమోదు చేయడం వంటి పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. ఇందుకోసం నేను తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాము. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రాజెక్టులను మన రాష్ట్రంలోనే నిర్మించుకున్నట్లైతే భవిష్యత్తులో సమస్యలు రావు. ఈ రోజు ముఖ్యమంత్రులు సఖ్యతగా ఉన్నారు, స్నేహంగా ఉన్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మన డబ్బులు ఖర్చు చేసి పక్క రాష్ట్రంలో నిర్మించేకన్నా అది మన సొంత రాష్ట్రంలోనే నిర్మించినట్లైతే మనకు ఉపయోగంగా ఉంటుందన్న విషయాన్ని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ఈరోజు మనం తీసుకున్న ప్రాజెక్టులు ఏవైతే ఉన్నాయో ముఖ్యంగా ప్రకాశం, నెల్లూరు, రాయలసీమ జిల్లాల్లో తీవ్రమైన ఇబ్బందులు ఉన్నాయి. మహా సంగమం ద్వారా గత ప్రభుత్వంలో నకరికల్లు దగ్గర రూ.6000.00 కోట్లతో టెండర్లు పిలిచి భూమి పూజ చేసినటువంటి ప్రాజెక్టు పనులు పూర్తి చేసినట్లైతే మన ప్రాంతానికి మనం నీరు ఇచ్చుకునే పరిస్థితులు ఉంటాయి. మన ప్రాంతంలో సాగునీరు ఇచ్చే అవకాశం ఉంది కనుక ఈ పనులు పూర్తి చేయాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. పట్టిసీమ ప్రాజెక్టు ద్వారా రాష్ట్ర ప్రజల రుణం చంద్రబాబు నాయుడు గారు తీర్చుకుంటే వీరు తెలంగాణ ప్రభుత్వ రుణం తీర్చుకునే ఉద్దేశంతో తెలంగాణా భూభాగం మీద ప్రాజెక్టులు నిర్మాణం చేశామంటున్నారు.

(బెల్)

ఎన్నికల్లో వారికి సహాయ, సహకారాలు అక్కడ నుండి వచ్చాయి కాబట్టి ఆ రుణం తీర్చుకోవాలనే ఉద్దేశమే అని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. ఆ పంచ నదుల సంగమాన్ని పూర్తి చేయాలి.

మన ప్రాంతంలో అతి తక్కువ ఎత్తు కలిగిన ప్రాంతంలో ఈ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసుకోవాలి. మన ప్రాంతంలోని నదులను అనుసంధానం చేస్తే ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ కంట్రోల్లో ఉంటుందని మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారికి తెలియజేసుకుంటున్నాను. దయచేసి వారు ఏదైతే ఆలోచన చేస్తున్నారో తెలంగాణ ప్రాంతంలో ప్రాజెక్టు నిర్మించాలన్న ఆలోచనలు ఆపాలని గౌరవ మంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గొట్టిపాటి రవి కుమార్ ..

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు శ్రీ గొట్టిపాటి రవికుమార్ సభలో లేరు)

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): అధ్యక్షా, మొదటగా భారతదేశంలో చంద్రబాబు నాయుడు గారే నదుల అనుసంధానం చేసినట్లు ఈయన ఒక్కరే అనుసంధానం చేశారు, ఇంకెవరూ చేయలేదు అన్నట్లు చెప్పారు. గణాంకాలు చూసుకుంటే, చరిత్ర తీసుకుంటే తెలుస్తుంది. మన రాష్ట్రంలోనే 1870లో తుంగభద్ర-పెన్నా నదులు అనుసంధానం చేయడం జరిగింది. తెలుగుగంగ ప్రాజెక్టు.. కృష్ణా-పెన్నా అనుసంధానం చేయడం జరిగింది. ఇక జాతీయ స్థాయిలో తీసుకుంటే పెరియార్ లింకు, రావి, బియాస్, సట్లెజ్ నదులు సుమారు 1960లో, 1870లో తుంగభద్ర-పెన్నా నదులను దాదాపు 120 సంవత్సరాల క్రితమే అనుసంధానం చేయడం జరిగింది.

*** అని చెప్పుకోవడం వారికి అలవాటు అధ్యక్షా.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే అంతరాయం)

పట్టిసీమ కూడా 190 కి.మీ కుడి కాలువలో 20 కి.మీలు కూడా కాలువలు త్రవ్వకుండా 24వంపులు పెట్టి ...

(అంతరాయం కొనసాగింపు)

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఆ మాటలు రికార్డుల నుండి తొలగించడం అయినది.

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్కుమార్ : అధ్యక్షా, మాటలు విల్డ్రా చేసుకుంటున్నాను.

ఉ.10.30

అధ్యక్షా, 24 వంపులు పెట్టి, గోదావరి, కృష్ణా డెల్టాలని కలిపేశామని అంటున్నారు. మళ్ళీ వీళ్ళే అంటారు డా.వై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి ఏం చేశారు... కాలువలు త్రవ్వారని వీళ్ళే అంటారు. ఆయన కాలంలో త్రవ్విన 170 కి.మీ.ల కాలువలకే వంపులు పెట్టి నీళ్ళు వదిలేసి, మేము పట్టిసీమ చేసేశాం, దాంట్లో కాలువలకు సంబంధించి దాదాపు రూ.300కోట్లు అవినీతి జరిగిందని వారు చెప్పడం జరిగింది.

(అంతరాయం)

అధ్యక్షా, ఆ తరువాత శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు ఐదు సంవత్సరముల పాటు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు. ఏరోజూ కూడా ఈ మహాసంగమం గురించి పట్టించుకోలేదు. కరెక్టుగా ఎన్నికలకు మూడు నెలల ముందు ఇద్దరే ఇద్దరికి గోదావరి, పెన్నా నదులను అప్పచెప్పారు. ఇంకొకరికి వంశధార, బహుదా

నదుల పనులు అప్పచెప్పారు. అలాగే, తెలంగాణాతో ఉన్న గొడవల గురించి కూడా గౌరవ సభ్యులు అడిగారు. ఇది అందరికీ తెలిసిన విషయమే. అప్పటి ప్రభుత్వానికి ఉన్న గొడవల గురించి అందరికీ తెలుసు. అక్కడ మనకు 10 సంవత్సరాలు ఉమ్మడి రాజధాని అని అన్నా కూడా వదిలేసి, ఇక్కడకు పారిపోయి వచ్చారు. ఓటుకు నోటు గొడవ జరిగి ఇక్కడకు వచ్చిన తరువాత గడచిన ఐదు సంవత్సరాలలో ఏం జరిగిందో కూడా అందరికీ తెలుసు.

(అంతరాయం)

ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత ఏదైతే తెలంగాణ నుంచి మన భూభాగానికి సంబంధించిన నీటి విషయమై ఈరోజు సభలో స్వల్పవ్యవధి చర్చ కూడా పెట్టడం జరిగింది. ఈ అంశంపై పూర్తిగా చర్చించేందుకు ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. ఈ రోజే ఆ అంశంపై అందరం పూర్తిగా చర్చించుకునేందుకు మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం. తెలంగాణ భూభాగం నుంచి మన ప్రాంతానికి సంబంధించిన నీటిపై గౌరవ సభ్యులు చెపుతున్న వాటన్నింటిపై చర్చించడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. వంశధార-బహుదా నదుల అనుసంధానానికి సంబంధించి హుటాహుటిన తీసుకున్న నిర్ణయాలపై కూడా చర్చిద్దాం. నాలుగు నదుల అనుసంధానానికి +4.6 శాతం అదనంగా ఖర్చు అయింది. ఎక్కడైనా టెండరు వేస్తే, నాకు తెలిసి చాలా less వస్తుంది. కానీ, ఏ టెండరు తీసుకున్నా ఉదాహరణకు పట్టిసీమ, పురుషోత్తమపట్నం అనుసంధాన పనులకు సంబంధించి గడచిన సంవత్సరం ఏ టెండరునన్నా తీసుకోండి it is all above excess. కాబట్టి, ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, వీటన్నింటిని కూడా రిలాక్సేషన్ చేయాలని మేము ఒక కమిటీ వేసి, వాటి ద్వారా ప్రాజెక్టుల వ్యయం తగ్గించడానికి అవకాశం ఉందా లేదా అని మా ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచన చేస్తున్నారు. కచ్చితంగా తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు చెప్పేదేమిటంటే, ఈరోజున ఈ అంశం సభలో చర్చకు వస్తుంది కాబట్టి, వారిని తప్పకుండా సభలో ఉండమనండి. మళ్ళీ రచ్చ చేసి బయటకు వెళ్ళిపోవద్దు. అక్కడ మళ్ళీ మాకు అవకాశం ఇవ్వలేదని మాటలు అనకుండా, ఈ రోజు వారిని సభలో ఉండమనండి. తెలంగాణ రాష్ట్రం తీసుకున్నటువంటి గోదావరి జలాల పైన సభలో చర్చిద్దాం. పై అంశాలన్నీ రాష్ట్ర ప్రజలకు తెలియజేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. అంతేగానీ, రచ్చచేసి బయటకు వెళ్ళి, సాయంకాలం డివి మనార్లోనో, హాపీ రిసార్ట్స్లోనో ప్రెస్మీట్లు పెట్టుకునేందుకు పరిమితమైపోకూడదు. అన్ని విషయాలను చర్చించడానికి ఈ ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. మేము కూడా కమిట్మెంట్తో ఉన్నాం. ఈ అంశాలపై పూర్తిగా ఇక్కడే చర్చిద్దాం. గౌరవ సభ్యులు ఏయే అంశాలపై చర్చిద్దామనుకున్నారో, వాటిపైన కూడా కూలంకషంగా చర్చించడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నామని తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

గిరిజన విద్యార్థులకు సౌకర్యాలు

ప్రశ్న నెం.4-సి (109)

శ్రీమతి నాగులపల్లి ధనలక్ష్మి ఎం.ఎల్.ఏ.,

గౌరవనీయులైన ఉప ముఖ్యమంత్రి (గిరిజన సంక్షేమ శాఖ గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

అ) రంపచోడవరం నియోజకవర్గంలోని ఆశ్రమ పాఠశాలలోని జెడ్పి ఉన్నత పాఠశాలల్లో చదువుతున్న గిరిజన విద్యార్థులకు వసతి, బోర్డింగ్ సౌకర్యాన్ని అందిస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా;

ఆ) లేనట్లయితే, అందుకు గల కారణాలేమిటి?

గౌరవనీయులైన ఉప ముఖ్యమంత్రి (గిరిజన సంక్షేమ శాఖ) (శ్రీమతి పాముల పుష్ప శ్రీవాణి):

అ) లేదండీ.

ఆ) మెరుగైన విధానంలో విద్యార్థుల వ్యక్తిగత బాగోగులతో పాటుగా సమగ్ర అభివృద్ధి, విద్యాపరమైన పురోగతి పర్యవేక్షణపై దృష్టిని సారించడానికి వీలుగా అన్ని హాస్టళ్ళను ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడం ద్వారా ప్రత్యేక హాస్టల్ అనే భావనను నిరుత్సాహ పరచడమవుతున్నది. పర్యవేక్షణ అధ్యయనాలు, ప్రత్యామ్నాయ కోచింగ్ కు వీలు కల్పించడానికి బోధనా గడియాల ముందు, ఆ తర్వాత కూడా ఉపాధ్యాయులను లభ్యంగా ఉంచడమవుతుంది. విద్యార్థులు నివసించే స్థలం నుండి దూరంగా ఉండే జెడ్పి ఉన్నత పాఠశాలలతోపాటుగా ఇతర మేనేజ్మెంట్ కు బోర్డర్లు ప్రయాణించాల్సిన అవసరం లేనందున, ఏకీకృత పాఠశాల, హాస్టల్ సముదాయం కూడా విద్యార్థులకు భద్రత కల్పిస్తుంది. గిరిజన విద్యార్థుల భద్రత, రక్షణ, సరియైన పర్యవేక్షణ, ప్రత్యేక దృష్టిని సారించడానికి వీలుగా దశల వారీగా 2015-16 నుండి తూర్పుగోదావరి జిల్లా రంపచోడవరం ఐటిడిఎలోని అన్ని హాస్టళ్ళను ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడమయింది. హాస్టళ్ళను ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చిన తర్వాత, ఇతర యాజమాన్య పాఠశాలలో చదువుతున్న విద్యార్థుల కోసం హాస్టల్ విభాగాలలో అడ్మిషన్లను నిలిపివేయడమయింది.

శ్రీమతి నాగులపల్లి ధనలక్ష్మి (SMT. NAGULAPALLI DHANALAKSHMI) (రంపచోడవరం): అధ్యక్షా, నేను ఒక మాములు ఉపాధ్యాయురాలిని. నేను శాసనసభలోకి రావడానికి అవకాశం ఇచ్చిన మా నాయకుడు వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి గారికి, మాట్లాడడానికి అవకాశం కల్పించిన గౌరవ సభాపతి గారికి నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. అలాగే, నన్ను వెనుక ఉండి నడిపించిన మా వైఎస్ఆర్ పార్టీ నాయకులకు, దాదాపు 40,000 ఓట్ల అత్యధిక

మెజారిటీతో నాకు విజయాన్ని అందించిన మా నియోజకవర్గ ప్రజలకు, మా తల్లిదండ్రులకు, నాకు విద్య నేర్పిన గురువులకు, నా కుటుంబ సభ్యులకు నా నమస్కారాలు తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, మా రంపచోడవరం నియోజక వర్గం గిరిజన నియోజకవర్గం. అక్కడ చదువుకుంటే మా జీవితాలు బాగుపడతాయని, చదువుకోవాలని అనుకున్నా గత ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాల వల్ల ఆ చదువే సమస్యగా మారింది. ఎవరికీ చెప్పుకోలేక పోతున్నాం. మా బాధలు తీరుస్తారనే ఉద్దేశంతో ప్రస్తుత ప్రశ్నను సభ ముందుకు తీసుకురావడం జరిగింది. గతంలో గిరిజన విద్యార్థులు జెడ్పి ఉన్నత పాఠశాలల్లో చదివేవారు. వారందరికీ కూడా వసతి గృహాలు ఉండేవి. అయితే, గత ప్రభుత్వం తీసుకున్న విధానాల వలన గిరిజన విద్యార్థులందరూ స్కూళ్ళు మానేసి డ్రాపౌట్స్ గా మిగిలిపోతున్నారు. అందుకు గల కారణం ఏమిటంటే - ఈ వసతి గృహాలను ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా గత ప్రభుత్వం మార్చుతూ వాటిని ఆప్ గ్రేడ్ చేయడం జరిగింది. దాంతో జెడ్పి ఉన్నత పాఠశాలల్లో ఉన్న పిల్లలు ఆ స్కూళ్ళల్లో ఉండాలన్నారు. అయితే, జెడ్పి ఉన్నత పాఠశాలల్లో చదువుతున్న గిరిజన విద్యార్థులకు వసతి సౌకర్యం లేక వారందరూ డ్రాపౌట్స్ గా మిగిలిపోయారు. పోనీ వారందరినీ ఆశ్రమ పాఠశాలల్లో చేర్చుకుంటే, మా ప్రాంతంలోని అడ్డతీగల మండలంలో రాయపల్లి జెడ్పిహెచ్ స్కూల్ లో దాదాపు 60 మంది వరకు విద్యార్థులు ఉన్నారు. అక్కడ ఉన్న వసతి గృహాన్ని కూడా ఆశ్రమ పాఠశాలగా ఆప్ గ్రేడ్ చేశారు. అక్కడ ఉన్న పిల్లలకే అక్కడ వసతి సరిపోవడం లేదు. ఉండడానికి కూడా వీలులేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి అంటే, త్రాగునీరు, మరుగుదొడ్లు వంటి కనీస వసతి సౌకర్యాలు కూడా లేని పరిస్థితులు అక్కడ నెలకొనిఉన్నాయి. ఇంక ఈ విద్యార్థులను కూడా అక్కడ పెడితే వారికి సరిపోదు. కాబట్టి, గిరిజన పిల్లలు అటు వెళ్ళలేక, ఇటు చదువుకోలేక నలిగిపోతున్నారు. జెడ్పి ఉన్నత పాఠశాలల్లో చదివే పిల్లలకు ప్రత్యేకంగా వసతి సౌకర్యాలు లేక రోడ్డు మీద ఉన్నారు. మా నియోజక వర్గంలోని 13 వసతి గృహాలను ఇలా ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడం వలన, అక్కడ ఉన్న పిల్లలకు కనీస వసతి కూడా కల్పించకపోవడం వలన వారందరూ కూడా డ్రాపౌట్స్ గా మిగిలిపోయారు. మా ప్రాంతంలోని రంపచోడవరం, మారేడుమిల్లి, డొంకరాయి మొదలైన ప్రాంతాలలోని పాఠశాలల్లోని పిల్లలకు వసతి సౌకర్యాలు కల్పించలేదు. ఉన్న వసతిగృహాలనే ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా కన్వర్ట్ చేయడం జరిగింది. మా ప్రాంతంలోని 13 పాఠశాలల పిల్లలు ఇటువంటి దుస్థితిని ఎదుర్కొంటున్నారు. కాబట్టి, ఈ ప్రభుత్వమైనా ఈ అంశంపై సానుకూలంగా స్పందించి ఈ పిల్లలందరికీ కనీస వసతి సౌకర్యాలు కల్పించి, వారందరూ మళ్ళీ పాఠశాలలకు వెళ్ళి చదువుకునే అవకాశాన్ని కల్పించాలని తమద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పాముల పుష్ప శ్రీవాణి (SMT.PAMULA PUSHPA SRIVANI)(కురుపాం): అధ్యక్షా, రంపచోడవరం నియోజకవర్గ పరిధిలోని 93 ఆశ్రమ పాఠశాలల్లో దాదాపు 20,560 మంది విద్యార్థులు, అలాగే, 9 గురుకుల పాఠశాలల్లో 4,500 వరకు విద్యార్థులు విద్యను అభ్యసిస్తున్నారు. 2015-16లో జీ.ఓ.నెం.46, తేది. 16-04-2016 ప్రకారం నాణ్యమైన విద్యను గిరిజన విద్యార్థులకు అందించాలనే

కార్యక్రమంలో భాగంగానే 20 హాస్టల్స్‌ను అంటే 12 బాలురకు, 8 బాలికలకు కాగా 2,249 విద్యార్థులు ఉన్నారు. ఆ హాస్టళ్ళను 13 ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడం జరిగింది. అధ్యక్షా, ఇంకా 5,000 మంది విద్యార్థులను చేర్చుకోవడానికి వీలుగా అవకాశం ఉంది. కావున 15 జెడ్‌పీ ఉన్నత పాఠశాలల్లో సుమారు 755 మంది వరకు గిరిజన ఎస్సీ విద్యార్థులు చదువుతున్నారు.

ఉ.10.40

వాళ్ళందరూ కూడా ప్రస్తుతం ఉన్న 92 ఆశ్రమ పాఠశాలల్లో, అదేవిధంగా 9 గురుకుల పాఠశాలల్లో చేర్పించుకోడానికి వీలు ఉంది. దానిద్వారా నాణ్యమైన విద్యను జెడ్.పి.హైస్కూల్లో చదివే ఎస్సీ విద్యార్థులు పొందగలిగే అవకాశం ఉంది. అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యురాలు చెప్పిన సమస్యపై కచ్చితంగా ప్రత్యేక దృష్టిని సారిస్తాము. వాస్తవంగా ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడానికి గల కారణం ఏమంటే ఎవరైతే విద్యార్థులు ఉన్నారో, వారికి స్కూలు ఒకచోట, హాస్టల్ ఒకచోట ఉండడం వల్ల వాళ్ళ అక్కడినుంచి హాస్టల్‌కు రావడం, వాళ్ళకు భద్రత కల్పించడం, అదేవిధంగా స్కూల్ అయిపోయిన తర్వాత వాళ్ళకు సాయంకాలం జరిగే స్టడీ అవర్స్ కొరకు అప్పుడు బోధనా సిబ్బందిని కల్పించడం కష్టం అవుతుందన్న పరిస్థితిలో 13 హాస్టల్స్‌ను ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చడం జరిగింది. ఇది ఒక పాలసీ మేటర్. దీనిని మార్చాలి అంటే అది ఆన్‌లైన్ సిస్టం. హాస్టల్‌లో చదువుతున్న విద్యార్థులు ఎవరైతే ఉన్నారో, వాళ్ళకు ఆన్‌లైన్ జరుగుతుంది. వాళ్ళకు, జిల్లా పరిషత్ స్కూల్లో చదువుతున్న వాళ్ళకు ఆ సదుపాయాలు అందాలంటే ఆన్‌లైన్ అవ్వడానికి సాంకేతిక సమస్య ఉంది. కచ్చితంగా దీని గురించి ఆలోచిస్తాము.

అదేవిధంగా గిరిజనులకు మేలు చేయడానికి ఈ ప్రభుత్వం ఒక్క శాతం కూడా వెనుకడుగు వేయదు. మా ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్‌రెడ్డిగారు గిరిజనులకు ఏ సహాయం చేయడానికి అయినా సిద్ధంగా ఉన్నారు. తొలి బడ్జెట్‌లోనే ఈ విషయం చాలా స్పష్టంగా చూపించారు. గతంలో ఎన్నడూ లేని విధంగా ట్రైబల్ సబ్‌ప్లాన్‌కు రూ.4,988కోట్లు బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. అంటే గత సంవత్సరం కంటే 19శాతం అదనంగా ఈ బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది.

మరీ ముఖ్యంగా గిరిజన పిల్లలు పూర్తిగా చదువుకోవాలి. వాళ్ళు ఎంత ఉన్నత విద్యను చదవాలన్నా ప్రభుత్వమే అందించాలన్న సంకల్పంతో మా ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్‌రెడ్డిగారు ఉన్నారు. అందులో భాగంగా 2019-20 బడ్జెట్‌లో కేటాయించిన మొత్తంలో గిరిజన విద్యా కార్యక్రమాలకు అన్నింటికీ కలిపి దాదాపు రూ.1245.02కోట్లను కేటాయించడం జరిగింది. ఇది మొత్తం బడ్జెట్‌లో 57.80శాతం. కచ్చితంగా ట్రైబల్ ఎడ్యుకేషన్ కోసం మా ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్‌రెడ్డిగారు తీసుకున్న నిర్ణయాలు "అమ్మ ఒడి" కార్యక్రమం కావచ్చు, అదేవిధంగా "జగనన్న విద్యా దీవెన" అనే పథకం ద్వారా గిరిజన ఆశ్రమ పాఠశాలల్లో మెరుగైన సౌకర్యాలు కల్పించి మా ప్రభుత్వం గిరిజన విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేస్తుందన్న విషయాన్ని కూడా మీకు తెలియజేస్తున్నాను.

అదేవిధంగా రంపచోడవరంలో గిరిజన విద్యాభివృద్ధి కోసం 29మంది కొత్త ఉపాధ్యాయులను నియమించడం జరుగుతుంది. గౌరవ సభ్యురాలు చెప్పింది కచ్చితంగా పరిశీలించి చర్యలు తీసుకోడానికి ముందుకెళ్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

MR.SPEAKER: Question No.333

రాష్ట్రంలో రాష్ట్రప్రధాన రహదారుల విస్తరణ

ప్రశ్న నెం.333(110)

సర్వశ్రీ/శ్రీమతి పయ్యపుల కేశవ్, డా॥ డోలా శ్రీ బాల వీరాంజనేయ స్వామి, ఆదిరెడ్డి భవాని-ఎమ్మెల్యేలు

గౌరవనీయులైన రోడ్లు & భవనాల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) రాష్ట్రంలోని రాష్ట్ర రహదారులన్నింటినీ రెండు లేళ్ల రోడ్లుగా విస్తరించాలనే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నదా;
- ఆ) అయితే, రాష్ట్ర రహదారులన్నింటి వివరాలేమిటి;
- ఇ) వాటి విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన రోడ్లు & భవనాల శాఖ మంత్రి (ధర్మాన కృష్ణదాస్):

- అ) లేదండీ.
- ఆ) రోడ్డు గణాంకాల ప్రకారం రాష్ట్రంలోని రాష్ట్ర రహదారుల మొత్తం పొడవు 13,500 కిలో మీటర్లు. సింగిల్ లేన్ రోడ్డు పొడవు 5244 కిలో మీటర్లు. ఇందులో బ్రాఫిక్ రద్దీ ఆధారంగా 4060 కిలో మీటర్లు పొడవుకు డబుల్ లేన్ రోడ్డుగా వెడల్పు చేయాల్సిన అవసరముంది. ఇంటర్మీడియట్ లేన్ పొడవు 1713 కిలో మీటర్లు ఇందులో బ్రాఫిక్ రద్దీ ఆధారంగా 834 కిలో మీటర్లను డబుల్ లేన్ రోడ్డుగా వెడల్పు చేయాల్సిన అవసరముంది.
- ఇ) ఆయా బడ్జెట్ పద్దుల క్రింద నిధులు లభ్యత ఆధారంగా దశల వారీగా వివిధ పథకాల క్రింద అధిక రద్దీ గల సింగిల్ / ఇంటర్మీడియట్ లేన్ రోడ్లను రెండు లేళ్ల రోడ్లుగా వెడల్పు చేసే పనిని చేపట్టడమవుతున్నది.

డా. డోలా శ్రీ బాల వీరాంజనేయస్వామి (DR. DOLA SREE BALA VEERANJANEYA SWAMY): అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలోనే సింగిల్ లేన్ రోడ్లలో 5,244 కిలోమీటర్లు కాగా రద్దీ కారణంగా 4,060 కిలోమీటర్ల రోడ్లు రెండు లేళ్లుగా చేయాలని, ఇంటర్మీడియట్ లేన్లలో 1713 కిలోమీటర్లలో 834 కిలోమీటర్ల రోడ్లు బ్రాఫిక్ రద్దీగా ఉన్నందున డబుల్ లేన్ రోడ్లుగా

మార్చాల్సిన అవశ్యకత ఉంది అని కూడా చెప్పడం జరిగింది. చాలా ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. ఇప్పుడు వాహనాలు ఎక్కువ అయిపోయాయి. మోడర్నైజేషన్ వల్ల యాక్సిడెంట్లు ఎక్కువగా జరిగి ప్రాణ నష్టం కూడా ఎక్కువగా జరుగుతున్నది. వీలైనంత త్వరగా ఈ రోడ్లను టేకప్ చేయాలని కోరుతున్నాను. గత ప్రభుత్వంలో కొన్ని ఆర్ అండ్ బి రోడ్లను డబుల్ లేన్లగా మారుస్తూ నిధులు మంజూరు చేసింది. వీటికి టెండర్లు పిలిచిన వాటిని, శాంక్షన్ అయిన వాటిని ఆపివేయడం జరిగింది. వీటికి కూడా తొందరగానే టెండర్లు పిలిపించి ఆ పనులను మొదలుపెట్టినట్లయితే ఈ సంవత్సరంలోనే కొన్ని కిలోమీటర్ల రోడ్లు మనం వేసుకునే అవశ్యకత ఉందని తెలియజేసుకుంటున్నాను. మా నియోజకవర్గంలో ఒ.వి. రోడ్డు అతి పురాతనమైన రోడ్డు ఉంది. ఇది కొండేపి, కందుకూరు, కనిగిరి మూడు నియోజకవర్గాలకు వెళ్తుంది. ఇందులో 20 కిలోమీటర్లు ఇంటర్మీడియట్ లేన్ గాను, 45 కిలోమీటర్లు సింగిల్ లేన్ గాను ఉంది. దీనికి ప్రస్తుతం రూ.25కోట్లు నిధులు మంజూరు అయ్యాయి. ఈ ప్రాంతంలో ఎక్కువ రద్దీ ఉండే ప్రాంతం ఉంది కాబట్టి ఈ రోడ్డును కూడా ప్రాధాన్యతాక్రమంలో తీసుకుని పూర్తి చేయాలని గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా మా నియోజకవర్గంలో టంగుటూరు-పొదిలి రోడ్డులో 23 కిలోమీటర్లకు రూ.13కోట్లు మంజూరు చేసి ఉన్నారు. దానితోపాటు అదనంగా మరో రూ.10కోట్లు మంజూరు చేసి ఈ రోడ్డును కూడా పూర్తిచేయాలని చెప్పి మీద్యారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి ఆదిరెడ్డి భవాని (SMT. ADIREDDY BHAVANI) (రాజమండ్రి నగరం): అధ్యక్షా, రాష్ట్ర రహదారులు 14,722 కిలోమీటర్ల పొడవున ఉన్నాయి. గత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హయాంలో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం జరిగింది. రాష్ట్ర రహదారుల నిర్మాణానికి కూడా గత ప్రభుత్వం కృషి చేయడం జరిగింది. అనంతపురం - అమరావతి గ్రీన్ ఫీల్డ్ ఎక్స్ ప్రెస్ వే నిర్మాణానికి కూడా అప్పుడు ప్రభుత్వం కృషి చేయడం జరిగింది. 2014కు ముందు 9 సంవత్సరాల్లో సిమెంట్ రహదారులు కేవలం 1100 కిలోమీటర్లు వేయగా, గత ఐదు సంవత్సరాల కాలంలో 25,194కిలోమీటర్ల సిమెంట్ రోడ్లు నిర్మించిన ఘనత తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికి దక్కుతుంది. అనేక చోట్ల మండల హెడ్ క్వార్టర్స్ కు వెళ్లే రోడ్లు సింగిల్ లేన్ గా ఇప్పటికీ కూడా చాలా ప్రాంతాల్లో ఉన్నాయి. ప్రజలు మండల హెడ్ క్వార్టర్స్ కు వెళ్తూ చాలా యాక్సిడెంట్లు జరగటం చూస్తున్నాము. ఎందుకంటే మండల హెడ్ క్వార్టర్స్ కు ఇతర అవసరాల కోసం వెళ్తూ ఉంటారు. అటువంటి రోడ్ల మీద ఎక్కువ దృష్టి పెట్టి వాటిని డబుల్ లేన్ రోడ్లుగా మార్చవలసిందిగా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

అదేవిధంగా ప్రస్తుతం ఇప్పుడు వర్షాకాలం కాబట్టి అనేక ప్రాంతాల్లో రోడ్లు కూడా పాడైపోతున్నాయి. వాటివల్ల కూడా ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. వాటిమీద కూడా కొంచెం దృష్టి పెట్టి, వాటికి కూడా మెయింటెనెన్స్ గ్రాంట్లు ఇచ్చి మెయింటెన్ చేయగలిగితే రోడ్లు కూడా బాగుంటాయి. ఇప్పుడు ట్రాఫిక్ విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. అదేవిధంగా రోడ్లు సైజు మాత్రం ఎప్పటిలాగే ఉన్నాయి, వాటి సైజు పెరగలేదు. రోడ్లు పక్కన చాలామంది పార్కింగ్ చేసేయడం వలన

కూడా అవన్నీ జరుగుతున్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాల్లో చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు, అదేవిధంగా రోడ్ల పక్కన చెట్లను కూడా చాలా చోట్ల మనం చూస్తున్నాము. అటువంటి రోడ్లను వైడెనింగ్ చేయాల్సిందిగా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. దీనిద్వారా ఈ బ్రాఫిక్ సమస్యను కొంతవరకు తగ్గించగలుగుతామనేది తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ధర్మాన కృష్ణదాస్ (SRI DHARMANA KRISHNADAS): అధ్యక్షా, సభ్యులు అడిగింది న్యాయమైనవే. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మొత్తం రోడ్లు 13,500 కిలోమీటర్ల పొడవు గల 450 రహదారులు ఉన్నాయి. రహదారి గణాంకాల ప్రకారం రాష్ట్ర రహదారుల ఉపరితలం, వరసల వివరాలు తీసుకుంటే నాలుగు వరసల రహదారులు 486 కిలోమీటర్లు, అలాగే రెండు వరసల రహదారులు 5,541 కిలోమీటర్లు, అలాగే paved shore roads 516 కిలోమీటర్లు, ఒక వరస రహదారి 5,244 కిలోమీటర్లు, మొత్తం సుమారుగా 13,500 కిలోమీటర్లు రహదారుల పొడవు ఉన్నాయి. మొత్తం 6,957 కిలోమీటర్లు ఒక వరస, ఇంటర్మీడియట్ వరస రహదారుల్లో 2,063 కిలోమీటర్లు ఒక వరస, మరియు ఇంటర్మీడియట్ రహదారుల్లో బ్రాఫిక్ వాల్యూం పరిమితి అనగా 2,000 PCU, రోజుకు 6,000 PCUకు వరుసగా పరిమితి పెంచినందున రెండు వరసలుగా విస్తరించాల్సిన అవసరం లేదు. కావున మిగిలిన 4,894 కిలోమీటర్లు ఒక వరస ఇంటర్మీడియట్ వరసల రహదారులు రెండు వరసల రహదారులుగా విస్తరించుటకు యోగ్యమైనవి. అలాగే 30శాతం బ్రాఫిక్ రాష్ట్ర రహదారుల గుండా పోతుంది కావున రహదారులను అభివృద్ధి, వెడల్పు చేయుటకు మరియు సాధారణ బ్రాఫిక్ నిర్ధారణ చేయుటకు తగిన వ్యూహం అనుసరించాలి. ఇది ఆర్థిక వృద్ధి పెరుగుదలకు సహాయపడుతుంది. కొన్ని రహదారులు అవి డిజైన్ చేయబడిన బ్రాఫిక్ వాల్యూమ్‌కు, PCU growth కు తగినంత రోడ్డు వెడల్పుగా లేదు. తద్వారా ప్రమాదాలు జరిగేందుకు కారణం అవుతుంది.

ఉ.10.50

రాష్ట్ర, జాతీయ రహదారులు, హెడ్ క్వార్టర్స్‌ను, మండల హెడ్ క్వార్టర్స్‌ను అనుసంధానించే ముఖ్య రహదారులు కాబట్టి వీటికి బ్రాఫిక్ వాల్యూమ్స్‌ను నవీకరణ చేయాల్సివుంది. రాష్ట్ర రహదారులు, పారిశ్రామిక వాడలు, ఓడరేవులు, విమానాశ్రయాలు, పర్యాటక ప్రదేశాలు కలుపుతూ రాష్ట్ర సర్వతోముఖాభివృద్ధికి దోహదపడుతున్నాయి.

Central Roads Scheme కింద 2018-19 సంవత్సరానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆర్ అండ్ బీ శాఖ ద్వారా 09-03-2019 548 కిలోమీటర్ల పొడవు గల రాష్ట్ర రహదారులకు సంబంధించి 32 పనులు రెండు వరసల రహదారులుగా విస్తరించుటకు రూ.665.40 కోట్లు అధికారికంగా అనుమతించడం జరిగింది. దానితోపాటుగా అనుసంధానానికి అనుసరించి అనగా జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్‌కు రహదారులను వర్గీకరిస్తూ 1649 కిలోమీటర్లు 257 వంతెనలతోపాటు రూ.3,170 కోట్లతో విస్తరించుటకు గాను 439 పనులు New Development Bank సహాయంతో Andhra Pradesh Roads and Bridges

Reconstruction Project కింది చేబడ్డాయి. మిగిలిన 2697 కిలోమీటర్ల రాష్ట్ర రహదారి విస్తరణ బడ్జెట్ కేటాయింపులనుబట్టి దశల వారీగా చేయడం జరుగుతుంది.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వం రోడ్ల విస్తరణకు సంబంధించి ప్రణాళికాబద్ధంగా నిధులు కేటాయించి దశల వారీగా పనులు చేయబడుతాయి. ఇప్పటికే వివిధ దశల్లోనున్న పనులకు తగిన విధంగా నిధులను కేటాయించి సమర్థవంతమైన అధికారుల పర్యవేక్షణ, నాణ్యతాప్రమాణాలతో ఈ పనులు పూర్తిచేయడం జరుగుతుంది.

MR.SPEAKER: Now, Question No.103

ప్రశ్న నెం.103(106)

సర్వశ్రీ అనగాని సత్యప్రసాద్, డోల శ్రీ బాలవీరాంజనేయస్వామి, మద్దాలి గిరిధర రావు, నిమ్మల రామానాయుడు, కింజారపు అచ్చెన్నాయుడు - ఎమ్మెల్యేలు

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణా ప్రభుత్వం మధ్య ప్రస్తుతం పరిష్కరించకుండా మిగిలి ఉన్న సమస్యల వివరాలు శాఖల వారీగా తెలియచేయండి;
- ఆ) సదరు సమస్యలను పరిష్కరించేందుకై ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి?

గౌరవనీయులైన ముఖ్యమంత్రి గారి తరపున ఉపముఖ్యమంత్రి - రెవెన్యూశాఖ మంత్రి (శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్)

- అ) స్థితి నివేదికను జతపరచడమైనది.
- ఆ) వీలైనంత త్వరలో రెండు రాష్ట్రాల ప్రయోజనార్థం అన్ని పెండింగు సమస్యలు పరిష్కారం చేయాలన్నది ప్రభుత్వం అభిప్రాయంగా ఉంది ఈ దిశగా చర్యలు ప్రారంభించింది మరియు 28-06-2019 తేదీన హైదరాబాదులో ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణా ముఖ్యమంత్రుల సమావేశం జరిగింది. దానిలో అన్ని పెండింగు సమస్యలను పరిష్కరించాలనే కోరికను గౌరవ ముఖ్యమంత్రులు నెలిబుచ్చారు మరియు ఈ దిశగా తదుపరి చర్యలను చేపట్టాలని అధికారులకు సూచించారు.

తదనుసారంగా, రెండు రాష్ట్రాల ప్రధాన కార్యదర్శుల స్థాయిలో, 28-06-2019 తేదీన మరియు 29-06-2019 తేదీన రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల అధికారులతో రెండు సమావేశాలు జరిగాయి మరియు పెండింగు సమస్యలపై చర్యలు జరిగాయి.

తదుపరి, సంబంధిత పెండింగు సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు, రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల వివిధ శాఖల అధికారులు పరస్పరంగా సమావేశమవుతున్నారు. అన్ని పెండింగు సమస్యల పరిష్కారానికై ఈ దిశగా ప్రయత్నాలు కొనసాగుతాయి.

**ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య
పరిష్కారంకాని విషయాల గురించి తాజా పరిస్థితి
తెలిపే వివరణ**

విషయసూచిక

వరుస సంఖ్య	విషయం	పుట సంఖ్య
(1)	(2)	(3)
	సాధారణ పరిపాలన (ప్రోటోకాల్) శాఖ	1
1.	ఏ.పి. భవన్ విభజన	2
	ఇంధన శాఖ	5
2.	ఏపి జెన్కోకు తెలంగాణ విద్యుత్ సంస్థలు చెల్లించవలసిన విద్యుత్తు బకాయిలు	6
3.	1157 మంది విద్యుత్తు రంగ ఉద్యోగుల విభజన	11
4.	టీఎస్ విద్యుత్ సంస్థల నుండి అందవలసినవి - తెలంగాణ జెన్కో రిలీఫ్ చేసిన ఏపి స్థానిక ఉద్యోగులకు చెల్లించిన వేతనాల రీయింబర్స్మెంట్	19
5.	టీఎస్ విద్యుత్ సంస్థల నుండి అందవలసినవి - పాత డిడిట్ కోడ్కు ఏపిజెన్కో జమ చేసిన మొత్తం. వినియోగదారు వ్యవహారాలు, ఆహార & పౌర సరఫరాల శాఖ	20
6.	ఏపిఎస్సీఎస్సీఎల్ మరియు టిఎస్సీఎస్సీఎల్ వినియోగించుకున్న నగదు క్రెడిట్.	22
	సాధారణ పరిపాలన (ఎస్ఆర్) శాఖ	24
7.	IX వ షెడ్యూలు - ప్రభుత్వ కంపెనీలు, కార్పొరేషన్ల విభజన	25
8.	Xవ షెడ్యూలు సంస్థల విభజన	40
9.	2014, ఏపి పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 9 వ షెడ్యూలు లేదా 10వ షెడ్యూలు జాబితాలో లేని సంస్థల ఆస్తులు & అప్పుల విభజన.	43

10.	2014. ఏపి పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ మధ్య ఉద్యోగుల కేటాయింపు	44
11.	ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల అంతర్జాతీయ బదిలీలు - మార్గదర్శకాలకు సవరణ	47
	రెవెన్యూ శాఖ	50
12.	పన్నుల విధానంలో వ్యత్యాసం	51
	హోం శాఖ	52
13.	ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య డి.ఎస్.పి (సివిల్), అదనపు ఎస్.పి (సివిల్), ఎస్.పి (నాన్ కేడర్) కేటగిరీల కేటాయింపు.	53
	జల వనరుల శాఖ	56
14.	కృష్ణా నది నిర్వహణ మండలి ప్రధాన కార్యస్థానాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్కు తరలించడం	57
	సాధారణ పరిపాలన (సర్వీసుల) శాఖ	58
15.	తెలంగాణకు నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగుల కేటాయింపు కోసం అభ్యర్థన	59
	యువజనాభ్యుదయం, పర్యాటక & సాంస్కృతిక శాఖ	60
16.	ఒరియంటల్ మ్యాన్ (స్క్రిప్ట్), లైబ్రెరీ, పరిశోధన సంస్థలలోని మ్యాన్ స్క్రిప్టు మరియు వైఎస్ఆర్ రాష్ట్ర మ్యూజియంలోని పురావస్తువుల విభజన.	61
	అనుబంధాలు	62
17.	అనుబంధం - 1	63
18.	అనుబంధం - 2	75

సాధారణ పరిపాలన (ప్రొటోకాల్) శాఖ

ఏ.పి. భవన్ విభజన

2014, ఏపిఆర్ చట్టంలోని నిబంధన :

48 (1) ఈ భాగంలోని ఇతర నిబంధనలకు లోబడి, ప్రస్తుతమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందిన అన్ని భూములు మరియు అన్ని స్టోర్లు, వస్తువులు మరియు ఇతర సరుకులు—

ఎ) బదిలీ చేయబడిన భూభాగం లోపల ఉన్నట్లయితే, తెలంగాణ రాష్ట్రానికి చెందుతాయి లేదా

బి) ఏదేని ఇతర సందర్భంలో, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆస్తిగా ఉంటుంది :- అయితే, ప్రస్తుతమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వెలుపల ఉన్న ఆస్తుల విషయంలో, అట్టి ఆస్తులను జనాభా నిష్పత్తి ప్రాతిపదికన కొత్తగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాల మధ్య పంచడమవుతుంది.

అమలు స్థితి :-

- 15-04-2015 తేదీగల డి.ఓ లేఖ నెం.1096/జిఏడి/ఎస్ఆర్/2015 ద్వారా కొత్త డిల్లీలో ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ భవన్ యొక్క ఆస్తులను పంపకం చేసే వివరాలను తయారుచేసేందుకు ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం కోసం తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన కార్యదర్శి సూచించారు.
- తెలంగాణ ప్రభుత్వం నుండి ఎటువంటి ప్రతిస్పందన లేనందున 30-05-2015 తేదీన కేంద్రప్రభుత్వ ఎంపాచ్ఎ కార్యదర్శి నిర్వహించిన వివాద పరిష్కార కమిటీ సమావేశంలో ఈ అంశాన్ని ప్రస్తావించడమయింది.
- 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధనల క్రింద ఈ అంశాన్ని 3 నెలల లోపుల సామరస్యంగా పరిష్కరించవలసిందిగా 29-06-2015 తేదీగల వారి

లేఖ నెం.12013/05/2015 - ఎస్ఆర్ ద్వారా తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శిని కేంద్ర ప్రభుత్వం కోరింది.

- కొత్త ఢిల్లీలోని ఆంధ్రప్రదేశ్ భవన్ ఆస్తులు హైదరాబాద్లోని మునుపటి నిజాం ప్రభుత్వానికి చెందినవని, తదనుసారంగా భారత యూనియన్ లోని హైదరాబాద్ రాష్ట్రానికి చెందినవని మరియు ఆ ఆస్తులు తెలంగాణ రాష్ట్రానికి సంక్రమించాయని, వాటిని ఆంధ్రప్రదేశ్ & తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య విభజించడానికి వీలుకాదని 23-06-2015 తేదీగల లేఖ నెం.8011/జిహెచ్/ఎ2/2015 ద్వారా తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కేంద్ర హోం శాఖ మంత్రికి లేఖ వ్రాసారు.
- 12-01-2017 తేదీన కేంద్ర హోం శాఖ కార్యదర్శి నిర్వహించిన వీడియో కాన్ఫరెన్సులో తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శితో సంప్రదించి ఈ విషయంపై ముందుకు వెళ్ళేందుకు 15 రోజుల సమయాన్ని కోరారు.
- కేంద్ర ప్రభుత్వం, 08-03-2017 తేదీగల వారి లేఖ నెం. 12013/05/2015 - ఎస్.ఆర్. ద్వారా 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధనలను పాటించవలసిన అవసరాన్ని పునరుద్ఘాటించింది.
- పరిష్కారం కోసం 11-05-2017 తేదీగల డి.ఓ. లేఖ నెం.4052/జిఎడి/ఎస్ఆర్/2015 ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన కార్యదర్శి 2014, ఏపిఆర్ చట్టంలోని 66వ విభాగం క్రింద విషయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నిర్దేశించారు.
- 16-05-2018 తేదీగల నెం.2531/జిఎడి/ఎస్ఆర్/2015 (సబ్ ఫైల్) - పేరా (1) లేఖ ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రూ.7110 కోట్ల విలువగల ఆంధ్రప్రదేశ్ భవన్ ఆస్తులను విభజించేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వం సమక్షంలో రెండు ఐచ్ఛికాలను ప్రస్తావించింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ భవన్ ఆస్తుల విభజనను చర్చించి, ఖరారు చేసేందుకు 22-09-2017 తేదీగల జి.ఎ (ప్రో.బి) శాఖ, జి.ఓ.ఆర్డీ నెం.2141 ద్వారా రెండు రాష్ట్రాల ప్రతినిధులతో

జాయింట్ కమిటీని ఏర్పాటు చేయడమయింది. 06-06-2018 తేదీన కమిటీ సమావేశమయింది. కమిటీ సమావేశంలో, తెలంగాణ ప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సమకూర్చిన రెండు ఐచ్ఛికాలను పరిశీలించి, తమ ఆభిప్రాయాన్ని తెలియజేస్తామని వాగ్దానం చేసింది.

- 15-06-2018 మరియు 21-07-2018 తేదీగల వారి లేఖ నెం.12013/05/2015-ఎస్ఆర్ ద్వారా రెండు ఐచ్ఛికాలపై తమ వ్యాఖ్యానాలను తెలుపవలసిందిగా తెలంగాణ ప్రభుత్వాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా కోరింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం నుండి సమాధానం అందవలసి ఉంది.
- 27-03-2019 తేదీన శ్రీ పొంగులేటి సుధాకర్ రెడ్డి దాఖలు చేసిన 2018 లోని డబ్ల్యుపి(సి) నెం.132 లో తెలంగాణ ప్రభుత్వం దాఖలు చేసిన కొంటర్ అఫ్ డివిట్ లో రెండు ఐచ్ఛికాలు ఆమోదయోగ్యం కావని తెలియజేయడమయింది.

ఇంధన శాఖ

**ఏపీ జెన్కోకు తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ సంస్థలు చెల్లించవలసిన విద్యుత్
బకాయిలు**

- 2014. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం మరియు 05-05-2014 తేదీగల జి.ఓ.ఎం.ఎస్.నెం.20 లలోని నిబంధనల ప్రకారం ఏపీజెన్కో తమ ఉత్పాదనలో 53.89 శాతాన్ని టిఎస్ డిస్కామలకు విక్రయిస్తూ విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందం క్రింద తమ బాధ్యతలను కొనసాగించింది.
- టిఎస్ డిస్కామలపై ఏపీజెన్కో నెలవారీ బిల్లు దాదాపు రూ.400 కోట్లు. ఏపీ డిస్కామలపై టిఎస్ డిస్కామల నెలవారీ బిల్లు టిఎస్ డిస్కామల యొక్క తక్కువ సామర్థ్యం అనగా 46.11 శాతం వాటా వల్ల రూ.200 కోట్లు మాత్రమే ఉంది. అందువల్ల, ఏపీ డిస్కామల బిల్లును సర్దుబాటు చేసిన తర్వాత టిఎస్ డిస్కామల లు చెల్లించదగిన నికర మొత్తం నెలకు రూ.200 కోట్లు.
- రూ.200 కోట్ల నికర మొత్తానికి గాను, టిఎస్ డిస్కామల నెలకు రూ.90 కోట్లను మాత్రమే చెల్లిస్తున్నందున నెలకు రూ.110 కోట్ల బకాయిలు పేరుకుపోయాయి. ఫలితంగా, 2019, జూన్ నాటికి మిగిలిన బకాయిలు రూ.7102.70 కోట్లు చేరింది (విద్యుత్ ధార్జీలు - రూ.5127.70 కోట్లు, వడ్డీ-రూ.1975 కోట్లు).
- ఏపీ జెన్ కో బకాయిల క్లియరెన్సు కోసం తెలంగాణ విద్యుత్ సంస్థలను తరచూ కోరుతున్నప్పటికీ వారి నుండి సమాధానం లేనందున, తమ లేఖలు (1) తేది :10-04-2017 (2) తేది : 22-05-2017 మరియు 06-06-2017 ద్వారా రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం దృష్టికి ఈ విషయాన్ని తీసుకురావడమయింది.

- ఈ విషయాన్ని రెండు రాష్ట్రాల ప్రధాన కార్యదర్శుల స్థాయిలో చర్చించడమయింది. నెలవారీ బిల్లు క్లియరెన్సుతోపాటు నెలకు రూ.150కోట్ల చొప్పున వాయిదాలలో బకాయిలను చెల్లించేందుకు తెలంగాణ రాష్ట్రం అంగీకరించింది. అయితే, ఒక్క వాయిదాను కూడా చెల్లించకపోగా వారు నెలకు రూ. 90 కోట్లు చెల్లింపును కొనసాగించారు. ఆ మొత్తాన్ని కూడా కొన్ని నెలల్లో చెల్లించలేదు.
- ఏపీజెన్సీ ఈ విషయాన్ని దక్షిణ ప్రాంత విద్యుత్ సమన్వయ సంఘం (ఎస్ఆర్పిసి) దృష్టికి తీసుకువచ్చింది. 25-10-2016 తేదీన ఈ విషయాన్ని పరిష్కరించేందుకు ఎస్ఆర్పిసి హైదరాబాదులో ఒక సమావేశాన్ని నిర్వహించింది. సమావేశంలో ఏపీజెన్సీకు బకాయిలు ఉన్న విషయం అంగీకరించినప్పటికీ నగదు విడుదలలో ఎటువంటి మెరుగుదల లేదు.
- “2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం” ఫలితంగా విద్యుత్ రంగానికి సంబంధించిన అంశాలను పరిష్కరించడం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. కమిటీ నిర్ణయం పెండింగులో ఉండగా, ఎస్ఆర్పిసి ద్వారా ఏపీజెన్ కో నుండి టిఎస్ డిస్కామ్ లకు, టిఎస్ జెన్ కో నుండి ఏపి డిస్కామ్ లకు విద్యుత్ సరఫరా నిలిపివేయడమయింది. కమిటీ తన నివేదికను ఖారారు చేసి, విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ నుండి సంతకాల కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి పంపింది. అనేక రిమైండర్లు పంపినప్పటికీ తెలంగాణ ప్రభుత్వం స్పందించలేదు. తుదిగా కమిటీని రద్దు చేయడమయింది. కమిటీ యొక్క నివేదికపై విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ 03-01-2018 తేదీన తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి లేఖ వ్రాసింది.
- టిఎస్ డిస్కం నుండి రావలసిన బకాయిల, పర్యవసానంగా, రూ.2100 కోట్ల ప్రమాణానికిగాను రూ.6500 కోట్ల నిర్వహణ మూలధన పరిమితులను అధిగమించడంతో పాటు సకాలంలో బొగ్గు కంపెనీలు మరియు ఋణదాతలకు ఏపి

జెన్కో తన చెల్లింపులను చేయలేకపోయింది. మెసర్స్ ఎస్సీసీఎల్ 2016. అక్టోబరులో బొగ్గు సరఫరాలను నియంత్రించింది. ఎపి జెన్కో రూ.1500 కోట్ల నిధులను అప్పుచేసి ఎస్సీసీఎల్కు బకాయిలను పరిష్కరించాల్సి వచ్చింది.

- ఈ పరిస్థితులలో, ఏపిజెన్కో 22-05-2017 తేదీగల తన లేఖ ద్వారా విద్యుత్ సరఫరా క్రమబద్ధీకరణ నిమిత్తం టిఎస్ డిస్కంకు నోటీసును జారీచేసింది. అయినప్పటికీ, టిఎస్ డిస్కం నుండి ఎటువంటి సమాధానంలేదు. వారు 2017. మార్చి వరకు చెల్లిస్తూ ఉన్న రూ.90 కోట్లను కూడా చెల్లించడం ఆపివేశారు.
- ఏపిజెన్కో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నుండి ఆదేశాలను కోరింది. 05-06-2017 తేదీన బకాయిల క్లియరెన్సు అయ్యేవరకు విద్యుత్ సరఫరాను క్రమబద్ధీకరించాలని ప్రభుత్వం ఆదేశించింది.
- 11-06-2017 తేదీ నుండి విద్యుత్ సరఫరాను క్రమబద్ధీకరించడమవుతుందని తెలియజేస్తూ 06-06-2017 తేదీన ఏపిజెన్కో తుది నోటీసును జారీ చేసింది మరియు 07-06-2017 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ లోడ్ డిస్పాచ్ సెంటర్ (ఎస్ఎల్డిసి) కూడా నోటీసును జారీ చేసింది. ఈ మేరకు టిఎస్ఎస్ఎల్డిసి ఏపి డిస్కం నుండి ఎటువంటి బకాయిలు లేనప్పటికీ ఏపి డిస్కంను విద్యుత్ సరఫరాను క్రమబద్ధీకరిస్తామని నోటీసు ఇచ్చింది.
- ఆ ప్రకారంగా, 11-06-2019 నుండి విద్యుత్ సరఫరాను రెగ్యులేట్ చేయడమయింది. టిఎస్ డిస్కం నుండి బకాయిల క్లియరెన్సుపై మాత్రమే విద్యుత్ సరఫరాను పునరుద్ధరించడమవు తుందని ఏపిజెన్ కో 12-06-2017 తేదీన తన నిర్ణయాన్ని తెలియజేసింది.

- పై విధంగా పేర్కొన్నప్పటికీ, టీఎస్ డిస్కామ్ ల నుండి ఎటువంటి సమాధానం లేదు. ఏపిజెన్ కో నిర్వహణ మూలధన వడ్డీ నిమిత్తం సంవత్సరానికి అదనంగా యా. 400 కోట్లను భరించవలసివచ్చింది.
- 2013. కంపెనీల చట్టం క్రింద ఏపిజెన్కో మరియు టీఎస్ డిస్కం రిజిస్టర్డ్ సంస్థలుగా ఉన్నాయి. టీఎస్ డిస్కంలకు బకాయి నోటీసులతో 10-11-2017 తేదీన పరిష్కారం కోసం ఏపిజెన్ కో ఎన్ఫోర్స్ ని సంప్రదించింది.
 ఏపి జెన్కోకు టీఎస్ డిస్కంలు చెల్లించవలసిన విద్యుత్ బకాయిలను విడిగా చూడరాదని, అన్ని విద్యుత్ సంస్థల విభజన అంశాలకు సంబంధించిన విషయాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవలసి ఉంటుంది. పేర్కొంటూ టీఎస్ డిస్కంలు కొంటర్ దాఖలు చేశాయి.
- ఆయా కంపెనీల మధ్య విభజన అంశాలున్నాయని మరియు విభజన అంశాల కోసం శ్రీమతి పీలా భిడె అధ్యక్షతన ఒక ప్రత్యేక కమిటీ ఉన్నదని తెలియజేస్తూ ఏపిజెన్కో ఒక ప్రత్యుత్తరాన్ని దాఖలు చేసింది. సమర్పించిన విభజన ప్రణాళికలో, తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ సంస్థలు మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ సంస్థలు రెండూ వారి క్లెయిములను/వివాదాంశాలను ప్రస్తావించాయి. విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందాలలో నమోదైన వాటి ప్రకారం 30 రోజుల లోపల విద్యుత్ విక్రయం కారణంగా టీఎస్ డిస్కంలు విద్యుత్ బకాయిలను చెల్లించదగును. అందువల్ల, విభజన అంశాలను మరియు విద్యుత్ బకాయిల అమ్మకాన్ని లింక్ చేయడం వీలు కాదు. ఆ ప్రకారంగా, ఏపిజెన్కో 12-09-2018 తేదీన తన వాదనలను ప్రకటించింది.
- గౌరవ తమిళనాడు అడిషనల్ అడ్వకేట్ జనరల్ టీఎస్ డిస్కంలు తరుపున వాదనలను సమర్పిస్తుండగా గౌరవ ఆంధ్రప్రదేశ్ అడ్వకేట్ జనరల్ ఏపిజెన్కో తరుపున గౌరవ ఎన్ఫోర్స్ సమక్షంలో వాదనలను సమర్పించారు. టీఎస్ డిస్కం-

లు ఎప్పటికప్పుడు వాయిదా కోసం కోరడమయింది. ప్రస్తుతం, ఏపిజెన్సీ దాఖలు చేసిన పిటిషన్ను తీసుకోవడం కోసం టీఎస్ డిస్కం వాదనలను వినేందుకు చివరి అవకాశంగా 03-07-2019 పోస్ట్ చేయడమయింది.

- తదుపరి, టీఎస్ డిస్కం కూడా గౌరవ టీఎస్ఆర్ లో ఒక పిటిషన్ను దాఖలు చేశాయి. ఈ విషయం గౌరవ టీఎస్ఆర్ యొక్క అధికార పరిధి / పరిధి అంశం కానప్పటికీ 29-12-2018 తేదీగల ఉత్తర్వు ద్వారా గౌరవ టీఎస్ఆర్ అసలు పిటిషన్ను నిర్ణయించే వరకు ఏదేని ఫోరం సమక్షంలో ఏదేని నిర్ణయం చర్యను తీసుకోవడం నుండి ఏపి జెన్ కోను నిరోధిస్తూ గౌరవ టీఎస్ఆర్ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. ఆ తర్వాత, టీఎస్ఆర్ ఉత్తర్వును సవాలుచేస్తూ ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో ఏపి జెన్ కో రిట్ పిటిషన్ ను దాఖలు చేసింది. ఈ విషయం పెండింగులో ఉంది.
- 15-11-2018 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ ప్రభుత్వాలు రెండింటికీ ఏపి జెన్ కో విభజనపై నిపుణుల కమిటీ సిఫారసులను సమర్పించింది.

1157 మంది విద్యుత్ రంగ ఉద్యోగుల విభజన

- 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టంలోని VIIవ విభాగం ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని కొన్ని కార్పొరేషన్ల ఏర్పాటును గురించి వివరిస్తుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టంలోని IXవ షెడ్యూలులో సదరు కార్పొరేషన్ల జాబితా ఇవ్వబడింది. ఆ IXవ షెడ్యూలు జాబితాలోని వరుస సంఖ్యలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్కో నెం.5 లో ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ట్రాన్కో నెం.6, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇపిడిసిఎల్ నెం.30, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎస్పిడిసిఎల్-31, ఆంధ్రప్రదేశ్ సిపిడిసిఎల్-32, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎన్.సి.డి.సి.ఎల్-33 వరుస సంఖ్యలుగా ఉన్నాయి.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టంలోని సెక్షను 82, ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు మున్నగు సంస్థలలోని ఉద్యోగుల ఏర్పాటును గురించి వివరిస్తుంది. ఆ 82 వ సెక్షనును యధాతథంగా పేర్కొనడమైనది.

“ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు మున్నగు సంస్థలకు ఉద్యోగుల ఏర్పాటు : ఆవిర్భావ తేదీన, తేదీ నుండి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు, కార్పొరేషన్లు, తదితర స్వయంపాలిత యాజమాన్యాలలో నియమితులైన ఉద్యోగులు ఒక సంవత్సర కాలం ఆయా సంస్థలలో, కార్పొరేషన్లలో, స్వయంపాలిత యాజమాన్యాలలోనే కొనసాగవలెను. ఈ సంవత్సరకాలంలో సంబంధిత కార్పొరేటు సంస్థ మున్నగు యాజమాన్యాలు కొత్తగా ఏర్పడి రెండు రాష్ట్రాల మధ్య సిబ్బంది విభజనకు సంబంధించిన విధివిధానాలను నిర్ణయించాలి.”

- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టం, 2014 లోని 52 వ సెక్షను ప్రకారం, తెలంగాణా రాష్ట్రానికి ప్రత్యేక జెన్కో మరియు ట్రాన్ కోలు ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 29-05-2014 తేదీన జారీచేసి జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం. 25 మరియు 26 లోని

ఉత్తరువులలోని షరతుల ప్రకారం విభజనానంతరం మిగిలిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ప్రస్తుత ఏపీ జెన్కో, ఏపీ ట్రాన్స్కోల కోసం ఉంచబడినాయి.

- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టం, 2014 లోని IXవ షెడ్యూలులో ఉన్న ప్రభుత్వ కంపెనీలు, కార్పొరేషన్ల జాబితాలో తెలంగాణ జెన్ కో, తెలంగాణ ట్రాన్ కోలు లేకపోయినప్పటికీ, తెలంగాణ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థల సెట్టింగు తుది కేటాయింపుకు సంబంధించి విధివిధానాలను తయారుచేసేందుకై తెలంగాణ ట్రాన్కో, చైర్మను అధ్యక్షులలో తెలంగాణ జెన్కో, తెలంగాణ ట్రాన్స్ కో, తెలంగాణ ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్, తెలంగాణ ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్ వంటి తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ వినియోగ ఉమ్మడి కమిటీని ఏర్పాటుచేశారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ రంగంలో ఉద్యోగుల తుది కేటాయింపుకు సంబంధించి ఆ కమిటీ రూపొందించిన మార్గదర్శక సూత్రాలను తెలంగాణ ప్రభుత్వ ఇంధన శాఖ కార్యదర్శి 06-06-2015 తేదీ నాటి తన లేఖ నెం.686/హచ్.ఆర్.ఎ1/2015 లో ఆమోదించారు.
- పై విధముగా ఆమోదించబడిన మార్గదర్శకాల ప్రకారం, తెలంగాణ జెన్ కో, తెలంగాణ ట్రాన్స్ కో, తెలంగాణ ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్, తెలంగాణ ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్ సంస్థల్లో పనిచేస్తున్న 1157 మంది ఉద్యోగులను వారి వారి సర్వీసు రిజిస్టర్లలో నమోదైన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని జన్మస్థలం ప్రకారం ఏక పక్షంగా ఉద్యోగులను రిలీవు చేసి వారినందరినీ వరుసగా మేనేజింగ్ డైరెక్టరు ఏపీ జెన్ కో, సిఎండి ఏపీ ట్రాన్స్ కో, సిఎండి ఏపీ ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్, సిఎండి ఏపీ ఇపిడిసిఎల్ లకు రిపోర్టు చేయవలసిందిగా తెలంగాణ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలు ఆదేశించాయి.
- సెక్షను 82 ప్రకారం, సంబంధిత కార్పొరేటు సంస్థ అంటే, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టం 2014లోని IXవ షెడ్యూలులో ఉన్న జాబితాలో పేర్కొనబడినట్టి కార్పొరేషను అని అర్థం. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో, IX వ షెడ్యూలులో ఉన్న జాబితాలో

పేర్కొనబడిన కార్పొరేషన్లలో, 01-06-2014 తేదీ నాటికి పనిచేస్తున్న సిబ్బందిని కొత్తగా రెండు రాష్ట్రాల మధ్య పంపిణీ చేయవలసివుంది.

- తెలంగాణ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలు, సంబంధిత కార్పొరేటు సంస్థ అనే ముసుగు క్రింద, తమ రాష్ట్ర విద్యుత్ సంస్థల్లో సిబ్బంది కేటాయింపు కోసం మార్గదర్శకాలను రూపొందించింది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టం 2014కు అనుగుణంగా లేదు. అందుచేత తెలంగాణ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలు, 1157 మంది ఉద్యోగులను అందరినీ రిలీవు చేస్తూ ఇచ్చిన ఉత్తరువులను ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలు అంగీకరించలేదు.
 - తెలంగాణ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలు జారీ చేసిన రిలీవింగ్ (విడుదల) ఉత్తర్వుల వల్ల బాధితులైన చాలా మంది ఉద్యోగులు ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. బాధిత ఉద్యోగులెకాక, ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలు కూడా, తెలంగాణ ప్రభుత్వం 06-06-2015 తేదీ నాటి తన లేఖ నెం. 686/హెచ్.ఆర్.ఎ1/2015లో జారీ చేసిన మార్గదర్శక సూత్రాలకు ఆక్షేపణ తెలుపుతూ హైకోర్టును ఆశ్రయించి రిట్ పిటిషన్లు దాఖలు చేశాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ఈ రిట్ పిటిషన్లను పరిష్కరిస్తూ 02-02-2018 తేదీన ఉత్తరువులు జారీ చేసింది. హైకోర్టు ఉత్తరువుల సారాంశమును ఈ క్రింద విశదీకరించడమైనది.
- “ i) ఆక్షేపిత ఉత్తరువులు రాజ్యాంగ బద్ధంగా లేవని, అమలు చేయడానికి ఏలుకానివనీ ప్రకటిస్తూ వాటిని రద్దు పరచడమైనది.
- ii) తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు చెందిన ట్రాన్స్ కో లు, జెన్ కోలు మరియు తెలంగాణ ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్, ఏపి ఎస్.పి.డి.సి.ఎల్ సంస్థలు ప్రస్తుతం ఉన్నట్టి సంయుక్త కమిటీనే కొనసాగించాలి. లేదా ఉద్యోగుల జన్మస్థలాన్ని ప్రాతిపదికగా

తీసుకొనకుండా ఉద్యోగుల విభజనకు మార్గదర్శకాలను నిర్ణయించేందుకై సరికొత్త కమిటీ / కమిటీలను ఈ రోజు నుండి రెండు నెలల లోపల ఏర్పాటు చేయాలి.

iii) ఈ సంయుక్త కమిటీ / కమిటీలు నిర్ణయించే ప్రాధాన్యతల ఆధారంగా ఉద్యోగుల విభజన ఈ రోజు నుండి నాలుగు నెలల లోపల పూర్తి చేయాలి.

iv) పైన (iii) వ పేరాలో ఆదేశించిన విధముగా విభజన జరిగేంత వరకు తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలలో పనిచేస్తూ రిలీవు అయినట్టి ఉద్యోగులందరినీ ఎలాంటి వివక్షత లేకుండా, ఇతర ఉద్యోగులతో సమానంగా పనిచేస్తూ వుండేందుకు అనుమతించాలి.

v) ఈ ఉద్యోగులకు ఇంక్రిమెంట్లు, ఆర్థిక సెలవును నగదు చేసుకోవడం (అమ్ముకోవడం), ప్రయాణరాయితీ, మొదలగు అన్ని ఇతర సర్వీసు ప్రయోజనాలను సెలవు, ఆశీషిత ఉత్తరువులననుసరించి ఇప్పటి వరకు అందించనట్లయితే వాటిని వారికి తప్పకుండా అందించాలి. అంతేకాక, వారు ఉద్యోగంలో కొనసాగుతున్నట్లుగానే భావిస్తూ వారి సీనియారిటీని పునరుద్ధరించవలెను. తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ఆయా విద్యుత్ వినియోగ సంస్థలలో పనిచేస్తూ కొనసాగుతూ ఉన్నంతకాలం వారివారి యోగ్యత, అర్హతలకు లోబడి ప్రమోషన్లు పొందేందుకు కూడా వారు హక్కు కలిగివుంటారు.

vi) ఈ కోర్టు తాత్కాలిక ఉత్తరువులను పురస్కరించుకొని సుప్రీంకోర్టు ఉత్తరువులను సవరించేంత వరకు ఈ కోర్టు తాత్కాలిక ఉత్తరువులననుసరించి పిటీషన్లు, ఉద్యోగులకు జీతాలు, ఇతర భత్యాలు ఏవైనా చెల్లించి ఉన్నట్లయితే, ఆ మొత్తాలను, తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని విద్యుత్ ప్రయోజిత సంస్థలు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని ఆయా విద్యుత్ ప్రయోజిత సంస్థలకు సదరు మొత్తాలను ఈ రోజు నుండి మూడు నెలలలోగా తిరిగి చెల్లించవలెను.”

- పైన పేర్కొన్న విధంగా హైకోర్టు ఉత్తర్వులను గౌరవిస్తూ ఏపీ జెన్ కో తరపున నలుగురు సభ్యులను నామినేట్ చేస్తూ 29-05-2014 తేదీ నాటికి జి.ఓ.ఎం.ఎస్.నెం.25 ద్వారా నిర్దిష్టపరచిన కేటాయించదగు పోస్టులపై ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్ కో ఉద్యోగుల విభజనకు విధివిధానాలను నిర్ణయించేందుకు సంయుక్త కమిటీని ఏర్పాటు చేసే నిమిత్తం. ఆ సంయుక్త కమిటీలో పాలు పంచుకునే విషయంలో సభ్యులుగా ఉండేందుకు తెలంగాణ రాష్ట్ర జెన్ కో తరపున నలుగురు అధికారుల పేర్లను వీలైనంత త్వరలో ఇవ్వవలసినదిగా కోరుతూ ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్ కో మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, తెలంగాణ జెన్ కో ప్రధాన మేనేజింగ్ డైరెక్టరు గారికి 22-02-2015 తేదీన లేఖ వ్రాయడం జరిగింది. ఆ లేఖకు తెలంగాణ జెన్ కో నుండి ఎలాంటి ప్రతిస్పందన లేదు.
- రిట్ పిటిషను నెం. 16330/2018 లో 02-02-2018 తేదీన గౌరవ హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తరువులపై తెలంగాణ రాష్ట్ర జెన్ కో సుప్రీంకోర్టులో 26-04-2018 తేదీన స్పెషల్ రీవు పిటిషను దాఖలు చేసింది. భారత సుప్రీంకోర్టు ఎస్.ఎల్.పి. నెం.9138/2018 లోని పిటిషను నెం.11435/2018 లో 28-11-2018 తేదీనాటి ఉత్తరువుల్లోని ఆచరణీయ భాగం ఈ క్రింద పొందుపరచడమైనది.
 “ క్లుప్తంగా సారాంశం ఏమిటంటే, ఈ ఉద్యోగులందరూ శాశ్వత ఉద్యోగులైయుండి తెలంగాణ రాష్ట్రంలో విద్యుత్ ప్రయోజన కంపెనీలలో పనిచేస్తున్న వారు కాబట్టి, తెలంగాణ రాష్ట్రం వారిని ఏకపక్షంగా రిలీవు చేసియుండవలసినదికాదనీ, తెలంగాణ రాష్ట్రం లేదా ఆ ప్రభుత్వం క్రింది విద్యుత్ ప్రయోజన కంపెనీలు తీసుకొన్న చర్య 2014, చట్టంలోని 82 వ సెక్షనుకు విరుద్ధమనీ అందుచేత, ఈ రెండు రాష్ట్రాలు పరస్పర అవగాహనతో సేబ్బంది విభజనకు సంబంధించిన విధివిధానాలను నిర్ధారించాలని నిర్ణయించింది. అక్షేపిత తీర్పులో, ఆ పిటిషనులో లేవనెత్తిన న్యాయపరమైన

అంశాన్ని గురించి చర్చించేటప్పుడు, ఎలాంటి దోషము లేదా నిందకు తమ తీర్పు గురికాకుండా వుండేందుకు గాను సుప్రసిద్ధ ఆమోదిత న్యాయ సూత్రాల ఆధారంగా హైకోర్టు ఆ విధంగా నిర్ణయించిదని మా అభిప్రాయము.

తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ ప్రయోజన కంపెనీలు రిలీవింగ్ ఉత్తర్వులు జారీ చేయడంవల్లనే ఈ వివాదం తలెత్తి, హైకోర్టులో పిటిషన్ల దాఖలైన విషయం మనం ఇక్కడ గమనించాల్సివుంది. హైకోర్టు ఈ వివాదాన్ని విచారణ చేసే సందర్భంలో ఈ రిలీవింగ్ ఉత్తర్వులు న్యాయరీత్యా సమర్థనీయం కావని గమనించి వాటిని రద్దు చేయడం జరిగింది. అదే సమయంలో ఆ రెండు రాష్ట్రాల్లోని ప్రభుత్వరంగ సంస్థల్లో పనిచేస్తున్న ఈ ఉద్యోగుల కేటాయింపు అంశం, 2014 సంవత్సరం పునర్విభజన చట్టంలోని 82 వ సెక్షనును అనుసరించి తుదిగా పరిష్కరించడం ఎంతైనా అవసరమని భావించింది. అంతేగాక, గత నాలుగు సంవత్సరాల కాలంలోనూ, హైకోర్టులో దీనిని గురించి న్యాయ పోరాటం కార్యకలాపాలు జరుగుతున్న కాలంలోనూ, హైకోర్టు తీర్పు వచ్చిన తరువాత కూడా జరిగిన సంఘటనలను బట్టి చూస్తే ఈ రెండు రాష్ట్రాలు తమ మధ్య సిబ్బందిని విభజించుకోనే విషయంలో సర్వసమ్మత తుది నిర్ణయాన్ని తీసుకోనలేకపోయాయని తెలుస్తున్నది.

ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మన ముందున్న సమస్యకు సముచిత, తుది పరిష్కారం కనుగొనేందుకుగాను, సిబ్బంది విభజనకు, అంటే, పైన పేర్కొన్న 1157 మంది ఉద్యోగుల విభజనకు సంబంధించి మార్గదర్శకాలను నిర్ధారించేందుకు ఈ కోర్టు స్వయంగా ఒక కమిటీని నియమించడానికి ఉభయకక్షిదారుల న్యాయ వాదులు అంగీకరించారు. అంతేగాక, ఈ కోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి జస్టిస్ డిఎం ధర్మాధికారి నేతృత్వంలో ఏక సభ్య కమిటీని నియమించడానికి కూడా రెండు పక్షాల న్యాయ వాదులు అంగీకరించారు. తదనుగుణంగా ఈ కోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి గౌరవనీయ

జస్టిస్ డి.ఎం. ధర్మాధికారితో కూడిన ఏక సభ్య కమిటీని నియమించడమైనది. ఈ విషయంలో గౌరవ న్యాయ మూర్తిగారు ఉభయ రాష్ట్రాలకు చెందిన వారి వారి ప్రతినిధుల సహాయ సహకారాలను తీసుకొనవచ్చు. ఈ కసరత్తును ఆరు నెలల లోపల పూర్తి చేసేందుకు కృషి చేయవలసిందిగా మేము కమిటీని కోరుతున్నాము.

జస్టిస్ ధర్మాధికారి అధ్యక్షతన ఏర్పడిన ఏక సభ్య కమిటీ ఇచ్చేటటువంటి నిర్ణయం తుది నిర్ణయ మవుతుంది. ఉభయ రాష్ట్రాలకు చెందిన విద్యుత్ ప్రయోజన సంస్థలు, ఉద్యోగులతో సహా కక్షిదారులందరూ ఆ నిర్ణయానికి బద్ధులై ఉండాలి. ఆ నిర్ణయాన్ని ఈ కోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తరువుగా భావించి కక్షిదారులందరూ అమలుపరచాలని మేము ఇందుమూలంగా స్పష్టికరిస్తున్నాం."

- సుప్రీంకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి జస్టిస్ ధర్మాధికారి అధ్యక్షతన ఏర్పడినట్టి ఏక సభ్యకమిటీ, రాష్ట్ర స్థాయి (కేడరు) ఉద్యోగులందరి నుండి అభిమతాలను కోరుతూ ఉద్యోగుల కేటాయింపుకు మార్గదర్శకాలను జారీ చేశారు. ఉద్యోగుల అభిమతాలను (ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్ కో లోని 514 మందితో సహా) రిలీవు అయిన 1157 మంది ఉద్యోగులకు మాత్రమే పరిమితం చేయాలని కోరుతూ తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ ప్రయోజన సంస్థలు సుప్రీంకోర్టులో వివరణ పిటిషనును దాఖలు చేశాయి. ఆ పిటిషను సెంటరు అయింది కాని విచారణకు రాలేదు.

జస్టిస్ ధర్మాధికారి జారీ చేసిన మార్గదర్శకాల ప్రకారం రాష్ట్ర స్థాయి కేడరు ఉద్యోగులందరి నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్ కో లో అభిమతాలను తీసుకున్నది.

- రిలీవు అయిన ఉద్యోగులందరిని సర్దుబాటు చేయడానికి తగిన పదవులు ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్ కో లేవు. తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ ప్రయోజన సంస్థల కోరికను మన్నించి పరిశీలనకు తీసుకుంటే, ఈ క్రింది ఇబ్బందులు తలెత్తుతాయి.

○ భారీ ఆర్థిక భారం

- ప్రస్తుతం వున్న ఉద్యోగులు (పదోన్నతులు లేక) ఏరుకు పోవడం.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ జెన్ కో లో పనిచేస్తున్న చాలామంది ఉద్యోగులు వివిధ కారణాల మూలంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర జెన్ కో లో పనిచేయడానికి తమ అభిమతాన్ని తెలిపియున్నారు. తెలంగాణ విద్యుత్ ప్రయోజన సంస్థల్లో 02-06-2014 తేదీ నాటి కేటాయింపు ప్రకారం ఖాళీ పదవులు లభ్యంగా ఉన్నాయి కాబట్టి వారి అభిమతాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ సంస్థల నుండి అందవలసినవి టిఎస్ జెస్ కో రిలీవ్ చేసిన ఏపి స్థానిక ఉద్యోగులకు చెల్లించిన వేతనాల రీయింబర్సుమెంటు.

- ఆర్డర్ టు సర్వ ప్రాతిపదికన తాత్కాలిక కేటాయింపు జరిగిన తరువాత, టిఎస్ విద్యుత్ సంస్థలు ఏక పక్షంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానిక ఉద్యోగులను రిలీవు చేశాయి. వారికి జీతాలు ఇవ్వలేదు. వారు గౌరవ ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. గౌరవ ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ హైకోర్టు, జనాభా నిష్పత్తిలో ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రిలీవు అయిన ఉద్యోగులకు జీతాలను చెల్లించాలని మధ్యకాలిక ఉత్తర్వులను జారీ చేసింది. తదనుసారంగా, టిఎస్ విద్యుత్ సంస్థల ద్వారా రిలీవ్ అయిన ఉద్యోగుల జీతాలు మరియు ఇపిఎఫ్ ను చెల్లించడమైంది. ప్రాసెస్లో ఏపి జెస్ కో, టిఎస్ జెస్కో కు రీయింబర్సు చేసింది. దాని వాటా 58.32 శాతం.
- ఎస్.ఎల్.పి.నెం.2015, 33872-33874 మరియు ఎస్.ఎల్.పి.నెం.2015, 35299-35302 లో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు 8-4-2016 తేదీన జారీ చేసిన ఉత్తరువుల ప్రకారంగా, టిఎస్ సంస్థలు 08-04-2016 తేదీనుండి రిలీవ్ అయిన ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానిక ఉద్యోగుల జీతాలు మరియు ఇపిఎఫ్ను చెల్లిస్తున్నారు. 07-04-2016 వరకు టిఎస్ జెస్కో రిలీవ్ అయిన ఉద్యోగులకు ఏపి జెస్కో చెల్లించిన మొత్తాన్ని రూ.44.56 కోట్లుగా లెక్కగట్టడమయింది. దరిమిలా, ఏపి విద్యుత్ సంస్థలు పూర్వం చెల్లించిన జీతాలను & జీత భత్యాల మొత్తాన్ని మూడు నెలల గడువు లోపల టిఎస్ విద్యుత్ సంస్థలు రీయింబర్స్ చేయాలని గౌరవ ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ హైకోర్టు 02-02-2018 తేదీగల తమ ఉత్తరువులలో ప్రకటించింది. తదనుగుణంగా, వడ్డీతో సహా ఆ మొత్తాన్ని రీయింబర్స్ చేయాలని ఏపి జెస్కో టిఎస్ జెస్కోను కోరింది. టిఎస్ జెస్కో ఈ విషయాన్ని అన్ని విద్యుత్ సంస్థల యొక్క డీమెండ్స్ అంశాలతో అనుసంధానించింది. ఇప్పటివరకు, టిఎస్ జెస్కో నుండి ఆ మొత్తం అందలేదు.

టిఎస్ విద్యుత్ సంస్థల నుండి అందవలసినవి పాత డిడిట కోడ్కు ఏపీ జెస్ కో జమ చేసిన మొత్తం.

- 2014. మే నెలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి ఏపీ జెస్కో చెల్లించవలసిన బకాయిలను చెల్లిస్తున్నప్పుడు, ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ డిడిట కోడ్ నెం.25000501001 లో క్రెడిట్ కు జమ చేయడమయింది. దరిమిలా, ప్రస్తుతమున్న డిడిట కోడ్ ను తెలంగాణ రాష్ట్రానికి కేటాయించడమయిందని, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి కొత్త డిడిట కోడ్ నెం.27000501001 ను కేటాయించడమయిందని తెలియవచ్చింది. చెల్లింపు యొక్క చలానా నెంబర్ల వివరాలు క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

చెల్లింపు వివరాలు	మొత్తం (రూ. లక్షలలో)	చలానా నెం.	తేదీ
ఎస్టేఎస్టిపిఎస్ / కృష్ణపట్నంకు ఇఎపి (కెఎస్ఎల్ఎస్) రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించినది.	949.39	56022	07-07-2014
ఎస్టేఎస్టిపిఎస్ / కృష్ణపట్నంకు ఇఎపి (కెఎస్ఎల్ఎస్) రుణంపై వడ్డీ / కమిట్మెంట్ ఛార్జీలు.	426.00	56021	07-07-2014
టిబిహెచ్ఇఎస్ కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చెల్లించదగు రేటు	10.00	56019	07-07-2014
నీటి రేటు (వాటర్ రాయల్టీ)	140.00	56020	07-07-2014
మొత్తం	1525.39		

- అందుచేత, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి ఏపీ జెన్ కో చెల్లించిన మొత్తాన్ని తెలంగాణ ప్రభుత్వ ఖాతాకు జమ చేయడమయింది. ఏపీ జెన్ కో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, సి & ఎజి కి ఒక లేఖను పంపింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రెస్సిఫల్ అకౌంటెంట్ జనరల్ (ఎ & ఐ) కార్యాలయ సీనియర్ డిప్యూటీ అకౌంటెంట్ జనరల్ (ఎసిలు, విఎల్సి) తమ సమ్మతిని తెలియజేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి ఒక లేఖను పంపారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కూడా తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి ఒక లేఖను పంపింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రెస్సిఫల్ అకౌంటెంట్ జనరల్ (ఎ & ఇ) కార్యాలయ సీనియర్ డిప్యూటీ అకౌంటెంట్ జనరల్ (ఎసిలు & విఎల్సి) కోరినట్లుగా ఈ విషయాన్ని పరిశీలించి తమ సమ్మతిని తెలియజేయాలని కోరడమయింది. 04-06-2019 తేదీగల ఒక రిమైండర్ లేఖ ప్రతిని సమాచారం నిమిత్తం తెలంగాణ సీనియర్ డిప్యూటీ అకౌంటెంట్ జనరల్ (ఎసిలు & విఎల్సి) తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆర్థిక (బడ్జెటు) శాఖ ప్రభుత్వ ముఖ్య కార్యదర్శికి పంపడమయింది. అయితే, ఇప్పటి వరకు పై మొత్తాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ డిడిఓ కోడ్ నెం.27000501001 కు బదిలీ చేయలేదు.

ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ మరియు టీఎస్సీఎస్సీఎల్ వినియోగించుకొన్న నగదు
క్రెడిట్

- ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల సంస్థ లిమిటెడ్ (ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్)ను 02-06-2014 తేదీన విభజించడమయింది. ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల సంస్థ లిమిటెడ్ (టీఎస్సీఎస్సీఎల్) తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం ప్రత్యేకంగా విధులను చేపట్టడానికి ఏర్పాటు చేయడమయింది.
- ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ & టీఎస్సీఎస్సీఎల్ మధ్య డిమెర్జర్ ప్రతిపాదనల యొక్క ముఖ్యమైన అంశాలలో నగదు క్రెడిటు విభజన ఒకటి. 02-06-2014 తేదీ నాటికి ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ పేరుతో బ్యాంకులో మిగిలివున్న మొత్తం నగదు క్రెడిట్ రూ.5983.83 కోట్లు. ఆ మొత్తాన్నే ఆంధ్రప్రదేశ్కు రూ.2622.19 కోట్లు, తెలంగాణకు రూ.3361.64 కోట్లతో విభజించడమయింది. ఆయా ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ , టీఎస్సీఎస్సీఎల్ మండళ్ళ ద్వారా వరుసగా 27-09-2017 మరియు 20-10-2017 తేదీలలో ఆ విభజన అంశాన్ని ఆమోదించడమయింది.
- కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ఏఎస్సీ నిర్వహణలను చేపట్టేందుకు అవగాహన ఒప్పందం చేసుకున్నందున, అంతేగాక, నగదు క్రెడిట్ మంజూరులు మరియు క్యాష్ క్రెడిట్ ఖతాలు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల సంస్థ లిమిటెడ్ పేరులో ఉన్నందున, తెలంగాణ రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల సంస్థ లిమిటెడ్ 02-06-2014 తర్వాత కూడా ఫిబ్రవరి, 2015 వరకు కూడా ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ ద్వారా రుణ సేవలను పొందడం కొనసాగించారు.
- టీఎస్సీఎస్సీఎల్ రుణ సేవలను నిలిపివేసింది.

- 31-12-2017 తేదీ నాటికి తెలంగాణ రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల సంస్థ లిమిటెడ్ రుణ వాటా రూ.1520.49 కోట్లుగా ఖరారు చేయడమయింది. దానిని 31-01-2018 తేదీన టిఎస్-సిఎస్సీఎల్ కు పంపడమయింది. అయితే, ఈ తేదీ వరకు టిఎస్సీఎస్సీఎల్ తమ రుణ వాటాను తీర్చే బాధ్యతను తీసుకోలేదు.
- 19-01-2019 నుండి 05-02-2019 వరకు ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ . టిఎస్సీఎస్సీఎల్లో ఒక రికన్సైల్ చేసిన సవివరమైన లెక్కల సమన్వయ పట్టికను 18-03-2019 తేదీన హైదరాబాదులోని టిఎస్సీఎస్సీఎల్ విసి & మేనేజింగ్ డైరెక్టరుకు సమర్పించడమయింది.
- 30-06-2019 వరకు టిఎస్సీఎస్సీఎల్ చెల్లించవలసిన ఏపీఎస్సీఎస్సీఎల్ పేరిట, వడ్డీతో సహా లెక్కగట్టిన మొత్తం క్యాష్ క్రెడిట్ మొత్తం రూ.1765.59 కోట్లు.

సాధారణ పరిపాలన (ఎస్.ఆర్) శాఖ

IX వ పేజ్యాలు - ప్రభుత్వ కంపెనీలు మరియు కార్పొరేషన్ల విభజన

2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధనలు

53వ విభాగం

1. ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం యొక్క ఏదైనా వాణిజ్యం లేదా పారిశ్రామిక సంస్థకు సంబంధించిన ఆస్తులు మరియు బాధ్యతలు, అటువంటి బాధ్యత లేదా దాని భాగం ప్రత్యేకంగా ఉన్న లేదా దాని కార్యకలాపాలు స్థానిక ప్రాంతానికి పరిమితం చేయబడితే, ఆ ప్రాంతం నిర్ణాయక తేదీలో చేర్చబడుతుందని, దాని ప్రధాన కార్యాలయంతో సంబంధం లేకుండా :

భాగం-II ఆస్తులు మరియు బాధ్యతల యొక్క నిబంధనల ప్రకారం, అట్టి అంతర్ రాష్ట్రం కార్యకలాపాల ఆపరేషన్ గా మారినట్లయితే,

ఎ) ప్రదేశం ప్రాతిపదికన నూతనంగా ఏర్పడుతున్న రెండు రాష్ట్రాల మధ్య బాధ్యత యొక్క నిర్వహణ యూనిట్లు విభజింపబడతాయి.

బి) జనాభా నిష్పత్తి ప్రాతిపదికన నూతనంగా ఏర్పడుతున్న రెండు రాష్ట్రాల మధ్య అట్టి బాధ్యతను ప్రధాన కార్యాలయాలు విభజించాలి.

2. ఆస్తులు, బాధ్యతలను విభజించిన మీదట, ఆవిర్భావ రాష్ట్రాలు అంగీకరించినట్లుగా ఏదేని ఇతర విధానం ద్వారా చెల్లింపు చేస్తూ లేదా సర్దుబాటు చేస్తూ పరస్పర అంగీకారంపై భౌతిక రూపంలో అట్టి ఆస్తులు, బాధ్యతలను బదిలీ చేయాలి.

68 వ విభాగం

1. ప్రస్తుతమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం కోసం ఏర్పాటు చేయబడిన 9 వ షెడ్యూలులో కంపెనీలను మరియు కార్పొరేషన్లను నిర్దిష్టపరచడమయింది. నిర్ణాయక తేదీ నుండి మరియు ఈ విభాగంలోని నిబంధనలకు లోబడి, ఆ రోజుకు ముందు తక్షణమే వారు పనిచేస్తున్న ప్రాంతాలలో ఆ పనిని కొనసాగించాలి.

2. (1) వ ఉప విభాగంలో నివేదించబడిన 53 వ విభాగంలో పొందుపరిచిన రీతిలోనే ఆవిర్భావ రాష్ట్రాల మధ్య విభజింపబడాలి.

71వ విభాగం

ఈ భాగంలో ఏమీ ఉన్నప్పటికీ ఈ చట్టానికి సంబంధించిన 9వ షెడ్యూలులో నిర్దేశించిన ప్రతి ఒక్క కంపెనీకి సంబంధించి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాలను జారీ చేయవచ్చు.

ఎ) ఆవిర్భావ రాష్ట్రాల మధ్య కంపెనీలో ప్రస్తుతమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని వడ్డీలు, వాటాల విభజనకు సంబంధించి ;

బి) ఆవిర్భావ రాష్ట్రాలకు తగిన ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వటానికి వీలుగా కంపెనీ బోర్డు ధైర్యక్షణను నియమించే అవసరముంది.

అమలు స్థితి :

- చట్టంలోని IX వ షెడ్యూలు క్రింద 89 సంస్థలు జాబితాలో ఉన్నాయి.
- 9వ షెడ్యూల్లో లేని మరో రెండు రాష్ట్ర స్థాయి సంస్థల విభజనను, తెలంగాణ ప్రభుత్వ సమ్మతిలో విలీనంపై సిఫారసులను చేయడం కోసం శ్రీమతి పీలాభీడె అధ్యక్షతన ఉన్న నిపుణుల కమిటీకి అప్పగించబడినది.

- 6 నెలల కాలగడువుకు ప్రథమంగా ఆస్తులు, బాధ్యతల విభజనపై సిపారసులు చేయడానికి డా. పీలా బీడె. ఐఎఎస్ (రిటైర్డు) అధ్యక్షతన 30-05-2014న ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ద్వారా నిపుణుల కమిటీని నియమించింది. కమిటీ యొక్క కాలగడువును ఎప్పటికప్పుడు పొడిగించడమయింది. చివరి సారిగా 01-12-2018 నుండి 31-01-2019 వరకు పొడిగించింది.
- రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ఉద్యోగుల విభజన విషయంలో ఏకాభిప్రాయం లేనందున, నిపుణుల కమిటీ ఆస్తులు, బాధ్యతల విభజన పనిని చేపట్టింది. స్థానికత ప్రాతిపదికను తెలంగాణా కోరుకున్నప్పుడు జనాభా నిష్పత్తి ప్రకారంగా ఉద్యోగుల విభజన ఉండాలనేదే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశం.
- ఈ సంస్థలకు చెందిన ఆస్తులు, బాధ్యతలను చట్టంలోని 53 వ విభాగంలో నిర్దేశించినట్లుగా విభజించాలి. ఈ విభాగం ప్రకారం, అటువంటి సంస్థ లేదా అందులో భాగం ప్రత్యేకించి అందులో ఉన్న లేదా దాని కార్యకలాపాలు స్థానిక ప్రాంతానికి పరిమితం చేయబడితే, ఆ ఆస్తులు ఆ ప్రాంతానికి చెందిన రాష్ట్రానికి వెళతాయి. రాష్ట్ర పునర్ వ్యవస్థీకరణ కారణంగా ఈ కార్యకలాపాలు అంతర్ రాష్ట్రంగా మారితే, సదరు కార్యచరణ యూనిట్ల యొక్క ఆస్తులు మరియు అప్పులు స్థానికత ప్రాతిపదికన విభజింపబడతాయి మరియు జనాభా నిష్పత్తి ప్రాతిపదికన రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ప్రధాన కార్యాలయం విభజింపబడుతుంది.
- అంతేగాక, చట్టంలో ప్రధాన కార్యాలయాలు అనే మాటను నిర్వచించలేదు. 15-04-2015 తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వం నియమించిన నిపుణుల కమిటీ చేసిన విలీన ప్రణాళికలను ఖరారు చేయడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి 02-12-2014, 15-04-2015, 17-03-2017 తేదీన ప్రధాన కార్యస్థానాల విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని స్పష్టతను కోరినారు.

- తదుపరి, 10-06-2015 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థానికత ఆదారంగా తెలంగాణ విద్యుత్ సంస్థలు ఏకపక్షంగా 1157 మంది ఉద్యోగులను రిలీవ్ చేసినపుడు, 9 వ షెడ్యూలులోని సంస్థల ఆస్తులు, అప్పులు మరియు ఉద్యోగుల విభజనను ఏకకాలంలో చేయాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ఈ అంశాన్ని ప్రస్తావించింది.
- అనంతరం, 9 వ షెడ్యూలులోని ఆస్తులు, అప్పులతోపాటు ఉద్యోగుల విభజనను అదనంగా 30-08-2016 తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వం నిపుణుల కమిటీకి అప్పగించింది.
- ఇతర పెండింగు అంశాలతో పాటు, 9వ షెడ్యూలులోని సంస్థల విభజన అంశాన్ని 11-05-2017 తేదీన 2014, ఏపిఆర్ చట్టంలోని 66వ విభాగం క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడమయింది.
- 18-05-2017 తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వం హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ప్రధాన కార్యస్థానం ఆస్తుల విభజనపై ఒక వివరణను జారీ చేసింది.
- శ్రీమతి పీల్ భిడే, ఐఎఎస్ (విశ్రాంత) నేతృత్వంలోని నిపుణుల కమిటీ 91 సంస్థలకుగాను 90 సంస్థలు (అనుబంధం-1 లోని 3 వ గడి) ఆస్తులు, అప్పుల విభజనపై సిఫారసులను చేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థ అనే ఒక సంస్థ ప్రతిపాదన 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 70వ విభాగం ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్ద పెండింగులో ఉంది. 85 సంస్థలకు చెందిన ఉద్యోగుల విభజనపై నిపుణుల కమిటీ తన సిఫారసులను ఇచ్చింది మిగిలిన 5 సంస్థల విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య ఐదు సంస్థలు అంటే 1) ఏపి పుడ్స్ 2) ఏపి షెడ్యూల్లు కులాల ఆర్థిక సంస్థ 3) ఆంధ్రప్రదేశ్ వికలాంగుల సహకార సంస్థ 4) ఆంధ్రప్రదేశ్ పీపీ & గోల్డెన్ వల్యూమ్ కో-ఆపరేటివ్ ఫెడరేషన్ 5) ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహ నిర్మాణ మండలికి సంబంధించి అంగీకారం లేదని తెలియజేసింది అందువల్ల పై 5

సంస్థలకు చెందిన ఉద్యోగుల విభజన ప్రతిపాదనను 2014. ఏప్రిల్ చట్టంలోని 82 వ విభాగం ప్రకారం ఉద్యోగుల విభజనను నిర్ణయించడానికి సంబంధిత సంస్థలకు వాపసు చేయడమయింది.

- 18 సంస్థలకు సంబంధించిన సిఫారసుల విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కొన్ని లోపాలను ప్రస్తావించింది. పునఃపరిశీలన కోసం నిపుణుల కమిటీకి వాపసు పంపింది. ఏమైనప్పటికీ నిపుణుల కమిటీ ఛైర్ పర్సన్ 17.01.2019 తేదీ గల తన లేఖలో “ఎఫ్, టిఎస్ సంస్థలు రెండు సమర్పించిన ఆస్తులు, అప్పుల విభజన ప్రతిపాదనలను నిపుణుల కమిటీ సవివరంగా పరిశీలించదని, సిఫారసులను ఖరారు చేస్తూ రెండు పక్షాలు ఇచ్చిన వాదనలను తగురీతిగా పరిశీలనలోకి తీసుకోవడమయిందని, కమిటీ ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధనలను అనుసరించి, షెడ్యూల్-IX కంపెనీలు/కార్పొరేషన్లు/సంస్థల విభజనకు వర్తించే విభాగాలను వర్తింపజేయడమయిందని, దీని దృష్ట్యా తన నిర్ణయాలను పరిశీలించడానికి ఎటువంటి న్యాయాచిత సమర్థనకమిటీ లేదని” తెలియజేశారు.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం 21.2.2019 తేదీ గల లేఖ ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంచే లేవనెత్తిన ప్రతి ఒక్క నిర్దిష్ట అక్షేపణకు ఈ నిపుణుల కమిటీ సమాధానం చూపలేదని తెలియచేసి ఆక్షేపణలను పరిగణలోకి తీసుకొని నిపుణుల కమిటీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఇప్పటికీ లేవనెత్తిన 18 కంపెనీలు/కార్పొరేషన్ల నివేదిక ఆస్తులు, అప్పుల విభజన కోసం తాజా ఉత్తర్వులు/ఆదేశాలను జారీ చేయవలసినదగా కేంద్రప్రభుత్వం హాం వ్యవహారాల మంత్రిత్వశాఖను అభ్యర్థించి అంతేగాక, మరో 5 సంవత్సరాలకు సంబంధించి నిపుణుల కమిటీ సిఫారసులను పునఃపరిశీలించి, సవరించిన ఆదేశాలను జారీ చేయవలసినదగా కోరుతూ కేంద్రప్రభుత్వానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం లేఖ వ్రాసింది. దీనితో నిపుణుల కమిటీ సిఫారసులపై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం

అక్షేపణలను తెలియజేసి. సవరించిన ఉత్తరువులను జారీ చేయవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని అభ్యర్థించిన సంస్థల మొత్తం సంఖ్య 23కి చేరుతుంది.

- 42 సంస్థలకు అనుబంధం-1లో 7 వ గడికి సంబంధించిన సిఫారసులను ఆమోదిస్తూ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఉత్తరువులను జారీచేసింది. 23 సంస్థలకు అనుబంధం-1లో 8వ గడి 25 సంస్థలకు (అనుబంధం-1లో 9వ గడి) సంబంధించిన సిఫారసులు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంలోని సంబంధిత శాఖల పరిశీలనలో ఉన్నాయి.
- 40 సంస్థలకు సంబంధించి (అనుబంధం-1లో 10 వ గడి) ఆస్తులు, అప్పులు, ఉద్యోగుల విభజన కోసం సమ్మతిని తెలియజేయవలసినదిగా తెలంగాణ ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. (పైన పేర్కొన్న 42 సంస్థలకు గాను) వారి స్పందన అందవలసి ఉంది. 31.05.2019 తేదీన జరిగిన సమావేశంలో టీఎస్ ప్రధాన కార్యదర్శి ఈ 40 షెడ్యూలు IX సంస్థల విషయంలో నిపుణుల కమిటీ సిఫారసుల పరిశీలన ప్రాసెస్లో ఉందని తెలియజేశారు.
- అయితే ఇప్పటి వరకు ఏ సంస్థనూ విభజించలేదు ఈ సంస్థల విభజనను వేగవంతం చేయాలని కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరడమయింది.
- రెండు రాష్ట్రాలలో వున్న షెడ్యూలు IX సంస్థల ఆస్తుల విలువ సంబంధిత శాఖలు తాత్కాలికంగా 1.56 లక్షలుగా అంచనా వేశాయి.
- ఎస్ సి సి ఎల్, ఏపిహెచ్ఎంఇఎల్, ఏపిఎస్ఎఫ్సి ఆస్తులు, అప్పుల విభజన.

(i) మిస్సర్స్ సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ :

- సింగరేణి కాలరీస్ భారతీయ కంపెనీల చట్టం క్రింద నమోదయిన కంపెనీ. దీనిని 2014, ఫునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని షెడ్యూలు - IX క్రింద వరుస సంఖ్య-7 లో ఉంచడమయింది.
- షెడ్యూలు - IX కు సంబంధించిన నిబంధనలు - 53,68 విభాగాలు.

- 68వ విభాగం ప్రకారం షెడ్యూలు - IXలో జాబితాపర్చిన కంపెనీలు మరియు కార్పొరేషన్ల ఆస్తులు. అప్పులను సదరు చట్టంలోని 53వ విభాగంలో సమకూర్చిన విధానంలో నూతన రాష్ట్రాల మధ్య విభజించాలి.
- 53వ విభాగం ననుసరించి, ఒక వేళ అటువంటి ఆంధ్రప్రదేశ్ యొక్క కార్యకలాపాలు అప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణా రాష్ట్రాలుగా విభజించడం ద్వారా అంతర్ రాష్ట్రంగా మారినట్లయితే, కంపెనీలు మరియు కార్పొరేషన్లు లేదా పారిశ్రామిక ఆస్తులు, అప్పులను రెండు నూతన రాష్ట్రాల మధ్య విభజించాలి.
- మెమోరాండం మరియు కంపెనీ సంఘ నిబంధనావళి ననుసరించి, అప్పటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంతో సహా దేశమంతటా విస్తరించి ఉన్న నిర్వహణలతో సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (ఎస్సీఎల్) భారతీయ కంపెనీల చట్టం క్రింద రిజిస్టరు చేయడమయింది.
- ఎస్సీఎల్ ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో మార్కెటింగ్ కార్యకలాపాలను కలిగిఉంది. సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్కు అనుబంధంగా ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ హెవీ మెషినరీ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్కు ప్రధాన కార్యాలయం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో విజయవాడ వద్ద ఉంది. 27.03.2017 తేదిన రాజ్య సభలో ప్రశ్న నెం.2721 కు సమాధానంగా, బొగ్గు వనరులు ఉన్న పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణా జిల్లాల ప్రాంతాన్ని మెస్సర్స్ ఎస్సీఎల్ నుండి తొలగించడానికి అంగీకరించలేదని కేంద్రప్రభుత్వం నివేదించింది. అందుచేత, విభజించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్న బొగ్గు బ్లాక్స్ ఎస్సీఎల్ పరిధిలోకి వస్తాయని మరియు సదరు కంపెనీ కార్యకలాపాలు అంతర్-రాష్ట్రంగా ఉన్నాయని గమనించవచ్చు. ఇట్టి పరిస్థితులతో సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ అంతర్ రాష్ట్ర సంస్థగా పరిగణించాలి. చట్టంలోని విభాగం - 53 లోని

నిబంధనలకు అనుగుణంగా కంపెనీ ఆస్తులు, అప్పులను విభజించబడాలి. తదననుసారంగా 01-06-2014 నాటికి ఉన్న దాని ఈక్వటీతో సహా ప్రధాన కార్యస్థానానికి సంబంధించిన సింగరేణి కాలరీస్ ఆస్తులు, అప్పులన్నింటినీ జనాభా నిష్పత్తిలో అంటే 58.32 : 41.68 విభజించాలి.

- 2014 ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యస్తీకరణ చట్టంలోని 92 విభాగం, మౌళిక సదుపాయాలు, ప్రత్యేక ఆర్థిక చర్యలు సంబంధించిన నిబంధనలతో వ్యవహరిస్తుంది. ఈ విభాగానికి షెడ్యూలు - XII ను జరీచేయడమయింది. ఈ షెడ్యూలు బొగ్గు, ఆయిల్ & సహజవాయువు, విద్యుత్ ఉత్పత్తి, ట్రాన్స్ మిషన్ & పంపిణీకి సంబంధించిన అంశాలతో వ్యవహరిస్తుంది. ఈ షెడ్యూలులో “బొగ్గు” ఖాత క్రింద సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ మొత్తం ఈక్వటీలో 51 శాతం తెలంగాణా ప్రభుత్వం వద్ద, 49 శాతం కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్ద ఉండాలని నివేదించడమయింది. తదుపరి ఇదే షెడ్యూలతో ప్రస్తుతమున్న సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ బొగ్గు అనుసంధానాలు ఎటువంటి మార్పు లేకుండా కొనసాగించడమయింది.
- అందుచేత, సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్కు సంబంధించి రెండు నిబంధనలు ఉన్నాయి. ఒకటి షెడ్యూల్ IX, రెండు నూతన రాష్ట్రాల మధ్య ఆస్తులు, అప్పుల విభజనతో వ్యవహరిస్తుంది. మరొకటి షెడ్యూలు - XII “బొగ్గు” విస్తృత ఖాతా క్రింద, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందిన 51 శాతం ఈక్వటీ తెలంగాణాకు అప్పగించడం. కంపెనీ ప్రధాన కార్యస్థానం ఆస్తులు, అప్పులను జనాభా నిష్పత్తితో విభజించవలసి ఉందని, ఇక్కడ తెలంగాణా రాష్ట్రానికి బొగ్గు నిల్వల త్రవ్వకం మరియు నిర్వహించడానికి ఈ హక్కు ఉందని సామరస్య నిర్మాణ సూత్రాన్ని వర్తింపజేయడం ద్వారా దీనిని

ముగించుకోవచ్చును. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం యొక్క సదరు వివాదం క్రింది ప్రాతిపదికన నిరూపించబడింది.

- సింగరేణి కాలరీస్ అసోషియేషన్ మెమోరాండం ప్రకారం. మునుపటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో బొగ్గు, చమురు, లోహాలు మొదలైన వాటి కోసం అన్వేషణ, క్వారీ వంటి నిర్వహణలతో సహా కంపెనీ అభ్యంతరం తెలిపింది. వాస్తవానికి ఈ కార్యకలాపాలను రాష్ట్రం వెలుపల కొనసాగించగలదు. మైనింగ్ బొగ్గుకు పరిమితం కానవసరం లేదు.
- ఈ కంపెనీలో మునుపటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఈక్విటీగా రూ. 856 కోట్లు భారీగా పెట్టుబడి పెట్టింది.
- రాష్ట్ర పునర్ వ్యవస్థీకరణకు ముందు సింగరేణి కాలరీస్ ఆంధ్రప్రదేశ్ & తెలంగాణల ధార్మిక పవర్ స్టేషన్లకు బొగ్గు సరఫరా చేయడం జరిగింది.
- సింగరేణి కాలరీస్ దాని అనుబంధ సంస్థ అంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ హెవి మెషిన్రీ ఇంజనీరింగు లిమిటెడ్ను ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కలిగి ఉంది.
- అంతేకాక, రెండు రాష్ట్రాలకు సంబంధించి 2016-17 సంవత్సరానికి ఎస్సీసీఎల్ లో పెట్టుబడులు ఆర్థిక అకౌంట్లలో విభజించబడలేదని కంట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు.
- తెలంగాణ రాష్ట్రానికి ఈక్విటీని బదిలీ చేయడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర సమ్మతిని పొందలేదు.
- ఈక్విటీ యొక్క 51 శాతం వాటాను ఏకపక్షంగా మరియు సంబంధిత పరిహారం/రెవెన్యూ నష్టం లేకుండా ఇవ్వడం భారతీయ కంపెనీల చట్టంలోని నిబంధనలతో పాటు ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధనలకు విరుద్ధం.

- అందుచేత, 2014 ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 47 వ విభాగంతో పార్లమెంటు విధించిన గోల్డెన్ ప్రిన్సిపుల్ అనుగుణంగా ఆస్తులు, అప్పుల విభజన జరగాల్సిన అవకాశం ఉంది. ఇది నిర్దేశ రోజులలో ముందే ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఆస్తులు, అప్పులు విభజనగా వ్యవహరిస్తుంది. గోల్డెన్ ప్రిన్సిపుల్ అంటే ఏమిటంటే ఆస్తులు, అప్పులను విభజించడం అంటే ఆర్థిక సర్దుబాటుకు లోబడి ఉంటుంది. ఇది నూతన రాష్ట్రాల మధ్య ఆస్తులు, అప్పులు న్యాయమైన సహేతుకమైన మరియు సమానమైన విభజనకు అవసరమైనది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఉన్నత విద్య మండలి వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఇతరులు మొదలైన వాటి మధ్య 2015లో ఎస్ఎల్పి (సి) నెం.14705-14706 నుండి ఉత్పన్నమైన 2016 లో సివిల్ అప్పీల్ నెం.3019-3021లో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ఈ క్రింది విధంగా గమనించడమయింది.
- ఈ విభాగాలలో నివసించే ప్రజల సంక్షేమాన్ని నిర్ధారించడానికి ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రం రెండు క్లిత రాష్ట్రాలలో ఏర్పరచటానికి విభజించినప్పుడు, రెండు క్లిత రాష్ట్రాలలోని చట్టబద్ధమైన సంస్థల యొక్క ఆస్తులు, అప్పుల సమాన విభజన ఉండాలనేది సహజం.
- 31.07.2017న 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 66వ విభాగం క్రింద సింగరేణి కాలరీస్ ఆస్తులు, అప్పులు విభజన గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి ఒక నిర్దేశం చేసింది.
- హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ గౌరవనీయులైన రాష్ట్రమంత్రి సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్కు సంబంధించి ప్రశ్న నెం.2365కు సమాధామిస్తూ, 9 వ షెడ్యూలులో పేర్కొన్న కంపెనీలు, కార్పొరేషన్లు 2014 ఆంధ్రప్రదేశ్ పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 68వ విభాగం ద్వారా నిర్వహించబడుతున్నాయని కేంద్రప్రభుత్వ స్టాండ్

ను 02-01-2018 పార్లమెంటుకు తెలియజేసింది. సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ తో సహా 2014. పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని షెడ్యూల్ IX క్రింద జాబితా చేయబడిన సంస్థల ఆస్తులు, అప్పులు విభజన కోసం ఒక నిపుణుల కమిటీని ఏర్పాటు చేయడమయింది.

- తదనుసారంగా, సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ ఆస్తులు, అప్పులు విభజన అంశాన్ని చేపట్టాలని 29.01.2018 న ఇంధన, ఐ ఓఐ శాఖ ప్రభుత్వ ముఖ్య కార్యదర్శి నిపుణుల కమిటీని కోరారు.
- మెన్సర్స్ సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ సంబంధించి, "దీనిని 2014. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టం యొక్క షెడ్యూల్ IX కంపెనీగా పరిగణించాలి మరియు 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టం యొక్క 53(1) తో పాటు 68వ విభాగంలోని సూత్రాలను వర్తింపజేయాలా లేదా (2) మెన్సర్స్ సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ను షెడ్యూల్ పన్నెండుతో మరియు 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునఃవ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 92వ విభాగం షెడ్యూల్ తొమ్మిది కంపెనీగా పరిగణించాలా లేదా అనేదానిపై సరైన న్యాయపరమైన స్థితికి సలహా ఇవ్వాలని 18-09-2018 తేదీన నిపుణుల కమిటీ ఛైర్ పర్సన్ కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరారు."

(ii) ఆంధ్రప్రదేశ్ హెచ్ మిషనరీ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

- ఆంధ్రప్రదేశ్ హెచ్ మిషనరీ ఇంజనీరింగ్ కంపెనీ (ఏపిహెచ్ఎంఇఎల్), ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్మెంట్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (ఏపిఐడిసి) కు ఒక అనుబంధ యూనిటుగా 1976 లో కృష్ణా జిల్లాలో కొండపల్లి వద్ద నెలకొల్పడం జరిగింది. కంపెనీ నెలకొల్పడం కోసం భూమిని ఎక్కువ భాగం స్థానిక రైతుల నుండి సేకరించడమయింది. వారు కంపెనీ వాటాదారులు కూడా ఏపిహెచ్ఎంఇఎల్ రిజిస్టరు ఆఫీసు, ఫ్యాక్టరీ కృష్ణా జిల్లా, కొండపల్లిలో ఉన్నది.

కంపెనీ యొక్క మొత్తం ఆస్తులు కృష్ణా జిల్లాలోని కొండపల్లి దగ్గర, విశాఖపట్నం వద్ద ఉన్నాయి. ఏపిహెచ్ఎంఐఎల్ యొక్క కార్యకలాపాలు ఆంధ్రప్రదేశ్, కృష్ణా జిల్లా, కొండపల్లికి పరిమితం చేయడమయింది.

- ఏపిహెచ్ఐఎల్ 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని షెడ్యూలు - IX లో చేరడమయింది. డాక్టర్ పీలా బేడీ, ఐ.ఎ.ఎస్ (రిటైర్డ్) నిపుణుల కమిటీ అధ్యక్షుడు, కంపెనీ విభజన కోసం ఒక ప్రతిపాదనను సమర్పించవలసిందిగా కంపెనీకి సలహా ఇచ్చారు.
- అన్ని ఆస్తులు, అప్పులు అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉన్నందున, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 53(1) వ విభాగం ప్రకారం పూర్తిగా అవశేష ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి పంపబడనుందని నిపుణుల కమిటీ సిఫారసులు చేసింది.

(iii) ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థ (ఎపిఎస్ఎస్సీ) ను విభజించడం :

2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధన :

70 (1) 1951, రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థల చట్టం ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థను ఏర్పాటు చేయడమయింది. ఈ విభాగంలోని నిబంధనలు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు జారీ చేసిన సదరు ఆదేశాలకు లోబడి తేదీకి ముందు పనిచేస్తున్న సంస్థలకు సంబంధించి నియామకపు తేదీన మరియు ఆ తేదీ నుండి ఆ ప్రాంతాలలో వెంటనే నిర్వహణ కొనసాగించాలి.

- 2) కార్పొరేషన్లు సంబంధించి ఉప-విభాగం (1) ప్రకారం, కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఏవైనా ఆదేశాలను సదరు చట్టంలో ఆదేశాన్ని చేర్చవచ్చును. కార్పొరేషన్లు వీటిని వర్తింపజేయడంలో ఆ ఆదేశంలో నిర్దిష్టపరచిన విధంగా సదరు మినహాయింపులు మరియు సవరణలు ప్రభావం చూపుతాయి.

- 3) ఉప-విభాగం (1) లేదా ఉప-విభాగం (2) లో పేర్కొన్న దానితో సంబంధం లేకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందస్తు ఆమోదంతో కేంద్ర ప్రభుత్వం అవసరమని భావిస్తే నూతన కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేయడం. ప్రస్తుతమున్న కార్పొరేషన్ దానికి సంబంధించిన ఆస్తుల బదిలీ. హక్కులు మరియు బాధ్యత గురించి ప్రతిపాదనలతో సహా, పునర్ నిర్మాణం. పునర్ వ్యవస్థీకరణ లేదా రద్దు ఏది వర్తిస్తే దానిని పరిశీలించడం కోసం నియామకపు తేదీ తరువాత కార్పొరేషన్ బోర్డు డైరెక్టర్లు ఏ సమయంలోనైనా ఒక సమావేశాన్ని నిర్వహించాలి. సాధారణ సమావేశానికి హాజరై ఓటింగులో పాల్గొన్న మెజారిటీ భాగస్వాములు ఆమోదించిన తీర్మానం ద్వారా సాధారణ సమావేశంలో అట్టి పథకాన్ని సదరు ప్రణాళికను ఆమోదించినట్లయితే, ఆ పథకాన్ని మంజూరు చేయడం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించాలి.
- 4) సాధారణ సమావేశంలో ఆమోదించినట్లు ఆ పథకాన్ని సవరణలు లేకుండా లేదా సవరణలతో కేంద్ర ప్రభుత్వం మంజూరు చేసినట్లయితే, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆ పథకాన్ని ధృవీకరిస్తుంది : సదరు ధృవీకరణ తరువాత, ఆ కాలంలో అమలులో ఉన్న చట్టంలో ఉన్నదానితో సంబంధం లేకుండా, పథకం వల్ల ప్రభావితమైన సంస్థలు. అదేరీతిగా భాగస్వాములు, వారికి సంబంధించిన రుణదాతలు అందుకు కట్టుబడి ఉండాలి.
- 5) ఈ పథకాన్ని ఆ విధంగా ఆమోదించినట్లయితే లేదా మంజూరు చేయినట్లయితే, కేంద్ర ప్రభుత్వం అందుకు సంబంధించి ప్రధాన న్యాయమూర్తి ద్వారా ఇందు నిమిత్తం నామినేట్ చేసిన ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు లేదా తెలంగాణ హైకోర్టు జడ్జికి ఆ పథకాన్ని పంపవచ్చును. పథకానికి సంబంధించి న్యాయమూర్తి నిర్ణయమే అంతిమంగా ఉంటుంది. ఆ పథకం వల్ల

ప్రభావితమైన సంస్థలు అదేరీతిగా భాగస్వాములు. వారికి సంబంధించిన రుణదాతలు అందుకు బద్ధులై ఉండాలి.

- 6) ఈ విభాగంలోని పూర్వ నిబంధనలో ఏమి ఉన్నప్పటికీ 1951. రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థల చట్టం ప్రకారం, ఆంధ్రప్రదేశ్. తెలంగాణ రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు నియామకపు తేదీ తరువాత ఏ సమయంలోనైనా రాష్ట్రానికి ఒక రాష్ట్ర ఆర్థిక సంస్థ ఏర్పాటును నివారిస్తున్నట్లుగా అర్థం చేసుకోవాలి.
- కార్పొరేషన్లు, ప్రభుత్వ ఈక్విటీ విరాళంగా భూమి విలువను పరిగణించాలనే షరతుతో హైదరాబాదు సమీపంలో ఏపిఎస్ఎఫ్సికి 271.39 ఎకరాల భూమిని కేటాయిస్తూ ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రెవెన్యూ (అసెన్. V) శాఖ, 16-08-2007 తేదీన జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం 1100 ను జారీ చేసింది.
 - ఏపిఎస్ఎఫ్సికి పైన తెలిపిన సదరు భూమి కేటాయింపును రద్దు చేస్తూ 29-10-2015 తేదీగల రెవెన్యూ, (అసెన్. II) శాఖ, జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం. 195 లో తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఉత్తరువులు జారీ చేసింది.
 - పైన తెలిపిన ఉత్తరువులు చట్టవిరుద్ధమైనందున, ఇది ఏపిఎస్ఎఫ్సి నిఖర విలువ, పైకాన్ని అరువుగా ఇచ్చిన రుణదాతల ప్రయోజనం మరియు భవిష్యత్ నిధుల సేకరణపై కూడా ప్రభావం చూపుతున్నందున, ఏపిఎస్ఎఫ్-సి 12-11-2015 తేదీన గౌరవ హైకోర్టును ఆశ్రయించి, స్టేట్స్ కో ఉత్తరువులు పొందడం జరిగింది.
 - 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 70 వ విభాగం ప్రకారం రూపొందించిన నిబంధనలను పురస్కరించుకొని, ఈక్విటీగా భూమి ఇవ్వడంతో కలుపుకొని ఏపిఎస్ఎఫ్సిని పునర్ వ్యవస్థీకరించే పథకాన్ని

ఆమోదించాలని కోరుతూ 29-01-2016 తేదీన ఏపీఎస్ఎఫ్ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ఒక ప్రతిపాదన పంపింది.

- భారత చిన్నతరహా పరిశ్రమల అభివృద్ధి బ్యాంకు (ఎస్ఎడిబిఐ) పథకం ఆమోదానికి సిఫారసు చేసింది.
- పథకాన్ని త్వరగా ఆమోదించడం కోసం సంబంధకులకు తగు ఆదేశాలు జారీ చేయాలని కోరుతూ 24-07-2017 తేదీన గౌరవ ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి, కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రికి డిఓ లేఖ వ్రాశారు.
- పథకాన్ని రూపొందించి అవసరమైన చర్య తీసుకోవడానికి సదరు అంశాన్ని ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖకు పంపడం జరిగినందున ఇప్పటికే చాలా సమయం గడిచిందన్న వాస్తవాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి 24-07-2017 తేదీన కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రికి వ్రాసిన లేఖకు సమాధానంగా తదనంతర పరిణామాలు తెలుపుతూ పథకం కోసం సవరించిన ప్రతిపాదనలను పంపాలని కోరుతూ ఏపీఎస్ఎఫ్ ఎండికి 26-12-2017 తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ ఒక లేఖను వ్రాసింది.
- తదనుసారంగా, ఏపీఎస్ఎఫ్ ఎండి ఈ అంశాన్ని పరిశీలించి, పథకాన్ని సమర్పించిన తరువాత ఏ విధమైన పరిణామాలు చోటుచేసుకోనందున మునుపటి ప్రణాళికను ఆమోదించాలని తెలుపుతూ 15-02-2018 తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమాధానం పంపారు.
- ఏపీఎస్ఎఫ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ పథకాన్ని వేగవంతం చేయాలని 23-01-2019 తేదీగల లేఖ ద్వారా ఏపీఎస్ఎఫ్ ఎండి కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖను కోరారు.
- ఈ అంశం కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ వద్ద పెండింగులో ఉన్నది.

Xవ షెడ్యూలు సంస్థల విభజన

2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని నిబంధన

47(1) నియామకపు తేదీ ముందు నాటికి ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆస్తులు, అప్పుల విభజనకు సంబంధించి వాటిని ఈ విభాగంలోని నిబంధనను వెంటనే వర్తింపజేయాలి.

2) ప్రస్తుతమున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం తీసుకున్న నిర్ణయాల ఫలితంగా ఉత్పన్నమయ్యే ప్రయోజనాలను స్వీకరించడానికి నూతనంగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాలు అర్హత కలిగివుంటాయి. ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం తీసుకున్న నిర్ణయాల ఫలితంగా ఉత్పన్నమయ్యే ఆర్థిక బాధ్యతలను భరించడానికి నూతనంగా ఏర్పడి రాష్ట్రాలు బద్ధులై ఉండాలి.

3) నూతనంగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాల మధ్య ఆస్తులు, అప్పుల విభజన నిషాక్షికం, సహేతుకం, సమానంగా పొందడానికి అవసరమైన ఆర్థిక సర్దుబాట్లకు లోబడి ఆస్తులు, అప్పుల విభజన ఉండాలి.

4) ఆర్థిక సంబంధ ఆస్తులు, అప్పుల మొత్తాలకి సంబంధించి ఏదైనా వివాదాన్ని పరస్పర ఒప్పందం ద్వారా పరిష్కరించుకోవలసి ఉన్నది. అందులో విఫలమైనట్లయితే, భారత కంప్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ సలహాపై కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉత్తరువు ద్వారా పరిష్కరించుకోవాలి.

అమలు స్థితి

- 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 10వ షెడ్యూలులో 142 సంస్థలను జాబితా పరచడమయింది. (అనుబంధం -2లో మూడవ కాలమ్)

- ఈ సంస్థల ఆస్తులు, అప్పులు మరియు ఉద్యోగుల విభజన గురించి ఆంధ్రప్రదేశ్ & తెలంగాణ ప్రభుత్వం మధ్య ఏ విధమైన ఒప్పందం లేదు.
- బోగోళిక ప్రాంతంపై ఆధారపడి ఈ సంస్థల ఆస్తులు, అప్పులు, ఉద్యోగులు ఆయా రాష్ట్రాలకే చెందుతాయని పరస్పర అంగీకార నిబంధనలపై ఇతర రాష్ట్రానికి ఈ సంస్థలు సేవలు మాత్రమే అందిస్తాయని తెలంగాణ ప్రభుత్వ వాదన.
- ఈ సంస్థల ఆస్తులు, అప్పులు మరియు ఉద్యోగులు విభజనకు సాధ్యమైన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ వాదన.
- 2015 లోని ఎస్ఎల్పి (సి) నెంబర్లు 14705-14706 ఫలితంగా 2016, సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 3019-3021లలో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ఆంధ్రప్రదేశ్ వాదనను సమర్పించింది.
- జనాభా దామాషా ప్రాతిపదికన అన్ని ఆస్తులు మరియు అప్పులు విభజించాలని గౌరవ సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించింది.
- హోం వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి అదనపు కార్యదర్శి (ఎల్.డబ్ల్యు.ఇ) శ్రీ జయదీప్ అధ్యక్షతన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కమిటీ తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ కథనాలను విన్నది.
- 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 48 (4) వ విభాగంతో పాటు 48(1)వ విభాగంలోని నిబంధనలను దృష్టిలో ఉంచుకుంటూ స్థలం ప్రాతిపదికపై భూమివంటి అన్ని స్థిర, చరాస్తులు మరియు అన్ని స్టోర్లు, వస్తువులు మరియు ఇతర సరుకులు మొదలైన వాటిని పంపకం చేయాలని ఇతర విషయాలతోపాటు 18-04-2017 తేదీన గల ఉత్తరువులలో అదనపు కార్యదర్శి (ఎల్.డబ్ల్యు.ఇ) నిర్ణయించారు.
- 2015 లోని ఎస్ఎల్పి (సి) నెంబర్లు 14705-14706 లో లేవనెత్తిన 2016 లోని సివిల్ అప్పీల్ నెంబర్లు 2019-3021 లో గౌరవ భారత సుప్రీం కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పుకు

అనుగుణంగా ఈ ఉత్తర్వు లేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఈ ఉత్తర్వును ఉపసంహరించుకొని. సుప్రీంకోర్టు ఉత్తర్వుల మేరకు తాజా ఉత్తర్వును బారీ చేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేఖ రాసింది. ఈ విషయం కేంద్ర ప్రభుత్వం వద్ద పెండింగులో ఉంది.

- 18-04-2017 తేదీగల కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులను సవాలు చేస్తూ 2018. సెప్టెంబరులో తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల హైకోర్టులో ఒక డబ్ల్యు.పి.నెం.34949/2018 ని ఏపీఎస్సీహెచ్ఐ దాఖలు చేయడమయింది. ఇది పెండింగులో ఉంది.
- 2017 లో జరిగిన ప్రధాన కార్యదర్శుల సమావేశంలో 142 సంస్థలలో 45 (అనుబంధం-2 లోని 4 వ గడి) సంస్థలను అంగీకరించడమయింది. ఇవి స్థిర ఆస్తులను కలిగిలేవు మరియు అందువల్ల వివాదాస్పదంగా లేవు. రెండు రాష్ట్రాల పరస్పర ఒప్పందంతో నగదు మరియు చరాస్తుల విభజన కోసం ప్రాసెస్ చేయవచ్చు. ఈ విషయంలో తదుపరి చర్యలను వేగవంతం చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. అందువలన, ఈ విషయం కోర్టులో ఉన్నందున 31-05-2018 తేదీన జరిగిన తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి సమావేశంలో ఈ విషయాన్ని వాయిదా వేయాలని కోరడమయింది.
- రెండు రాష్ట్రాలలో ఉన్న 10 వ షెడ్యూల్ సంస్థలలోని ఆస్తులు రూ.38,000 కోట్లుగా సంబంధిత శాఖలచే నిర్ధారించబడినది.

2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 9 వ షెడ్యూలు లేదా 10 వ షెడ్యూలు జాబితాలో లేని సంస్థల ఆస్తులు, అప్పుల విభజన.

- 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 9 వ షెడ్యూలులోగాని లేదా 10 వ షెడ్యూలులోగాని ఏదొకదానిలో జాబితాను రూపొందించని సంస్థల ఆస్తులు, అప్పుల విభజన కోసం 27-02-2018, 21-03-2018, 26-04-2018 మరియు 11-06-2018 తేదీలుగల లేఖలలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తెలంగాణ ప్రభుత్వాన్ని అభ్యర్థించింది.
- ఈ సంస్థల ఆస్తులు, అప్పులను 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 64వ విభాగం క్రింద వ్యవహరించాలి. దీనిలో క్రింది విధంగా ఉదహరించడమయింది.
“ 64. ఈ భాగంలో పైన పేర్కొన్న నిబంధనలలో వ్యవహరించని ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం యొక్క ఏదేని ఆస్తి లేదా అప్పు యొక్క ప్రయోజనం లేదా భారం మొదటి సారిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చేరుతుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య అంగీకరించబడిన అట్టి ఆర్థిక సర్దుబాటుకు లోబడి లేదా అటువంటి ఒప్పందం లోపభూయిష్టమైనప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం నేరుగా ఆదేశించవచ్చు.”
- 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని 64 వ విభాగం ప్రకారంగా జనాభా దామాషా ప్రాతిపదికపై 10 వ సంస్థలలోని (8 వ అనుబంధం) ఆస్తులు, అప్పుల విభజనకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం అంగీకరించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కోరింది.

2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ మధ్య ఉద్యోగుల కేటాయింపు

- 2014, మార్చి 1 వ తేదీన 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టాన్ని ప్రకటించడమయింది. సదరు చట్టంలోని 77వ విభాగంలోని ఉప విభాగం(2) ప్రకారం. నియామకపు తేదీ తరువాత వీలయినంత తొందరగా సాధారణ లేదా ప్రత్యేక ఉత్తరువు ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉద్యోగుల నుండి ఐచ్ఛికాన్ని కోరుతూ అందిన ఐచ్ఛికాన్ని పరిశీలనలోకి తీసుకున్న తరువాత ఉప-విభాగం (1) లో ప్రస్తావించిన ప్రతి వ్యక్తికి సొంత రాష్ట్రాన్ని నిర్ధారించి, అంతిమంగా సర్వీసుకు కేటాయించడమవుతుంది. సదరు కేటాయింపు ఏ తేదీనుండి అమలులోకి వస్తే అప్పటి నుండి అమలులోకి వస్తుంది లేదా అమలులోకి వచ్చినట్లు భావించనగును.
- రెండు రాష్ట్రాలు అంటే, ఆంధ్రప్రదేశ్ తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ వివిధ సర్వీసుల రాష్ట్ర క్యాడర్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల కేటాయింపు కోసం లక్ష్యాలు మరియు పారదర్శక ప్రమాణాలను వివరించడానికి, కేడరు సంఖ్యను నిర్ణయించడం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల యొక్క వ్యక్తిగత కేటాయింపులను సిఫారసు చేయడానికి, మరియు అందర్నీ న్యాయంగా మరియు సమానంగా పరిగణించేటట్లు చూసేందుకు వీలుగా అట్టి కేటాయింపు ద్వారా ప్రభావితమైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగి చేసిన ఏదైన విజ్ఞాపనను పరిగణలోకి తీసుకోవడానికి తగిన సిఫారసులు చేయడానికి 80 వ విభాగంలోని నిబంధనల ప్రకారంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక సలహా కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. నూతనంగా ఏర్పడే ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య రాష్ట్ర సర్వీసు ఉద్యోగుల కేటాయింపుకు సంబంధించిన మార్గదర్శకాలను 2014, అక్టోబరు 29న కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ వెబ్ సైట్ లో సంబంధిత అందరి సాధారణ సమాచారం కోసం ప్రచురించడమయింది. 29-03-2014

తేదీగల వారి ఉత్తర్వు ఎఫ్.నెం.27/13/2013 ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన రాష్ట్ర సలహా కమిటీ కూర్పు క్రింద విధంగా ఉంది.

వరుస సంఖ్య	పేరు/హోదా	ఎఎసిలో పాత్ర
1.	శ్రీ సిఆర్. కమలనాథన్, ఐఎఎస్ (రిటైర్డ్)	అధ్యక్షులు
2.	ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన కార్యదర్శి	సభ్యుడు
3.	తెలంగాణ ప్రధాన కార్యదర్శి	సభ్యుడు
4.	డిఓపిటి శాఖ అదనపు కార్యదర్శి / సంయుక్త కార్యదర్శి (ఎస్ఆర్) లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ డైరెక్టరు / డిప్యూటీ కార్యదర్శి హోదాకు తక్కువకాని అతను/ఆమె యొక్క నామిని.	సభ్యుడు
5.	కార్యదర్శి / ముఖ్యకార్యదర్శి, ఎస్ఆర్, తెలంగాణ ప్రభుత్వం.	సభ్యుడు
6.	కార్యదర్శి / ముఖ్యకార్యదర్శి, ఎస్ఆర్, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం	సభ్య కార్యదర్శి

- 31-03-2017న చైర్మన్ పదవీ కాలం ముగిసిన తరువాత, 29-03-2017 తేదీగల ఉత్తర్వు ద్వారా సిబ్బంది & శిక్షణ శాఖ కార్యదర్శి అధ్యక్షతన కేటాయింపు ప్రక్రియ పూర్తి అయ్యేంత వరకు సలహా కమిటీ పదవీ కాలాన్ని 01-04-2017 నుండి పొడిగించడమయింది.

- ఈ తేదీనాటికి ఉద్యోగుల కేటాయింపు స్థితి :

ఇప్పటివరకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా తుదిగా కేటాయించిన ఉద్యోగుల సంఖ్య

ఆంధ్రప్రదేశ్ : 31,962

తెలంగాణ : 24,501

మొత్తం : 56,463

కేటాయింపుకు సంబంధించి పెండింగులో ఉన్న ఉద్యోగుల సంఖ్య - 713

ఉద్యోగుల కేటాయింపు పెండింగు కేసులు

వ్యాజ్యం వలన పెండింగులో ఉన్న తుది కేటాయింపు ఉద్యోగుల సంఖ్య

వరుస సంఖ్య	కేటగిరీ / శాఖ	ఉద్యోగుల సంఖ్య
ఎ)	డిజి & ఐజిడి క్రింద డిఎస్పీలు . అదనపు ఎస్-పిలు, నాన్-కేడర్ ఎస్పీలు	637
బి)	ఎక్సైజ్ సూపరింటెండెంట్ - ప్రొహిబిషన్, ఎక్సైజ్ శాఖ	64
సి)	ఎపి ఎస్పిఎఫ్ (కమాండెంట్స్)	2
డి)	ఆరోగ్య డైరెక్టర్లు	3
ఇ)	వైద్య విద్యా డైరెక్టర్లు	7
	మొత్తం	713

ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీ - మార్గదర్శకాలకు సవరణ

- దరఖాస్తుల ప్రక్రియ మరియు ఉత్తరువులు జారీ చేయడం కోసం² నెలల కాలపరిమితిని నిర్ణయిస్తూ భార్య/ భర్త కారణాల/ అర్హతా ప్రమాణం మరియు పరస్పర ప్రాతిపదికన స్థానిక కేడర్ (జోన్ల/ జోన్స్/ మల్టీ జోన్ల) మరియు రాష్ట్ర కేడర్ అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీలను పరిశీలించడానికి 07-08-2017 తేదీగల సర్క్యులేషన్ మెమో నెం. 9940/ ఎస్సీఎఫ్ & ఎంసి/2015 లో మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది. పై కాలపరిమితిని 30-06-2018 తేదీ వరకు పొడిగించడమయింది.
- పరస్పర అంగీకార అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీల విధానం మరియు అంతర్ రాష్ట్ర డిప్యూటీషన్ విధానంను చక్కగా అమలుపరచడం కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ ముఖ్య కార్యదర్శి (ఎస్ఆర్) సభ్య కన్వీనర్ గా 19-05-2018 తేదీగల జి.ఎ (ఎస్ఆర్) శాఖ. జి.ఓ.ఆర్డి. నెం. 1096 లో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పాఠశాల విద్యా శాఖ ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి లేదా ఆయన ప్రతినిధి, తెలంగాణ ప్రభుత్వ విద్యా శాఖ ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి లేదా ఆయన ప్రతినిధి, రెండు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వ ముఖ్య కార్యదర్శులు (ఎస్ఆర్) లతో ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ సిఫారసుల ఆధారంగా, ఈ విషయాన్ని పరిశీలించి, సమ్మతిని తెలియజేయడం. అవసరమైనట్లయితే, ఏవేని సిఫారసులు చేయడం జరుగుతుంది. అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీల కోసం దరఖాస్తుల స్వీకరణ, వాటి పరిష్కారానికి కాలపరిమితిని 06-08-2018 తేదీగల సర్క్యులర్ మెమో నెం. 9940/ఎస్సీఎఫ్ & ఎంసి/2015-5 ద్వారా 31-12-2018 తేదీవరకు పొడిగించడమయింది. సమావేశం 5-7-2018 తేదీన జరిగింది. సమావేశం చర్చనీయాంశాలను రెండు రాష్ట్రాల ప్రతినిధులు ఆమోదించారు. తదనుగుణంగా 5-7-2018 తేదీన జరిగిన సమావేశం చర్చనీయాంశాలకు అనుగుణంగా 7-8-2017 తేదీన జారీ చేసిన మార్గదర్శకాలకు ఈ క్రింద సవరణలతో ముసాయిదా సర్క్యులరును తయారు చేసి తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి వారి సమ్మతి కోసం పంపడమయింది. సమాధానం అందవలసి ఉంది.

I. టీచర్లు / లెక్చరర్లకు సంబంధించి ప్రత్యేక అభ్యర్థనలు :

- ఎ) ఖాళీ అందుబాటులో ఉన్నప్పుడు అదే సబ్జెక్టు బోధిస్తున్న వ్యక్తులకే పరిమితం చేయకుండా కేసు వారీగా అంతర్ రాష్ట్ర టీచర్లు / లెక్చరర్ల బదిలీలను పరిశీలించడమవుతుంది.
- బి) బదిలీకి సంబంధించి రెండు సంస్థల అంగీకారానికి లోబడి ఒక ఎయిడెడ్ సంస్థ నుండి మరొక ఎయిడెడ్ సంస్థకు టీచర్లు / లెక్చరర్ల బదిలీని పరిశీలించడమవుతుంది.

II. టీచర్లు / లెక్చరర్లతో కలుపుకొని ఉద్యోగులందరి అభ్యర్థనలు :

- ఎ) పరస్పర / భార్య / భర్త (స్పృజ) కారణాలపై ఉద్యోగుల బదిలీని వారి స్థానిక స్థితితో సంబంధం లేకుండా పరిశీలించడం జరుగుతుంది.
- బి) రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలలో భార్య / భర్త పనిచేస్తున్న ఆయా ఉద్యోగుల కేసులు.
- సి) అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీల కోసం దరఖాస్తులను స్వీకరించే పరిమితి, వాటి పరిష్కారం 31-12-2018 వరకు పొడిగించడమయింది.
- డి) అందుచేత, అన్ని స్థాయిలలో బదిలీలను ట్రాక్ చేయడానికి, ప్రక్రియను వేగవంతం చేసే క్రమంలో కేడరుతో సంబంధం లేకుండా సమ్మతి / రిమార్కుల కోసం పరస్పర మరియు జీవిత భాగస్వామ్య ప్రాతిపదికన అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీల కోసం ప్రతిపాదనలు ఖచ్చితంగా సాధారణ పరిపాలన (ఎస్ఆర్) శాఖకు పంపాలి. స్థానిక కేడర్ ఉద్యోగులకు సంబంధించిన కేసులను సాధారణ పరిపాలన (ఎస్సీఎఫ్ & ఎంసీ) శాఖకు రిఫర్ చేయాల్సిన అవసరం లేదు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం వద్ద మార్గదర్శకాల సవరణ ఇప్పటికీ పెండింగులో ఉన్నందున, అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీల కోసం దరఖాస్తులను స్వీకరించడానికి 31-12-2018 దాటిన వాటిని పరిష్కరించడానికి కాలపరిమితిని పొడిగించే

ప్రతిపాదనను పరిశీలించడమయింది. అంతర్ రాష్ట్ర బదిలీల కోసం ఇప్పటికే దరఖాస్తు చేసుకొన్న ఉద్యోగులకు సంబంధించి మరియు 31-12-2018 తేదీకి పెండింగులో ఉన్న దరఖాస్తులకు మాత్రమే తెలంగాణ రాష్ట్ర సమ్మతితో కాలపరిమితిని 30-06-2019 వరకు పొడిగించడం జరిగింది. తదనుసారంగా, 11-01-2019 తేదీగల సర్క్యులర్ మెమో నెం. 9940/ ఎస్సీఎఫ్ & ఎంసీ/2015-6 ద్వారా ఉత్తరువులు జారీ చేయడం జరిగింది.

రెవెన్యూ శాఖ

పన్నుల విధానంలో వ్యత్యాసం

- పన్నుల విధింపు వ్యవహారాల అంశాల నిమిత్తం (ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోని విభాగం - 50, 51 & 56) మునపటి పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలో లేని కొత్త క్రమరాహిత్యం 2014, ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టంలోకి వచ్చింది.
- ప్రస్తుతమున్న చట్టబద్ధమైన నిబంధనలు ప్రవేశం పన్నుల వాపసు ఆంధ్రప్రదేశ్. తెలంగాణ జనాభా ప్రాతిపదికన (58.32 : 41.68) పంచుకోవలసి ఉంది. అయితే వాయిదా పడిన పన్నుల వసూలు స్థాన ప్రాతిపదికన కేటాయించడమయింది. ఉదాహరణకు కృష్ణపట్నం పోర్టు కంపెనీ ప్రధాన కార్యాలయం హైదరాబాదులో ఉన్నందున, దాని మొత్తం కార్యకలాపాలు నెల్లూరు జిల్లాలో ఉన్నప్పటికీ పన్నుల బకాయిలు రూ.93 కోట్లు తెలంగాణకు వెళ్ళాయి.
- క్రమరాహిత్యాన్ని సరిచేయటానికి సంబంధిత నిబంధనలను సవరించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కోరింది. ఈ విషయంలో చర్య ఇంకా పెండింగులోనే ఉంది. ఈ చట్టానికి వెంటనే సవరణ చేయకపోతే రాష్ట్రానికి రూ.3,820 కోట్లు నష్టం జరుగుతుంది.
- ఈ లోగా కేంద్ర ప్రభుత్వం సూచించిన విధంగా ఈ అంశాన్ని తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపట్టింది. పన్నులు, బకాయిలు మరియు వాపసుల నకళ్ళకు సంబంధించి ఏకరూపత సూత్రం యొక్క స్ఫూర్తిని ఉంచే విషయాన్ని పరిష్కరించటానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు. ఈ చట్టాన్ని సవరించాలని లేదా ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి పరిహారం చెల్లించాలన్న అభ్యర్థనతో దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి నివేదించడమయింది.

హోం శాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య డి.ఎస్.పి (సివిల్), అదనపు ఎస్.-
పి (సివిల్), ఎస్.పి (నాన్-కేడర్) కేటగిరీలలో కేటాయింపు.

- సీనియారిటీ వివాదాల కారణం వల్ల, డిఎస్పి (సివిల్) అడిషనల్ ఎస్.పి (సివిల్) ఎస్.పి (నాన్-కేడర్) కేటాయింపులు ఇంకా పూర్తికాలేదు.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ హోం శాఖ, తేదీ : 29-11-2018 జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం.187 ద్వారా. తేదీ:12-12-2018 తేదీగల జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం.197 మరియు తేదీ : 14-12-2018 తేదీగల జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం.200, ద్వారా అధికారుల సీనియారిటీని ఖరారు చేసింది.
- సమకూర్చిన సవరించిన సీనియారిటీ జాబితాలో పేర్కొన్న విధంగా, ప్రతి క్యాడర్లోని ఉద్యోగుల సంఖ్యలో మార్పు ఉంది. ఆ వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

వరుస సంఖ్య	పోస్టు పేరు	పాత సీనియారిటీ లిస్ట్లో ఉద్యోగుల సంఖ్య	సవరించిన సీనియారిటీ జాబితాలోని ఉద్యోగుల సంఖ్య
1.	డిఎస్.పిలు	521	499
2.	అదనపు సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసు	139	113
3.	సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీసు	23	25

రాష్ట్ర సలహా కమిటీ ఈ క్రింది సభ్యులతో ఎస్.ఎ.సి ఉప కమిటీని ఏర్పాటు చేసినది ;

- సంయుక్త కార్యదర్శి (ఎస్ఆర్), డిఓపిటి, కేంద్ర ప్రభుత్వం.
- పదవీరీత్యా ప్రభుత్వ ముఖ్యకార్యదర్శి, జిఎ (ఎస్ఆర్) శాఖ, ఆంధ్రప్రదేశ్ సభ్య కార్యదర్శి.
- ముఖ్య కార్యదర్శి జిఎ (ఎస్ఆర్) శాఖ, తెలంగాణ రాష్ట్రం. వీరు డిప్యూటీ కలెక్టర్లు, డి.ఎస్.పిలు మరియు ఎక్సైజ్, సూపరింటెండెంట్ల కేటాయింపు విషయంలో

మార్గదర్శకాల ప్రకారం నిర్ణయాలు తీసుకుని, ఆమోదం కోసం రాష్ట్ర సలహా కమిటీ ముందు ఉంచుతారు.

- 20-12-2018 నాటి ఉప-కమిటీ సభ్యులకు డి.ఎస్.పి (సివిల్), అదనపు ఎస్.పి(సివిల్) ఎస్.పి (నాన్ క్యాడర్) క్యాడర్లలో పోస్టులు మరియు ఉద్యోగుల కేటాయింపు కోసం తదనుసారంగా నోటును సర్క్యూలేట్ చేయడమయినది మరియు తీసుకొన్న నిర్ణయాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

ఎ) ఇది వరకే నోటిఫై చేసిన క్యాడర్ సంఖ్య నుండి క్యాడర్ సంఖ్యలో భర్తీ చేసిన మరియు ఖాళీ పోస్టుల సంఖ్యలో మార్పు ఉన్నందున లోగడ ప్రకటనను రద్దు చేస్తూ డి.ఎస్.పిలు, అదనపు ఎస్.పిలు మరియు ఎస్.పి (ఎన్.సి) పోస్టుల విషయంలో తిరిగి క్యాడర్ సంఖ్యను నోటిఫై చేయవచ్చు.

బి) సీనియారిటీ జాబితాలో ఉద్యోగుల హోదాలో మార్పులతో పాటు సీనియారిటీ జాబితాలో మార్పులు ఉన్నందున, ఆప్షన్లు కోరుతూ లోగడ పిలిచిన ప్రకటనను రద్దు చేస్తూ డి.ఎస్.పిలు, అదనపు ఎస్.పిలు, మరియు ఎస్.పి (ఎన్.సి) పోస్టుల క్యాడర్లలోని ఉద్యోగుల నుండి తాజాగా ఆప్షన్లు కోరవచ్చు.

సి) సవరించిన నోటిఫికేషన్లను రెండింటినీ ఒకే సారి ప్రచురించడం.

- తదనుసారంగా, ఇన్స్పెక్టర్లు (సివిల్), డి.ఎస్.పి (సివిల్), అదనపు ఎస్.పి (ఎన్.సి) మరియు ఎస్.పి (ఎన్.సి) కేటగిరీలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రచురించిన సవరించిన సీనియారిటీ జాబితాపై అభ్యంతరాలు ప్రస్తావిస్తూ తెలంగాణ ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేఖ ద్వారా తెలియజేసింది మరియు పరస్పర అంగీకార విధానాన్ని పాటించలేదు.
- డి.ఎస్.పి (సివిల్) అదనపు ఎస్.పి (ఎన్.సి) మరియు ఎస్.పి (ఎన్.సి) కేటగిరీలకు ఫీడర్ గ్రేడ్ విషయంలో సీనియారిటీ వివాదాన్ని త్వరలో పరిష్కరించి, ఉప కమిటీ

నిర్ణయించినట్లుగా కేటాయింపు ప్రక్రియను చేపట్టాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం కోరింది.

- సీనియారిటీ వివాదాన్ని పరిష్కరించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రెండు రాష్ట్రాల నుండి సీనియర్ అధికారుల ఉమ్మడి కమిటీని ఆంధ్రప్రదేశ్ డి.జి.పి ఏర్పాటు చేయడమయింది. ఆ నివేదిక అందవలసివుంది.

జల వనరుల శాఖ

కృష్ణా నది నిర్వహణ మండలి ప్రధాన కార్యాస్థానాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్కు తరలించడం

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014 లోని నిబంధన 85 (2) :

కొత్తగా ఏర్పడే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో కృష్ణా నది నిర్వహణ బోర్డు ప్రధాన కార్యాలయం మరియు కొత్తగా ఏర్పడే తెలంగాణ రాష్ట్రంలో గోదావరి నది నిర్వహణ బోర్డు ప్రధాన కార్యాలయం ఉండాలి.

అమలు స్థితి

- ప్రస్తుతం తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని హైదరాబాద్ కృష్ణా నది నిర్వహణ బోర్డు ప్రధాన కార్యాలయం ఉన్నది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం యొక్క నిబంధనలకు అనుగుణంగా ఆంధ్రప్రదేశ్కు కృష్ణానది నిర్వహణ బోర్డు ప్రధాన కార్యాలయాన్ని తరలించవలసి ఉంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014 నిబంధనల అమలును సమీక్షించేందుకు 12-04-2019 నాడు న్యూఢిల్లీలోని హోం వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖలో జరిగిన సమావేశంలో కృష్ణానది నిర్వహణ బోర్డు ప్రధాన కార్యాలయం తరలించడానికి ప్రతిపాదనను కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరించినదని, కృష్ణానది నిర్వహణ బోర్డు సభ్యులు మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ బోర్డు సభ్యులు 2019, మార్చిలో సంతకం చేశారని, దానిని తెలంగాణ ప్రభుత్వ బోర్డు సభ్యులకు వారి సమ్మతి కోసం పంపడమయినదని, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్డీ & జిఆర్ జల వనరుల మంత్రిత్వ శాఖ అదనపు కార్యదర్శి తెలియజేశారు.

సాధారణ పరిపాలన (సర్వీసులు) శాఖ

తెలంగాణకు నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగుల కేటాయింపు కోసం అభ్యర్థన

- ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని సచివాలయం మరియు హెచ్‌ఓడిలలో ప్రస్తుతం పని చేస్తున్న కార్యాలయంలో లాస్ట్ గ్రేడ్ ఉద్యోగులు (724). తెలంగాణ యొక్క స్థానిక అభ్యర్థులు మరియు ఖాళీ పోస్టులు కావాలంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ కి కేటాయించబడాలని నిర్ణయించుకున్న వారు తెలంగాణ రాష్ట్రానికి కేటాయింపు కోసం అభ్యర్థించారు.

యువజనాభ్యుదయం, పర్యాటక మరియు
సాంస్కృతిక శాఖ

ఒరియంటల్ మ్యాస్ (స్క్రిప్ట్), లైబ్రరీ, పరిశోధన సంస్థలలోని మ్యాస్ స్క్రిప్టు మరియు వైఎస్ఆర్ రాష్ట్ర మ్యూజియంలోని పురా వస్తువులు విభజన.

- హైదరాబాదులోని వై.ఎస్.ఆర్ రాష్ట్ర మ్యూజియం అమూల్యమైన పురాతన వస్తువులు అంటే, భూనిక్షిప్త నిధి, వివిధ లోహాలతో చేసిన నాణేలు, కాంస్య విగ్రహాలు, రాగి ఫలక శాసనాలు, విలువైన ఆభరణాలు, ఆయుధాలు మరియు మారణాయుధాలు, చేతి వ్రాతలు, పెయింటింగ్లు, సూక్ష్మ చిత్రాలు, రాతి శిల్పాలు, శాసనాలు, బిద్రి సామగ్రి, ఎనామిల్ సామగ్రి, చైనీస్ సామగ్రి మొదలగు వంటి వస్తువుల నిక్షేప స్థానంగా ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో వివిధ ప్రాంతాల నుండి కొంతకాలానికి పైగా ఈ పురాతన వస్తువులను సేకరించడమయింది మరియు కామన్ పూల్గా రాష్ట్ర మ్యూజియంలో ఉంచడమైనది. సంబంధిత రాష్ట్రాలైన ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణా పురావస్తు గొప్పతనాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి.
- 1975 లో ప్రాచీన వ్రాతప్రతులు, గ్రంథాలయం మరియు పరిశోధన సంస్థలను స్థాపించడమైంది. రెండు రాష్ట్రాల మధ్య విభజించాల్సినట్టి 23,332 వ్రాతప్రతులు 7314 ముద్రణ పుస్తకాలు మరియు 42,122 శాఖ ప్రచురణలను ఈ సంస్థ కలిగి ఉంది.
- వైఎస్ఆర్ రాష్ట్ర మ్యూజియంలోని పురాతన వస్తువులు మరియు ప్రాచీన వ్రాతప్రతులు, గ్రంథాలయం, పరిశోధన సంస్థలలోని వ్రాతప్రతుల విభజన కొరకు రెండు రాష్ట్రాలు కమిటీలను ఏర్పాటుచేసాయి.

అనుబంధాలు

9వ షెడ్యూలు సంస్థల పీఠి

[illegible]

వరుస సంఖ్య	సచివాలయ శాఖ	సంస్థ పేరు	అందిన నిపుణుల కమిటీ సభ్యులు (అవును/కాదు)			సభ్యులు	ఉద్వేగులు	అందరినీ సహజంగా ఆమోదించి ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ (42) ఇచ్చినవి (42)	ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం బారత ప్రభుత్వానికి పునఃపరిశీలనకు పంపిన సభ్యులు (23)	ఆంధ్రప్రదేశ్ పరిశీలనలో ఉన్న సభ్యులు (25)	ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆమోదించిన సభ్యులు (25)
1			4	5	6			7	8	9	
7.	పశు సంవర్ధన, పాడిపరిశ్రమాల అభివృద్ధి మరియు పరిశ్రమల శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ పాడి పరిశ్రమాల అభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య లిమిటెడ్	అవును	అవును	అవును					అవును	
8.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర మత్స్యకారుల సహకార సంఘాల సమాఖ్య లిమిటెడ్	అవును	అవును	అవును			అవును			అవును
9.		ఆంధ్రప్రదేశ్ మాంసాభివృద్ధి సంస్థ	అవును	అవును	అవును			అవును			అవును
10.		ఆంధ్రప్రదేశ్ పాడి పరిశ్రమాల అభివృద్ధి సంస్థ	అవును	అవును	అవును					అవును	
11.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గొర్రెల & మేకల అభివృద్ధి సహకార సమాఖ్య లిమిటెడ్	అవును	అవును	అవును					అవును	
12.		మెసర్స్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వెటర్నరీ కౌన్సిల్	అవును	అవును	అవును				అవును		
13.	వెనుకబడిన రంగుల సంక్షేమం	మెసర్స్ ఆంధ్రప్రదేశ్ వెనుకబడిన రంగుల సంక్షేమం	అవును	అవును	అవును			అవును			అవును

[illegible]

వరుస సంఖ్య	నమోదాయ కాలు	సంస్థ పేరు	అభ్యులు (అవును / కాదు)	అప్పులు	ఉద్దేశాలు	సిపారసులు ఆమోదించి	అంతర్గత ప్రయత్నం. బారత ప్రభుత్వానికి పునఃపరిశీలనకు వచ్చిన సిపారసులు (23)	అంతర్గత ప్రయత్నం. వరకలనల్ డాన్సు సిపారసులు (25)	అంతర్గత ప్రయత్నం. వరకలనల్ డాన్సు సిపారసులు (25)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
27.		తూర్పు విద్యుత్ బంపణి కంపెనీ సంస్థ లిమిటెడ్	అవును	అవును	అవును	అవును			అవును
28.		మెసర్స్ సంగడేశ్ కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్	అవును	అవును	అవును		అవును		
29.		ఆంధ్రప్రదేశ్ కొత్త & పునరుత్పాదక ఇంధన అభివృద్ధి సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును			అవును
30.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్యాస్ మార్కెటింగ్ కంపెనీ	అవును	అవును	అవును	అవును			అవును
31.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్యాస్ బంపణి సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును			అవును
32.		ఏపీజెఎఫ్	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును		
33.		ఏపీఎస్ఎస్ఎల్	అవును	అవును	అవును	అవును		అవును	
34.		ఏపీజెఎఫ్	అవును	అవును	అవును	అవును		అవును	
35.		ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ అర్థిక సంస్థ	అవును	అవును	అవును			అవును	
36.		ఏపీఎస్ఎస్ఎల్	అవును	అవును	అవును	అవును		అవును	

[illegible]

70

వరుస సంఖ్య	సమీక్షలయ కాఖ	సంస్థ పేరు	అందిన నిపుణుల కమిటీ సభ్యులు (అవును/ కాదు)	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
------------	--------------	------------	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

[illegible]

చరకు సంఖ్య	సవివాలయ శాఖ	సంస్థ పేరు	అందిన నిపుణుల కమిటీ సభ్యులు (అవును/కాదు)		సభ్యులు	ఉద్వేగులు	సభ్యులు	అందరినీ ప్రభుత్వం అనుమతి	అందరినీ ప్రభుత్వం అనుమతి	అందరినీ ప్రభుత్వం అనుమతి	అందరినీ ప్రభుత్వం అనుమతి	అందరినీ ప్రభుత్వం అనుమతి	అందరినీ ప్రభుత్వం అనుమతి
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
74.	రెవెన్యూ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ బీవర్జెస్ సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
75.	పాఠశాల విద్యా శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్య & సంక్షేమ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి సంస్థ (సివిల్ ఇంజనీరింగ్)	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
76.	సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ పెడ్యూల్లు కులాల సహకార ఆర్థిక సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
77.	రవాణా శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ రవాణా అభివృద్ధి సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
78.		ఏపీఎస్ఆర్ఐసి	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
79.	గిరిజన సంక్షేమ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ పెడ్యూల్లు గిరిజన సహకార ఆర్థిక సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
80.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గిరిజన సహకార సంస్థ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
81.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గిరిజన విద్యుత్ కంపెనీ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
82.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గిరిజన గనుల కంపెనీ	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును
83.	మహిళాభ్యుదయం.	ఆంధ్రప్రదేశ్ పుణ్య	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును	అవును

[illegible]

అనుబంధం - 2

10వ షెడ్యూలు సంస్థల స్థితి

వరుస సంఖ్య	సచివాలయ శాఖ	సంస్థ పేరు	స్థిరాస్తి లేనట్టి మరియు నగదు. చరాస్తి కలిగిన సీఎస్సీ మీటింగులో అంగీకరించిన 45 ఇన్స్టిట్యూషన్ల డివిజన్లు
1	2	3	4
1.	వ్యవసాయ & సహకార శాఖ.	ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర సహకార యూనియన్, హైదరాబాదు	
2.	హైదరాబాదు	ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర విత్తన దృవీకరణ ఏజెన్సీ, హైదరాబాదు	
3.		స్టేట్ అగ్రికల్చర్ మేనేజ్మెంట్ & ఎక్స్టెన్షన్ ట్రైనింగ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (ఎస్ఎంఐటీఐ), హైదరాబాదు	
4.		సాయిల్ కన్సర్వేషన్ ట్రైనింగ్ సెంటర్	
5.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉద్యానవన శిక్షణ సంస్థ (ఎపిహెచ్ఐఐ)	
6.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పట్టుపురుగులు & పరిశోధనాభివృద్ధి సంస్థ	
7.		వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ శాఖ రాష్ట్ర పరిశోధన సంస్థ	
8.		రాష్ట్ర అగ్మార్క్స్ లేబరేటరీ	అవును
9.		డిఎన్ఎ వేలిముద్రణ మరియు జన్యుమార్పిడి పంటల పర్యవేక్షణ ల్యాబ్	అవును
10.		బయో పెస్టిసైడ్స్ టెస్టింగ్ ల్యాబ్	అవును
11.		ఏఎన్ఐఆర్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాదు	
12.		వైఎస్ఆర్ ఉద్యానవన విశ్వవిద్యాలయం	

13.	పశు సంవర్ధన.	ఆంధ్రప్రదేశ్ లైవ్ స్టాక్ అభివృద్ధి ఏజెన్సీ	
14.	పాడిపరిశ్రమాల అభివృద్ధి & మత్స్య పరిశ్రమల హైదరాబాదు	లైవ్ స్టాక్ అభివృద్ధి నిర్వహణ సంస్థలు. ఏపి.	
15.	శాఖ	రాష్ట్ర పశుసంవర్ధక శిక్షణా కేంద్రం. మండపేట. తూర్పు గోదావరి జిల్లా	
16.		రాష్ట్ర మత్స్య సాంకేతిక సంస్థ (ఎస్ఎస్టి). కాకినాడ	
17.		జీవ ఉత్పత్తుల డివిజన్లు (ఎస్టిపి). రాజేంద్ర నగర్, హైదరాబాదు	
18.		శ్రీ వెంకటేశ్వర పశువైద్య విశ్వవిద్యాలయం (ఎస్-వివియం), తిరుపతి	
19.	పెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం	ఆంధ్రప్రదేశ్ పెనుకబడిన తరగతులు స్టడీ సర్కిల్, విశాఖపట్నం	
20.		మహాత్మా జ్యోతి బాపూలే ఆంధ్రప్రదేశ్ పెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ రెసిడెన్షియల్ విద్యా సంస్థ, హైదరాబాదు	
21.		ఆంధ్రప్రదేశ్ పెనుకబడిన తరగతుల కమిషన్, హైదరాబాదు	
22.	పర్యావరణ, అటవీ, శాస్త్ర & సాంకేతిక శాఖ	పర్యావరణ పరిరక్షణ శిక్షణ మరియు పరిశోధన సంస్థ, హైదరాబాదు	
23.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫారెస్ట్ అకాడమీ, రంగారెడ్డి జిల్లా	
24.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర సైన్స్, టెక్నాలజీ కౌన్సిల్ (ఎపిసిటెస్టి) హైదరాబాదు	
25.		సెంటర్ ఫర్ ఫారెస్ట్ మరియు ప్రకృతి వనరుల నిర్వహణ స్టడీస్ (సెఎఫ్ఎన్ఎఆర్ఎం)	
26.		ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలుష్య నివారణ బోర్డు, హైదరాబాదు	
27.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర జీవ వైవిధ్య బోర్డు, నాంపల్లి, హైదరాబాదు	అవును
28.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రీన్ కౌన్సిల్, హైదరాబాదు	అవును

29.	ఆహార & పౌర సరఫరాల శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వినియోగదారుల వివాద పరిష్కార అవును కమిషన్	
30.	సాదారణ పరిపాలన శాఖ	డా.ఎం.సి.ఆర్ ఆంధ్రప్రదేశ్ మానవాభివృద్ధి సంస్థ, హైదరాబాదు	
31.		గుడ్ గవర్నెన్స్ సెంటర్, హైదరాబాదు	
32.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్ అకాడమీ, హైదరాబాదు	
33.		లోకాయుక్త	
34.		రాష్ట్ర ఎన్నికల కమిషన్	
35.		ఆంధ్రప్రదేశ్ సమాచార కమిషన్	
36.		ఆంధ్రప్రదేశ్ మానవ హక్కుల కమిషన్	అవును
37.		ఆంధ్రప్రదేశ్ విజిలెన్స్ కమిషన్	అవును
38.		ఆంధ్రప్రదేశ్ పరిపాలన ట్రైబ్యునల్	
39.	ఆరోగ్య, వైద్య & కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ	రాష్ట్ర ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ సంస్థ, వెంగళాపునగర్, హైదరాబాదు	
40.		ఎయిడ్స్ నివారణ సంస్థ, హైదరాబాదు	
41.		ఆంధ్రప్రదేశ్ మెడిసిన్, సుగంధ ప్లాంట్ బోర్డు, హైదరాబాదు	అవును
42.		ఆంధ్రప్రదేశ్ పారామెడికల్ బోర్డు, హైదరాబాదు	
43.		డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ప్రీవెంటివ్ మెడిసిన్	
44.		ఆంధ్రప్రదేశ్ యోగ ధ్యాన పరిషత్	
45.		ఆరోగ్యశ్రీ హెల్త్ కేర్ ట్రస్ట్ (ప్రైవేట్)	
46.		ఎం.ఎస్.ఎఫ్ & ఆర్.సి	
47.		ఎన్.టి.ఆర్ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హెల్త్ సైన్సెస్	
48.	ఉన్నత విద్యా శాఖ	స్టేట్ బోర్డ్ ఆఫ్ టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ ట్రైనింగ్, హైదరాబాదు	
49.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఉన్నత విద్యా మండలి, హైదరాబాదు	
50.		హిందీ అకాడమీ, హైదరాబాదు	అవును
51.		తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాదు	

52.		సంస్కృత అకాడమీ, హైదరాబాదు	
53.		ఓరియంటల్ మోనస్ట్రీస్ లైబ్రరీ & పరిశోధనా సంస్థ, హైదరాబాదు	
54.		ఆంధ్రప్రదేశ్ పురావస్తు మరియు పరిశోధన సంస్థ	
55.		రాజీవ్ గాంధీ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ నాలెడ్జ్ టెక్నాలజీస్	
56.		జవహర్ లాల్ నెహ్రూ ఆర్కిటెక్చర్ మరియు ప్లాన్ ఆర్బీ యూనివర్సిటీ	
57.		శ్రీ పద్మావతీ మహిళా కళాశాల	
58.		ద్రవిడియన్ యూనివర్సిటీ	
59.		తెలుగు యూనివర్సిటీ	
60.		డా.బి.ఆర్. అంబేద్కర్ ఓపెన్ యూనివర్సిటీ	
61.		ఆంధ్రప్రదేశ్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్సెస్ (ఎపిఎస్)	అవును
62.		అడ్మిషన్ ఫీ రెగ్యులేటరీ కమిటీ	అవును
63.	హోం శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ పోలీసు అకాడమీ, హైదరాబాదు	
64.		పోరెన్సిక్ సైన్స్ లేబొరేటరీ, హైదరాబాదు	
65.		రాష్ట్ర స్టాయి పోలీస్ రిక్రూట్ మెంట్ బోర్డు, హైదరాబాదు	
66.		కరెక్షనల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ రాష్ట్ర సంస్థ, చంచలగూడ, హైదరాబాదు	
67.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫైర్ సర్వీసులు మరియు సివిల్ డిఫెన్స్ శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాదు	
68.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రింటింగ్ ప్రెస్	
69.	పరిశ్రమలు & వాణిజ్య శాఖ	శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య మెమోరియల్, ఇండియన్ ఇన్-స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హ్యూమన్ టెక్నాలజీ (ఎస్-పిఎంఐహెచ్), వెంకటగిరి, ఎస్.పి.ఎస్.ఆర్ నెల్లూరు జిల్లా	
70.		తెలుగు చేనేత పారిశ్రామిక శిక్షణ కేంద్రం, వెంకటగిరి, ఎస్.పి.ఎస్.ఆర్ నెల్లూరు జిల్లా	

71.		చీనేత శిక్షణా కేంద్రం. కరీంనగర్ (దట్టుటిసి)	
72.		పవర్ లూమ్ సర్వీస్ కేంద్రం. సిరిసిల్లా. కరీంనగర్	
73.		ఖాదీ గ్రామోద్యోగ మహా విద్యాలయ. రాజేంద్రనగర్. హైదరాబాదు. ఆర్ఆర్ జిల్లా	
74.	సమాచార సాంకేతిక & కమ్యూనికేషన్ల శాఖ	నొసైటీ ఫర్ ఆంధ్రప్రదేశ్ నెట్ వర్క్ (ఎస్ఎపిఎన్ఎస్ఎన్). హైదరాబాదు	
75.	శాఖ	ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్ గవర్నెన్స్ (ఇఇజి). ఎపి నొసైటీ ఫర్ నాలెడ్జ్ నెట్ వర్క్	అవును
76.	నీటిపారుదల & కమాండ్	నీటి మరియు భూ నిర్వహణ శిక్షణ మరియు పరిశోధన సంస్థ. హైదరాబాదు	
77.	ప్రాంతాభివృద్ధి శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇంజనీరింగ్ పరిశోధనా ల్యాబ్స్. హైదరాబాదు	
78.	న్యాయ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ జ్యుడీషియల్ అకాడమీ	
79.		లా యూనివర్సిటీ. విశాఖపట్నం	
80.	మైనారిటీల సంక్షేమ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉర్దూ అకాడమీ. హైదరాబాదు	అవును
81.	శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ వక్స్ బోర్డు. హైదరాబాదు	
82.		ద సర్వీ కమిషనరీస్ ఆఫ్ వక్స్. హైదరాబాదు	అవును
83.		మైనారిటీ విద్యాభివృద్ధి కేంద్రం. హైదరాబాదు	అవును
84.		డైరాతుల్ మారిఫ్, ఓయు యూనివర్సిటీ	అవును
85.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర హజ్ కమిటీ. హైదరాబాదు	
86.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర మైనారిటీస్ కమిషన్	అవును
87.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వక్స్ ట్రీబ్యునల్	అవును
88.	పురపాలక పరిపాలన & పట్టణాభివృద్ధి శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ అర్బన్ సర్వీసెస్ ఫర్ ద పూర్, హైదరాబాదు	అవును
89.		మునిసిపల్ ప్రాంతాలలో పేదరిక నిర్మూలన మిషన్ (ఎంజపిఎంఎ)	అవును
90.		జాతీయ పట్టణ నిర్వహణ సంస్థ (ఎన్ఐయుఎం), హైదరాబాదు	

91.	పంచాయితీరాజ్ & ఏఎంఆర్ ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామీణాభివృద్ధి అకాడమీ. గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ	హైదరాబాదు	
92.		శ్రీ రామానంద తీర్థ శిక్షణ మరియు పరిశోధన సంస్థ	
93.		ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామీణ లైవ్ లీ హుడ్స్ ప్రాజెక్టు. (పిఎంయు) హైదరాబాదు	అవును
94.		వాటర్ కన్సర్వేషన్ మిషన్	అవును
95.		గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలన సొసైటీ, హైదరాబాదు	అవును
96.		ఉద్యోగ కల్పన మరియు మార్కెటింగ్ మిషన్. హైదరాబాదు	అవును
97.		ఎక్స్‌జెన్ శిక్షణా కేంద్రం. రాజేంద్ర నగర్	
98.		ఎక్స్‌జెన్ శిక్షణా కేంద్రం. హుసన్ పర్తి	
99.		ఎక్స్‌జెన్ శిక్షణా కేంద్రం. బాపట్ల	
100.		ఎక్స్‌జెన్ శిక్షణా కేంద్రం. సామర్లకోట	
101.		ఎక్స్‌జెన్ శిక్షణా కేంద్రం. శ్రీకాళహస్తి	
102.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజీవ్ మరియు ఉద్యోగ మిషన్ (ఆర్‌ఐఎంఎఫ్)	అవును
103.		గ్రామీణాభివృద్ధి సర్వీసుల సొసైటీ	అవును
104.		సొసైటీ ఫర్ సోషల్ ఆడిట్, ఎకాంటబిలిటీ మరియు ట్రాన్స్పారెన్సీ	అవును
105.		శ్రీనిధి క్రెడిట్ సహకార ఫెడరేషన్ లిమిటెడ్	అవును
106.	ప్రణాళిక శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ రిమోట్ సెన్సింగ్ అప్లికేషన్ కేంద్రం, హైదరాబాదు	అవును
107.		ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రణాళికాభివృద్ధి సొసైటీ, హైదరాబాదు	అవును
108.	రెవెన్యూ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రొహిబిషన్ అండ్ ఎక్సైజ్ అకాడమీ	
109.		ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్వే శిక్షణా అకాడమీ, హైదరాబాదు	
110.		ల్యాండ్ గ్రాబింగ్ (ప్రోహిబిషన్) కోసం ప్రత్యేక కోర్టులు	
111.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎండోమెంట్ ట్రీబ్యూనల్	అవును

112.		శ్రీ వెంకటేశ్వర పెదిక్ యూనివర్సిటీ (ఎస్సీవియు) తిరుపతి	
113.	పాఠశాల విద్యా శాఖ	రాష్ట్ర విద్యా టెక్నాలజీ సంస్థ, హైదరాబాదు	
114.		రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన మరియు శిక్షణ కౌన్సిల్, హైదరాబాదు	
115.		ఇంటర్మీడియట్ విద్యా బోర్డు, హైదరాబాదు	
116.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ఓపెన్ స్కూల్ సొసైటీ	అవును
117.		ఎ.పి.ఆర్.ఇ.ఎ. సొసైటీ, హైదరాబాదు	
118.		ఆర్.వి.ఎం (ఎన్ఎస్ఎ) అధారిటీ	
119.		ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ పుస్తక ప్రెస్	
120.		రాష్ట్ర సెంట్రల్ లైబ్రరీ	
121.		ప్రభుత్వ పరీక్షల డైరెక్టర్	
122.	సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ	ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టడీ సర్కిల్, హైదరాబాదు	
123.		ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక సంక్షేమ నైవాసిక విద్యా సంస్థల సొసైటీ (ఎపిఎస్సెల్ల్యూఆర్ఇఎ), హైదరాబాదు	
124.		ఎస్సెల అంబేద్కర్ పరిశోధన అండ్ శిక్షణ సంస్థ	అవును
125.		ఎస్సె, ఎస్సెల ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమీషన్	అవును
126.		విక్టోరియా మెమోరియల్ హోం రెసిడెన్షియల్ స్కూల్	
127.	రవాణా శాఖ	ఎపిఎస్ఆర్ఐసి ఉద్యోగుల త్రిప్లీ మరియు క్రెడిట్ సహకార సొసైటీ లిమిటెడ్, హైదరాబాదు	
128.		హైవే ట్రక్కు ఆపరేటర్ల సౌకర్యాల సొసైటీ (టిటహెచ్ఎఎస్)	
129.		నేషనల్ అకాడమీ ఆఫ్ కన్సర్వేషన్ (ఎన్ఎస్సె)	
130.	గిరిజన సంక్షేమ శాఖ	గిరిజన సంస్కృతి మరియు పరిశోధన సంస్థ, సంక్షేమన్ భవన్, మాసబ్ ట్యాంక్, హైదరాబాదు	అవును
131.		ఎపిటిడెల్ల్యూ నైవాసిక విద్యా సంస్థల సొసైటీ (గురుకులం), హైదరాబాదు	

132.	డా. వైఎస్ఆర్ ఎస్టేట్ స్టడీ సర్కిల్ (పేజిటిసి). అవును హైదరాబాదు		
133.	మహిళాభ్యుదయం.	ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా కమిషన్	అవును
134.	శిశు సంక్షేమం &	ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ ఎడ్యుజర్ బోర్డు	అవును
135.	వికలాంగులు &	రాష్ట్ర చిన్నపిల్లల హక్కుల పరిరక్షణ కమిషన్	అవును
136.	వయోవృద్ధుల శాఖ	కంటిచూపు లేని వారికి ఉపాధ్యాయ శిక్షణ కేంద్రం	అవును
137.		ఆంధ్రప్రదేశ్ దివ్యాంగుల స్టడీ సర్కిల్	అవును
138.	యువజనాభ్యుదయం.	నేషనల్ క్రెడిట్ కార్ప్స్ డైరెక్టరేటు, హైదరాబాదు	అవును
139.	పర్యాటక & సాంస్కృతిక శాఖ	శిల్పారామం ఆర్ట్ క్రాఫ్ట్ కల్చరల్ సొసైటీ, మాదాపూర్, హైదరాబాదు	
140.		డా. వైఎస్ఆర్ నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టూరిజం మరియు హాస్పిటాలిటీ నిర్వహణ, హైదరాబాదు	
141.		రాష్ట్ర ఆర్ట్ గ్యాలరీ మరియు మల్టీ పర్పస్ సెన్సూరీ కాంప్లెక్స్	
142.		ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికార భాష కమిషన్	అవును

శ్రీ అనగాని సత్యప్రసాద్ (SRI ANAGANI SATYA PRASAD): థాంక్యూ స్పీకర్ సార్, ఇది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న, రెండు నిమిషాలు సమయం ఇవ్వాలి సార్. రాష్ట్ర విభజన జరిగిందని మనందరకూ తెలుసు. ఐదు కోట్ల ప్రజల మనోభావాలు దెబ్బతినేవిధంగా మనం ఎవ్వరూ కూడా కోరుకోకుండా అన్యాయంగా లోటుబడ్డెట్తో మనకు ఈ రాష్ట్రాన్ని ఇచ్చారు. ఇది చాలా జటిలమైన సమస్య. చాలా సంక్లిష్టమైన పరిస్థితుల్లో రాష్ట్రం ఉన్నప్పటికీ గౌరవ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారి తరపున రెవెన్యూ మంత్రి గారు సమాధానంలో క్లియర్ గా Government is of the opinion that resolution of all the pending issues, at the earliest, would be in the interests of both the States అని చెప్పారు. మొన్న గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడుతూ అక్కడి భవనాల్లో బూజులు పడుతున్నాయి, కరెంట్ బిల్స్ అనవసరంగా కడుతున్నాయి, కప్పలు వస్తున్నాయని మనం తెలంగాణకు ఇచ్చామని చెప్పారు. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. ఇచ్చింది, ఒక్క సచివాలయం భవనమో, చిన్న భవనమో కాదు.

మన ఏపీకి సచివాలయంలో ఐదు బ్లాకులు, దామోదర సంజీవయ్య భవన్ లో సగం అంతస్తులు, బూర్గుల రామకృష్ణ రావు భవన్ లో సగం అంతస్తులు, హాకా భవన్ లో సగం అంతస్తులు, సెర్ప్స్ భవన్ లో సగం అంతస్తులు, లక్ష్మీకాపూల్ లోని ఏపీ డిజిపీ కార్యాలయం, పంచాయతీరాజ్, నీటి పారుదల శాఖ భవనాల్లో సగం అంతస్తులు, ఎర్రమంజిల్, మలక్ పేట్, మాదన్నపేట్ లో ప్రభుత్వ క్వార్టర్స్, Information and Public Relation Department Technical Education Building in Masab Tank, Andhra Pradesh Higher Education Council Building, Andhra Pradesh Film Development

Corporation, Commissioner and Director of Municipal Administration Building in AC GUARDS, Intermediate Board and Intermediate Education Buildings in Nampally, CCLA Office in Nampally, Wakf Board Office, Survey Settlement Office in Narayanaguda, Vidyut Soudha in Khairatabad, A.P. Vaidya Vidhana Parishad ఉన్నాయి.

రూ.6వేల కోట్ల విద్యుత్ సరఫరా ఛార్జీల మొత్తం తెలంగాణా నుంచి మన రాష్ట్రానికి రావల్సివుంది. దాని గురించి ఎక్కడా మాట్లాడలేదు. అలాగే పెడ్యూల్ తొమ్మిదిలో 89 ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల్లోనుంచి దాదాపు ఒక లక్షా యాభై ఎనిమిది వేల ఐదు వందల ఎనిమిది కోట్ల విలువ చేసే ఆస్తి ఇంకా పరిష్కారం కావల్సివుంది. అలాగే పెడ్యూల్ పదిలో 142 సంస్థల నుంచి లక్షా నలభై కోట్ల రూపాయలు రావల్సివుంది. అలాగే మనకు దిల్లీలోనున్న ఏపీ భవన్ గురించి కూడా సమస్య ఉంది. అలాగే కృష్ణా, గోదావరి నదీ యాజమాన్యాల మండలికి సంబంధించిన సమస్యలు ఉన్నాయి.

2014లో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారు ప్రమాణస్వీకారం చేయకముందే ఈ రాష్ట్ర ప్రయోజనాలను మనస్సులో పెట్టుకొని పోలవరం ప్రాజెక్ట్లో ముంపుకు గురయ్యే ఏడు మండలాలను కూడా కేంద్రంపై ఒత్తిడిని తీసుకొచ్చి మన రాష్ట్రానికి చేసిన ప్రయోజనం మనందరం గుర్తుపెట్టుకోవాలి. అలాగే ఈనాటి ముఖ్యమంత్రి గారు ముఖ్యమంత్రిగా ప్రమాణస్వీకారం చేయకమునుపే మన రాష్ట్రానికి ఉండాలన్న ఆస్తులు, ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఉండే ఐదు కోట్ల మంది ఆస్తుల్ని పక్కనున్న రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి గారికి ధారాదత్తం చేయడం చాలా బాధాకరమైన అంశం.

మంత్రి గారు సమాధానమిస్తూ Measures in this direction have been initiated by the Government and a meeting of Hon'ble Chief Minister of Andhra Pradesh and Telangana was held at Hyderabad on 28-06-2019, where at both the Hon'ble Chief Ministers expressed desire to resolve all pending issues and directed officials to hold further discussions in this direction.

ప్రజల్లో భయాందోళన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఇప్పుడే నదుల అనుసంధానం గురించి మాట్లాడుతూ చెప్పారు, వాటిపై ప్రజలకు భయం ఉంది. ఆస్తులపై కూడా భయం ఉంది. ముఖ్యమంత్రి హోదాలో పనిచేస్తే మన రాష్ట్రానికి ఉపయోగకరంగా ఉండాలి. వారు చేసే ప్రక్రియ మూలంగా తెలంగాణలోనున్న ప్రభుత్వానికి ఉపయోగం ఉంది తప్ప ఆంధ్రప్రదేశ్కు ఎక్కడా ఉపయోగపడే పరిస్థితి లేదు.

ద్వైపాక్షిక ఒప్పందాలు ఉండాలి, అందరితో మనం కలిసిమెలసి ఉండాలి అని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మంచి మాట చెప్పారు. కానీ అవి bilateral agreements, bilateral commitments అని అర్థంకాని పరిస్థితుల్లో ప్రజలు ఉన్నారు. దీనికి క్లారిటీగా, రాబోయే రోజుల్లో మన భావితులకు ఆస్తులు ఎలా ఉపయోగపడతాయో తెలియజేయాల్సిన అవసరం ఉంది.

అలాగే పెండింగ్ ఇష్యూలు ఏవైతే ఉన్నాయో అవన్నీ కూడా పారదర్శకంగా సత్వరంగా పూర్తిచేయాలని మీద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. థాంక్యూ అధ్యక్షా.

మిస్టర్ స్పీకర్ : బాల వీరాంజనేయస్వామి గారూ,

(సభ్యులు బాల వీరాంజనేయస్వామి గారు సభలో అందుబాటులో లేరు)

మద్దాలి గిరిధర రావు గారూ.

శ్రీ మద్దాలి గిరిధరరావు (SRI MADDALI GIRIDHAR RAO)(గుంటూరు పశ్చిమం): థాంక్యూ అధ్యక్షా, రెండు లక్షల కోట్ల రూపాయల ఆస్తుల సమస్య సార్ ఇది. ప్రజల్లో చాలా అపోహలు నెలకొని ఉన్నాయి. జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు కేబినెట్ మీటింగ్‌లో కూడా నిర్ణయం తీసుకోకుండా సొంత నిర్ణయం తీసుకుని, ఇప్పటివరకు ఏమేమి ఆస్తులను అప్పజెప్పారు, తెలంగాణ రాష్ట్రం నుంచి మనకు ఏమేమి రావాలి, ఏమి రాబోతున్నాయో ఇంతవరకు క్లారిటీగా చెప్పలేదు. దానిపై కూడా ప్రజల్లో భయాందోళనలు ఉన్నాయి. ఎందుకంటే కేసీఆర్ గారికి ఏమేమి ఇవ్వబోతున్నారో గిప్స్‌గా కనిపిస్తుంది. కేసీఆర్ గారు ఏదో ఒక గిప్స్ ఇస్తామన్నారు, ఈయన (సభా నాయకుడు) ఏమి గిప్స్ ఇస్తున్నారో అర్థంకాని పరిస్థితి ప్రజల్లో ఉంది. అది ప్రజలకు తెలియజేయాల్సిన బాధ్యత మనపై ఉంది.

(అధికారపక్ష సభ్యులు అభ్యంతరాలు తెలియజేశారు)

షెడ్యూల్ తొమ్మిది, పదిలోని సుమారు రెండు లక్షల కోట్ల రూపాయల ఆస్తులు మనకు రావలసి ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గిరిధర రావు గారు, ఇక్కడ వ్యక్తిగతం కంటే తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాలు పరస్పర సహకారాలు ఏమి ఉన్నాయో దానిపై మాట్లాడండి. కేసీఆర్ గారా, జగన్మోహన్ రెడ్డి గారా అనేది కాకుండా రెండు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య ఉన్న వ్యవహారంపై మాట్లాడండి.

ఉ 11.00

శ్రీ మద్దాలి గిరిధర రావు(SRI MADDALI GIRIDHAR RAO): అలాగే ఇవాళ 5732కోట్ల రూపాయలు విద్యుత్ బకాయిల క్రింద రావలసిన అవసరముంది. ఇప్పుడు ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు బాగా ఉన్నారు కాబట్టి తొందరగా డబ్బులు తెప్పించే మార్గం కూడా చేయమని నేను కోరుకుంటున్నాను. తెలంగాణా ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్‌గారిని నమ్మి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రయోజనాలు తాకట్టు పెట్టే పరిస్థితి రాకూడదు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు వీటిని త్వరగా పరిష్కరించాలని కోరుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఉపముఖ్యమంత్రిగారూ..

శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్ (SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE):: అధ్యక్షా, చాలా సమస్యలున్నాయి. సమస్యలు లేవని అనడం లేదు. కానీ గతంలో అయితే ఇరు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులకు కొన్ని భేదాభిప్రాయాలు ఉండటం వలన యాక్టివ్ స్టేప్స్ ఆరోజు తీసుకోవడం జరగలేదు. ఇప్పుడు

ఇరు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు ఒక సమావేశం పెట్టుకొని మంచి వాతావరణంలో అన్నింటిని సెటిల్ చేసుకోవాలనే దృక్పథంతో ఉన్నారు. దీనికి కొద్దిగా సమయం పడుతుంది.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు అన్నీ ధారాదత్తం చేస్తున్నారు అని అన్నారు)

అక్కడ మనకు ఇంకా సమయం ఉండగా, కనీసం అన్ని ఇష్యూలు పూర్తిగా సెటిల్ చేసుకోకుండా ఆదరాబాదరగా ఇక్కడకు పరుగెత్తు కొచ్చి ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి ప్రయత్నం చేయడం లేదని కామెంట్ చేయడం చాలా దురదృష్టకరమని తెలియజేస్తున్నాను. ఇది చాలా తప్పు. వారు పూర్తిగా పరిపూర్ణంగా సెటిల్ చేసుకోకుండా పరుగెత్తుకొని రావడానికి గల కారణమేమిటి? దాంట్లో మతలబు ఏంటి? దాంట్లో రహస్య ఒప్పందాలు ఏమిటి? దాంట్లో ఉన్న భయమేమిటి?

(అధికార పక్ష సభ్యులు “ఓటుకు నోటు” అని అన్నారు)

ఇవన్నీ పక్కన బెట్టి ఇవాళ మా మీద నింద వేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. Our Hon'ble Chief Minister is very active to solve all the problems within a few days. అప్పుడే రెండు మీటింగులు ఏర్పాటు చేసుకుని అధికారులతో సమావేశమయ్యారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రులు ఇద్దరూ ఒకసారి సమావేశమయ్యారు. అవసరమైతే మరలా మన ముఖ్యమంత్రి గారు అక్కడికి వెళ్లి కూర్చోంటారు. మనకు వచ్చే ఆదాయం ఏ ఒక్క దానిలో కూడా నష్టం కలిగించే ఉద్దేశం లేదు. మేము అన్నీ రాబట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం. అందుచేత ఆందోళన చెందకండి. దయచేసి మనం ఏమి చేశాం అన్నది ఆలోచించుకొని నిందలు వేయడానికి ప్రయత్నం చేయండి. మా ప్రభుత్వం వచ్చి 45 రోజులు అయింది. సమస్యలను పరిష్కారం చేస్తున్నాం. ఇచ్చిన అన్ని హామీలు అమలు చేయడానికి మా ముఖ్యమంత్రిగారు కృషి చేస్తున్నారు. ఏదో తాకట్టు పెట్టేసినట్లు వారు మాట్లాడుతుంటే, దీనికంటే దురదృష్టకరమైన కాంమెంట్ ఇంకొకటి లేదు. దయచేసి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చేస్తున్న ప్రయత్నం చాలా చిత్తశుద్ధితో ఈ రాష్ట్రానికి రావలసినవి అన్ని కూడా పరిపూర్ణంగా మనకు తీసుకురావడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. దయచేసి కొంత సమయం ఇవ్వమని కోరుతున్నాను.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాట్లాడే అవకాశమివ్వాలని కోరసాగారు)

శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ (SRI BUGGANA RAJENDRANATH): అధ్యక్షా, పోయిన నెల గౌరవ తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి గారు పునర్వ్యవస్థీకరణ తరువాత రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ఇష్యూలు సెటిల్ చేసుకునేందుకు ఇన్వీటేషన్ అందిస్తే అందులో భాగంగా మన ముఖ్యమంత్రి గారు, మంత్రులు, ఉన్నతాధికారులు ముఖ్యంగా పునర్వ్యవస్థీకరణకు సంబంధించి 2014 తరువాత గత ప్రభుత్వం అపాయింట్ చేసిన వాళ్లు ఎవరైతే ఉన్నారో వాళ్లతోపాటు కలిసి మీటింగుకు అటెండ్ కావడం జరిగింది.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు అభ్యంతరాలను వ్యక్తం చేయసాగారు)

ఇంకా ఆస్తులు ఇచ్చారు. ఎవరు ఇచ్చారంటే... అక్కడుండే బిల్డింగులు ఏవైతే ఉన్నాయో చట్టప్రకారం పది సంవత్సరాల తరువాత అది తెలంగాణాకి చెందేది. అంటే 2014 నుంచి 2024 వరకే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందినవి కాబట్టి 2024 తరువాత చెందవు. ఇది చట్టం చెబుతుంది. అయితే పది సంవత్సరాల కాలపరిమితి మనకు ఉండి కూడా ఏ పరిస్థితుల్లో మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం గౌరవ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు గారు హుటాహుటిన పరిగెత్తుకొని వచ్చిందనేది అందరికీ తెలిసిందే.

(అధికార పక్ష సభ్యులు ఓటుకు నోటు అని అన్నారు)

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు మనగడ్డ మీద పాలన చేద్దామని అని అన్నారు)

ఇక్కడ కొత్త రాష్ట్రం ఏర్పడి ఉంటే కొత్త రాష్ట్రాన్ని పరిపాలించే బదులు, కొత్త రాష్ట్రానికి సంబంధించిన ఇబ్బందులు అన్ని సెటిల్ చేసుకునే బదులు, కేంద్రం నుంచి రావలసినవన్నీ చూసుకునే బదులు, పక్క రాష్ట్రంలో 9,10 పెడ్యూళ్లలో సంస్థల ఆస్తులు సెటిల్మెంట్ చేసుకునే బదులు ఆరోజు తెలుగుదేశం పార్టీ పక్క రాష్ట్రంలో ఎన్నికలు జరుగుతుంటే ఎన్నికల్లో బట్టబయలు కెమెరాకు రూ.50లక్షలు ఒక ఎమ్మెల్యే ఓటు కొనేందుకు పోయి దొరికిపోయిన గందరగోళ వాతావరణం వచ్చిన తరువాత ఆరోజు పరుగెత్తుకుంటూ ఇక్కడికి మొత్తం బిల్డింగులు అన్నీ వదిలిపెట్టి వచ్చారు. బిల్డింగులు వదిలిపెడితే నాలుగు సంవత్సరాల పాటు మున్సిపల్ పన్నులు కడుతున్నాం. కరెంటు బిల్లులు కట్టాలి, వాటర్ బిల్లులు కట్టాలి. కానీ అవేమీ వాడటం లేదు... ఆరోజున ఏవిధంగా పరిగెత్తుకొని వచ్చారు. హుటాహు టిన ప్రభుత్వ ఉద్యోగులందరూ.. ఉద్యోగులలో ఇక్కడ భర్తలు అక్కడ భార్యలు ... ఇక్కడ భర్తలు అక్కడ పిల్లలు ... ఇక్కడ మహిళలు అక్కడ భర్తలు .. ఈవిధంగా రెండు, మూడు సంవత్సరాలు కుటుంబాలను విడగొట్టి ... ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఇక్కడికి వచ్చిన తరువాత ఇబ్బందులు చూస్తే ఇద్దరు, ముగ్గురు రూం తీసుకొని కింద చాపలు వేసుకొని పడుకునే పరిస్థితికి ఎవరు కారకులు? వారు కాదా అని అడుగుతున్నాను. వాళ్లు 50లక్షల రూపాయలు bribe ఇచ్చి దొరికి పోయి ఈరోజు వాళ్లు మీరిచ్చారు మీరిచ్చారు, అంటే ఎవరు ఇచ్చారు. ఐదు సంవత్సరాలు వాళ్లే వాడకుండా వదిలివేశారు. ఐదు సంవత్సరాలు తిరిగి వాడే పరిస్థితి లేదు. ఎలాగూ 2024లో తిరిగి తెలంగాణ వాళ్లకు ఇవ్వాలి కదా! దానికి అనవసరంగా మున్సిపల్ ట్యాక్స్లు కట్టేది ఎందుకు? వాటర్ ట్యాక్సులు కట్టేది ఎందుకు? బూజులు దులిపే పరిస్థితులు లేవు మొత్తం చెదలు పట్టిపోతున్నాయని రెండు రాష్ట్రాలు చిన్న చిన్న టేబుళ్లు, కుర్చీల గురించి కొట్లాడుకోకుండా పెద్ద పెద్ద నీళ్లకి సంబంధించి అలాంటివి మనం సమకూర్చుకొని చేసుకోవాలనే బ్రాడ్ మైండ్తో మన ప్రభుత్వం మందుకుపోతే దానికి కూడా వాళ్లు పేరు పెట్టేందుకు తయారయ్యారు. మొన్న మీటింగులో జరిగినది 9,10వ పెడ్యూల్లో ఉన్న వాటర్ రిసోర్సెస్ను మనం ఏవిధంగా పంచుకోవాలని చెప్పి డిస్కస్ నిమిత్తం కూర్చున్నాం. అందులో భాగంగా ముఖ్యమైన మాట తెలంగాణా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారు ఆహ్వానిస్తే మనం ఇక్కడి నుంచి వెళ్లాం. వాళ్లకు అది బాధ. ఎందుకంటే, వచ్చేటప్పుడు

టిఆర్ఎస్‌పార్టీని కలుసుకునేందుకు వాళ్ళకు ఇబ్బంది లేదు. రాజకీయాలకు వాళ్ళు రెడీగా ఉన్నారు. మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారు మాకు రెండో, మూడో ఇవ్వండి చాలు మేము వచ్చి కలుసుకుంటామని ఓపెన్ స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చారు. మొన్న ఎలెక్షన్ అప్పుడు చెప్పలేదా? .. రెండో, మూడో కావాలని వారు అడిగితే తప్పు లేదంటు, మనం పాడుపడిన బిల్డింగులు మళ్ళీ ఎందుకు పాడుబడాలని చెప్పి వాళ్ళకు ఎలాగో అప్పగించాల్సింది వాళ్ళకు అప్పగిస్తుంటే ఆస్తులు ఇస్తున్నారని అంటున్నారు. మనమేమి ఆస్తులు ఇవ్వడం లేదు. మనం ఈరోజు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని కాపాడేందుకు మన జలవనరులను కాపాడేందుకు మనం కృష్ణా డెల్టాను కాపాడేందుకు, మనకు గోదావరి నుంచి నీళ్ళు తెచ్చుకునే దానికి మనం బ్రాడ్‌గా పెద్ద గద్ద ప్రపంచాన్ని చూసినట్టు చూస్తున్నాం గానీ వాళ్ళమాదిరిగా పట్టమాదిరి కింద చూసుకునే దానికి, చెదలు పట్టేదానికి చూడటం లేదు. దయచేసి వాళ్ళ ఇంకా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్న బ్రాడ్ మైండ్‌ని వాళ్ళ అప్రిషియేట్ చేసి రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలు సఖ్యతతో ఉంటే రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం బాగుపడటానికి అవకాశముంటుందని గమనించాలని మనవి చేసుకుంటున్నాను.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాట్లాడేందుకు అవకాశమివ్వండి సర్ అన్నారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి సత్యప్రసాద్ గారు కూర్చోండి.. మీకు ఇవ్వలేదా ...

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు మాట్లాడేందుకు అవకాశమివ్వండి సర్ అన్నారు)

ఆయన సిగ్నేటరీ కాబట్టి ఫస్ట్ ఆయనకే అవకాశమిచ్చాను. I know the procedures. But one thing... సత్యప్రసాద్ గారూ మీరు దయచేసి కూర్చోండి... ఒకరి మీద ఒకరు ... please ulterior motives attribute చేసుకోవాల్సిన సమయం ఇది కాదు. మనకు రావలసిన వాటి కోసం ప్రభుత్వం అప్పజెప్పిన అధికార బాధ్యతతో వాళ్ళ ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మీరు మాట్లాడారు.... (బెల్)

నా జీరో అవర్...

(ప్రతిపక్ష సభ్యులువారి వారి స్థానాల్లో నిలబడి సర్ సర్ మైకు ఇవ్వండి సర్ అని గట్టిగా అరుస్తూ సభకు అంతరాయం కలుగించసాగారు)

ఉ 11.10

జీరో అవర్

Only half an hour. జీరో అవర్‌కు కూడా half an hour. మధుసూదన్ యాదవ్ గారు.

(ప్రతిపక్షసభ్యులచే అంతరాయం)

శ్రీ బుర్రా మధుసూదన్ యాదవ్ (SRI BURRA MADHUSUDAN YADAV)(కనిగిరి): అధ్యక్షా, నాకు మొదటగా మాట్లాడడానికి అవకాశం కల్పించిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. అదేవిధంగా నన్ను రెండుసార్లు ప్రోత్సహించి ఎంఎల్ఏని చేసిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డిగారికి, 41,000 మెజారిటీతో గెలిపించిన కనిగిరి ప్రజలకు మీ ద్వారా ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను.

(ప్రతిపక్షసభ్యులచే అంతరాయం)

ముఖ్యంగా కనిగిరి అంటేనే కరవు. ప్రధానంగా వర్షాలు తక్కువగా పడడం వల్ల తాగునీరు, సాగునీరు లేదు. ప్రధానంగా తాగునీరు లేక ప్రజలు ఇబ్బంది పడుతున్నారు.

(ప్రతిపక్షసభ్యులచే అంతరాయం)

MR.SPEAKER: I have given last two opportunities. I am not going to allow you.

శ్రీ బుర్రా మధుసూదన్ యాదవ్ (SRI BURRA MADHUSUDAN YADAV): అధ్యక్షా, బోర్డు 200 నుంచి 500 లోతు వరకు బోర్లు వేసుకున్నారు. ఆ బోర్లో వచ్చే వాటర్ అంతా కూడా ఫ్లోరైడ్ వాటర్. ఆ ఫ్లోరైడ్ వాటర్ తాగి గత 40 సంవత్సరాలుగా ప్రజలు చనిపోతున్నారు. ప్రధానంగా ఫ్లోరైడ్ వాటర్ వల్ల ప్రజల కిడ్నీలు పాడవడం, కాళ్ళ వంకరలు పోవడం ప్రధానంగా అర్థాంతరంగా...

(ప్రతిపక్షసభ్యులు నమస్కారం పెట్టి, వాకౌట్ చేశారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: రామనారాయణరెడ్డిగారు మాట్లాడతారు. మీరు మళ్ళీ మాట్లాడుదురు గానీ. యాదవ్ గారు మళ్ళీ మీకు అవకాశం ఇస్తాను. దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీ ఆనం రామనారాయణరెడ్డి(SRI ANAM RAMANARAYANA REDDY) (వెంకటగిరి): అధ్యక్షా, గౌరవ తెలుగుదేశంపార్టీ శాసనసభ్యులు రాష్ట్ర విభజన గురించి చాలా ఆందోళన చెందుతూ రాష్ట్ర ఆస్తులన్నీ కూడా పోతున్నాయి, మన ఆస్తులన్నీ రావడం లేదని చెప్పారు. ఈరోజు ఫైనాన్స్ మినిస్టర్ గారు ఇటీవల ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత జరిగిన కార్యక్రమం గురించి వారు చెప్పడం జరిగింది. అసలు రాష్ట్ర విభజన జరిగినప్పుడు పెద్దలు రోజయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండి, all parties meeting and Cabinet Sub-Committee తో ఆయనే ఛైర్ చేస్తూ పిలిచారు. అప్పుడు తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రతిపక్షంలో ఉండి వాళ్ళ ఉపనాయకులు అశోక్ గజపతిరాజుగారు, నాగం జనార్దన్ రెడ్డిగారు, నరసింహులు గారు ఆ సమావేశానికి తెలుగుదేశం పార్టీ తరపున హాజరు కావడం జరిగింది. ఆ మీటింగులో ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న రోజయ్య గారు చాలా categorical గా చెప్పారు. ఈ రాష్ట్ర విభజన మనకు అంత మంచిది కాదు. మీరు అందరూ కూడా సహకరించినట్లైతే, సమైక్య రాష్ట్రమే కావాలని చెప్పి ఒక తీర్మానం మనం శాసనసభలో పెడదాం. మీరు కూడా సహకరించండి. మీ

చంద్రబాబునాయుడుగారికి చెప్పి దానికి ఆమోదం తెలపండి అని రోశయ్యగారు చెబితే ఆరోజు మీటింగుకు వచ్చిన తెలుగుదేశం పార్టీ ఉపనాయకులు అశోక్ గజపతిరాజుగారు, నాగం జనార్ధన్ రెడ్డిగారు, నరసింహులు గారు వాళ్లందరూ కలిసి ఆనాడు రోశయ్య గారిని కనీసం వయసు రీత్యా, పదవి రీత్యా గౌరవించకుండా నువ్వు ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం, ప్రత్యేక తెలంగాణా కోసం తీర్మానం పెడతావా, పెట్టవా? నువ్వు పెట్టకపోతే నీ మెడలు వంచి పెట్టిస్తామని చెప్పి మాట్లాడిన పెద్దమనుషులు వాళ్లు. వాళ్ల పార్టీ నాయకత్వం ఆనాడు చేసిన పరిస్థితుల వల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం కూడా మనమెవ్వరం ప్రత్యేక రాష్ట్రం కావాలని ఆనాడు కోరుకో లేదు, సమ్మెక్కరాష్ట్రం ఉండాలని, ఆనాడు, ఈనాడు ఆంధ్రప్రాంతంలో ఉన్న శాసనసభ్యులు, మంత్రులు, ఈరోజు ఈ శాసనసభలో చాలామందిమి ఉన్నాం. ఆనాడు శ్రీనివాసరెడ్డి, బొత్తునత్యనారాయణగారు, రామచంద్రారెడ్డిగారు ఉన్నారు. వీళ్లందరూ కూడా ఆనాడు మంత్రులుగా ఉన్నారు. వాళ్లు కేబినెట్ లో కూడా, ఆనాడు రోశయ్యగారు మాట్లాడితే వీళ్లు వచ్చి నీ మెడలు వంచి నీచేత తీర్మానం పెట్టిస్తామని మాట్లాడిన పెద్దమనుషులు. ఈరోజు రాష్ట్రం విడిపోయిందట, ఆస్తులన్నీ వాళ్లకి దగాపరుస్తున్నామట, రాష్ట్రం నష్టపోతుందట మనకు రావలసిన ఆస్తులని వాళ్లకి జగన్మోహన్ రెడ్డిగారు అప్పజెప్పారని వాళ్లు మాట్లాడటం సరైనది కాదు. ఇటీవల జరిగిన పరిణామాలన్నీ ఫైనాన్స్ మినిష్టర్ గారు చెప్పడం జరిగింది. వాస్తవాలు ఇట్లా ఉంటే, ఈరోజు రాష్ట్ర ప్రజానీకాన్ని తప్పు పట్టించడానికి, వాళ్లు తప్పుదారి పట్టడానికి వీళ్లు చేసే ప్రయత్నం సరైనది కాదని తమ ద్వారా గౌరవ సభకు, రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి కూడా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: యాదవ్ గారు చెప్పండి ఆల్ రెడీ 15 నిమిషాలు అయిపోయింది.

శ్రీ బుర్రా మధుసూదన్ యాదవ్ (SRI BURRA MADHUSUDAN YADAV): అధ్యక్షా, గత ఐదు సంవత్సరాలలో 15 సంవత్సరాల నుంచి 30 సంవత్సరాల వయస్సు వారు ఫ్లోరైడ్ సమస్య వల్ల 400 మంది చనిపోయారు. అప్పటి ప్రతిపక్షనాయకులు ఇప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారిని కనిగిరికి పిలిపించి పెదచెర్లోపల్లి మండలంలో ధర్నా ఏర్పాటు చేయగా 7000మంది రోగులు రావడం జరిగింది. అది తెలుసుకున్న అప్పటి ముఖ్యమంత్రి నారాచంద్రబాబునాయుడుగారు ఆగమేఘాలమీద ఐదు పడకల ఆసుపత్రిని, డయాలసిస్ సెంటర్ ను ఏర్పాటు చేశారు. ముఖ్యంగా కనిగిరి ప్రాంతానికి తాగునీరు కావాలి. ఐదు సంవత్సరాలనుంచి మేం తిరిగి పార్టీ పక్షాన పనిచేస్తుంటే ప్రజలు ఒకటే అడిగారు. మాకు తాగునీరు, సాగునీరు కావాలని వారు అడుగుతున్నారు. ముఖ్యంగా మాకు వెలిగొండ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తి కావాలి. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి నారా చంద్రబాబునాయుడు గారు సంవత్సరానికి ఒకసారి జిల్లాకు వస్తారు. వచ్చినప్పుడల్లా మళ్ళీ సంక్రాంతికి మీకు వెలిగొండ నీళ్లు ఇస్తామని చెప్పి ఐదుసార్లు చెప్పారు. ఆ నీళ్లు ఇవ్వలేదు. ముఖ్యంగా ప్రజలు చనిపోతున్నారు. గవర్నమెంటు లెక్కల ప్రకారం 400మంది చనిపోయారు. అనధికారికంగా 700మంది చనిపోయారు. ఇవన్నీ కూడా మీ ద్వారా గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి, సంబంధిత మంత్రి గారికి తొందరగా వెలిగొండ ప్రాజెక్టు కంప్లీట్ చేసి ప్రజలను కాపాడాలని చెప్పి మీ ద్వారా తెలియపరుస్తున్నాను. ధన్యవాదాలు.

మిస్టర్ స్పీకర్: వేణుగోపాల్..

శ్రీ మద్దిశెట్టి వేణుగోపాల్(SRI MADDISETTI VENUGOPAL)(దర్శి): అధ్యక్షా దర్శి నియోజకవర్గంలో 9 జూనియర్ కాలేజీలు ఉన్నాయి. దాంట్లో 3 గవర్నమెంట్‌వి కాగా, మిగిలినవి ప్రైవేటువి. సంవత్సరానికి 2000 మంది స్టూడెంట్స్ ఇంటర్మీడియట్ చదువుకుని బయటికి వస్తారు. వాళ్ళకు గవర్నమెంట్ డిగ్రీ కాలేజీ లేనందువల్ల వాళ్ళు దూరప్రాంతాలకు ఒంగోలు, విజయవాడ, వినుకొండకు వెళ్ళవలసి వస్తుంది. చాలామంది ఫైనాన్షియల్ సపోర్ట్ లేక 50 శాతం విద్యార్థులు డ్రాపౌట్ అవుతున్నారు. ఇంతకుముందు కిరణ్‌కుమార్‌రెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు దర్శి రావడం జరిగింది. అప్పుడు గవర్నమెంటు కాలేజీ దర్శిలో పెడతామని ప్రకటించారు. తరువాత దర్శి నియోజకవర్గం తరపున గెలిచిన శిద్ధారాఘవరావుగారు మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు కూడా ఆయన చెప్పడం జరిగింది. ఈ రెండు ప్రభుత్వాలలో కూడా మాకు డిగ్రీ కాలేజీ రాలేదు. తప్పనిసరిగా ఈసారి మన ప్రభుత్వంలో మన ముఖ్యమంత్రిగారిని, సంబంధిత మంత్రిగారిని గవర్నమెంట్ డిగ్రీ కాలేజీ చాలా అవసరం ఉంది. తప్పకుండా శాంక్షన్ చేయాలని కోరుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

డా. ఆదిమూలపు సురేశ్ (DR. AADIMULAPU SURESH) : నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సంబంధిత అధికారులతో చెబుతాం.

మిస్టర్ స్పీకర్: పి. దొరబాబు గారు

(సభ్యులు దొరబాబు సభలో లేరు)

ఉమాశంకర్..

శ్రీ పెట్ల ఉమా శంకర్ గణేశ్ (SRI PETLA UMA SANKAR GANESH)(నర్సీపట్నం): అధ్యక్షా, నాకు మాట్లాడే అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమరికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. నేను శాసనసభకు మొదటిసారిగా ఎన్నికయ్యాను. మా ప్రియతమ నాయకులు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్‌రెడ్డి గారివల్లే ఈరోజు నేను సభకు రాగలిగాను. అందుకుగాను మీ ద్వారా గౌరవ ముఖ్యమంత్రికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ అలాగే నర్సీపట్నం నియోజకవర్గం ప్రజలందరికీ కూడా మీ ద్వారా ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. మాది విశాఖపట్నం జిల్లా నర్సీపట్నం. తేదీ 28.12.2011న నర్సీపట్నం గ్రామ పంచాయతీ, పెదబొడ్డేపల్లి గ్రామ పంచాయతీ, బలిఘట్టం గ్రామ పంచాయతీ ఈ మూడు గ్రామపంచాయతీలు కలిపి గ్రేడ్-3 మున్సిపాలిటీలుగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. 2014-15 సంవత్సరంలో సర్వే చేసి మున్సిపాలిటీలో ఆస్తిపన్ను, జోనల్ రేట్లను కూడా నిర్ణయించారు. అయితే పక్కనే మా నర్సీపట్నం నుంచి 30 కి.మీల దూరంలో ఉన్న ఎలమంచిలి గ్రేడ్-3 మున్సిపాలిటీ. అలాగే పక్కనే 40 కి.మీల దూరంలో ఉన్న తుని గ్రేడ్-1 మున్సిపాలిటీ. ఈ రెండు మున్సిపాలిటీల కంటే నర్సీపట్నంలో నిర్ణయించిన జోనల్ రేట్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఒక్కసారి

ఉదాహరణకు చూపిస్తాను. ఎలమంచిలిలో నివాసానికి చ.మీకి RCC cost రూ.10 ఉంటే మా నర్సపట్నంలో రూ.15 ఉంది. అలాగే షాపింగ్ కాంప్లెక్స్ లాంటివి రూ.15 ఎలమంచిలిలో ఉంటే నర్సపట్నంలో రూ.53లు ఉంది. అలాగా మూడు రెట్లు, నాలుగు రెట్లు ఎక్కువగా ఉంది. ప్రైవేట్ స్కూల్స్, హాస్పిటల్స్, గోడౌన్లు, లాడ్జెస్, థియేటర్లు వీటన్నింటికీ కూడా రేట్లు అధికంగా ఉన్నాయి. ఎలమంచిలి, తుని కంటే మా నర్సపట్నంలో సుమారుగా 30-40శాతం వన్ను రేట్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

ఉ.11.20

2014-15లో ఒకేసారి నర్సపట్నం, ఎలమంచిలి గ్రేడ్-3 మునిసిపాలిటీలు అయ్యాయి. గత ప్రభుత్వం చేసిన తప్పిదంవల్ల సుమారు 65వేలకు పైగా ఉన్న నర్సపట్నం మునిసిపాలిటీలోని జనాభాపై అధిక పన్నుభారం మోపడం జరిగింది. గతంలో ఆ నియోజకవర్గం నుంచి ప్రాతినిధ్యం వహించిన వ్యక్తి మంత్రిగా ఉన్నా కూడా ఎలమంచిలి కంటే 30నుంచి 40శాతం అధిక పన్ను రేట్లు ఉండడంవలన అధిక పన్ను భారాన్ని నర్సపట్నం ప్రజలపై మోపడం జరిగింది. గత అయిదు సంవత్సరాలలో నర్సపట్నం ప్రజలు వేలల్లో అప్పులు చేసినా పన్ను కట్టలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. ఈ రాష్ట్రంలో 23 గ్రేడ్-3 మునిసిపాలిటీలున్నాయి. వాటికంటే మా నర్సపట్నం మునిసిపాలిటీలో రేట్లు తగ్గించమని మేం కోరడంలేదు. వాటితో సమానంగా నర్సపట్నం మునిసిపాలిటీలో పన్ను రేట్లు సవరించి నర్సపట్నం పురప్రజలపై ఉన్న భారాన్ని తగ్గించాలని మీద్వారా గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారిని, పురపాలకశాఖ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ అంజాత్ బాషా షేక్ బేపారి(SRI AMZATH BASHA SHAIK BEPARI): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయం నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలియజేస్తాను.

శ్రీమతి కంగాటి శ్రీదేవి(SMT. KANGATI SREEDEVI)(పత్తికొండ):: అధ్యక్షా, మొట్టమొదటగా మాట్లాడే అవకాశం కల్పించిన మీకు ధన్యవాదాలు. నన్ను పత్తికొండ అభ్యర్థిగా ప్రకటించిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డిగారికి హృదయపూర్వక నమస్కారాలు. నన్ను పత్తికొండ నియోజకవర్గం నుంచి భారీ మెజారిటీతో గెలిపించినందుకు మా నియోజకవర్గ ప్రజలకు కూడా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. మా పత్తికొండ నియోజకవర్గం రాష్ట్రంలోనే చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం, గత పాలకుల వల్ల అభివృద్ధికి నోచుకోని ప్రాంతం. మా ప్రాంతానికి ఎలాంటి నదులు, ప్రాజెక్టులు లేకపోవడం నీటి ఆధారం లేకపోవడంతో పూర్తిగా వర్షంపైనే ఆధారపడిన ప్రాంతం. ఇప్పుడు మా నియోజకవర్గంలో ఏకైక నీటివనరు అంటే డా.రాజశేఖరరెడ్డిగారి పాలనా కాలంలో తవ్వించిన హంద్రీ-నీవా కాలువ మాత్రమే. హంద్రీ-నీవా కాలువ మా నియోజకవర్గంలో జీడిపల్లి వరకు వెళుతుంది. హంద్రీ-నీవా కాలువ ద్వారా మా ప్రాంతంలోని చిన్న చిన్న చెరువులను నింపే కార్యక్రమం చేయాలి. కానీ ఆ పనులు కూడా చాలా నత్తనడకన నడుస్తున్నాయి. ఆ చెరువులకు నీరు నింపే కార్యక్రమం తొందరగా పూర్తి చేస్తే మా నియోజకవర్గంలో సాగునీరు, తాగునీటి సమస్య కొంతవరకు తీరుతుంది. చెరువులను

నీటితో నింపితే భూగర్భజలాలు కూడా పెరిగే అవకాశం ఉంది. ఆ పనులు చేసినచో మా నియోజకవర్గంనుంచి కొంతవరకు వలసలు నివారించవచ్చు. మా నియోజకవర్గం అభివృద్ధి చెందాలంటే ప్రత్యేక శ్రద్ధతో ప్రత్యేకంగా నిధులు కేటాయించాలి. మా నియోజకవర్గాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు దత్తత తీసుకొనేందుకు వీలుంటే పరిశీలించాల్సిందిగా మీద్వారా కోరుతున్నాను. నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు మరొకసారి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ అంజాత్ బాషా షేక్ బేపారి(SRI AMZATH BASHA SHAIK BEPARI): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయం నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలియజేస్తాను.

శ్రీ కోనేటి ఆదిమూలం (SRI KONETI ADIMULAM)(సత్యవేడు):: అధ్యక్షా, ధన్యవాదాలు. చిత్తూరు జిల్లాలో మా సత్యవేడు ఎస్సీ నియోజకవర్గంనుంచి నాకు టికెట్ ఇచ్చి గెలిపించినందుకు ప్రజలకు, నా నియోజకవర్గంలో ఎండలో నిలబడి ఓట్లువేసి నన్ను 42వేలకు పైగా మెజారిటీతో గెలిపించినందుకు అక్కచెల్లెమ్మలకు కూడా ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రజాసంకల్ప యాత్రలో జనవరి 23వ తేదీన పల్లమలలో ఎస్సీలతో సమావేశం నిర్వహించినపుడు స్థానికులకు పరిశ్రమలలో 75శాతం ఉద్యోగాలు కల్పించాలని నిర్ణయం తీసుకొని అక్కడే ప్రకటించారు. స్వర్గీయ డా.రాజశేఖరరెడ్డిగారి పాలనాకాలంలో ఏర్పాటుచేసిన శ్రీసీటీ సెజ్ ప్రస్తుతం బ్రహ్మాండంగా అభివృద్ధి చెందింది. మన ముఖ్యమంత్రిగారు మన రాష్ట్రంలోని పరిశ్రమలలో స్థానికులకు 75శాతం ఉద్యోగాలు కేటాయించాలని నిర్ణయం తీసుకున్నారు. నేను గత 45 సంవత్సరాలుగా సర్పంచ్ గా, ఎంపీటీసీగా, జడ్పీటీసీగా పనిచేశాను. మా నియోజకవర్గం నుంచి ఇంతకు ముందు దాస్ గారితోబాటు చాలామంది మంత్రులుగా పనిచేశారు. మాజీ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడుగారి కుప్పం నియోజకవర్గంలో నాలుగు మండలాలు మాత్రమే ఉన్నాయి, కానీ మా నియోజకవర్గంలో ఏడు మండలాలున్నాయి. నేను ఇప్పటివరకు మా నియోజకవర్గంలో సుమారు 600 గ్రామాలు తిరిగాను. రావాలి జగన్, కావాలి జగన్, రచ్చబండ కార్యక్రమంలో మా నియోజకవర్గం అంతా తిరిగాను. గడప గడపకూ వైఎస్సార్ నీసీ కార్యక్రమంలో భాగంగా మారుమూల గ్రామాలకు వెళ్ళినపుడు చూస్తే ఎస్సీ, ఎస్టీలకు ఇళ్లు కూడా లేవు. రాజశేఖరరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు ప్రతి గ్రామంలో 50 నుంచి 100 ఇళ్లు కేటాయించారు. కానీ తరవాత అధికార యంత్రాంగం ఆ ఇళ్లను నిర్మించడంలో పూర్తిగా విఫలమైనది. ఇళ్లు అసలు కట్టించలేదు. 1975 నుంచి ఇప్పటివరకు 13 మంది ముఖ్యమంత్రులను చూశాం. భూసేకరణ చేసి అయినా ఎస్సీ, ఎస్టీలతోబాటు పేదవారందరికీ ఇళ్లు నిర్మించాలని మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మా నియోజకవర్గంలో ఎస్సీ, ఎస్టీ కాలనీలు కూడా లేవు. మా నియోజకవర్గంలో జూనియర్ కళాశాల కూడా లేదు. మా నియోజకవర్గంలో తాగునీటికి ఉబ్బలమడుగు ప్రాజెక్ట్ ఉంది. నాలుగు మండలాలకు తాగునీరు అందించేందుకు ఉబ్బలమడుగు ప్రాజెక్టుకు అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు శంకుస్థాపన చేశారు. ఆ తరవాత పది సంవత్సరాల కాలంలో ఉబ్బలమడుగును ఇంతవరకు అభివృద్ధి చేయలేదు. వరదాయపాలెం, బి.ఎన్.కండ్రిగ, సత్యవేడు

మూడు మండలాలకు సాగునీరు అందించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని మిమ్మల్ని అందరినీ మనస్ఫూర్తిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ అంజాత్ బాషా షేక్ బేపారి(SRI AMZATH BASHA SHAIK BEPARI): అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయం నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత మంత్రిగారికి తెలియజేస్తాను.

శ్రీ కారుమూరి వెంకట నాగేశ్వరరావు(SRI KARUMURI VENKATA NAGESWARA RAO)(తణుకు): అధ్యక్షా, తణుకు నియోజకవర్గంలోని అత్తిలి మా స్వగ్రామం. ఎక్కడైనా భవనం నిర్మించాలంటే ముందు నిధులు మంజూరు చేసుకొని పాత భవనాన్ని పడగొడతారు. కానీ బాగా ఉన్న భవనాన్ని తొలగించి కొత్త భవనం ఇప్పటివరకు కట్టలేదు.

గత పాలకులు దానిని నంబర్ వన్ నియోజకవర్గంగా చేస్తామన్నారు కానీ అక్కడ బాలికల ఉన్నత పాఠశాలకు, జూనియర్ కళాశాలకు శాశ్వత భవనాలు లేవు. నేను గతంలో శాసనసభ్యునిగా ఉన్నప్పుడు జూనియర్ కళాశాల నిర్మాణానికి రూ.1.35కోట్లు మంజూరు చేయించి అప్పటి కేంద్ర మంత్రి చిరంజీవిగారితో శంకుస్థాపన చేయించాను. మెటీరియల్ కూడా తరలించిన తరువాత దానిని నిర్మించకుండా ఇప్పటివరకు వదలివేశారు. బాలికల ఉన్నత పాఠశాల పిల్లలు, జూనియర్ కళాశాల పిల్లలు ఆ తరగతి గదుల్లో ఇరుక్కుని కూర్చోనే పఠిస్తూ ఉంది. జడ్పీ హైస్కూలు భవనానికీ వెంటనే నిధులు మంజూరు చేయాలని మీద్వారా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. జూనియర్ కళాశాల భవనం కూడా వెంటనే నిర్మించాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను. ఆ కళాశాలకు వెళ్ళితే విద్యార్థినులను బందిఖానాలో పెట్టినట్లుగా పిల్లలను కుక్కుతున్నారు. గత పాలకులు ఈ విషయంలో పూర్తిగా నిర్లక్ష్యం చేశారు కాబట్టి మంత్రిగారు వెంటనే దీనిమీద చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

డా.ఆదిమూలపు సురేశ్(DR. AADIMULAPU SURESH): అధ్యక్షా, నోట్ చేసుకున్నాను. పరిశీలించి తగు చర్య తీసుకుంటాం.

ఉ 11.30

శ్రీ అలజంగి జోగారావు(SRI ALAJANGI JOGARAO)(పార్వతీపురం): అధ్యక్షా, మా పార్వతీపురం నియోజకవర్గంలో ఐటిడిఎ పార్వతీపురం పేరు మీదనే ఉంది. కానీ మా నియోజకవర్గంలో గిరిజనులను చిన్నచూపు చూస్తున్నారు. పాలకొండ, కురుపాం నియోజకవర్గాల్లోని ఏనుగులను తీసుకుని వచ్చి పార్వతీపురం నియోజకవర్గంలోని ఎలిఫెంట్ జోన్ ప్రాంతాన్ని ఎలిఫెంట్ జోన్ గా ప్రకటించారు. డోకిశీల పంచాయతీలోని జంతికొండ దగ్గర ఎలిఫెంట్ జోన్ ఏర్పాటు చేయాలని గత ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేసింది. అయితే అక్కడ 20 గిరిజన గ్రామాలున్నాయి. అక్కడ ఎలిఫెంట్ జోన్ వస్తుందని వాళ్ళందరూ భయభ్రాంతులకు గురవుతున్నారు. దానికోసం పార్వతీపురం నియోజకవర్గంలో ధర్మాలు కూడా చేస్తున్నారని మీదృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఎవరికైనా కుల ధృవీకరణ పత్రం ఇవ్వాలంటే ఆ ప్రాంతంలో పుట్టిన వాళ్ళకు గానీ, ఆ ప్రాంతంలో మైగ్రేట్ అయిన వాళ్ళకు గానీ ఇవ్వాలని ఆర్డికల్ 341, 342 చెబుతుంది. ఈరోజు A.P.Reorganisation Act లోని Section 30 లోని సీరియల్ నెం.16 లో ఉన్న ఏనేటికొండలకు గత ప్రభుత్వం కుల ధృవీకరణ పత్రం ఇవ్వకపోవడం అన్యాయం. గతంలో ఈ కుల ధృవీకరణ పత్రం కురుపాం నియోజక వర్గంలో అప్పన్నదొరవలస, జియ్యమ్మవలస మండలాల్లో ఇస్తున్నారు. అలాగే వీరగడ్డ మండలం, పాలకొండలోని మైదానం, తట్టంగి ప్రాంతాల్లో ఇస్తున్నారు. మా బలిజిపేట మండలంలోని నారాయణపురం గ్రామంలో 61 కుటుంబాలు 120 సంవత్సరాల క్రితం మైగ్రేట్ అయ్యారు. వాళ్ళకు ఇంత వరకూ కుల ధృవీకరణ పత్రం ఇవ్వడం లేదు. వాళ్ళందరూ చిన్న చిన్న గుడిసెల్లో ఉంటున్నారు. వాళ్ళ కులం ఏమిటో కనీసం చెప్పడం లేదు. మీద్యారా గౌరవ మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. నేను గతంలో కలెక్టర్ గారి దృష్టికి కూడా ఈ అంశాన్ని తీసుకుని రావడం జరిగింది. ఇప్పటివరకూ కుల ధృవీకరణ పత్రం ఇవ్వకుండా ఉండటం వలన వారి పిల్లల భవిష్యత్తు పాడైపోతున్నది. ఒక విద్యార్థి ఆత్మహత్య చేసుకోడానికి కూడా ప్రయత్నం చేశాడు. మీద్యారా ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాను. కచ్చితంగా ఈ ఎలిఫెంట్ జోన్ గురించి అలాగే ఏనేటి కొండ కులానికి సంబంధించి కుల ధృవీకరణ పత్రాలను కూడా ఇష్యూ చేయాలని మీద్యారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కోలగట్ల వీరభద్రస్వామి (SRI KOLAGATLA VEERABHADRA SWAMY)(విజయనగరం):

ధన్యవాదాలు అధ్యక్షా. విజయనగరం పట్టణం విజయనగరం జిల్లా కేంద్రం. 40 సంవత్సరాల క్రితం జిల్లా కేంద్రంగా ఏర్పడిన విజయనగరం పట్టణానికి జిల్లా నలుమూలల నుంచి ఉపాధి, విద్య, వైద్యం, వ్యాపారం కోసం ప్రజలందరూ చేరుకుంటున్నారు. పట్టణం అభివృద్ధి చెంది జనాభా పెరిగిన నేపథ్యంలో ప్రజలకు తాగునీటి సమస్య ఏర్పడింది. ఈ సమస్య ఏ విధంగా ఉందంటే నాలుగు రోజులకు, అయిదు రోజులకు ఒకసారి కూడా మంచినీటి సరఫరా చేయలేని పరిస్థితుల్లో ఉంది. రాష్ట్రంలో 13 జిల్లా కేంద్రాలుంటే కడపలో, విజయనగరం పట్టణంలో ఈ పరిస్థితి ఉంది. ఈ పరిస్థితి ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు వెళ్లి మంచినీటి సమస్య పరిష్కారానికి ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా తమరిని కోరుతున్నాను. గతంలో స్వర్గీయ రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు నేను శాసనసభ్యుడిగా ఉన్నాను. ఆ సమయంలో తారకరామ తీర్థ ప్రాజెక్టును మంజూరు చేయడం జరిగింది. దానివలన 25,000 ఎకరాలకు సాగునీరు వస్తే విజయనగరం పట్టణానికి 0.48 టీఎంసీల తాగునీరు వచ్చే విధంగా ఆ ప్రాజెక్టును రూపొందించడం జరిగింది. 65 శాతం పనులు జరిగినప్పటికీ గత ప్రభుత్వం దానిమీద దృష్టి పెట్టకపోవడం వలన ఆ ప్రాజెక్టు కుంటిపడకతో నడుస్తున్నది. దయచేసి ఇరిగేషన్ మంత్రి గారికి, మా జిల్లా సీనియర్ మంత్రి అయిన బొత్తు సత్యనారాయణ గారు దృష్టి పెట్టి ఆ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేయగలిగితే మా విజయనగరం పట్టణానికి మంచినీటి సమస్య లేకుండా ఉంటుందని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియచేస్తున్నాను. అలాగే రెండు జూట్ మిల్లులున్నాయి. సుమారు 6000 మంది కార్మికులు పని చేస్తున్నారు. ఆ జూట్ మిల్లులు

మూతపడినప్పుడు అప్పటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు గారికి కార్మికులు రిప్రజెంటేషన్ చేస్తే ఆరు నెలల కాలంలో జాబ్ మిల్లులు తెరిపిస్తామని చెప్పడం జరిగింది. కానీ ఇప్పటి వరకూ అది జరగలేదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం దృష్టి పెట్టి, కార్మిక శాఖా మంత్రి గారి ద్వారా ఆ జాబ్ మిల్లు తెరిపించమని కోరుకుంటున్నాను. బ్రాందీషాపులను ప్రభుత్వాధీనంలోకి తీసుకువస్తామని చెప్పడం చాలా సంతోషం. ఎందుకంటే విచ్చలవిడిగా బ్రాందీలు, విస్కీలు దొరకని పరిస్థితి చేయాలనే ప్రభుత్వ ఆలోచన చాలా మంచిది. కానీ ఆ షాపుల్లో పనిచేస్తున్న కార్మికులను దృష్టిలో పెట్టుకోవలసిన అవసరముంది. ప్రతి సంవత్సరం ఆక్షన్లో షాపు ఓనర్లు మారవచ్చు గానీ కార్మికులు, ఉద్యోగులు మాత్రం వాళ్లే ఉంటారు. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఆ బ్రాందీ షాపుల్లో ఉద్యోగం చేసుకున్న వారికి తగిన ఉపాధి కల్పించవలసిన అవసరముంది. గతంలో ప్రైవేటు బస్సులను ఆర్టీసీలో కలిపినప్పుడు ఆ కార్మికులకు ఏదైతే ఆర్టీసీలో ఉద్యోగాలిచ్చారో ఈరోజు బ్రాందీ షాపుల్లో పనిచేస్తున్న కార్మికులకు, ఉద్యోగులకు కూడా ఆ అవకాశం కల్పించాలి. ఇది నా ఒక్కడి మాటే కాదు. ఇక్కడున్న శాసనసభ్యులందరికీ కూడా కార్మికులు, ఉద్యోగులు రిప్రజెంటే చేశారు. అది కూడా ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకు వెళ్లమని తమరి ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ అమృత్ బాషా షేక్ బేపారి(SRI AMZATH BASHA SHAIK BEPARI): అధ్యక్షా, నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత మంత్రి దృష్టికి తీసుకు వెళతాను.

MR.SPEAKER: Now Tea Break.

(The House then adjourned at 11.35 am)

మ 12.20

(The House re-assembled at 12:23 p.m. with Hon'ble Speaker in the Chair)

MR. SPEAKER: Now, Moving of Demands.

SRI PILLI SUBHASH CHANDRABOSE (DEPUTY CHIEF MINISTER) (MINISTER FOR REVENUE, REGISTRATION AND STAMPS): Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.9587,04,50,000/- under Demand No.V (5) – Revenue, Registration and Relief."

SRI K. NARAYANA SWAMY (DEPUTY CHIEF MINISTER) (MINISTER FOR EXCISE, COMMERCIAL TAXES): Sir, I beg to move:

i) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.474,93,36,000/- under Demand No.VI (6) – Excise Administration."

ii) That the Government be granted a sum not exceeding Rs.382,17,80,000/- under Demand No.VII (7) – Commercial Taxes Administration."

SRI PERNI VENKATARAMAIAH (MINISTER FOR TRANSPORT, INFORMATION AND PUBLIC RELATIONS): Sir, I beg to move:

- i) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.651,96,87,000/- under Demand No.VIII (8) – Transport Administration."
- ii) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.186,83,42,000/- under Demand No.XIX (19) – Information and Public Relations."

SRI MEKATHOTI SUCHARITA (MINISTER FOR HOME AND DISASTER MANAGEMENT): Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs.7461,91,53,000/- under Demand No.X (10) – Home Administration."

SRI BUGGANA RAJENDRANATH (MINISTER FOR FINANCE, PLANNING AND LEGISLATIVE AFFAIRS) (DEPUTISING THE CHIEF MINISTER): Sir, I beg to move:

- i) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.2401,19,000/- under Demand No.II (2) – Governor and Council of Ministers."
- ii) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.902,67,88,000/- under Demand No.III (3) – Administration of Justice."
- iii) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.894,20,89,000/- under Demand No.IV (4) – General Administration and Elections."

SRI BUGGANA RAJENDRANATH (MINISTER FOR FINANCE, PLANNING AND LEGISLATIVE AFFAIRS): Sir, I beg to move:

- i) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.116,24,06,000/- under Demand No.I (1) – State Legislature."
- ii) "That the Government be granted a sum not exceeding Rs.206,86,97,34,000/- under Demand No.IX (9) – Fiscal Administration, Planning, Surveys and Statistics."

MR.SPEAKER: Demands moved. Cut Motion Nos. 7 and 8 are deemed to have been moved.

DEMAND NO.VI – EXCISE ADMINISTRATION

7 Sri Vallabhaneni Vamsi Mohan

To reduce the allotment of Rs.4,74,93,36,000/- for Excise Administration by Rs. 100/-
రాష్ట్రంలో మద్యపాన నిషేధం విధిస్తామని చెప్పి గత సంవత్సరంకంటే 2,297 కోట్లు ఎక్కువ అదాయాన్ని ఆశించడంపట్ల నిరసనగా

DEMAND NO.VIII – TRANSPORT ADMINISTRATION

8 Sri Gadde Rama Mohan Rao

To reduce the allotment of Rs.6,51,96,87,000/- for Transport Administration by Rs. 100/-
రాష్ట్రంలో ఆటో రిక్షాలు, టాక్సీలు, అంబులెన్సులు 7 అక్షలుండగా వారికి 700 కోట్లు అవసరమైతే కేవలం 400 కోట్లు ఇవ్వడం పట్ల నిరసనగా

సు 12.30

Now, let us take up Short Discussion on "To stabilize Ayacut of Krishna Delta and Sagar Delta and also to provide drinking water to Rayalaseema, Nellore and Prakasam Districts by lifting Godavari water to Srisailem and Nagarjunasagar Dams along with Telangana".

SHORT DISCUSSION

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్ కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR)

“కృష్ణాదెల్తా మరియు సాగర్ దెల్తా ఆయకట్టును స్థిరీకరించడానికి మరియు తెలంగాణతో సహా శ్రీశైలం మరియు నాగార్జున సాగర్ డ్యాంకు గోదావరి జలాలను తరలించడం ద్వారా రాయలసీమ, నెల్లూరు మరియు ప్రకాశం జిల్లాలకు త్రాగునీటిని సమకూర్చడానికి సంబంధించిన విషయంపై స్వల్ప కాలిక చర్చ కోసం వివరణ.”

ఎగువ పరీవాహక రాష్ట్రాలలో వినియోగాలు పెరుగుతున్నందున మరియు వాతావరణ మార్పులు కారణంగా వర్షపాతం తగ్గదల వల్ల కృష్ణా పరీవాహక ప్రాంతంలో ఏటా నీటి నిల్వ తగ్గుతున్నది. అదే సమయంలో, గోదావరి నదిలోని గణనీయమైన మిగులు నీటి ప్రవాహాలు సముద్రంలోకి వృధాగా ప్రవహిస్తున్నాయి. శ్రీశైలం మరియు నాగార్జున సాగర్ జలశయాల క్రింద కృష్ణా పరీవాహక ప్రాంతంలోని నీటి అవసరాలను తీర్చడానికిగాను గోదావరి నది మిగులు ప్రవాహాలను శ్రీశైలం మరియు నాగార్జునసాగర్ రిజర్వాయర్లలోనికి మళ్లించాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

రాయలసీమ ప్రాంతంలో కరువు పరిస్థితులు

రాయలసీమ ప్రాంతం (4 జిల్లాలు), నెల్లూరు మరియు ప్రకాశం జిల్లాలు రాష్ట్రంలో శాశ్వత కరువు పీడిత ప్రాంతాలుగా ఉన్నాయి. గత 10 సంవత్సరాలలో అంటే, 2009-10 నుండి 2018-19 వరకు, ఈ ప్రాంతంలో వర్షపాతం 7 సంవత్సరాల సాధారణం కంటే తక్కువగా ఉంది. 2018-19 లోని (-) 51 శాతం వరకు లోటు ఉండగా 2009-10 లోని (-) 6 శాతం వరకు లోటు ఉంది. మిగిలిన 3 సంవత్సరాలలో కూడా వర్షపాతం సాధారణం

కంటే నామమాత్రంగా మాత్రమే అధికంగా అంటే, 2015-16 లో 4 శాతం, 2017-18 లో 6 శాతం మరియు 2010-11 లో 25 శాతం వర్షపాతం ఉంది.

భూగర్భ జల మట్టాలు కూడా క్షీణిస్తున్నాయి. ఈ ప్రాంతంలో పీజీ మీటర్లలో 80 శాతం భూగర్భ జలమట్టం తగ్గుతున్నట్లు చూపిస్తున్నాయి.

నీటి అవసరం :

ఈ 6 జిల్లాలలో వ్యవసాయ యోగ్యమైన విస్తీర్ణం 98.89 లక్షల ఎకరాలుగా ఉన్నది. రాష్ట్రంలో వ్యవసాయానికి యోగ్యమైన మొత్తం 199.04 లక్షల ఎకరాల విస్తీర్ణంలో ఇది దాదాపు 50 శాతంగా ఉన్నది. 39.77 లక్షల ఎకరాలకు సాగునీటి సౌమర్యాన్ని కల్పించడమయింది. కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టులతో అదనంగా 16.45 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టును కల్పించి, రాష్ట్రంలో అన్ని వనరుల ద్వారా మొత్తం సాగునీటి సౌమర్యాన్ని 56.22 లక్షల ఎకరాలుగా చేయడమవుతున్న త్రాగునీరు మరియు పరిశ్రమల కోసం నీటి అవసరం ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతున్నది.

కృష్ణా, తుంగభద్ర, పెన్నార్ నదులు, ఇతర చిన్న నదులు మరియు ప్రవాహాలు ప్రధాన నీటి వనరులుగా ఉన్నాయి. ఈ ప్రాంతానికి ప్రధాన సరఫరా వనరులుగా ఉన్న శ్రీశైలం జలాశయంలోకి చేరే ప్రవాహాలు ఏటేటా తగ్గిపోతున్నాయి. గత 52 సంవత్సరాలలో సగటున 1128 టిఎంసిలు ప్రవాహం చేరింది. ఇదిలా ఉండగా గత 10 సంవత్సరాలలో నీటి ప్రవాహం 632 టిఎంసిలకు తగ్గి, గత 5 సంవత్సరాలలో అది మరింతగా 416 టిఎంసిలకు తగ్గింది. గత 52 సంవత్సరాల సగటుతో పోల్చుకున్నప్పుడు గత 5 సంవత్సరాలలో శ్రీశైలం జలాశయంలోకి చేరే ప్రవాహాలు దాదాపు 63 శాతానికి తగ్గాయని ఇది సూచిస్తున్నది. ఎగువ రాష్ట్రాలైన మహారాష్ట్ర, కర్ణాటకలలో నూతన ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం మరియు అధిక వినియోగం కారణంగా ఉన్నది. ఆల్పటి డ్యాం క్రెస్ట్ స్థాయిని + 519.6 మీటర్ల నుండి +524.256 మీటర్లకు పెంచాలనే

ప్రతిపాదనతో నిల్వ సామర్థ్యం మరో 100 టీఎంసిలు పెరిగి, శ్రీశైలం జలాశయంలోకి చేరే ప్రవాహాలు మరింతగా తగ్గుతాయి.

టిబిపిహెచ్ఎల్సి వ్యవస్థ ఆధునీకరణ తర్వాత తుంగభద్ర నీటిని పొందటంలో కొద్దిగా మెరుగుదల ఉన్నప్పటికీ, తుంగభద్ర డ్యాంలోకి చేరే ప్రవాహాలు తక్కువగా ఉన్న కారణంగా మరియు కర్నాటకలో అధిక వినియోగం వలన ఇప్పటికీ మన వాటా నీటిని మనం పొందలేక పోతున్నాం. 32.5 టీఎంసిల కేటాయింపుకుగాను, గత 10 సంవత్సరాల కాలంలో సగటున 23 టీఎంసిల నీటిని మాత్రమే విడుదల చేయడమయింది. ప్రస్తుతం హెచ్ఎస్ఎస్ఎస్ నుండి నీటిని పొందడమవుతున్నది.

పెన్నార్ లోకి వరదలు అరుదుగా వస్తాయి. పెన్నా అహోబిలం బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ (పిఎబిఆర్) అది ఏర్పడినప్పటి నుండి దాని పూర్తి సామర్థ్యానికి నీరు రాలేదు. గత పది సంవత్సరాల కాలంలో పెన్నానది పరీవాహక ప్రాంతం నుండి పెన్నా అహోబిలం బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్లోకి గరిష్టంగా కేవలం 0.388 టీఎంసిలు మాత్రమే చేరింది. 78 టీఎంసిల సామర్థ్యంతో పెన్నానదిపై అతిపెద్ద జలాశయంగా ఉన్న సోమశిల జలాశయం, గత 10 సంవత్సరాల కాలంలో, 4 సంవత్సరాలు మాత్రమే మిగులు నీరు చేరింది. 68 టీఎంసిల సామర్థ్యంతో నెల్లూరు జిల్లాలోని మరో పెద్ద జలాశయం అయిన కండలేరు జలాశయంలోకి గత 10 సంవత్సరాల కాలంలో సంవత్సరానికి సగటున 22 టీఎంసిల ప్రవాహం చేరింది.

కృష్ణానది పరీవాహక ప్రాంతంలోని శ్రీశైలం మరియు నాగార్జున సాగర్ జలాశయాలు, సోమశిల మరియు పెన్నార్ పరీవాహక ప్రాంతంలోని ఇతర జలాశయాలలో ప్రవాహాలు తగ్గిన ఈ పరిస్థితులలో, అదే సమయంలో గోదావరి నదిలో మిగులు జలాల లభ్యంగా ఉన్నందున గోదావరి పరీవాహక ప్రాంతం నుండి కృష్ణా పరీవాహక ప్రాంతానికి నీటిని మళ్ళించడానికి మార్గాలను తక్షణమే అన్వేషించవలసిన అవసరమున్నది.

గోదావరి నదిలో నీటి లభ్యత

ప్రాణహిత నది సంగమం తరువాత కాకేశ్వరం వద్ద గోదావరిలో 1709 టీఎంసి (44 సంవత్సరాల సగటు)ల నీరు, ఇంద్రావతి నది సంగమం తరువాత పెరూరు వద్ద 2489 టీఎంసిలు (47 సంవత్సరాల సగటు), శబరి నది సంగమం తరువాత పోలవరం వద్ద 3082 టీఎంసిల (48 సంవత్సరాల సగటు) వార్షిక సగటు లభ్యంగా ఉన్నది.

గోదావరి నుండి నీటి మళ్లంపు

కృష్ణానది మరియు ఈ ప్రాంతంలోని ఇతర నదులలో ప్రవాహాల క్షీణత దృష్ట్యా, ఆవశ్యకత కొరతను తీర్చడానికి ఉన్న ఏకైక ప్రత్యామ్నాయం, గోదావరి నది నుండి నీటిని మళ్లించడం మాత్రమే. ఇక్కడ సగటున సుమారు 2500 టీఎంసిల వార్షిక మిగులు జలాలు వృధాగా సముద్రంలోకి ప్రవహిస్తున్నాయి.

ఈ సందర్భంగా, రాష్ట్రాల రెండింటి పరస్పర ప్రయోజనం కోసం గోదావరి నది నుండి శ్రీశైలం మరియు నాగార్జున సాగర్ రిజర్వాయర్లకు నీటి మళ్లంపుపై చర్చించడానికి రెండు రాష్ట్రాల అధికారులతో కలిసి ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల గౌరవ ముఖ్యమంత్రుల సమావేశం 28-06-2019 తేదీన హైదరాబాద్‌లో జరిగింది.

గోదావరి నది నుండి శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ రిజర్వాయర్లకు నీటి మళ్లంపు కోసం సాధ్యమగు వివిధ ప్రత్యామ్నాయాలను అన్వేషించేందుకు రెండు రాష్ట్రాలలో ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్న మరియు విశ్రాంత ఇంజనీర్లు / నిపుణులతో ఒక నిపుణుల కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. నిపుణుల కమిటీ సమావేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికారులు శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ రిజర్వాయర్ల క్రింద ప్రస్తుతం ఉన్న, కొనసాగుతున్న, ఉద్దేశించిన ప్రాజెక్టుల కోసం నీటి ఆవశ్యకతను 800 టీఎంసిలుగా మదింపు చేయడమయిందని నివేదించారు. కాగా తెలంగాణ రాష్ట్రం అధికారులు వారి రాష్ట్ర నీటి ఆవశ్యకతను 525 టీఎంసిలుగా మదింపు

చేయడమయిందని నివేదించారు. రెండు రాష్ట్రాల మొత్తం నీటి ఆవశ్యకత దాదాపు 1325 టిఎంసిలుగా ఉండగా, కృష్ణానదిలో శ్రీశైలం వద్ద లభ్యంగావున్న వార్షిక ప్రవాహాలు దాదాపు 400 టిఎంసిలు మాత్రమే. 925 టిఎంసిల లోటుకు గాను గోదావరి నది నుండి శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్‌కు రోజుకు 4 టిఎంసిల చొప్పున మళ్లించడం ద్వారా కృష్ణానదికి దాదాపు 360 టిఎంసిల నీటిని అందించాలని ప్రతిపాదించడమయింది.

నిపుణుల కమిటీ నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం రిజర్వాయర్ల రెండింటిలోకి గోదావరి నీటిని మళ్లించడం కోసం వివిధ ప్రత్యామ్నాయాలను అన్వేషిస్తున్నది. నిపుణుల కమిటీ సిఫారసులు అందిన తరువాత, గోదావరి నుండి శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్ రిజర్వాయర్లకు నీటి మళ్లంపు కోసం ప్రతిపాదనల సాధ్యాసాధ్యతను ప్రభుత్వం పరిశీలించి, అవసరమైన చర్య తీసుకొంటుంది.

కృష్ణా డెల్టా అవసరాలను ప్రకాశం బ్యారేజి వద్ద కృష్ణానదిలో లభ్యంగా ఉన్న ప్రవాహాలకు అదనంగా పోలవరం రిజర్వాయరు నుండి గోదావరి నీటిని కుడి ప్రధాన కాలువ ద్వారా మళ్లస్తూ తీర్చడమవుతుంది.

అధ్యక్షా, కృష్ణా డెల్టా, నాగార్జున సాగర్ డెల్టా ఆయకట్టును స్థిరీకరించడానికి మరియు తెలంగాణతో సహా శ్రీశైలం మరియు నాగార్జున సాగర్ డ్యామ్‌కు గోదావరి జలాలను తరలించడం ద్వారా రాయలసీమ, నెల్లూరు మరియు ప్రకాశం జిల్లాలకు త్రాగునీటిని, సాగునీటిని సమకూర్చడానికి సంబంధించిన విషయంపై స్వల్ప కాలిక చర్చ కోసం వివరణ”.

అధ్యక్షా, ఎగువన ఉన్న పరివాహక రాష్ట్రాలలో నీటి వినియోగం పెరుగుతున్నది. వాతావరణం మార్పుల వల్ల వర్షపాతం బాగా తగ్గిపోతున్నది. గత పది సంవత్సరాలుగా తక్కువ వర్షపాతం నమోదు కావడం, ఎగువ రాష్ట్రాలలో నీటి వినియోగం ఎక్కువగా ఉండటం వల్ల గానీ, కృష్ణా నదిలో నీరు బాగా తగ్గిపోవటం జరుగుతోంది. రాయలసీమ, నెల్లూరు మరియు ప్రకాశం జిల్లాలలో గత పది సంవత్సరాల నుంచి పరిస్థితిని చూస్తే, 2009-10 సంవత్సరంలో (-) 6 శాతం ఉంటే, తర్వాత వచ్చిన తొమ్మిది సంవత్సరాల్లో దాదాపు ఆరు సంవత్సరాల దాకా (-) 51 శాతం నమోదైనది. కేవలం మూడు సంవత్సరాలు అది కూడా మూడు నుంచి నాలుగు శాతం మాత్రమే అధికంగా నమోదైనది. ఈ పరిస్థితుల్లో రాయలసీమ ప్రాంతానికి, ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాలకు సంబంధించి త్రాగునీరు, సాగునీరు,

మిగతా అవసరాలకన్నాంటికి కూడా స్టేబిలైజ్ చేసేందుకు గోదావరి నీళ్లను తీసుకుని శ్రీశైలం, నాగర్జునసాగర్ డ్యామ్లకు తీసుకురావాలని ఆలోచన వచ్చింది.

అధ్యక్షా, రాయలసీమ ప్రాంతంలోని నాలుగు జిల్లాలు, ప్రకాశం మరియు నెల్లూరు జిల్లాలకు సంబంధించి చూసినట్లైతే, రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ యోగ్యమైన భూమి దాదాపు 1 కోటి 99 లక్షల ఎకరాలుంటే, దాంట్లో ఈ ఆరు జిల్లాలలో 99 లక్షల ఎకరాల భూమి ఉంది. అందులో కేవలం మనం 39.77 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే సాగునీరు అందించే పరిస్థితి కనబడుతోంది. అంటే, దాదాపు 40 శాతం కూడా సాగునీటిని రైతాంగానికి అందని రాయలసీమలోని నాలుగు జిల్లాలతో పాటు ప్రకాశం నెల్లూరు జిల్లాలున్నాయి. మొత్తం ఆరు జిల్లాల్లో ఉన్న పరిస్థితి అది. రోజు రోజుకు వర్షపాతం తగ్గుతోంది. తద్వారా నీటి సంరక్షణ ఇబ్బందిగా ఉంది. ఈ పరిస్థితుల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక అడుగు ముందుకు వేసి తగు రీతిలో ఆ ప్రాంతాన్ని ఆదుకోవాల్సిన పరిస్థితి కనబడుతోంది. మన రాష్ట్రానికి వచ్చే నీటి ప్రవాహాలను చూసినట్లైతే, గోదావరి నదిని ప్రక్కన పెడితే, మిగతా కృష్ణా, తుంగభద్ర, పెన్నార్ నదులను మనం చూద్దాం. కృష్ణా నదిలో శ్రీశైలం డ్యాంకు వచ్చే నీరు, గత 52 సంవత్సరాలలో సగటున 1128 టీఎంసీల నీటి ప్రవాహం వస్తోంది. ఇదిలా ఉండగా గత పది సంవత్సరాలలో నీటి ప్రవాహం 632 టీఎంసీలకు తగ్గింది. ఆ తరువాత ఇంకా ఆ సామర్థ్యం తగ్గి, రాను రానూ గత ఐదు సంవత్సరాలలో అది మరింతగా 416 టీఎంసీలకు నీటి ప్రవాహం తగ్గింది. ఆ విధంగా ప్రతి సంవత్సరం నీటి ప్రవాహం తగ్గుతూ వస్తోంది. ఆ ఐదు సంవత్సరాల్లో కూడా ఒక సంవత్సరమైతే మరీ దారుణంగా నీటి ప్రవాహం తగ్గిపోయిన పరిస్థితి కనబడుతోంది. 2015-16లో కేవలం 59 టీఎంసీల నీరు మాత్రమే మనకు వచ్చింది. ఈ పరిస్థితుల్లో కృష్ణా నది నుంచి వచ్చే నీళ్లు క్రిందకు వచ్చే అవకాశం బాగా తగ్గిపోవడం వల్ల, నదులలో నీటి ప్రవాహం తగ్గిపోతూ వస్తోంది. మన రాష్ట్రానికి పైన ఉన్న ప్రాజెక్టుల నుంచి మనకు సగటున 400 టీఎంసీల నీరు కూడా వచ్చే పరిస్థితి కనబడటం లేదు. మనకు ఎగువన కర్ణాటక రాష్ట్రంలో ఉన్న ఆల్మట్టి డ్యాం ఎత్తును +519.6 మీటర్ల నుండి +524.256 మీటర్లకు పెంచారు. ఆ విధంగా డ్యాం ఎత్తు పెంచడం వల్ల దాదాపుగా మనకు 100 టీఎంసీల నీరు మనకు తగ్గిపోయే అవకాశం ఉంది. మనం దాదాపు 130 టీఎంసీల నీరును నష్టపోయే పరిస్థితి దాపురించింది. అంటే మనకు వచ్చేదే దాదాపుగా 400 పైచిలుకు టీఎంసీల నీరు వస్తుంటే, ఆల్మట్టి డ్యాం ఎత్తు పెంచిన తరువాత అందులో నుంచి 130 టీఎంసీల నీటిని తీసివేస్తే మనకు వచ్చే నీటి ప్రవాహం 270 టీఎంసీలు మాత్రమే. ఆ పరిస్థితి కూడా మనకు కనబడటం లేదు. ఇంకా వర్షాలు తగ్గితే ఆ నీరు కూడా తగ్గిపోతుంది. అందువల్ల ఈరోజున ఒక ఆలోచనతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకుపోతున్నది.

అధ్యక్షా, తుంగభద్ర డ్యాం నుంచి మనకు 32.5 టీఎంసీల నీరు రావల్సి ఉంటే, గత పది సంవత్సరాల కాలంలో సగటున 23 టీఎంసీలు మాత్రమే విడుదల చేయడం జరుగుతోంది. ఆ విధంగా ప్రతి సంవత్సరం మనకు తగ్గిపోతోంది. పెన్నా డ్యాం విషయానికొస్తే, మామూలుగానే పెన్నాలో వరదలు అరుదుగా వస్తాయి. పెన్నా అహోబిలం బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ కెపాసిటీ 10 టీఎంసీలుగా ఉంది.

గత పది సంవత్సరాల చూస్తే, పెన్నానది పరీవాహక ప్రాంతం నుండి పెన్నా ఆహోబిలం బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్‌లోకి గరిష్టంగా కేవలం 0.388 టీఎంసీల నీరు మాత్రమే చేరుతోంది. నెల్లూరు జిల్లాకు సంబంధించిన 78 టీఎంసీల సామర్థ్యంతో పెన్నానదిపై అతి పెద్ద జలాశయంగా ఉన్న సోమశిల జలాశయం, గత పది సంవత్సరాల కాలంలో, నాలుగు సంవత్సరాలు మాత్రమే మిగులు నీరును ఇవ్వడం జరిగింది. అదే విధంగా 68 టీఎంసీల సామర్థ్యంతో నెల్లూరు జిల్లాలోని మరో పెద్ద జలాశయం అయిన కండలేరు జలాశయంలోకి గత పది సంవత్సరాల కాలంలో సంవత్సరానికి సగటున 22 టీఎంసీల ప్రవాహం చేరింది. ఆ విధంగా చూస్తే, రోజు రోజుకు మన రాష్ట్రానికి రావల్సిన నీటి వాటా తగ్గిపోతుంది. ఈ పరిస్థితుల్లో ఒక ఆలోచన ఈ ప్రభుత్వం కచ్చితంగా చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. గోదావరి నుంచి ప్రతి సంవత్సరం నీరు వృథాగా సముద్రంలో కలిసిపోతోంది. ఆ విధంగా కలిసిపోయే నీటిని గోదావరి నుంచి మదింపుచేసి, ఆ విధంగా సముద్రంలో కలిసే నీటిని నిలుపుదల చేసి ఆ నీటిని శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ డ్యామ్స్‌కు మళ్లించాల్సిన అవసరం ఉంది.

అధ్యక్షా, గోదావరికి సంబంధించిన sub basins తీసుకున్నట్లైతే, దాదాపు 22 percent of sub basins which are from Nasik నుంచి వచ్చే నీటిని తీసుకుంటే, ప్రధానంగా ప్రవరా, పూర్ణ, మంజీర, మానేరు అవన్నీ కూడా almost Telangana బార్డర్‌కు వచ్చేసరికి negligible కు వెళ్లిపోతోంది. పైనున్న రాష్ట్రాలు ఆయా డ్యాంల ఎత్తు పెంచడం వల్ల దాదాపుగా 23 percent of water గోదావరికి వెళ్లిపోవడం జరుగుతోంది. ఆ తరువాత మనకు మూడు పాయలుగా వచ్చి నీరు కలిసే ప్రధానమైన ప్రాజెక్టు ప్రాణహిత. 36 percent of Godavari yield లో మేజర్ శాతం 36 percent, which comes from వైన్‌గంగ, పెన్‌గంగా, వార్ధా కలిసి ప్రాణహితలో కలుస్తాయి. వాటి వాటా 36 శాతం వరకు ఉంది. అలాగే ఇంద్రావతి వాటా 22 శాతం తరువాత శబరి వాటా 12 శాతం. తెలంగాణలో ప్రాణహిత నది సంగమం తరువాత కాళేశ్వరం వద్ద గోదావరిలో 1709 టీఎంసీల నీరు, ఇంద్రావతి నది సంగమం తరువాత పేరూరు వద్ద 2489 టీఎంసీలు, శబరి నది సంగమం తరువాత పోలవరం వద్ద 3082 టీఎంసీలు వార్షిక సగటు లభ్యంగా ఉన్నది. ముఖ్య భాగాన్ని అందులో నుంచి తీసుకుంటే, ప్రాణహిత గానీ, ఇంద్రావతి గానీ which constitutes about 36 percent + 22 percent అంటే, దాదాపు 58 percent of which major share is, most of the part in Telangana. తరువాత వచ్చేది శబరి నుంచి 12 శాతం సగటున తీసుకుంటే, ఒడిశా నుంచి చత్తీస్‌ఘడ్ రాష్ట్రాల నుంచి సీలేరులో నుంచి మనకు శబరిలో కలిసి వచ్చే నీటిలో చూస్తే, పోలవరంలో 3082 టీఎంసీలు నీరు మనం అనుకుంటున్నాం. అందులో మేజర్ పార్ట్ వచ్చేసి 2489 T.M.C. of water which is in Telangana. Sabari constitutes about 500 to 600 T.M.C of water మాత్రమే సగటున తీసుకుంటే ఉండే పరిస్థితి. దీన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, అది గోదావరికి సంబంధించిన నీటి ప్రవాహం. గోదావరి నుంచి నీటిని మళ్లించే ఈ ప్రాంతాన్ని తీసుకుంటే, మనం నీటిని మన అవసరాలైన సాగునీరు, తాగునీరు క్రింద నీటిని వాడుకున్న తరువాత 2500 టీఎంసీలు సముద్రంలోకి వృథాగా పోతోంది.

ఈరోజున మనమందరం కూడా ఒక ఆలోచన చేయాలి. 2500 టీఎంసీల నీరు గోదావరి నుంచి సముద్రంలోకి పోతుందని మనం చెబుతున్నాం. కానీ, మనకు ఎగువనున్న రాష్ట్రాలైన కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర రాష్ట్రాలు ఆయా రాష్ట్రాల్లో ఉండే ఆనకట్టల ఎత్తు పెంచుకుంటూ పోతున్నాయి. ఆ విధంగా ఆలోచనచేస్తే, ఈరోజున తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా ప్రాణహిత, ఇంద్రావతి ఆనకట్టల ఎత్తు పెంచుకుంటూ పోతే ఈరోజున మనకు వచ్చే నీటి వాటా ఎంత ఉంటుంది? మనకు వచ్చే మిగులు నీరు ఏదైనా ఉందంటే అది శబరి తప్ప మరొకటి కాదు. అది తప్ప వేరే దగ్గర నుంచి మనకు అవకాశం లేదు.

మ 12.40

అదేవిధంగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రాణహిత, ఇంద్రావతి నదుల మీద ప్రాజెక్టులు నిర్మించుకుంటూ పోతే ఈరోజు మన నీటి వాటా ఎంత? శబరి నుండి వచ్చేవి తప్ప వేరే సోర్స్ లేవు. చత్తీస్‌ఘడ్ గానీ, మధ్యప్రదేశ్ గానీ ప్రాజెక్టులు మొదలు పెట్టలేదు. వారు కూడా ప్రాజెక్టులు నిర్మించడం మొదలు అయిన తరువాత నీరు తగ్గిపోయే పరిస్థితి మనకు వస్తుంది. గతంలో కృష్ణా నుండి మనకు నీరు వస్తుండగా ఆల్మట్టి డ్యామ్ నిర్మిస్తే ఏమి చేయగలిగాము? ఏమి చేయలేక పోయాము. ఈరోజు కృష్ణా బేసిన్‌లో నీటి లభ్యత తక్కువుగా ఉంది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో కొత్తగా ఏర్పడిన ఈ రాష్ట్రంలో రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కె. చంద్రశేఖర రావు గారికి మధ్య ఉండే సత్సంబంధాలతో నీటిని తీసుకువచ్చినట్లైతే శ్రీశైలం, నాగర్జున సాగర్‌లో నింపి తద్వారా రాయలసీమకు చెందిన నాలుగు జిల్లాలు నెల్లూరు ప్రకాశం జిల్లాలకు అందించి ఆయకట్టును స్థిరీకరించుకోవచ్చు. ఇక్కడ పోలవరం, కృష్ణానది నుండి నుండి వచ్చే నీటి ద్వారా రాష్ట్రంలోని ఆయకట్టును స్థిరీకరించాలనే సంకల్పంతోనే గత నెలలో ఇరు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు కూర్చోని మాట్లాడుకోవడం జరిగింది. ఇరు తెలుగు రాష్ట్రాలు అన్నదమ్ములుగా ఉన్నాం, ఇరువురి మధ్య భేష జాలు వదిలి మన ప్రాంతాన్ని బాగు చేసుకోవాల్సి ఉంది. మన రాష్ట్రంలోని ఆరు జిల్లాలే కాదు తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నల్గొండ, ఖమ్మం, రంగారెడ్డి, మహబూబ్‌నగర్ నాలుగు జిల్లాలు కూడా ఇబ్బంది పడే పరిస్థితి ఉంది. ఇరు రాష్ట్రాలకు చెందిన రిటైర్డ్ ఇంజనీర్స్, నిపుణులతో సంప్రదించి ఏ విధంగా మనకు నీరు తీసుకురావాలో చర్చించు కోవడం ద్వారా ఒక అడుగు ముందుకు వేయడం జరిగింది. మనం గుర్తుంచుకోవాల్సింది ఒకటే, మనది చిట్ట చివరి రాష్ట్రం. 2500 టీఎంసీలు వృథాగా పోతున్నాయి అని మాట్లాడుతున్నారు. ఎగువన ఉన్న రాష్ట్రాలు దిగువన ఉన్న మనకు విడుదల చేస్తేనే నీరు వస్తుంది. మనం ఎన్ని మాట్లాడినా కోర్టులో కేసులు వేసుకుంటూ, రాష్ట్రాలతో కొట్లాడుతున్నా వారు ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటూ పోతుంటే మనం చేయగలిగింది ఏమి లేదు. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా వారు ప్రాజెక్టులు నిర్మించుకుంటూ పోతున్నారు, మనం ధర్నాలు, పోరాటాలు చేస్తున్నాం. అంతే తప్ప ఏ రోజు వారు నిర్మించే ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం ఆపినది లేదు. ఒక పక్క మనం పోరాటం చేస్తూనే ఏవిధంగా మన రాష్ట్రాన్ని మెరుగుపరుచుకోవడానికి ముందుకు పోవాల్సిన అవసరం ఉంది. రోజుకు నాలుగు టీఎంసీల చొప్పున శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టులకు జూలై నుండి అక్టోబర్ వరకు వరద నీరు వచ్చి చేరే అవకాశం

ఉంది. గత 50 సంవత్సరాలుగా తీసుకుంటే... నాలుగు టీఎంసీల చొప్పున 120 రోజులు దాదాపు 480 టీఎంసీల నీటిని తీసుకునివచ్చి శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్‌లో నింపుకుని మన రాష్ట్రంతోపాటు తెలంగాణకు సంబంధించిన ప్రాంతం మొత్తానికి నీరు అందించుకుంటూ ఇరు రాష్ట్రాలు ముందుకు పోవాలని ప్రభుత్వం ఒక అడుగు ముందుకు వేయడం జరిగింది. ఈ రోజు నీటి కోసం రైతాంగం ఇబ్బందులు పడుతున్న మాట వాస్తవం కాదా! ఈ రోజు ముఖ్యంగా ప్రకాశం జిల్లాలో తాగేందుకు నీరు లేదు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో 480 టీఎంసీల నీరు తీసుకువచ్చి ఈ ప్రాంతాలకు అందించాలనే ఆలోచన ఉంది. దానితో రాయలసీమతోబాటు ప్రకాశం, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో నల్గొండ, ఖమ్మం, రంగారెడ్డి, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలకు నీరు అందే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఒక మంచి పరిణామం ఏమంటే ఇరు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల మధ్య మంచి పరిణామాలు ఉన్నాయి. ఇరు రాష్ట్రాల మధ్య నెలకొని ఉన్న వివాదాలను పరిష్కరించుకునేందుకు ఒకడుగు ముందుకు వేశారు. ప్రతి విషయాన్ని నెగటివ్‌గా తీసుకుంటే అంతా నెగటివ్ గానే పోతుంది. ఒక పాజిటివ్ మైండ్‌తో రాష్ట్రాల భవిష్యత్తును దృష్టిలో ఉంచుకుని తెలుగు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు కలసి ముందుకు పోతున్నారు. గొప్ప కార్యక్రమానికి నాంది పలుకుతూ తెలంగాణా భూ భాగంలో ఉన్న ప్రాణహిత, ఇంద్రావతిల నుండి నీరు తీసుకోవాలన్న ఆలోచనతో ముందుకు సాగుతున్నారు. ఇరు రాష్ట్రాలకు సంబంధించి ఒక ప్రాజెక్టు నిర్మిస్తున్నప్పుడు దానికి సంబంధించి ద్వైపాక్షిక ఒప్పందాలు కచ్చితంగా ఎవరు ఎంత నీటిని వాడుకుంటారు, ఎవరు ఎంత డబ్బు ఖర్చు చేయాలన్నది ఒప్పందాలు ఉంటాయి. ఈ రాష్ట్ర ప్రయోజనాలు కాపాడుతూ ముఖ్యంగా రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకు సంబంధించి కచ్చితంగా జరుగుతాయి. నాగార్జున సాగర్, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులను తీసుకుంటే ఒకప్పుడు ఒకటిగా ఉండగా ప్రస్తుతం రెండు రాష్ట్రాల మధ్య పీరింగ్‌తో ఆ ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ఏవైనా కొద్దిపాటి సమస్యలు ఉంటే వాటిని సర్దుబాటు చేసుకుని రెండు డ్యామ్‌ల్లో నీటిని నిల్వ చేసుకుని సాగు తాగు నీటికి ఎటువంటి ఇబ్బంది కలుగకుండా చూడాలని పరస్పర సహకారంతో ముందుకు వెళ్లాలన్న ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇందుకు అందరూ స్వాగతించాల్సిన అవసరం ఉంది. రెండు రాష్ట్రాలకు ఇబ్బంది రాకుండా ఉండేందుకు మంచి ప్రయత్నంతో ముందుకు వెళుతున్న ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులను మనం స్వాగతించాలి. గత ఐదు సంవత్సరాలుగా ఇరు రాష్ట్రాల మధ్య ఏవిధమైన సఖ్యత లేదు, గొడవలు ఉండేవి. వారితో మీకు పొసగ లేదని, సఖ్యత లేదని తెలంగాణ ప్రాంతం, తెలంగాణ శాశ్వత శత్రువుగా విడిపోయినంత మాత్రాన వారితో గొడవ పెట్టుకున్నాను కాబట్టి వారితో మనకు ఎటువంటి అనుబంధాలు లేవు అన్న ఆలోచనను వక్కనపెట్టి ఈ రాష్ట్రంలో అనేక జిల్లాలు కరవు కాటకాలతో అల్లాడుతున్నాయి. రాయలసీమతోబాటు నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలకు తాగునీరు అందించే పరిస్థితులు లేవు. మన ప్రాంతానికి వస్తున్న గోదావరి నీరు ఎంత అన్నది కూడా మనం తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇరువురి ముఖ్యమంత్రుల పరస్పర సహకారంతో ముందుకు వెళ్లే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఇటువంటి పరిణామాలను స్వాగతించక పోగా ఈ రోజు మీరు బాగున్నారు, రేపు బాగుంటారో లేదో

అంటున్నారు. ఇటువంటి నెగటివ్ ఆలోచనలు మానుకుంటే పాజిటివ్ దృక్పథంతో ముందుకు వెళితే మంచి జరుగుతుందని తెలియజేసుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ ఫర్ ఫైనాన్స్..

మ. 12.50

శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ (SRI BUGGANA RAJENDRANATH): అధ్యక్షా, ప్రస్తుత అంశానికి సంబంధించి గోదావరి జలాల నీటి వినియోగం పై రెండు రాష్ట్రాలు కలిసి ప్రాజెక్టులు డిజైన్ చేసుకునే దానికి, రెండు రాష్ట్రాలు కూడా నీటి ఎద్దడితో ఇబ్బందిపడుతున్నాయి. వాటిని ఏ విధంగా తీర్చుకోవాలనే సమస్యల పరిష్కారానికి సంబంధించిన చర్చపై గౌరవ సభ్యులందరి సలహాలు స్వీకరించాలని, ముఖ్యంగా ప్రతిపక్ష సభ్యుల సలహాలు స్వీకరించాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రత్యేకంగా చెప్పడం జరిగింది. ఎందుకంటే, ఆయన ఈ ప్రాజెక్టుల విషయమై అందరినీ కలుపుకుని ముందుకు వెళ్ళాలన్న ఆలోచనతోనే ఈ చర్చ పెట్టడం జరిగిందని తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పయ్యవల కేశవ్ (SRI PAYYAVULA KESHAV)(ఉరవకొండ): అధ్యక్షా, ధన్యవాదాలు. ముందుగా నీటిపారుదలశాఖ మంత్రిగారిని అభినందించదలచుకున్నాను. ఎందుకంటే, ఆయన శైలికి భిన్నంగా, చాలా సౌమ్యంగా, ఆయన లాంగ్వేజీ, బాడీ లాంగ్వేజీకి తగ్గట్టుగా రెండూ మార్పులు కనిపించేలా నీటికి సంబంధించి మాట్లాడినందుకు ముందుగా వారిని అభినందిస్తున్నాను. వారికి ఏ రూపంలో వచ్చినా అభినందనలను స్వీకరించడం నేర్చుకోమనండి.

అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా రాయలసీమకు నీరందించే చర్యలు ఎవరు చేసినా, ఏ ప్రభుత్వం చేసినా వాటిని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఆదరిస్తుంది, అభినందిస్తుంది. రాయలసీమ ప్రాంతానికి నీటిని అందించాలనే మొట్టమొదటి ఆలోచన చేసిన వ్యక్తి, వాటికి ఒక రూపాన్నిచ్చిన వ్యక్తి శ్రీ నందమూరి తారక రామారావు.

(ప్రధాన ప్రతిపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు.)

హంద్రీ-నీవా, గాలేరు-నగరి, తెలుగుగంగ ఏవైనా కావచ్చు. ఈ ప్రాజెక్టులకు రూపకల్పన జరిగింది మాత్రం నందమూరి తారక రామారావుగారి కాలంలోనే ప్రారంభమైంది. ఆ తరువాత వచ్చినటువంటి ముఖ్యమంత్రులు శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు, ఆ తరువాత ముఖ్యమంత్రిగా వచ్చిన డా.వై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు వాటిని కొనసాగించడం జరిగిందే తప్ప, క్రొత్తగా ఏర్పడినటువంటి ప్రణాళికలు ఏమీ కాదు. ఈరోజున వారు అదే రాయలసీమ ప్రాంతానికి నీటిని అందించాలనుకుంటే, తప్పకుండా తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఆ కార్యక్రమాలను అభినందిస్తుంది, ఆదరిస్తుందని తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, అయితే, ఆచరణలో, ఆలోచనలలో తేడాలు ఉన్నప్పుడు ఆ ఆచరణలో వారు చూపిస్తున్నటువంటి విధానాలపై తెలుగుదేశం పార్టీలో కొన్ని అనుమానాలు ఉన్నాయి. బయట ప్రజాక్షేత్రంలో కూడా ఈ ప్రభుత్వం చేస్తున్న ఆలోచనల పట్ల భిన్నమైన ఆలోచనలను వ్యక్తపరుస్తుంది కాబట్టి, వాటిని ఈరోజు తమ ద్వారా సభ ముందు పెట్టాలనుకుంటున్నాను. రాయలసీమలో కృష్ణానదీ జలాల వాటా తగ్గిపోతుందనేది బహిరంగ సత్యం. మంత్రిగారు చెప్పినా కూడా కాదనలేని పరిస్థితి ఇది. ఇంకా ఒక రకంగా చెప్పినట్లైతే అధికారులు ఇచ్చిన స్టేట్మెంట్లో కూడా అక్కడక్కడా చిన్న చిన్న పొరపాట్లు ఉన్నాయి. తుంగభద్ర నుంచి మనకు 32 టీఎంసీల నీరు రావలసిన దగ్గర 23 టీఎంసీల నీరు వస్తోందని అంటున్నారు. అది కాదు, దాదాపు మనకు 62 టీఎంసీలు రావలసిన దగ్గర కేవలం 32 టీఎంసీలు మాత్రమే వస్తున్నాయనేటటువంటి విషయాన్ని తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. మనకు హై లెవెల్ కెనాల్ వద్ద 32 టీఎంసీల నీరు రావలసిన దగ్గర 18 టీఎంసీల నుంచి 20 టీఎంసీలు, 23 టీఎంసీలు మాత్రమే వస్తున్నాయని అంటున్నారు. అది కాదు అనే విషయాన్ని కూడా ఈ సందర్భంగా తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి గుర్తు చేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, అదేవిధంగా ఈరోజు గోదావరి నది, దాని ఉప నదుల్లో అంటే ప్రాణహిత, శబరి, సీలేరు, కిన్నెరసాని ద్వారా వస్తున్న నీటిని కూడా గౌరవ మంత్రిగారు ప్రస్తావించారు. ఈ నీటిని నిల్వ చేసుకోవడానికి తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రాజెక్టులు కట్టుకోవడానికి స్థలం లేదు. అక్కడ స్థలం ఉండి ఉంటే, వారు అన్న ఆలోచనతో ఈసాటికే అక్కడ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాలు ఉమ్మడి రాష్ట్రంలోనే జరిగి ఉండేవి. తెలంగాణ రాష్ట్రం విడిపోయిన తరువాత కూడా ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాలు జరిగే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ఏం ఉన్నా కూడా బ్యారేజీలు కట్టుకుంటూ, నీటిని నిలుపు చేసుకుంటూ ముందుకు పోవలసినటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయే తప్ప, ఆ నీటిని అక్కడే నిల్వ చేసి, మనకు రాకుండా అక్కడే అడ్డుకునే ప్రయత్నం జరుగుతుందేమోననే భయం మనకు అక్కరలేదని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, ఈనాడు 3,000 టీఎంసీలలో మనకు కావలసినటువంటి 400, 500, 600 టీఎంసీల నీరు మాత్రం కచ్చితంగా గోదావరి నదిలో లభ్యత ఉంది అనేది మాత్రం మనందరికీ తెలిసిందే. ఆ నీటిని మన రాష్ట్రంలో వాడుకునేందుకు ఈ ప్రభుత్వం ఏ విధమైన చర్యలు చేపట్టినా కూడా తెలుగుదేశం పార్టీ అభినందిస్తుందని తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, అయితే ఈ నీటిని మన భూభాగం నుండి మాత్రమే తరలించాలి తప్ప, తెలంగాణ భూభాగం నుంచి తరలించి, అటు గోదావరి నీటిని కృష్ణా నదికి కలపడానికి తెలంగాణాలో ఉన్నటువంటి బీడు భూముల ద్వారా వెళ్ళితే మాత్రం ఆ నీరు మనకు చేరతాయా లేదా అన్నటువంటి అనుమానాలు మనకు ఉన్నాయని కూడా ఈ సందర్భంగా తమ ద్వారా గుర్తుచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, పత్రికలలో వచ్చినటువంటి వార్తలను బట్టి చూస్తే, లక్కనరం చెరువు మీదుగా కాకతీయ కెనాల్ వరకు తీసుకువెళ్ళడం జరుగుతోంది. మరి ఈ కాకతీయ కెనాల్ ఎక్కడ నుంచి వెళ్ళుతుందో

ఒకసారి ఆలోచించండి. బీడుబారినటువంటి వరంగల్ జిల్లాలో పొరుగున్నటువంటిది ఆ కాలువ. ఇప్పటికీ కూడా నీళ్ళు రావు, రావు, రావు అంటూ ఉద్యమాలతో హోరెత్తుతున్నటువంటి గడ్డ మీదుగా మనం నీటిని తీసుకువెళ్ళితే, ఆ నేలల ద్వారా కనీసం ఒక టీఎంసీ నీరు అయినా మనకు చేరుతుందా అనేది ఈ సందర్భంగా తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారికి గుర్తుచేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, నీళ్ళు, నిధులు, నియామకాల పేరుతో జరిగినటువంటి ఉద్యమాలతో కట్టుబట్టలతో మనం బయటకు వచ్చినటువంటి గాయాలు ఇంకా మర్చిపోలేదని ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేస్తున్నాను. ఆ గాయం మానక ముందే మళ్ళీ నీళ్ళని, నిధులను వారితో కలిపి పంచుకునే ఆలోచనలు చేయడం ఎంతవరకు సబబు అని కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయాలి. వీటిపై గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా సరైన ఆలోచన చేయాలని ఈ సందర్భంగా తమ ద్వారా కోరుతున్నాం. ఎందుకంటే, మనం హైదరాబాదును అభివృద్ధి చేశాం. అనేక ప్రాజెక్టులు చేశాం. ఎక్కడ ఉన్న ప్రాజెక్టులు అక్కడే అనేటటువంటి పేరుతో మనకు కనీసం ఒక్క రూపాయి కూడా ఇవ్వకుండా మనం బయటకు రావలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. రేపు మనం చేపట్టబోయే ఈ ప్రాజెక్టుల్లో కూడా రేప్పొద్దున మనం నిస్తేజంగా, నిస్సహాయంగా ఎదురుచూసే పరిస్థితులే ఉంటాయనే దానిని కూడా ఇప్పుడే ఒకసారి ఆలోచన చేయాలి. ఎందుకంటే, ఇప్పుడే మంత్రిగారు ఆ ప్రాజెక్టుల గురించి మాట్లాడుతూ పోతూ ఉంటే భవిష్యత్తులో మనం ఏం చేయగలమో ఒకసారి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. అలాగే, వాళ్ళు ఈ నీటిని వాడుకుంటుంటే మనం ఏం చేయగలమో కూడా ఆలోచించాలని ప్రభుత్వాన్ని నేను తమ ద్వారా ప్రశ్నిస్తున్నాను. అలాగే, ద్వైపాక్షిక ఒప్పందాల గురించి మాట్లాడుతున్నారు.

అధ్యక్షా, ఈనాడు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టులో కర్ణాటకతో ఉన్నటువంటి ద్వైపాక్షిక ఒప్పందాల గురించి ఆనాడు రాష్ట్రపతిగారు ఏర్పాటు చేసిన స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి కలిగిన బోర్డు కూడా ఈనాడు నిస్సహాయంగా చూస్తున్న పరిస్థితి ఉన్నది. కృష్ణదేవరాయల కాలం నాటి నుంచి 20శాతం ఇరిగేషన్ ఉన్న అనంతపురం జిల్లాలో ఈనాడు 13 శాతానికి పడిపోతే, అక్కడ నీళ్ళు ఇవ్వలేనటువంటి పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వాలు నిస్సహాయంగా ఎదురు చూసిన పరిస్థితులు కూడా ఉన్నాయి.

అధ్యక్షా, మనం ఫోలీస్ ఫోర్స్ని కర్ణాటక రాష్ట్రంలో పెట్టుకోగలిగామా? ఆ నీటిని మనం తెచ్చుకోగలిగామా? 35 టీఎంసీల నీటిని తెచ్చుకునే చోట 18 టీఎంసీలకు పడిపోయిన పరిస్థితుల్లో ఒక్క చుక్క నీటిని అదనంగా తెచ్చుకోలేకపోయాం. శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి పాలన, డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డి పాలన ఏదైనా కావచ్చు. కర్ణాటకకు విజ్ఞప్తి చేయగలిగామే తప్ప, మనం ఫోర్స్ని ఉపయోగించలేకపోయామని తమ ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. నాకు ప్రత్యక్షంగా డా.వై.ఎస్.రాజశేఖర్ రెడ్డిగారితో మాట్లాడిన అనుభవం ఉంది. ఆయన కూడా మనం ఫోర్స్ని ఉపయోగించలేం కదా అని వ్యక్తీకరించిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. ఈరోజున మనకు ఏవైతే ద్వైపాక్షిక ఒప్పందాలు ఉన్నాయో, ఈరోజున వాటిని మనం ఉపయోగించుకోలేన్నప్పుడు మళ్ళీ మనం

ఇంకొక తప్పిదాన్ని చేయడం ఏ రకంగా సమర్థనీయమనేది కూడా మరల ఒకసారి ఆలోచించాలని తమ ద్వారా చెబుతున్నాను.

అధ్యక్షా, మన ప్రకృతే ఉన్న తమిళనాడు రాష్ట్రం కావేరితో ఏ రకంగా పోరాటాన్ని కొనసాగిస్తోందో మన కళ్ళ ముందు కనపడుతున్న పరిస్థితి అందరికీ తెలిసిందే. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో రాజోలిబండ డైవర్షన్ స్కీంలో ఏ రకంగా తెలంగాణకు, ఆంధ్రకు మధ్య జరుగుతున్నటువంటి ఇబ్బందులను కూడా చూస్తున్నటువంటి పరిస్థితులు అందరికీ తెలిసినవే. ఇక మన దేశంలో చూస్తే భాక్రానంగల్ డ్యాం వద్ద జరుగుతున్న పరిస్థితులు కూడా అందరికీ తెలిసినవే. అందులో మూడు రాష్ట్రాలు ప్రతి సంవత్సరం సుప్రీంకోర్టు తలుపులు ఎలా తడుతున్నాయో ఆ పరిస్థితులు కూడా తెలిసినవే. ముళ్ళపెరియార్ డ్యాం వలన తమిళనాడు, కేరళ రాష్ట్రాలు ఏ రకంగా ఇబ్బందులు పడుతున్నాయో మనం మర్చిపోకూడదు అనేది కూడా ఈ సందర్భంగా గుర్తుచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి ఇచ్చే సలహా ఒకటే. మన రాష్ట్రంలోని ఏ మారుమూలకు అయినా నీటిని తీసుకువెళ్ళాలనుకున్నా, ఏ భూమిని తడపాలనుకున్నా, దానిని తెలుగుదేశం పార్టీ తప్పకుండా అభినందిస్తుంది, స్వాగతిస్తుంది. అయితే, భవిష్యత్తులో ప్రజల మధ్య ప్రాంతాల మధ్య ఆ యుద్ధాలకు దారితీసే పరిస్థితులు తెలిసి తెలిసి కల్పించకూడదని మాత్రమే తమ ద్వారా ఈ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా, ఈనాడు ప్రభుత్వం నీటిని అందరికీ అందించాలనుకుంటోంది. ఈ ప్రభుత్వం ఇంకా నిపుణుల కమిటీతో సక్రమంగా ఆలోచనలు చేస్తే మెరుగైన ఫలితాలు వస్తాయి. గతంలో నారా చంద్రబాబు నాయుడి గారి ప్రభుత్వానికి కొన్ని సలహాలు వచ్చాయి. ఏమంటే నాగార్జునసాగర్ లెస్ట్ బ్యాంక్ కెనాల్లో మనకు ఇంకా సమస్యలు ఉంటూనే ఉన్నాయి. అక్కడివరకు ఎందుకు ఎన్ఎస్పి లెస్ట్ కెనాల్లో ఈరోజు వరకు నీటిని తెచ్చుకోలేకపోతున్నాం. ఎందుకంటే, ఎగువన ఉన్నటువంటి తెలంగాణ నుంచి దాటి, మనకు నందిగామ, నూజివీడు దాకా నీళ్ళు రాని పరిస్థితి ఉంది. 32 టీఎంసీలు నీళ్ళు రావలసి ఉంటే, కేవలం 10, 11 టీఎంసీల నీరు కూడా తీసుకోలేని పరిస్థితుల్లో ఉన్నాం. కాబట్టి, వాటికోసం మనం గోదావరి నీటిని చింతలపూడి లిఫ్ట్ ద్వారా తీసుకుని మిగిలిన బ్యాలెన్స్ నీటిని ఇవ్వగలుగుతున్నాం. ఇందులో తెలంగాణ ప్రమేయం అవసరం లేదు. మనం మన నీటిని, మన డబ్బులతో మన ప్రాంత రైతుల కోసం ఇవ్వగలిగేటటువంటి ఆలోచన ఈనాడు నిజరూపం కాబోతోంది.

అధ్యక్షా, అదేవిధంగా నాగార్జునసాగర్ రైట్ మెయిన్ కెనాల్ బ్యాంక్ ద్వారా కూడా నీటిని అందించే అవకాశాన్ని గతంలో మన నిపుణులు ప్రతిపాదించారు. ఈ ప్రభుత్వానికి దానికి సంబంధించి ఇంకా నమ్మకం లేదనుకుంటే, వాటికన్నా ఇంకా మెరుగైన ఆలోచనలు చేయాలనుకుంటే మాత్రం కచ్చితంగా చేయండి. వైకుంఠపురం నుంచి బొల్లాపల్లి రిజర్వాయరు వరకు, బొల్లాపల్లి రిజర్వాయరు నుంచి నాగార్జున సాగర్ కుడి కాల్వకు నీరు ఇవ్వడం ద్వారా క్రింద నున్నటువంటి సోమశిలవరకు కూడా

నీటిని తీసుకువెళ్ళే అవకాశం ఉందని చెప్పారు. లేదు, ఇంకా మెరుగైన ఆలోచనలు, సూచనలు ఈ ప్రభుత్వానికి వస్తే - ఈ భూభాగం మీదే నీటిని వినియోగించేలా, ఆ నీటిని తరలించేలా ఈ ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకుంటే, కచ్చితంగా తెలుగుదేశం పార్టీ దానిని సమర్థిస్తుంది. ఈ రాష్ట్ర రైతాంగానికి మేలు చేసే చర్య ఈ ప్రభుత్వం చేస్తే కచ్చితంగా మా పార్టీ అభినందిస్తుందని ఈ సందర్భంగా తమ ద్వారా గుర్తు చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, రాయలసీమకు నీరు ఇచ్చే పేరుతో, రాయలసీమకు నీరు అందిస్తున్నామనే ఆలోచనలతో మరో భూభాగంతో మనం యుద్ధాలను తెరతీసేటటువంటి పరిస్థితులను మనం కొని తెచ్చుకోకూడదు. ఎందుకంటే, ఇదంతా కళ్ళ ముందు చూస్తున్నాం. కర్నూలు జిల్లాకు ఎన్ని నీళ్ళు వస్తున్నాయి? అలాగే, అనంతపురానికి తుంగభద్ర నుంచి ఎన్ని నీళ్ళు వస్తున్నాయనే విషయాన్ని కూడా ఈనాడు వైఎస్సార్ సిపి అనంతపురం జిల్లా శాసనసభ్యులను అడిగినా చెబుతారు.

మ 1.00

రాజకీయాలకు అతీతంగా, పార్టీలకు అతీతంగా చుక్క నీటి కోసం ఎదురు చూసే పరిస్థితులు ఇవాళ రాయలసీమలో దాపురించి పొరుగు రాష్ట్రాల దయాదాక్షిణ్యాల మీద బతకాల్సిన పరిస్థితుల్లో మనం ఉంటే మళ్ళీ మన జాట్టు తీసుకెళ్లి ఇంకొక రాష్ట్రం చేతిలో పెట్టడం సరైన చర్యనా అని ఆలోచించమని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

వారు చేసే ఏ ఆలోచన అయినా కాస్త అఫెక్టివ్ గా ఉండాలి. లక్షల కోట్ల రూపాయలు కాదు, వేల కోట్ల రూపాయలతో చేయగలమా అని ఆలోచించండి. ప్రాక్టికల్ గా ఉండాలి. 120 కిలోమీటర్లు టన్నెల్ అంటూ పేపర్లో చదివాం. ఒక సభ్యుడిగా, ఒక రైతుగా నాకున్న ఆందోళనలను వ్యక్తపరుస్తున్నాను. ఇంత సుదీర్ఘమైన కాలువల ద్వారా తెలంగాణలో నీళ్లు తీసుకొస్తే రోజుకు 4టీఎంసీలు అంటే 40,000 ఎకరాలు తడిపేటటువంటి నీరు. 40,000 ఎకరాలు తెలంగాణలో లేదా? 4 లక్షల ఎకరాలు తెలంగాణలో దాటుకొని ఆ నీళ్లు మనకు వస్తాయా అన్న సమ్మతం ఉంటుందా అని ఈ సందర్భంగా నేను అడుగుతున్నాను. ఇవాళ మేము కోరేది ఒక్కటే. వారు ఈ ప్రతిపాదన ఇస్తూ మేము సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నామని ఆర్థిక శాఖా మంత్రిగారు చెప్పారు. తప్పకుండా ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న అన్ని పార్టీలతోనూ సంప్రదించండి. ప్రజా సంఘాల తోనూ, ప్రజల తోనూ, రైతు సంఘాలతో కూడా వారి ఆలోచనలను పంచుకోమనండి. వాళ్ళిచ్చే సూచనలను కూడా మీరు స్వీకరించండి. ముఖ్యమంత్రిల సమావేశం అనంతరం తెలంగాణలో ఉన్న Institute of Engineersతో ఒక రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్ ని ఏర్పాటుచేసుకున్నారు. ఆ రౌండ్ టేబుల్ కాన్ఫరెన్స్ లో తెలంగాణ ఇంజనీర్స్ కూడా ఈ ప్రతిపాదనను నిర్వహించేలా వ్యతిరేకించారు. వాళ్లు దానికి సంబంధించి ఒక రిపోర్టును కూడా తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి పంపించారు. మన ప్రాంతంలో ఉన్న ఇంజనీర్లకు ఎవరికీ కూడా రాజకీయాలు ఉంటాయని మేము అనుకోవడం లేదు. ఈ రాష్ట్రానికి, ఈ

ప్రాంతానికి ఏది మంచి అనిపిస్తుందో విస్తృత జనబాహుళ్యంలో చర్చలు జరపమనండి. వారి ఆలోచనల్లో మీకు నమ్మకం ఉంటే వారు చేస్తున్నది ఈ జాతి కోసం అని వారు నమ్మితే జనబాహుళ్యంలో చర్చలు జరపమనండి. తప్పకుండా దేనికి ఆమోదం లభిస్తే దానిని ముందుకు తీసుకువెళ్ళమని నేను కోరుతున్నాను. అవసరమైతే మళ్ళీ రెండు రోజులు శాసనసభ సమావేశాల్ని ఈ అంశం మీదనే ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటుచేయండి. మళ్ళీ ఎందుకంటే ఈరోజు కేవలం మంత్రిగారు ఒక అవుట్ లైన్ మాత్రమే ఇచ్చారు. ఏ రకమైన డీటెయిల్డ్ ప్రతిపాదనలు చేస్తున్నారనేది కూడా వారు తెలియజేస్తే వాటిమీద కూడా ఉన్న అనుమానాలు, అపోహలు, లేకపోతే ఆలోచనలు, సూచనలు సభకు, ప్రభుత్వానికి అందించే అవకాశం ఉంటుంది అని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. ఇంకా వారు చొరవ చూపించాలనుకుంటే రెండు ప్రాజెక్టులు చేపట్టమనండి. తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రిగారిని నీళ్లు తీసుకొచ్చి శ్రీశైలంలో వేయమనండి. మనం తీసుకెళ్ళి శ్రీశైలంలో నీళ్లు వేద్దాం. ఎవరి వాటాలు వాళ్లు వాడుకుందాం. ఆరోజున ఎవరికీ నష్టం ఉండదు. కాబట్టి ఏరకమైన ఆలోచనలు వస్తాయో! మనకు ఇచ్చిన ప్రతిపాదనల ప్రకారం ఎవరి వాటా నీటిని వాళ్లు వాడుకునే అవకాశాన్ని పరిశీలించడని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. రకరకాల ప్రతిపాదనలు రావడంలో ప్రజల్లో చాలా అనుమానాలు ఇవాళ కనపడుతున్నాయి. తెలంగాణను దాటుకుని మనకు నీళ్లు వస్తాయా? రైతులుగా మనందరం చూస్తున్నాము. ఒకే డిస్ట్రిబ్యూటరీలో పైనవాడు కట్టుకుంటే తప్ప కిందవాడు నీళ్లు కట్టుకోలేని పరిస్థితులు. ఎన్నోసార్లు ఎమ్మెల్యేలుగా ఇక్కడున్న వాళ్లు కచ్చితంగా ఈ పరిస్థితిని అనుభవించే ఉంటారు. గ్రామానికి, గ్రామానికి మధ్య గొడవలు వచ్చినప్పుడు సర్దిబెప్పి పిష్టే సిస్టమో, ఇంకొకటో వేసేటువంటి పరిస్థితులు. ఇలాంటి దశల్లో మనం ఇంకొక రాష్ట్రం జోలికి పోకుండా మన భూభాగం మీద మనం నీళ్లు తీసుకెళ్ళే ప్రతిపాదనకి ప్రాధాన్యత ఇచ్చి పరిశీలించమని మేము కోరుతున్నాము. ఇవాళ శ్రీశైలం గానీ, సాగర్ గానీ రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ఉన్నా అవి ఒక్కో బ్యాంకున ఒక్కో రాష్ట్రం ఉంది కాబట్టి ఇద్దరికీ చెరి సమానంగా వాడుకోగలిగే పరిస్థితులు ఉన్నాయి. పూర్తిగా తెలంగాణ గడ్డ మీద వస్తే వాడుకునే పరిస్థితులు ఉండవు. నిస్సహాయంగా చూస్తూ ఉండాల్సిన పరిస్థితులు ఉంటాయన్నది గుర్తు చేస్తున్నాం. ఈ రాష్ట్రం ఏర్పడిన కొత్తలో శ్రీశైలంలో పోలీసులు బాహాబాహీకి దిగిన సందర్భాలను గుర్తు చేసుకోమంటున్నాం. ఇవాళ వారి ఇద్దరి మధ్య సఖ్యత ఉండొచ్చు. రేపు రాజకీయ కారణాల వల్ల వారు ఇద్దరూ వేరు కావచ్చు. వారి ఆలోచనలు, వారు వ్యక్తిగతంగా దూరమైనంత మాత్రాన ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న పరిస్థితులకు నష్టం జరగకూడదు అన్నది ఈ సందర్భంగా మీకు గుర్తు చేస్తున్నాము.

ఇప్పటికే గోదావరి-పెన్నా, గోదావరి-కృష్ణా నదుల అనుసంధానం మీద అనేక రకమైన ఆలోచనలు ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి. వాటినన్నిటినీ కూడా పరిగణించమని మేము కోరుతున్నాము. మొన్నటికి మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ కూడా ఇదే ఆవేదనను వ్యక్తం చేశారు. “ఎగువ రాష్ట్రాలు ఎన్ని ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్నా, ఎత్తు పెంచుకున్నా ఏమీ చేయలేని పరిస్థితి ఉంది. కేసులు వేసినా, ట్రైబ్యునల్ కు వెళ్ళినా ప్రాజెక్టులు కడుతూనే ఉంటారు. నేను కాళేశ్వరం ప్రారంభోత్సవానికి వెళ్ళి బటన్

నొక్కినా నొక్కుకుపోయినా ఆ ప్రాజెక్టు ప్రారంభమయ్యేది. గోదావరిపై మహారాష్ట్ర కృష్ణా నదిపై కర్ణాటక రాష్ట్ర సర్కార్లు ప్రాజెక్టులు కట్టి నీళ్లు తరలించుకుపోయినా ఎవ్వరం ఏం చేయలేం. వాళ్లు ఏమి చేసినా మనం చేయగలిగింది ఏమీ లేదు అని” సాక్షాత్తు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. రేపు తెలంగాణ భూభాగం మీద కాలువలు వస్తే, తెలంగాణ బీడు భూములను తడుపుకుంటూ రావల్సిందే తప్ప ఆ నీళ్లు మనకు చేరుతాయన్న నమ్మకం లేదు అనేది ఇవాళ ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. బయట విస్తృతంగా ప్రచారంలో ఉన్న విషయాన్ని మీ దృష్టికి తీసుకొస్తున్నాను. “ఇవాళ జగన్మోహన్రెడ్డిగారి దగ్గర మంచి వేరుశనగ పప్పు ఉంది. కెసిఆర్గారి దగ్గర దాని పొట్టు ఉంది. కెసిఆర్ గారు పెట్టిన ప్రతిపాదన మీ పప్పునీ, పొట్టునూ కలుపుకొని ఇద్దరం చెరిసగం తీసుకుందాం, తినేముందు పొట్టు ఊడుకుని తిందాం” అని పెట్టినట్టుగా ఉందీ అంటున్నారు.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

కాబట్టి, ఎవరు తెలివైనవాళ్లో ఆలోచించుకోవాల్సిన సమయం ఇది. కచ్చితంగా రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకు నష్టం వాటిల్లకుండా ఈ రాష్ట్ర ప్రజల సౌభాగ్యానికి మేలు చేపట్టే ఏ చర్యను ఈ ప్రభుత్వం తీసుకున్నా ప్రధాన ప్రతిపక్షంగా, రైతు పక్షపాతిగా తెలుగుదేశం పార్టీ అభినందిస్తుంది అని ఈ సందర్భంగా తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను అధ్యక్షా.

మిస్టర్ స్పీకర్: ప్రకాశ్ రెడ్డి గారు

శ్రీ తోపుదుర్తి ప్రకాశ్ రెడ్డి (SRI THOPUDURTHI PRAKASH REDDY)(రాప్తాడు): అధ్యక్షా, సందీర్ఘంగా మా జిల్లా ఎమ్మెల్యేగారు కేశవ్గారు తన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు.

(శాసనసభ వ్యవహారాల శాఖా మంత్రి శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలని గౌరవ సభాపతిని కోరారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: ప్రకాశ్ గారూ, ఒక్క నిమిషం, రాజేంద్రనాథ్ గారూ మాట్లాడండి.

శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ (SRI BUGGANA RAJENDRANATH) : అధ్యక్షా, గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు కూడా ఏమైనా సలహాలు ఇస్తారేమోనని చెప్పి అడుగుతున్నాము. ఎందుకంటే ఆయన కూడా మాట్లాడిన తర్వాత ఒకటేసారి దానికి రిస్టే ఇవ్వొచ్చు. అందుకనే అడుగుతున్నాము. గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకుడు కూడా మాట్లాడి ఏమైనా సలహాలు ఇచ్చినట్లయితే అవి కూడా స్వీకరించడానికి రెడీగా ఉన్నాము. మళ్లీ దీని తర్వాత బిల్లులు, డిమాండ్లు ఉన్నాయి.

శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడు (SRI NARA CHANDRABABU NAIDU): అధ్యక్షా, ఈరోజు చాలా అభిమానం ఉన్నట్లు ఉంది. అందరి వ్యూస్ విన్న తర్వాత మాట్లాడతాను. ఎంత అభిమానం అంటే నాకే ఆశ్చర్యం వేస్తోంది. ఎంత మారిపోయారంటే, కర్ణాటక, బాడీ లాంగ్వేజ్, మాటలు చాలా బాగున్నాయి. చాలా సంతోషం. అందరి అభిప్రాయాలు వినాలనుకొంటున్నాను. అందరి అభిప్రాయాలు విన్న తర్వాత నేను కూడా నా అభిప్రాయాలేంటో చెబుతాను. ముఖ్యమంత్రిగారు, మంత్రులు సమధానం చెప్పొచ్చు.

శ్రీ తోపుదుర్తి ప్రకాశ్ రెడ్డి (SRI THOPUDURTHI PRAKASH REDDY) : అధ్యక్షా, ఇందాక పెద్దలు చెప్పారు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు గత 15 సంవత్సరాల వాటర్ అవైలబిలిటీ చూసుకుంటే 506 టీఎంసీలు వస్తోంది. అదే గత 52 సంవత్సరాల వాటర్ అవైలబిలిటీ చూసుకుంటే 1132 టీఎంసీలు వచ్చేది. పైన ఆల్మట్టి ఎత్తు పెంచిన తర్వాత 400 టీఎంసీలకు మించి ఉండదు. ఇదే విషయం రాష్ట్ర ప్రజలందరికీ కూడా తెలుసు. అధ్యక్షా, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు 1984 నుంచి అంటే తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తర్వాత అప్పటి నుంచి కూడా లెక్కేసుకుంటే టోటల్ ఇన్ ఫ్లో ఇప్పటివరకు 31,753 టీఎంసీల నీళ్లు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు వస్తున్నాయి. నాగార్జునసాగర్, దిగువకు ఇంతవరకు కూడా 30,970 టీఎంసీల నీళ్లు విడుదల చేశాము. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులో ఆవిరవుతున్నది 535 టీఎంసీలు. మేము రాయలసీమ వాసులం, ఈ ప్రాజెక్టులు ఉన్నప్పటినుంచి ఇంతవరకూ కూడా మేము నీళ్లు తీసుకున్నది పోతిరెడ్డిపాడు నుండి 1089 టీఎంసీలు, హంద్రీ-నీవా నుండి 105 టీఎంసీలు. అంటే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులో ఆవిరి అవుతున్న నీళ్లకు కేవలం రెండు రెట్లు మేము తీసుకుంటున్నాము. అయితే గత 35 సంవత్సరాలుగా ఇప్పటివరకూ 94,560 టీఎంసీల గోదావరి గోదావరి జలాలు సముద్రంపాలు అయ్యాయి.

అదే నాగార్జున సాగర్ నుంచి దిగువకు నీళ్లు విడుదల చేస్తున్నది 30,000 టీఎంసీలు. నేను అడుగుతున్నాను. రాయలసీమ కరవుకు పుట్టినిల్లు అనిపించుకుంటున్నాము. వలసలు వెళ్తున్నాము. గత 36 సంవత్సరాలుగా తెలుగుదేశం పార్టీ ఉంది. రామారావుగారు ముఖ్యమంత్రి అయ్యారు. చంద్రబాబునాయుడుగారు అత్యధికంగా 14 సంవత్సరాలు, ఆయన కూడా ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేశారు.

మ 1.10

ఇన్ని సంవత్సరాలు ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేసి ఏమి చేస్తున్నారు? ఇంతవరకు వరద జలాలను, గోదావరి నీళ్లను డైవర్ట్ చేసి ఆలోచన ఎందుకు చేయలేదని అడుగుతున్నాను. గత ఐదు సంవత్సరాలు అధికారంలోనున్న తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చివరి నెలల్లో గోదావరి-పెన్నా అని టెండర్లను పిలిచారు. దానిని ఫేజ్-I అని అన్నారు. ఆ టెండర్లకు ఒక శాంక్టిటి కూడా లేదు. కనీసం పోలవరం కుడి కాలువ

వైడెనింగ్ చేయకుండానే నీటిని తరలిస్తామని చివరి నిమిషంలో టెండర్లను పిలవడం జరిగింది. దానికి కూడా గోదావరి-పెన్నా అని పేరు పెట్టారు. అది కేవలం గోదావరి నీళ్లను నాగార్జునసాగర్ కుడి కాలువ వరకు తీసుకువెళ్లే ప్రక్రియ. పెన్నాకు తీసుకువెళ్లాలంటే అక్కడ నాగార్జునసాగర్ కుడి కాలువ వైడెనింగ్ చేసే ప్రతిపాదన లేదు, పోనీ పోలవరం కుడి కాలువ వైడెనింగ్ చేసే ప్రతిపాదన లేదు. అంటే కేవలం కండితుడుపు చర్యగా రాయలసీమ వాసుల్ని, పెన్నా పరివాహక ప్రాంతం అయిన నెల్లూరు జిల్లా వాసుల్ని మోసం చేసే ఉద్దేశం తప్ప వేరే ఉద్దేశం ఏమీ లేదు.

గత పది సంవత్సరాల్లో రాయలసీమ జిల్లాలు, నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాల్లో ఏడు సంవత్సరాలు సాధారణ వర్షపాతం కంటే తక్కువ వర్షపాతం పడింది. మిగిలిన మూడు సంవత్సరాలు కూడా సాధారణ వర్షపాతానికి నాలుగు శాతం ఎక్కువ పడింది. రాయలసీమ నాలుగు జిల్లాలు, నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలో 98,89,000 ఎకరాల సాగుభూమి ఉంది. అంటే ఈ రాష్ట్రంలోనున్న కోటి తొంభై తొమ్మిది లక్షల ఎకరాల్లో దాదాపు సగం ఉంది. కానీ ఎన్ని ఎకరాలకు నీళ్లు ఇవ్వగలుగుతున్నారు అని పాలకులను నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను.

దివంగతనేత రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత రాయలసీమకు హంద్రీ-నీవా, గాలేరు-నగరి తీసుకొచ్చి, ప్రకాశం జిల్లాకు వరప్రదాయని అయిన వెలిగొండను తీసుకొచ్చి పోలవరం ప్రాజెక్ట్ నిర్మాణం ద్వారా మిగులు జలాలను రాయలసీమకు తరలించాలనే ఆలోచన చేసేంతవరకు కూడా పెద్దలు ఇప్పుడు మాట్లాడుతున్న వారు నోరు విప్పలేదు. రాయలసీమలో ప్రాజెక్టులు కట్టాలన్న ఆలోచన వారు చేయలేదు. కనీసం ఎగువ రాష్ట్రాలు ప్రాజెక్టులు కడుతుంటే దానిపై అబ్జెక్షన్స్ చెప్పలేదు.

మా జిల్లాలో పెన్నా అహోబిలం బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ కు ఫుల్ కెపాసిటీ నీళ్లు వచ్చే పరిస్థితులు లేవు. అదే కండలేరు రిజర్వాయర్ కు గానీ, సోమశిల రిజర్వాయర్ కు గానీ దాదాపు వాటికి సెల్ఫ్ క్యాపమెంట్ తప్ప ఎగువ నుంచి నీళ్లు ఇచ్చిన పరిస్థితులు లేవు.

గత ఐదు సంవత్సరాల్లో గోదావరి డైవర్షన్ అనేది ఎందుకు చేయలేదని ప్రతిపక్షాన్ని అడుగుతున్నాను. ఎగువ రాష్ట్రాలు ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటూ వెళ్తున్నాయి. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్ట్ కట్టారు, దాని ద్వారా దాదాపు 700 టీఎంసీల నీటిని తీసుకుపోయే పరిస్థితి ఉంది. మనకున్న గోదావరి నదికి సంబంధించిన నీటి లభ్యతలో ప్రాణహిత 35 శాతం తీసుకుంటుంది, అంటే ప్రాణహిత నది నుంచి వచ్చే వాటర్ 35 శాతం. ప్రాణహిత కింద ఈరోజు కాళేశ్వరం ద్వారా ఆ 35 శాతం, మొత్తం గోదావరి నీటి లభ్యతకు సంబంధించి దాదాపు 2,500 టీఎంసీలు నికరంగా మనకు నీటి లభ్యత ఉందనుకుంటే దానిలో ప్రాణహిత ద్వారా 35 శాతం వెళ్లిపోతాయి.

సర్ ఆర్థర్ కాటన్ బ్యారేజీ ద్వారా తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల్లో రైతులు బతుకుతున్నారు. నీళ్లు కేవలం 6.53 శాతం శబరి నది ద్వారా వచ్చే నీళ్లతోనే రైతులు జీవనం సాగిస్తున్నారు. ఇంద్రావతి కూడా తెలంగాణ భూభాగంలో చేరుతోంది. ఇంద్రావతిని తెలంగాణ ప్రభుత్వం వారికి అనుకూలంగా మార్చుకొని ఇంద్రావతి నీళ్లు impound అయిన తరువాత ప్రాజెక్ట్ కడితే మనం చేయగలిగింది ఏమైనా ఉందా? గతంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు గానీ, ఎగువ రాష్ట్రాలు ప్రాజెక్టులు కడుతున్నప్పుడు గానీ, ఎప్పుడైనా అడ్డుగించిన పరిస్థితులున్నాయా అని నేను అడుగుతున్నాను.

రాయలసీమలో రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు. గత 35 సంవత్సరాలుగా కేవలం శ్రీశైలంలో ఆవిరి అయినంత నీళ్లకు రెండు రెల్లు మాత్రమే రాయలసీమ ప్రజలకు నీళ్లు వచ్చాయి. కాబట్టి రాయలసీమ ప్రజలకు నీళ్లు చాలా అవసరం. ఈరోజు రాయలసీమ జిల్లాలకు, నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలకు నీళ్లు తీసుకొనిరాగలిగితే చాలని అనుకుంటున్నాం. మార్గం ఏదైనా గానీ, తెలంగాణ భూభాగం నుంచైనా గానీ ఎక్కడనుంచైనా గానీ మనకు నీరు రావాలి.

ఎగువ రాష్ట్రమైన తెలంగాణ ప్రాజెక్టులు కట్టుకుంటూపోతోంది. పాలమూరు-రంగారెడ్డి ప్రాజెక్ట్ కట్టారు. వారికి అక్కడ నీటి లభ్యత లేదనుకోండి ఆటోమేటిక్ గా గోదావరి నుంచి డైవర్ట్ చేసుకుంటారు, దిండికి, నాగార్జున సాగర్ లెప్స్ బ్రాంచ్ కెనాల్ (ఎల్ బీసీ)కి డైవర్ట్ చేసుకుంటారు. వాళ్లు నీటిని తీసుకుని వెళ్లితే మనం చేయగలిగింది ఏముంది. రిజర్వాయర్ సామర్థ్యాన్ని ఆపగలిగే, పోలవరంపై కట్టగలిగే ప్రదేశం మనకుందా? పోలవరం ప్రాజెక్టులో భద్రాచలానికి దగ్గర దగ్గర submergence area వచ్చింది. This is inevitable. ఈ ప్రాజెక్ట్ కచ్చితంగా రావాలి. ఇందులో రాజకీయాలకు తావులేదు. సృహద్భావ వాతావరణంలో సోదరులుగా మెలగాల్సిన రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలు కలిసి ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసుకోవడమే మనకు ఏకైక మార్గం.

రాయలసీమ జిల్లాలు, నెల్లూరు, ప్రకాశం జిల్లాలకు నీళ్లు లేని పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ప్రకాశం జిల్లా మంచి నీళ్లకు ప్రజలు కటకటలాడుతున్నారు. అనంతపురం జిల్లాలో 4,87,000 మంది వలసలు పోయారు. Desalination plants పెడతామని మా ఎమ్మెల్యేల దగ్గరికి కంపెనీల ప్రతినిధులు వస్తున్నారు, అది చెన్నైలో చేస్తున్నారు. Desalination plants అంటే సముద్రం నీటిని శుద్ధి చేసి తాగునీటిగా మార్చే ప్రక్రియ. విదేశాల నుంచి కూడా ప్రతినిధులు వస్తున్నారు. తమిళనాడు ప్రభుత్వం Cloud seeding చేసింది. మీకు వర్షాలు పడడం లేదు, Cloud seeding చేస్తారా అని ప్రతిపాదనలు తీసుకొని శాసనసభ్యుల దగ్గరకు కంపెనీలు వస్తున్నాయి. అంటే కరవు ఏవిధంగా ఉందో గమనించాలి. హైదరాబాదు తాగునీటికి కటకటలాడుతోంది. కావేరి నీళ్లు దిగువకు పంపలేని పరిస్థితుల్లో మంచినీళ్ల కోసం బెంగళూరు మహానగరవాసులు కటకటలాడుతున్నారు.

భవిష్యత్‌లో నీటి కోసం మనం యుద్ధాలు చేయాల్సివస్తుంది. కాబట్టి ఒక స్నేహపూర్వకమైన వాతావరణాన్ని మనం సృష్టించుకోవాల్సిన అవశ్యకత ఉంది. తెలంగాణ ప్రభుత్వంతో కలిసి నడవాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఎంత త్వరగా ఈ ప్రాజెక్ట్‌ను ప్రారంభించగలిగితే అంత మంచిది. మా ప్రజలకు రాయలసీమ వాసులకు, ప్రత్యేకించి కరవు ప్రాంతంలోనున్న రైతులందరికీ న్యాయం చేయాలని కోరుతూ ముఖ్యమంత్రి గారి నిర్ణయాన్ని సమర్థిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు (SRI NARA CHANDRABABU NAIDU) : దీనిపై మాట్లాడడం నేను లాస్టా, లేక ఇంకా సభ్యులు మాట్లాడతారా?

(అధికార, విపక్ష సభ్యులచే సభకు స్వల్ప అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు మాట్లాడితే ప్రభుత్వం రిస్కే ఇస్తుంది.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు (SRI NARA CHANDRABABU NAIDU) : దీనిపై విస్తృతమైన చర్చ చేయాలన్నారు. అందరూ భాగస్వాములైతే బాగుంటుందని ఆర్థిక శాఖామంత్రి గారు, ఇరిగేషన్ శాఖామంత్రి గారు చెప్పారు. కాబట్టి అందరూ మాట్లాడితే వారి అభిప్రాయాలు చెబితే ప్రజల్లోకి వెళ్లుతాయి. మీ ఇష్టం అధ్యక్షా.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మీరు మాట్లాడండి సార్, మీకు అనుభవం ఉంది, మీరు మాట్లాడిన తరువాత ప్రభుత్వం రిస్కే ఇస్తుంది.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు (SRI NARA CHANDRABABU NAIDU): ఇంకా కొంతమంది సభ్యులు వారి అభిప్రాయాలు చెప్పాలనుకుంటున్నారు, వారు మాట్లాడితే బెటర్ కదా! నేను మాట్లాడిన తరువాత మంత్రి గారిని, ముఖ్యమంత్రి గారిని మాట్లాడమనండి.

(అంతరాయం కొనసాగింపు)

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్‌కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): ప్రతిపక్ష నాయకులు మాట్లాడిన తరువాత మా తరపు నుంచి మీకు కావలసిన క్లారిఫికేషన్ పూర్తిగా ఇవ్వడానికి మేము సిద్ధంగా ఉన్నాం. వారు ఏమి మాట్లాడుతారో మాట్లాడమనండి సార్, అంతేగానీ వాళ్లేం మాట్లాడుతారు, వీళ్లేం మాట్లాడుతారు అని ఎందుకు, వారు మాట్లాడితే మాట్లాడమనండి, లేదంటే ప్రభుత్వం తరపు నుంచి ఇవ్వల్సిన క్లారిటీ ఇస్తాం. వారి సభ్యులు పయ్యావుల కేశవ్ సభలో లేరు, ఆయన అడిగిన సమాచారం ప్రభుత్వం తరపు నుంచి పూర్తి క్లారిఫికేషన్ ఇస్తాం.

ప్రతిపక్ష నాయకుడు మాట్లాడుతారో, లేదో చెప్పకుండా వాళ్లు మాట్లాడుతారు, వీళ్లు మాట్లాడుతారు అని చూడాల్సిన అవసరం లేదు. వారిని మాట్లాడమనండి, మేము చెప్పాల్సింది మేము చెప్పాం, దానికి ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఒకరు మాట్లాడారు, మా సభ్యులు ఒకరు మాట్లాడారు. వారు మాట్లాడితే దానికి పూర్తి క్లారిఫికేషన్ మేము ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాం. దానికి సంబంధించి ఏం మాట్లాడాలనుకుంటున్నారో, ఏం అనుమానాలు ఉన్నాయో పూర్తిగా మాట్లాడమనండి.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు(SRI NARA CHANDRABABU NAIDU): ఇప్పుడే మా సభ్యులు పర్యావుల కేశవ్ గారు ఇష్యాను చెప్పారు. ఇది భావితరాలకు సంబంధించిన సమస్య. ఏదో మంత్రి గారు కొత్తగా వచ్చిన తరువాత సబ్జెక్ట్ స్టడీ చేసుకోవడం చాలా అవసరం. ఆ విషయం గుర్తుపెట్టుకోవాలి, మీరు చెప్పండి, మేము చెప్తాం అనే పరిస్థితుల్లో మంత్రి గారు ఉన్నారు, అది కరెక్ట్ కాదన్నది నా అభిప్రాయం.

నీటి సమస్య అనేది చాలా జటిలమైన సమస్య. నీరు, నియామకాలు, నిధులపైనే తెలంగాణ ఉద్యమం జరిగింది. చివరకు మనం అరవై సంవత్సరాలు కష్టపడి హైదరాబాదును అభివృద్ధి చేసి మనమంతా కాంట్రీబ్యూట్ చేశాం.

(‘నోటుకు ఓటు కేసులో పారిపోయి వచ్చారు’ అని కొంతమంది అధికారసభ్యులు అన్నారు)

మ 1.20

ఈరోజు మనందరం కట్టుబట్టలతో ఇక్కడికి వచ్చిన పరిస్థితి.

(అధికార పక్ష సభ్యులు ప్రతిపక్ష సభ్యులను ఉద్దేశించి పారిపోయి ఇక్కడికి వచ్చారని, ఓటుకు నోటుపైన అని అన్నారు)

ఏ విషయం మాట్లాడినా పర్వాలేదు. దాని గురించి కూడా నేను మాట్లాడటం లేదు. నేను జటిలమైన, సున్నితమైన సమస్యలో ఎవరు ఎన్ని మాట్లాడినా నేను రెస్పాండ్ కాదలుచుకోలేదు. ముఖ్యంగా మనం ఆలోచించుకోవాల్సింది ఈరోజు వ్యక్తులతో మనం క్లోజ్గా ఉండొచ్చు. కానీ టెంపరరీగా కొన్ని సొల్యూషన్స్ కూడా ఆలోచించవచ్చు. ఆ నిర్ణయాలు భవిష్యత్తులో ఏవిధంగా ఉంటాయనేది కూడా మనందరం ఆలోచించాల్సినవసరం ఉంది. ఈరోజు ఇక్కడున్న సభ్యులు రాష్ట్ర ప్రయోజనాల్ని, హక్కుల్ని కాపాడవలసిన బాధ్యత మనందరిపైనా ఉంది. తెలంగాణాతో అక్కడున్న ముఖ్య మంత్రితో గొడవలు ఉన్నాయి కాబట్టి మేము సఖ్యత పెంచామని అన్నారు. నేను అభినందిస్తున్నాను. నేను ఆ కాంట్రబ్యూట్ పోవడం లేదు. ఒకప్పుడు మేమందరం కలిసి పనిచేశాం. ఎక్కడ సమస్యలు వచ్చాయి? ఈరోజు వారు ఇద్దరు కలిసి ఉండొచ్చు. కానీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగుతుందో ఆలోచించు కొని, రాష్ట్ర ప్రయోజనాలను కాపాడటం కోసం ఆలోచించాలి తప్ప ఇంకొకటి కాదు. ఈరోజు దేశంలో

ఉండే అన్ని ప్రాజెక్టులు చూడండి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకమాట అన్నారు పైన ప్రాజెక్టు కట్టుకుంటు పోతున్నప్పుడు మనం నిస్సహాయులం తప్ప ఇంకొకటి కాదు అని చెప్పారు. అదే సమయంలో వారి కాంట్రాడిక్షన్ చూస్తే, ఈరోజు అక్కడ ముఖ్యమంత్రి ఉదారంగా ముందుకు వచ్చాడు. మనం కట్టుకుంటే తప్పు ఏముంది అని అంటున్నారు. అది కాంట్రాడిక్షన్ కాదా అని అడుగుతున్నాను. అది మనం ఆలోచించుకోవాల్సిన అవసరముంది. ఈరోజు ఇంకొక మాట కూడా అన్నారు. మేమిద్దరం ముఖ్యమంత్రిలు కూర్చోని డాక్యుమెంటేషన్ చేస్తామని అంటున్నారు. ఈరోజు మన దగ్గర డాక్యుమెంట్స్ లేవా? గోదావరి ట్రైబ్యూనల్ కి డాక్యుమెంటేషన్ లేదా? కృష్ణా ట్రైబ్యూనల్ కి డాక్యుమెంటేషన్ లేదా? అదేమాదిరిగా గోదావరి అథారిటీ పెట్టమని కేంద్ర చట్టం మన దగ్గర లేదా? కృష్ణా ట్రైబ్యూనల్ పెట్టమని కేంద్ర చట్టం మన దగ్గర లేదా? ఎందుకు చేసుకోలేకపోయాం? ఎప్పుడైనా డెప్ట్ గా ఆలోచించారా?

ఇంకొకపక్కన చూస్తే కావేరి నదీ జలాలలో 15టీఎంసీల నీళ్లకు రెండు రాష్ట్రాల మధ్య కర్ణాటక, తమిళనాడు రెండు కూడా అట్టడుకుపోయే పరిస్థితికి వచ్చింది. అందోళనలు చేశారు, బండ్లు చేశారు. చివరకు సుప్రీంకోర్టు చెప్పినా ఎవ్వరూ ఒక్కమెట్టు కూడా దిగలేదు. ఈవిషయం గుర్తు పెట్టుకోవాలి. సుప్రీంకోర్టు కూడా ఏమీ చేయలేని పరిస్థితికి వచ్చింది. అలాంటి సమస్యలు 15, 20టీఎంసీల నీళ్లకు ఇలాంటి సమస్యలు వచ్చాయి. నాగార్జున సాగర్ సగం గేట్లు మనపక్క, సగం గేట్లు తెలంగాణలో ఉన్నాయి. శ్రీశైలం కూడా అలాంటి పరిస్థితి ...ఈరెండు ఉంటే మనం త్రాగునీరు ఇవ్వాలన్నా కూడా ఇవ్వనివ్వకుండా చేసి రెండు రాష్ట్రాల పోలీసులు కొట్టుకునే పరిస్థితికి వచ్చారు. అప్పుడు నేనే చొరవ తీసుకొని గవర్నర్ గారికి ఫోన్ చేసి చెప్పాను. ఇద్దరిని పిలిచి మాట్లాడండి, కొట్టుకుంటే బాగుండదు. పాకిస్తాన్, ఇండియా లాగా తయారు అవుతుందని చెప్పాను. అప్పుడు పిలిపించి మాట్లాడి సమస్య పరిష్కారం చేసుకున్నాం. ఇంత సున్నితమైన విషయం. ఆరోజు తెలుగుగంగ విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రిగా ఎన్టీరామారావు గారు, కర్ణాటక ముఖ్యమంత్రి, మహారాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి, ప్రధానమంత్రి ఇంధిరాగాంధీగారి సమక్షంలో కూర్చోని 15టీఎంసీల నీళ్లు ఇవ్వాలని ఒక నిర్ణయం చేశారు. 15టీఎంసీల నీళ్లు తమిళనాడుకి ఇప్పటికి వెళ్లాయా? ఇచ్చారా? ఆరోజు ఏమి ఆలోచించారు? అందరూ ఆలోచించి ఒక పైపు వేద్దాం. అండర్ గ్రౌండ్ లో తీసుకుపోవాలంటే ఎన్టీరామారావు గారు ఒక మాట చెప్పారు. ఎట్టిపరిస్థితులో రాయలసీమకు నీళ్లు లేవు, సమస్యలు ఉన్నాయి. తెలుగుగంగ ఓపెన్ కెనాల్ తప్ప పైపులు వేయడానికి నీలు కాదని చెప్పి ఓపెన్ కెనాల్ పెట్టి ఈ ప్రాంతానికి నీళ్లు ఇవ్వాలని ఇచ్చారు. మనం మూడు రాష్ట్రాలకు ఐదు టీఎంసీల చొప్పున 15టీఎంసీల నీళ్లు ఇవ్వాలి. ఇవాళ తమిళనాడులో ఏమైంది? నీళ్లు అనేది చాలా సున్నితమైన విషయం కాబట్టి సమస్యలు అన్నీ వస్తాయి. ఇదేకాదు. భాక్రా నంగల్ లో కూడా జల వివాదాలున్నాయి. నా నియోజకవర్గంలో పాలార్ నదిపై ఒక చిన్న చెక్ డ్యాం కట్టాలి. ఆ చెక్ డ్యాం రాజశేఖరరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడే నా నియోజకవర్గంలో శాంక్షన్ చేశారు. ఆరోజు కేంద్రంపై ఒత్తిడి పెంచారు. ఆనాటి ముఖ్యమంత్రి జయలలిత గారు తరువాత కరుణానిధి గారు, అందరి పైన ఒత్తిడి పెంచి ఆ పాలార్ నదిపై చెక్ డ్యాంని

కట్టుకోనివ్వకుండా అడ్డుపడ్డారు. ఇలాంటివి మేం చెప్పుకుంటూ పోతే చాలా కోకోల్లలు ఉన్నాయి. అయితే ఇక్కడ మనం ఆలోచించాల్సింది గోదావరి నీరు అంతా సముద్రంలోకి పోతున్నది. దక్షిణ భారత దేశంలో ఎక్కువ నీళ్లు ఉండే రాష్ట్రం మన రాష్ట్రం. కావేరిలో నీళ్లు లేవు. ఇంకొకదగ్గర నీళ్లు లేవు. కానీ గోదావరి క్యాచ్‌మెంట్ ఏరియా ఎక్కువ ఉంది. ఆ నీళ్లన్నీ కిందకు వస్తున్నాయి. జాతీయ స్థాయిలో రివర్ లింకేజ్ కోసం నేషనల్ గ్రిడ్ కోసం కూడా ఆలోచించారు. ఇప్పుడు మహానది-గోదావరి అనుసంధానం అంటున్నారు. పైనుంచి బ్రహ్మపుత్ర దగ్గర నుంచి గోదావరి నుంచి అన్ని రివర్‌లు కలపాలని అనుకున్నారు. ఒకప్పుడు టాస్క్ ఫోర్స్ కూడా వేశారు. అప్పుడు సురేష్ ప్రభు టాస్క్ ఫోర్స్ చైర్మన్ గా పనిచేశారు. అది కూడా ఆగిపోయే పరిస్థితికి వచ్చింది. మనం గోదావరి-కృష్ణా లింకు ఒకటి ఎస్టాబ్లిష్ చేశాం. అంటే వారు ఇచ్చిన కలెక్షన్ డేటా ప్రకారం కూడా సుమారుగా 3టీఎంసీలు తగ్గుతున్నాయి. మినిమమ్ 2500 టీఎంసీల నీళ్లు సముద్రంలోకి పోతున్నాయి. ఇంకా మీరు ఒకసారి ఆలోచిస్తే రెండు రాష్ట్రాలు విడిపోయిన తరువాత గోదావరిలో మన హక్కు ఎంత? కృష్ణాలో రెండు రాష్ట్రాల మధ్య వాటా ఎంతెంత వస్తుంది? ఆరోజు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌గా ఉన్నప్పుడు ఎన్ని నీళ్లు ఉన్నాయో ఎంత నీరు అక్కడ వాడారో, ఇక్కడ వాడారో ఆ రెండింటిని దగ్గర పెట్టుకొని ఆ వాటర్‌ని టెంటెటివ్‌గా మనం వాడు కుంటున్నాం. కృష్ణా ట్రైబ్యునల్ మళ్ళీ రివ్యూ చేసి అవార్డు ఇవ్వాలి. కృష్ణా ట్రైబ్యునల్ నాలుగు రాష్ట్రాల మధ్య ఉంది. ఒకప్పుడు మూడు రాష్ట్రాలు. మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్. ఇప్పుడు డివైడ్ అయిన తరువాత తెలంగాణా రాష్ట్రం వచ్చింది. మనం అడిగేది సర్-ప్లస్ కానీ డెఫిసిట్ ఉంది. వరదలు వచ్చినప్పుడు మనం మునిగిపోతున్నాం. అట్లాకాకుండా ఎన్ని నీళ్లు వస్తే నాలుగు రాష్ట్రాల మధ్య వాటా ప్రకారం ఇవ్వమని మనం డిమాండ్ చేశాం. కానీ అది వాళ్లు ఇవ్వలేదు. ఇంత వాటర్ మహారాష్ట్రకి వెళ్లుతుంది. ఇంత కర్ణాటకకు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వస్తుందని వాళ్లు పెట్టారు. దీనివల్ల ఎప్పుడైనా వాటర్ ఎక్కువ వస్తే మనకు నీళ్లు వచ్చే పరిస్థితి వస్తుంది తప్ప మనకు వాటా ప్రకారం నీళ్లు రాలేదు. ఇప్పుడు నాలుగో రాష్ట్రం తెలంగాణా రాష్ట్రం కూడా వచ్చింది. అన్నింటికంటే మనం దిగువున ఉన్నాం. ఈరోజు మళ్ళీ ఆ ట్రైబ్యునల్‌ని నాలుగు రాష్ట్రాల మధ్య ఈ నీటి పంపకం దామాషా ప్రకారంగా ఇవ్వమని అడిగితే కాదు మీ రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ఎంత వాటర్ వస్తుందో ఇస్తామని చెప్పి ఆ ట్రైబ్యునల్ రెండు రాష్ట్రాల మధ్య చర్చ జరిపే పరిస్థితికి వచ్చారు. మనం కోర్టులో కూడా కేసు వేశాం. ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. మన హక్కుల్ని మనం కొల్పోకుండా కాపాడుకుంటూనే ఇంకొకపక్కన మన నీటిని మనం సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకోవాలి.

ఈరోజు వంశధార నీరు ఒడిశా నుంచి కిందకు వచ్చిన తరువాత ఆ నీరు మేము వాడుకుంటామంటే వాడుకోవడానికి వీలులేదని ఒడిశా ట్రైబ్యునల్‌కి పోతే, మొన్నే ట్రైబ్యునల్ మనకు అనుకూలంగా జడ్జిమెంట్ ఇచ్చినా, మనం బ్యారేజ్ కట్టుకోవడం ద్వారా మళ్ళీ రివిజన్‌కి వెళ్లారు. రివిజన్ అయ్యేంతవరకు వంశధార నీరు మనకు వచ్చే పరిస్థితి లేదు. ఇలాంటివి ఉదాహరణలు చెబుతూ పోతే చాలా ఉన్నాయి. అయితే మనం అన్ని రాష్ట్రాల కంటే దిగువ రాష్ట్రం కాబట్టి నీళ్లు మన దగ్గరికి

వస్తున్నాయి. అయితే ఇంతకుముందు సభ్యులు కేవలంగా చెప్పారు. తెలంగాణ గోదావరి నీళ్లు ఉపయోగించుకుంటామని చెప్పారు. చివరకు మీరు ఒకటి గుర్తు పెట్టుకొవాలి. పోలవరం ఇష్యూలో చత్తీస్‌ఘడ్ ఎందుకు అడ్డం పెట్టారు? ఒడిశా ఎందుకు అడ్డం పడ్డారు? రెండూ సుప్రీంకోర్టులో ఉన్నాయి. వారితో కర్లాటక, తెలంగాణా కూడా కేసులు వేశారు.

మ 1.30

రెండూ సుప్రీంకోర్టులో ఉన్నాయి. సబ్‌మెర్జెన్ అవుతుందని తమిళనాడు, కర్లాటక, తెలంగాణ రాష్ట్రాలు కోర్టులో కేసు వేశాయి. సబ్‌మెర్జెన్స్‌కు గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా డబ్బులు కడుతుందన్నా ఒప్పుకోకుండా వాళ్ల బ్యాంక్ వాటర్‌లో లిఫ్ట్ పెట్టుకునే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ కూడా వాళ్లు ఒప్పుకోకుండా ఇబ్బందులు పెట్టే పరిస్థితికి వచ్చారు. ఇలాంటి సమస్యలను అధిగమించాలి. మనం గుర్తుపెట్టుకోవలసింది మనం దిగువన ఉన్నాం. రాష్ట్రంలో 13 జిల్లాలో రాయలసీమ 4 జిల్లాలు తప్ప మిగతా జిల్లాలన్నీ సముద్రం పక్కన ఉన్నాయి. గ్రావెటీతో మనకి ఒక అడ్వాంటేజ్ కూడా ఉంది. గోదావరి నీళ్లు కృష్ణాకు తీసుకువస్తే, కృష్ణా డెల్టా అంతా కూడా మారే పరిస్థితికి వస్తుంది. ఇక్కడ నుంచి ఇంకొక చిన్న లిఫ్ట్ ఒకటి వైకుంఠపురం దగ్గర పెట్టుకుని పైకి నీటిని తీసుకువెళ్ళితే నాగార్జునసాగర్ రైట్ మెయిన్ కెనాల్‌కి కూడా నీళ్లు ఇచ్చే అవకాశం వస్తుంది. దీనికి రిజర్వాయరు కూడా అవసరం లేదు. మిగిలిన కొంత బ్యాలెన్స్ వాటర్ కావాలంటే నాగార్జునసాగర్ నుంచి తీసుకునే అవకాశం వస్తుంది. మనకు రెండు రిజర్వాయర్లు ఉన్నాయి. సోమశిల, కండలేరు ద్వారా 140 టీఎంసీల నీరు మనం పెట్టుకునే అవకాశం ఉంది. ఎప్పుడూ నీరు రావడం లేదు. అక్కడ నుంచి లిఫ్ట్ కంటిన్యూ చేస్తే, నేరుగా సోమశిలకు వేస్తే, కండలేరుకి వేస్తే, 140 టీఎంసీల నీరు స్టోర్ చేసుకునే అవకాశం వస్తుంది. అదేవిధంగా ఏవైతే శ్రీశైలంలో నీరు అక్కడే పెట్టుకుని, ఈరోజు పట్టినీమ ద్వారా 100 టీఎంసీ నీరు మనం వాడుకుంటున్నాం. శ్రీశైలంలో కృష్ణా డెల్టాకు వాడే నీరు మనం అక్కడే పెట్టుకోవచ్చు. రాయలసీమ మొత్తానికి ఇచ్చే పరిస్థితి వస్తుంది. ఇంకా ఒక విషయం వారు ఆలోచించుకుని వారి ప్రపోజల్ కూడా చెప్పారు. మొన్న కూడా డిస్కస్ అయ్యాయి. ఈరోజు పోలవరం నీళ్లు వైకుంఠపురం వరకు తీసుకువచ్చి, ఆ నీళ్లు కృష్ణా నాగార్జునసాగర్ రైట్ మెయిన్ కెనాల్‌కి తీసుకువెళ్లి, రైట్ మెయిన్ కెనాల్‌లో వాడుకున్నంత వరకూ వాడుకుని ఆ నీళ్లు లిఫ్ట్ చేసి పులిచింతలలో వేయగలిగి, నాగార్జునసాగర్ టెయిల్ పాండ్‌కి తీసుకువెళ్లి అక్కడనుంచి మనం నాగార్జునసాగర్ లిఫ్ట్ చేయగలిగితే నాగార్జునసాగర్‌లో నీటిని పెట్టుకునే అవకాశం ఉంది. ఇంకొక పక్కన గోదావరి-పెన్నా రెండూ కూడా లింక్ చేసుకున్నప్పుడు మధ్యలో బొల్లాపల్లి కూడా వస్తుంది. వారు ఈ ప్రాజెక్టు కోసం రూ.1,50,000 కోట్లు చెబుతున్నారు. మనకు అంత అవసరం లేదు. రూ.80,000 కోట్లు ఖర్చుపెడితే ఈ ప్రాజెక్టులు అన్నీ పూర్తవుతాయి. చివరకు సోమశిలలో నీళ్లు పెట్టుకుంటే రాజంపేట దగ్గర నీళ్లు లిఫ్ట్ చేసి కడప జిల్లాలోని బద్వేల్, రాజంపేటకు కూడా నీళ్లు ఇచ్చుకోవచ్చు. ఏ రాష్ట్రానికి లేని అడ్వాంటేజ్ వంశధార, నాగావళి, గోదావరి, కృష్ణా, పెన్నా ఈ నదులన్నీ కూడా అనుసంధానం చేసుకుంటూ ఈ రిజర్వాయర్లు అన్నీ తీసుకోగలిగితే ఎక్కడెక్కడ లిఫ్ట్‌లన్నీ

అవసరమైతే పెట్టుకోవచ్చు. వాళ్లు కాళేశ్వరం పూర్తి చేయగలిగింది మనం ఇవన్నీ చేయడం పెద్ద కష్టం కాదు.

(15 సంవత్సరాలు ఏమి చేశారు అని అధికారపక్షసభ్యులు శ్రీకాంత్ రెడ్డి అన్నారు)

మీరు డిస్టెండ్ చేసుకుంటే ఏమి చెప్పలేను. నేను సబ్జెక్ట్ చెబుతున్నాను. మీ ఇష్టం అది.

(అధికారపక్షసభ్యులచే అంతరాయం)

ఈరోజు మనం ఒక్క విషయం గుర్తుపెట్టుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈరోజు తెలంగాణా భూమిపైన నీళ్లు తీసుకునే ప్రయత్నం తరువాత, కేశవ్ గారు చెప్పినట్లు మొన్నే మా ఎంఎల్ఏ వంశీ ఇక్కడే ఉన్నాడు. పోలవరం రైట్ మెయిన్ కెనాల్ వస్తుంది. నేనే ఒక 200 పంపులు ఇస్తాను. మా వాళ్లకి నీళ్లు ఇవ్వండి. కరెంటు మాత్రం మీరు ఇవ్వండి అని అడిగాడు. రేపు ఎవరైనా నీళ్లు పక్కన పోతుంటే ఆ భూమి ఎండిపోతే పైకి నీళ్లు పోనిస్తారా? ఇది ఎక్కడైనా సరే జరుగుతుందా? ఇక్కడ కాదు ఇది ఎక్కడా జరగదు. నేను ఆ విషయం చెబుతున్నాను. 6 టీఎంసీలు లిఫ్ట్ చేస్తారు. వరంగల్ నుంచి రావాలి. తెలియని ప్రాంతం ఏమీ కాదు. వరంగల్, నల్గొండ, మిగిలిన ప్రాంతాలు బీడు ప్రాంతాలు, కరవు ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. నీటి కోసమే వాళ్లు యుద్ధాలు, ఆందోళనలు చేశారు. అంతకుముందు కూడా అదే అయ్యింది. ఒకప్పుడు నేను గోదావరి వాటర్ డిక్లరేషన్ కు ఒక కమిటీ వేశాను. అప్పుడే దేవాదులం పెట్టాం. దానిని బ్యాలెన్స్ చేయడం కోసమే పుష్కర, తాడిపూడి ఈ రెండు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్లు బ్యాలెన్సింగ్ కోసం పెట్టాం. ఇలాంటి సంఘటనలు చాలా ఉన్నాయి. నేను మిమ్మల్ని కోరేది ఒకటే. ఇది చాలా సున్నితమైన సమస్య. భావితరాలకు సంబంధించిన సమస్య. మనకు రాజధాని పోయింది, వనరులు పోయాయి. ఎన్నో ఇబ్బందులు పడ్డాయి. మనకు రోజూ నీళ్లు కిందకు వస్తాయి కాబట్టి, మనకు flat lands ఎక్కువ ఉన్నాయి. రాయలసీమ నాలుగు జిల్లాలు, అదేవిధంగా ప్రకాశం జిల్లా uplands కి మాత్రం ప్రాబ్లెమ్ ఉంటుంది. దీనిని ఏవిధంగా చేయాలని సమగ్రంగా మేము ఒక ఆలోచన చేశాం. మా కంటే వారికి మంచి ఆలోచన రావచ్చు. వారు ఫ్రెష్ గా ఆలోచిస్తున్నారు. ఆలోచించండి. కానీ ఒక్క విషయం మాత్రం వారు గుర్తు పెట్టుకోవాలి. మన డబ్బులు పెట్టి మళ్ళీ తెలంగాణా భూమి నుంచి నీరు తీసుకువస్తే, ఆ నీరు ఇప్పుడు కెసిఆర్ ఉన్నారు, మీరు ఉన్నారు. మీ ఇద్దరి మధ్య సఖ్యత ఉంది. రేపు ఇంకొకాయన వస్తారు. ప్రజాస్వామ్యంలో మొన్నటివరకూ నేను ఉన్నాను, ఇప్పుడు వారు వచ్చారు, రేపు ఇంకొకరు వస్తారు. ఇవన్నీ జరుగుతూ ఉంటాయి. రేపు మనం లేకుండా ఇంకొకరు వచ్చినప్పుడు మా భూమి మీద మీరు నీళ్లు ఎట్లా తీసుకువెళతారని అభ్యంతరం చేసినా, వారు చట్టంలో రాసుకున్నా ఏమి జరుగుతుంది? రెండవది ఇంకొకపక్కన దారిలో పోతుంటే వాళ్లు నీళ్లు లిఫ్ట్ చేస్తే మన పోలీసులను అక్కడికి తీసుకుపోగలుగుతామా? తీసుకుపోలేం. ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో నేను మాగ్నిమమ్ ప్రయత్నం చేస్తే, నాగార్జునసాగర్ లెఫ్ట్ కెనాల్ లో నల్గొండ, ఖమ్మం దాటుకుని వస్తే, నందిగామ తిరువూరు, నూజివీడు ఈ ప్రాంతానికి నీరు రావాలి. అది రావడానికి డీఎస్పీని, ఆర్డీఓని పెడితే ఒకే ఒక్క

సంవత్సరం నీళ్లు ఇవ్వగలిగాం. అదే ఈరోజు చింతలపూడి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ కు ఇవ్వలేం కాబట్టి చింతలపూడి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా గోదావరి నీళ్లు ఇస్తే, బ్యాలెన్స్ అవుతుందని ఆలోచిస్తున్నాం. ఇది మన చేతుల్లో ఉండే పని. ఇలాంటి ఆలోచనలు చేయండి. డిస్కస్ చేయండి. తప్పలేదు. మీ అభిప్రాయాలు చెప్పండి. అందరి అభిప్రాయాలు తీసుకోండి. రైతులతో మాట్లాడండి. ఇంజనీరింగ్ స్టాఫ్ తో మాట్లాడండి. అన్నీ చర్చించిన తరువాత ఈ రాష్ట్రానికి ఏది ప్రయోజనమైతే అది చేయండి. మేము కూడా పూర్తిగా సహకరిస్తాం. ఇక్కడ రాజకీయాలు లేవు. ఇక్కడ కావలసింది భావితరాల భవిష్యత్తు కోసం నీరు చాలా సున్నితమైన విషయం. గ్రామాల మధ్య, వ్యక్తుల మధ్య, జిల్లాల మధ్య మీకు తెలుసు. జిల్లాల మధ్యలో ఎన్నిసార్లు పులివెందులకు నీరు కావాలని అనంతపురంలో మీటింగులో చాలాసార్లు గొడవపడ్డారు. ఇలాంటి సమస్యలు చాలా వస్తూ ఉంటాయి. నేను అందుకనే మళ్ళీ ఒకసారి అడుగుతున్నా. మేము చేయాల్సింది అంతా కూడా ఒక పద్ధతి ప్రకారం చేశాం. వారికి కొంత నూతనమైన ఆలోచనలు ఉన్నాయి. అవికూడా కలపండి. అంతిమంగా నేను ఒకటే కోరుతున్నా. ఇప్పుడు అన్ని రాష్ట్రాలలో అయితే ఎవరికీ ఏమీ బాధలేదు. మాములుగా నీటి ఎద్దడి ఉన్నప్పుడు ఎక్కడా కూడా సమర్థవంతంగా నీళ్లు పంచుకున్న సందర్భాలు లేవు. పైవాడు ఉంటాడు, పైవాడిదే ఇష్టారాజ్యం. వాళ్ళకి నీళ్లు మిగిలితే కిందకు పంపిస్తారు. ఒక దశలో గోదావరి నీరు పట్టిసీమ ద్వారా కృష్ణా డెల్టాకు తేవాలనుకున్నాం. అక్కడ ఒక అపోహ వచ్చింది. అపోహ ఏమిటంటే గోదావరి నీరు కృష్ణా డెల్టాకు వెళ్లిపోతున్నాయి. గోదావరి ఎడారిగా మారిపోతుంది. అక్కడనుంచి రైతులు ఆందోళన చేస్తే నేను ఒకటే చెప్పాను. ఒక లెవెల్ పెట్టుకుందాం. ఆ లెవెల్ ఉంటేనే నీరు లిఫ్ట్ చేద్దాం. పంపులు కూడా ఆ లెవెల్ లో పెడదాం. చివరికి ఒకవేళ ఆ లెవెల్ కింద వస్తే, మీకు ఇవ్వాలన్న నీరు ఇచ్చిన తరువాత మీకు మిగిలే సమయంలో, సముద్రంలోకి పోయే సమయంలోనే ఆ నీరు లిఫ్ట్ చేస్తామని చాలా స్పష్టంగా హామీ ఇస్తే, డిబేట్ చేస్తే అప్పుడు నమ్మారు. ఇది వాస్తవం. అందుకే నేను మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. మీరు అందరి అభిప్రాయాలు తీసుకోండి. ఇంకా వారిని బయట కూడా మాట్లాడమనండి. ఈరోజు మనం ప్రతిష్ఠకు పోవాల్సిన అవసరం లేదు. ఇది జరగాలి, ఇదే జరగాలని వద్దు. వారు అన్నీ ఆలోచించి ఈ రాష్ట్ర ప్రయోజనాల దృష్ట్యా వారు మంచి నిర్ణయం తీసుకోండి. దానిని పూర్తిగా తెలుగుదేశం పార్టీ సమర్థిస్తుందని మరొక్కసారి మీకు తెలియజేస్తూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(ప్రతిపక్షసభ్యులు బల్లలు చరుస్తూ తమ హర్షాన్ని వ్యక్తం చేశారు)

(ప్యానల్ ఛైర్మన్ శ్రీ అంబటి రాంబాబు అధ్యక్ష స్థానంలో ఉన్నారు)

CHAIRMAN: Minsiter for Finance.

శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ (SRI BUGGANA RAJENDRANATH) : అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు గౌరవ ప్రతిపక్షనాయకులుగారు కొన్ని సలహాలు ఇచ్చారు. కొన్ని cautions, అపోహలు తెలిపారు. అదేవిధంగా గౌరవ సభ్యులు కేశవ్ గారు కూడా కొన్ని అంశాలు మన ముందు పెట్టారన్నమాట.

గౌరవసభ్యులు కేశవ్ గారు మాట్లాడుతూ తెలంగాణా వాళ్లకు అంటే ఈ డిస్కషన్ అంతా కూడా గోదావరి వాటర్ను మనం ఏవిధంగా కృష్ణా డెల్టా వాడుకోవాలనేది మెయిన్ థీమ్.

మ.1.40

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఆనకట్టలు కట్టేందుకు అవకాశం లేదు కాబట్టి మనతో సంప్రదింపులు జరుపుతున్నారు, లేకుంటే ఆ ప్రస్తావనే రాదు కదా అంటున్నారు. అక్కడ ఆనకట్టలు నిర్మించేందుకు అవకాశం లేదని అందరికీ మొదటినుంచీ తెలిసినదే. కొత్తగా నేర్చుకొనేది కాదు. ఎత్తిపోతల పథకాలు, ఎక్కడికక్కడ బ్యారేజీలు నిర్మించి నీటిని ఎత్తిపోసేందుకు అవకాశం ఉంది. గత దశాబ్దకాలంగా ఎత్తిపోతలు బాగా పాపులరైజ్ అయింది. అందులోనూ విద్యుత్ చార్జీలు తగ్గడంవలన కూడా లిఫ్టింగ్ వయబుల్ అయినది. తెలంగాణలో బ్యారేజీలు కట్టేందుకు వీలులేదు కాబట్టే ఇలా జరుగుతుందని చెప్పడం సబబుకాదు. తెలంగాణ, కర్ణాటక, మహారాష్ట్రతోబాటు మన రాష్ట్రంలో కూడా బ్యారేజీలు నిర్మించి ఎత్తిపోతల చేస్తున్నారు. నీరు ఎపుడూ కూడా సైట్ స్పెసిఫిక్. నీటి ప్రవాహాన్ని, గ్రేడ్ను, స్లోప్ను బట్టి వాడుకొనే ప్రాంతాన్ని బట్టి నీటిని తరలించేటపుడు కొండల మధ్య పోతుందా, లోయల మధ్య పోతుందా, ఏ విధంగా జియోగ్రాఫికల్ టెర్రైన్ గుండా పోతున్నదనేది చాలా ముఖ్యం. ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకులు, ప్రతిపక్ష నాయకులు కేశవ్ గారు మాట్లాడుతూ మన భూభాగంనుంచే వెళ్లాలని అంటున్నారు. ఎక్కడైనా, ఎవరైనా, ఏదైనా వసతి కల్పించుకోవాలన్నా మన భూభాగంలోనే చేసుకోవాలనేది ఎవరికైనా మొదటి ప్రాధాన్యతగా ఉంటుంది. ఎవరికైనా గానీ పక్క రాష్ట్రంలోకి వెళ్లి చేయాలనే ముచ్చట ఎవరికీ ఉండదు. పక్క రాష్ట్రం నుంచి తెచ్చుకోవాలనే ఆశ, ముచ్చట ఎవరికీ ఉండదు. కానీ మనం గుర్తుపెట్టుకోవాల్సినది ఒకటే. మన రాష్ట్ర భూభాగంలోనుంచి వెళ్లితే పెన్నాకు వచ్చేటప్పటికి సుమారుగా 700కి.మీ. అవుతుంది. బొల్లాపల్లివద్ద 150టీఎంసీల సామర్థ్యంతో ఒక పెద్ద రిజర్వాయర్ నిర్మించాల్సిన అవసరం ఉంటుంది. అక్కడివరకు లిఫ్ట్ ద్వారా తరలించితే అక్కడనుంచి గ్రావిటీ ద్వారా తరలించుకొనే అవకాశం ఉంటుంది. ఇప్పుడు మనం ఆలోచిస్తున్న ప్రకారం తుపాకులగూడెం నుంచి నేరుగా 300కి.మీ.లలోనే శ్రీశైలం రిజర్వాయర్ కు తరలించవచ్చు. 300కి.మీ.కు ఎంత ఖర్చు అవుతుందో, 700కి.మీ.కు ఎంత ఖర్చు అవుతుందో అందరికీ తెలుసు. ఎవరికైనా గానీ మన భూభాగంలోనే చేసుకోవాలని ఆసక్తి ఉంటుంది తప్ప పక్క రాష్ట్రంలోకి వెళ్లాలనే ఆలోచన ఎవరికీ ఉండదు. ఆ ఆలోచన గత్యంతరంలేని పరిస్థితిలో, తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో నీటికి అన్నింటికంటే మనం ఎక్కువ ప్రాధాన్యత కల్పిస్తామో అప్పుడు మనకు అలాంటి ఆలోచన కలుగుతుంది.

బొల్లాపల్లిలో 150టీఎంసీల నిల్వ సామర్థ్యం గల రిజర్వాయర్ నిర్మించాలి. అందుకు ఎంత ఖర్చు అవుతుందో, ఎంత భూమి అవసరమవుతుందో కూడా లెక్కవేయాలి. దీని డ్రాబ్యాక్స్ దీనికి ఉన్నాయి. ఏ ఒక్కటి కూడా ఫర్ ఫెక్ట్ గా ఉందని మేమనడంలేదు. ఇప్పుడు అనుకుంటున్నట్లుగా చేస్తే నేరుగా జలాలు

శ్రీశైలంలోకి వెళ్తాయి. అక్కడ రిజర్వాయర్ ఉంది కాబట్టి బాగుంటుందనే ఆలోచన చేస్తున్నాం. మనకు రెండు, మూడు ఆప్షన్లు ఉన్నాయి కాబట్టి అందరి సూచనలు, సలహాలు తీసుకుంటున్నాం. ప్రతిదానిలో కూడా లాభనష్టాలు చూసుకొని చేయాలనే ఆలోచన కూడా పక్క రాష్ట్రానికి ఉంది. వారి సూచనలను మేం స్వీకరిస్తున్నాం.

ఇందాక గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు మాట్లాడుతూ కృష్ణా జలాలను చెన్నైకు అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఎన్టీ రామారావుగారు తరలించేశారని చెబుతున్నారు. కానీ దానికి ఒక చిన్న కరెక్షన్ ఉంది. ఈ చర్చను గమనిస్తున్నవారికి నిజానిజాలు తెలియాలి. వాస్తవానికి గతంలో మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు కలిసి చెన్నైకి నీరు తరలించాలని మొదటగా 1976లో ఆలోచన చేశారు. అందుకు సాధ్యాసాధ్యాలను పరిశీలిస్తున్న సమయంలో 1978 నుంచి 1983 కాలంలో రాయలసీమ ఉద్యమం ప్రారంభమైనది. రాయలసీమకు సాగు, తాగునీటికి ఇబ్బంది ఉంది కాబట్టి అప్పుడు రామారావుగారికి ఈ పథకం ప్రారంభించాలని ఇంప్రెస్ చేయడం రాజశేఖరరెడ్డిగారి నాయకత్వంలో జరిగిందని తెలియజేస్తున్నాను. రామారావుగారి హయాంలోనే జరిగింది కానీ ఆ ఆలోచన అక్కడినుంచి వచ్చిందని తెలియజేస్తున్నాను.

జాతీయ రహదారులు, ఎలక్ట్రిక్ గ్రిడ్, రైల్వే లైనులు వివిధ రాష్ట్రాలనుంచే ఉంటాయి. అదే విధంగా నర్మదా డ్యాం, తుంగభద్ర డ్యామ్లు కూడా రాష్ట్రాల మధ్య ఉన్నాయి. తుంగభద్ర డ్యాంనుంచి మనకు నీరు రావడానికి కష్టం ఉంది, దానిని నేను కాదనడంలేదు. కాబట్టి మనం భారతీయులమని, భారతదేశం గురించి ఆలోచించాల్సిన అవసరముంది. రెండు, మూడు సమస్యలు వచ్చినా నీటికోసం వాటిని అధిగమించాల్సిన అవసరముంది. రూ.1.5లక్షల కోట్లకు, రూ.50వేల కోట్లకు తేడా ఉంటుంది కాబట్టి దానిలో సాధ్యాసాధ్యాలను కూడా పరిశీలించాలని తెలియజేస్తున్నాను. గౌరవసభ్యులు కేశవ్ గారు మాట్లాడుతూ ప్రాక్టికల్గా ఆలోచించాలి గానీ ఎలా అంటే అలా ఖర్చుపెడతారా అని అన్నారు. మేం కూడా ప్రాక్టికల్గా ఆలోచిస్తున్నాం కాబట్టి అతి తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ నీటిని ఎలా లిఫ్ట్ చేయగలుగుతామా అని ఆలోచిస్తున్నాను. వారు చెప్పినట్లు రోజుకు రెండు టీఎంసీలు 700కి.మీ. తెచ్చుకోగలుగుతాం, మొదటి దాని ప్రకారం నాలుగు టీఎంసీలు 300కి.మీ. దూరంలో మాత్రమే తెచ్చుకోగలుగుతాం. ఖర్చును బట్టి జాగ్రత్తగా ఆలోచన చేద్దామని అనుకుంటున్నాం. మనం నీటికోసం కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టాలని అనుకుంటున్నామని గౌరవసభ్యులు గుర్తించాలి. కానీ వారు రెండు లక్షల కోట్లతో అమరావతి నగరాన్నే కడతామని ఆలోచిస్తున్నారని వారికే గుర్తు చేస్తున్నాను. అమరావతి నిర్మాణానికి రెండు లక్షల కోట్లు అవసరమవుతుందని వారే చెబుతున్నారు కానీ మేం సగం రాష్ట్రానికి నీరు అందించేందుకు రూ.40వేల కోట్లు ఖర్చు అవుతుందని లెక్క వేస్తున్నాం. సగం రాష్ట్రానికి నీరు అందించేందుకు రూ.40వేల కోట్లు, ఒక్క అమరావతి నగర నిర్మాణానికే వారు రూ.2లక్షల కోట్లు

అంటే ఎంత తేడా ఉందో అర్థం చేసుకోండి. పప్పు మన దగ్గర ఉంది, పొట్టు వారి దగ్గర ఉందని అన్నారు. పొట్టు ఏమిటో, పప్పు ఏమిటో మాకు తెలియదు, వారు తెలియజేస్తే తెలుసుకుంటాం.

శ్రీ పోలుబోయిన అనిల్ కుమార్ (SRI POLUBOINA ANILKUMAR): అధ్యక్షా, ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకులు, ప్రతిపక్ష నాయకులు కేశవ్ గారు మాట్లాడుతూ రిజర్వాయర్లు లేవని, ల్యాండ్ మీద లేదని, వారికి అవకాశం లేదని చెప్పారు. ఇప్పటికే తెలంగాణ ప్రభుత్వం 450టీఎంసీలను మళ్లించేందుకు ప్రాజెక్టులను నిర్మిస్తున్నది. కాశేశ్వరం ప్రాజెక్టు ద్వారా 225టీఎంసీలు, ఇతరత్రా మొత్తం 450టీఎంసీలు మళ్లించేందుకు ప్రాజెక్టులు నిర్మిస్తున్నది. మహానది నుంచి 450టీఎంసీలు గోదావరికి తరలించేందుకు ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఆవిధంగా మొత్తం 900టీఎంసీలు తరలిస్తున్నారు. అదే విధంగా మరో రెండు మూడు కడితే మనకు పోలవరం ప్రాజెక్టుకు వచ్చే నీరు తగ్గిపోయే అవకాశం ఉంది. శబరి ఒక్కటే మనకు ఆధారం అవుతుంది. ఇందాక మాట్లాడిన ప్రధాన ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఇద్దరూ ఒకేమాట చెప్పారు. మొత్తం ఖర్చు మనదే కానీ ప్రయోజనం తెలంగాణకు కలుగుతుందని చెప్పారు. రాయలసీమ మరో రెండు కలిపి ఆరు జిల్లాలతోబాటు కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలతోబాటు తెలంగాణలోని నల్గొండ, ఖమ్మం, మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి జిల్లాలకు నీరందించే ప్రాజెక్టు ఇది. చాలా నిధులు ఖర్చు చేయాల్సి ఉంటుందని కూడా చెప్పారు. నాగార్జునసాగర్, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుల నిర్మాణ సమయంలో భూసేకరణ చాలా తక్కువ ఖర్చులో అయింది కానీ ప్రస్తుతం అలాంటి రెండు ప్రాజెక్టులు కట్టాలంటే లక్షల కోట్ల రూపాయలు వెచ్చించాల్సిన పరిస్థితి కానీ ఈ ప్రాజెక్టువల్ల మన మీద భారం కొంచెం అధికంగా పడవచ్చు కానీ 25 సంవత్సరాలు గడచిపోతే ప్రస్తుతం పెట్టే వ్యయం అప్పటికి పోల్చుకుంటే చాలా తక్కువగా అనిపిస్తుంది. 2013కు ముందు, 2013 తర్వాత చూసుకుంటే కొత్త భూసేకరణ చట్టం వచ్చిన తరువాత పోలవరం ప్రాజెక్టు భూసేకరణకు, ఆర్ అండ్ ఆర్ కు రూ.33వేల కోట్లు అవసరం ఉంది. మొత్తం ప్రాజెక్ట్ వ్యయం రూ.56వేలకోట్లకు పెరిగింది. కానీ పట్టిసీమ ద్వారా నీటిని తరలించడానికి అప్పటికే తవ్విన కెనాల్స్ ఉన్నాయి కాబట్టి పంపులకు రూ.1500కోట్లు ఎక్కువ చేసి కట్టగలిగారు.

మ 1.50

అధ్యక్షా, అదే పట్టిసీమను ఈరోజున ల్యాండ్ ఎక్విజిషన్ తో కట్టాలంటే దాదాపుగా కొన్ని వందల ఎకరాలకు ఎకరాకి రూ.60 లక్షలు, రూ.40 లక్షలు యావరేజీగా ఒక ఎకరానికి రూ.50 లక్షలు అనుకున్నా పట్టిసీమకు సంబంధించి ఆ 10 వేలు లేదా 12 వేల ఎకరాల ఎక్విజిషన్ కు ఈరోజు అయ్యే ఖర్చు ఇంకో రూ.6000 కోట్లు అవుతుందనే మాట వాస్తవం కాదా? ఇవన్నీ ఆరోజుకీ, ఈరోజుకీ చాలా తేడా ఉంది. కానీ ఈరోజు సభ్యులు చెప్పారు. మీ ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు కూర్చుని బాండ్ రాసుకుంటే సరిపోతుందా, అధికారులు అవసరం లేదా అని చెప్పారు. అధ్యక్షా, నా స్పీచ్ లో స్పష్టంగా చెప్పాను. Yes.

ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు ఒక ముందడుగు వేసి ఒక ఆలోచనను ముందు పెట్టడం జరిగింది. దానికి సంబంధించి రిటైర్డ్ ఇంజనీరింగ్ నిపుణులు, మన ఈఎన్సీ, స్పెషల్ చీఫ్ సెక్రటరీ, ఇతర సెక్రటరీలు కూడా కూర్చుని దాదాపు అనేక రూట్లలో చూస్తున్నారు. సభ్యులు వరంగల్ ద్వారా ఒకే రూట్ అన్నారు. అనేక రూట్లను వాళ్లు ఆలోచన చేస్తున్నారు. మూడు, నాలుగు రూట్లలో వాళ్లు ప్రయోగం చేస్తున్నారు. కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్గా రెండూ రాష్ట్రాలు కలిసి వాళ్ల రాష్ట్రానికి సంబంధించి నాలుగు జిల్లాలకు ఉపయోగపడే అవకాశముంది. మన రాష్ట్రానికి 9 జిల్లాలకు అవకాశముంది. కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్గా చేయాలన్న ఒక ఆలోచనతో ఈరోజు నాలుగైదు ప్రతిపాదనలతో వాళ్లు ముందుకు వస్తున్నారు. ఆ ప్రతిపాదనలన్నీ అయిపోయిన తరువాత దొంగతనంగానో, దాపరికంగానో చేసే పరిస్థితి ఉండదు. Everything is transparent and everything is open. కచ్చితంగా కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్గానే చేస్తాము.

అధ్యక్షా, ప్రతిపక్ష సభ్యులు మొత్తం మన డబ్బులే పెడుతున్నారు, తెలంగాణ రాష్ట్రానికి ఖర్చు లేకుండా మొత్తం మీరే పెడుతున్నారని అంటున్నారు. దీనికి సంబంధించి తెలంగాణలోని నాలుగు జిల్లాలకు లబ్ధి జరుగుతుంది. మనకు కూడా లబ్ధి చేకూరుతుంది. రెండు రాష్ట్రాల లబ్ధి కోసం ఈ ఆలోచనతో ముందడుగు వేశాము. ఆ కమిటీలో మన ఇంజనీర్లు కూడా కూర్చుంటున్నారు. మన ఈఎన్సీ, మన అధికారులు కూడా కూర్చుంటున్నారు. ఇవన్నీ జరుగుతున్నాయి. కచ్చితంగా ఫైనల్ అవుట్కమ్కు వస్తాము. దాంట్లో ఏది కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్... ఈరోజున పాత సిస్టమ్ కన్నా లేటెస్ట్ టెక్నాలజీ వచ్చింది. దానిని కూడా ఉపయోగించుకుని ఎంత కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్, ఎంత వాటర్ను తీసుకుని శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్లో వేసే ప్రయత్నంలో ముందుకు వెళ్తున్నాము. కాబట్టి ఆర్థిక శాఖ మంత్రి గారు చెప్పినట్లుగా వాళ్లకు ఏమీ లేవు కాబట్టి మనకే నేరుగా వస్తాయి అనుకోవడం కరెక్టు కాదు. ఎందుకంటే అప్పర్ పార్ట్లో చత్తీస్గడ్ పైన, మధ్యప్రదేశ్ను తీసుకుంటే they have not started any other project. May be they start. ఇంకా కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత మొదలు పెట్టవచ్చు. The quantum of water down will be very low. మీరు చెప్పినట్లుగా మనకు కింద వచ్చేది తక్కువే.

అధ్యక్షా, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టును వాళ్లు మొదలు పెట్టింది 2 టీఎంసీలతో. వాళ్లు తరువాత 3 టీఎంసీలకు వెళ్లారు. అంటే నేను చెప్పిన 450 టీఎంసీలు కాకుండా మరొక 120 టీఎంసీలు కలుపుకుంటే 570 టీఎంసీలు they have gone ahead. ఇక్కడే 1000 టీఎంసీలు మన కళ్లెదుట మనకు తగ్గిపోయే పరిస్థితులున్నాయి. ఇంకా ఆ లెక్కన ఐదారు వందల టీఎంసీలకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టు పైన కడితే రేపు మనకు వాటర్ సోర్స్ ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది? కేవలం 600, 700 టీఎంసీలు సరిపోతుందని ఇందాక కూడా చెప్పారు. మీరు చెబుతున్న బొల్లాపల్లి కలిపితే మనకు దాదాపుగా 1100 టీఎంసీల వాటర్ వస్తుంది. ఏదైతే మన ఆన్గోయింగ్ ప్రాజెక్టులు గానీ, మీరు చెప్పిన గోదావరి, పెన్నాకు సంబంధించి కూడా మనకు దాదాపుగా 1100 టీఎంసీల వాటర్ మనకు అవసరం. మీరు చెప్పినట్లుగా పైన కడితే మనకు వచ్చే శబరిలో నుంచి వచ్చే ఎలకేషన్ ఐదారు వందల టీఎంసీల వాటర్ మనకు వస్తుంటే ఇవన్నీ మనం ఆలోచన చేసి కాస్ట్ ఎఫెక్టివ్గా చేస్తే, భావితరాలకు ఉపయోగపడుతుంది. గౌరవ

ప్రతిపక్ష నాయకులు ఆ గొడవలున్నాయి, ఈ గొడవలున్నాయి అని చెప్పారు. ఇక్కడ బైటెరల్గా రెండు రాష్ట్రాలకు లబ్ధి చేకూరేలా వాళ్లకు కూడా ఏదైనా అప్ల్యాండ్ ఉండి వారి నాలుగు జిల్లాలు, మనకు ఉన్న తొమ్మిది జిల్లాలతో కలిసి ఆ రెండూ ప్రాంతాలకు చేయాలనే ఒక ఆలోచనతో ముందుకు పోతున్నాం. కచ్చితంగా మీరు అన్నీ విషయాలు చెప్పారు. విన్నాము. తప్పకుండా మా కమిటీలో అందరం నిర్ణయించుకుని అన్ని రకాలుగా ముందుకు వెళతాం. We will go cost effective. ప్రతి ప్రాజెక్టును కూడా రివైజ్ ఎందుకు చేస్తున్నామంటే ఈ రాష్ట్రానికి సంబంధించి బడ్జెట్లో వంద కోట్లు తగ్గినా ఈ రాష్ట్రానికి మేలు జరుగుతుందనే కార్యక్రమంలోనే మేము ప్రతి ఒక్క కార్యక్రమాన్ని తలపెట్టాం. అందులో భాగంగానే కచ్చితంగా దేనిలోనైనా బడ్జెట్ తగ్గించే కార్యక్రమంతోనే ముందుకు వెళతామని తెలియచేస్తున్నాను. కచ్చితంగా ఈ రాష్ట్ర భవిష్యత్తు ఈ రాష్ట్ర అవసరాలను పణం పెట్టే పరిస్థితి ఈ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారికుండదు. Our first and foremost priority is our State. కచ్చితంగా దానికి అనుగుణంగానే తప్పకుండా ముందుకు పోతాము.

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి (SRI Y.S.JAGANMOHAN REDDY): అధ్యక్షా, గోదావరి నీటి మళ్లింపుపై చర్చ సందర్భంగా సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వాలని కోరుతూ సమావేశం జరపమని మేము పిలుపునిచ్చాము. సలహాలు, సూచనలు కూడా వాళ్లిచ్చారు. అవన్నీ కూడా కచ్చితంగా పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా ముందడుగు వేయమని కచ్చితంగా చెబుతున్నాను. అధ్యక్షా, ఇక్కడ నేను ఒకటి చెప్పాలి. రాష్ట్రానికి మంచి చేసే విషయంలో మంచి చేయాలనే ఆరాటనతోనే ఎవరైనా, ఏదైనా నిర్ణయం తీసుకుంటారు, చేస్తారు. మన రాష్ట్రానికి ఇది చేయడం వలన మంచి జరగదు అని అనుకుంటే అది ఎందుకు చేస్తాము? చేయవలసిన అవసరం ఏముంది? కచ్చితంగా అది చేయము. కానీ ఒకసారి మనమంతా ఆలోచన చేసుకోవలసిన అవసరం ఏమిటంటే మనం ఈరోజు తీసుకునే ప్రతి నిర్ణయం కూడా భావితరాల మీద వాటి ప్రభావం ఉంటుంది. మనం ఒక నిర్ణయం తీసుకోకపోయినా దాని ప్రభావం భావితరాల మీద కూడా ఉండే పరిస్థితి ఉంటుందని మరచిపోకూడదు. ఎందుకు నేను ఈ విషయాలు ఇంతగా చెప్పే పరిస్థితి వస్తున్నది అంటే నిజంగా తెలంగాణ భూభాగం నుంచి గోదావరి నీళ్లు తరలించడమంటే ఆ భూభాగం నుంచి వచ్చే నీళ్లు మనదాకా వస్తాయా, అన్న డౌట్ వాళ్లు ఏదైతే ఎక్స్ప్రెస్ చేశారో it is a very genuine doubt. కచ్చితంగా వాటిని మనం కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. నిజంగా అటువంటి డౌట్ ఉండి, నిజంగా నీళ్లు రావు అనుకున్నప్పుడు ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు ముందడుగు ఎందుకు వేస్తారు? కానీ ఇక్కడున్న పరిస్థితులను ఒకసారి గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

అధ్యక్షా, గోదావరి గురించి ఇంతకు ముందు మన ఇరిగేషన్ శాఖా మంత్రి అనిల్ కుమార్ చాలా సుదీర్ఘంగా చెప్పారు. అంతకు ముందు నేను చెప్పాను. మరలా అనిల్ కూడా సుదీర్ఘంగా చెప్పారు. గోదావరి నదికి నాలుగు పాయలున్నాయి. ఒక పాయ నాసిక్ నుంచి వచ్చి తెలంగాణలోకి ఎంటర్

అవుతుంది. అప్పర్ గోదావరి సబ్ బేసిన్ జి.1, ప్రవర సబ్ బేసిన్ జి.2, పూర్ణ సబ్ బేసిన్ జి.3, మంజీర సబ్ బేసిన్ జి.4, మిడిల్ గోదావరి సబ్ బేసిన్ జి.5, మానేరు సబ్ బేసిన్ జి.6 ఇది నాసిక్ నుంచి వచ్చే ఈ పాయ. ఇందులో అక్షరాలా టోటల్ ఈల్డ్ ఆఫ్ గోదావరి బేసిన్ ఎంత అని చూస్తే 22.23 శాతం నాసిక్ నుంచి వచ్చే ఈ పాయ ద్వారా వస్తుంది. కానీ తెలంగాణలోకి వచ్చే సరికి పరిస్థితి ఏమిటంటే తెలంగాణలో ఉన్న SRSP ప్రాజెక్టు దాదాపుగా 90 టీఎంసీల ప్రాజెక్టుకు నీళ్లు రాని పరిస్థితి. వాళ్ల పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉందంటే ఈ పాయ మీద పూర్తిగా ఇప్పటికే మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక వాళ్లు పూర్తిగా చిన్న చిన్న డ్యాములు, చిన్న చిన్న బ్యారేజీలు కట్టేయడం వలన పూర్తిగా తెలంగాణలో నీళ్లు రాని పరిస్థితి. SRSP ప్రాజెక్టుకి నీళ్లు రాని పరిస్థితి. అంటే 90 టీఎంసీల డ్యాము కట్టుకుని కూడా వాళ్లు నీళ్లు రాని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. వాళ్లైతే SRSP కి నీళ్లు నింపుకునే దానికోసం వాళ్లు ఏకంగా కాళేశ్వరం నుంచి వెనక్కి SRSP కి తీసుకొని పోయే కార్యక్రమాలు చేస్తున్నారు.

మ 2.00

అధ్యక్షా ఇక గోదావరికి సంబంధించిన రెండో పాయ పెన్ గంగ సబ్-బేసిన్ జి-7, వార్డా సబ్-బేసిన్ జి-8, ప్రాణహిత సబ్-బేసిన్ జి-9. ఈ మూడు కూడా ప్రాణహిత పాయ నుంచి క్రిందకు వస్తాయి. ఆ విధంగా వచ్చి తెలంగాణలోకి ఎంటరవుతాయి. ప్రాణహిత సబ్-బేసిన్ నుంచి total yield into Godavari basin 35.46 శాతం. అంటే దాదాపు 36 శాతం. గోదావరికి సంబంధించిన మూడో పాయ కూడా తెలంగాణలోకి వస్తుంది. అది ఇంద్రావతి సబ్-బేసిన్. ఆ ఇంద్రావతి సబ్-బేసిన్ జి-11 ఎంత అనేది చూస్తే దాదాపు 23 శాతం. మనం గమనించినట్లయితే గోదావరికి సంబంధించిన నాలుగు పాయల్లో మూడు పాయిలు తెలంగాణను దాటిన తర్వాతనే మన భూభాగంలోకి వస్తాయి. ఇక మనకు గోదావరి నుంచి వచ్చే నీళ్లు ఏమిటనేది చూస్తే అది ఒక్క శబరి సబ్-బేసిన్ నుంచి మాత్రమే వస్తుంది. అది జి-12 సబ్-బేసిన్ సీలేరు, శబరి అన్నీ కలిసి మనకు వస్తాయి. ఇక ఛత్తీస్ గడ్ ఒడిశా నుంచి కాస్తాకూస్తా మనకొచ్చే సబ్-బేసిన్. శబరి నుంచి టోటల్ ఈల్డ్ ఎంత అనేది చూసినట్లయితే కేవలం 12 శాతం. కేవలం 12 శాతం మాత్రమే మనకు గోదావరి నీళ్లు డైరెక్టుగా మన రాష్ట్రంలోకి వస్తాయి, మిగిలిన మూడు పాయిలు తెలంగాణను దాటుకునే మన రాష్ట్రంలోకి వస్తాయి.

అలాగే ఒక్కసారి నీళ్ల పరిస్థితిని గమనించినట్లయితే ఇంకా ఆశ్చర్యకరమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. ప్రాణహిత నది సంగమం తర్వాత కాళేశ్వరం వద్ద గోదావరిలో 1709 టీఎంసీలు అంటే ప్రాణహిత వరకు సిడబ్ల్యుసి డేటా ప్రకారం గత 44 సంవత్సరాల యావరేజ్ లెక్కేసుకుంటే 1709 టీఎంసీలు. అదేమాదిరిగా ఇంద్రావతి నది సంగమం తర్వాత పెరూరు వద్ద గోదావరిలో ఎన్ని నీళ్లు ఉన్నాయనేది చూసుకుంటే 2489 టీఎంసీలు. ఇది కూడా సిడబ్ల్యుసి డేటా ప్రకారం, సెంట్రల్ వాటర్ కమీషన్ డేటా ప్రకారం, 47 సంవత్సరాల యావరేజ్ డేటాను తీసుకుంటే. ఇక మన రాష్ట్రం గురించి చూద్దాం. మన రాష్ట్రంలో శబరినది సంగమం తర్వాత పోలవరం వద్ద ఎన్ని నీళ్లు గోదావరిలోకి

వస్తున్నాయని చూస్తే, 3082 టీఎంసీలు. అంటే పరిస్థితి ఏమిటనేది ఒక్కసారి విడగొట్టి చూస్తే శబరి నుంచి మనకు పోలవరం దాకా క్రిందకు వచ్చేది ఎంత అనేది చూస్తే, కేవలం అయిదారు వందల టీఎంసీలు మాత్రమే మన ఆధీనంలో ఉంటాయి. మిగిలిన 2500 టీఎంసీల నీళ్లు తెలంగాణాను దాటుకునే మన భూభాగంలోకి ప్రవేశించే పరిస్థితి. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో ఒక్కసారి మనమంతా ఆలోచన చేయాల్సిన అవసరం ఉన్న పాయింట్ ఏమంటే, ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో ఇప్పుడే మనం చూస్తున్నాము, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టును కట్టారు. ఇంతకు ముందే ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు చెప్పారు. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టునల కట్టి 450 టీఎంసీల నీళ్లు లిఫ్ట్ చేసుకుని వెళ్లిపోతున్నారు. చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇటువైపు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారు, ఆయన ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగానే కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించారు, పూర్తి చేశారు. చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇటువైపు ముఖ్యమంత్రి స్థానంలో కూర్చోని ఉన్నారు, కానీ ఏమి చేయగలిగాడు? ఏమీ చేయలేకపోయాడు. అదే మాదిరిగా ఆల్మాట్టి డ్యామ్ పరిస్థితిని కూడా చూస్తే 519 మీటర్ల ఎత్తు నుంచి 524 మీటర్ల ఎత్తుకు పెంచుతున్నారు. ఏమి చేయగలుగుతున్నారు? ఆంధ్రరాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రులుగా ఇక్కడ మనం ఉన్నా ఆ ప్రాజెక్టులను ఎవరు ఆపగలుగుతున్నారు? ఇక్కడ ఆలోచన చేయాల్సిన విషయమేమంటే ఒకప్రక్కనేమో కృష్ణా ఆయకట్టు పూర్తిగా ఎండమావులు అయ్యే పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. సిడబ్ల్యుసి రికార్డులను తిరగేస్తే కృష్ణా నుంచి శ్రీశైలంకు ఎన్ని నీళ్లు వస్తున్నాయనేది గత 47 సంవత్సరాల యావరేజీని చూస్తే దాదాపు 1200 టీఎంసీలు. అదే గత 10 సంవత్సరాల యావరేజీని చూసుకుంటే అది కేవలం 600 టీఎంసీలకు పడిపోయిన పరిస్థితి. అంటే దాదాపుగా ఈ 47 సంవత్సరాల నుంచి 1200 టీఎంసీలు 47 సంవత్సరాల యావరేజీ ఉంటే, అదే లాస్ట్ 10 సంవత్సరాల యావరేజీ తీసుకుంటే కేవలం 600 టీఎంసీ నీళ్లు కృష్ణా నుంచి శ్రీశైలంకు వచ్చే పరిస్థితి. అదే గత ఐదు సంవత్సరాల పరిస్థితిని గమనించినట్లయితే శ్రీశైలంకు ఎన్ని నీళ్లు వస్తున్నాయనేది గమనించినట్లయితే 600 టీఎంసీలు కూడా రాకుండా కేవలం 400 టీఎంసీకి పడిపోయింది. కృష్ణా నుండి శ్రీశైలంకు రావాల్సిన అలాట్మెంట్ ఎంత ఉందో తెలుసా అధ్యక్షా? 811 టీఎంసీలు శ్రీశైలం నుంచి నాగార్జున సాగర్ కు రావాల్సిన మన వాటా 811 టీఎంసీలకు గాను గత 10 సంవత్సరాలుగా 600 టీఎంసీ దాటలేదు. గత ఐదు సంవత్సరాలుగా 400 టీఎంసీ దాటని పరిస్థితి. ఇక్కడ నేను ఒక్కటే అడుగుతున్నాను. ఈ పరిస్థితులు ఇట్లా ఉండగానే 519 మీటర్ల ఎత్తు ఉన్న ఆల్మాట్టి డ్యామును 524 మీటర్ల ఎత్తుకు పెంచబోతున్నారు. చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇక్కడ ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగానే ఆ పనులన్నీ జరిగాయి. ఎవరేమి చేయగలుగుతున్నారు? 519 మీటర్లు ఎత్తు ఉండగా 400 టీఎంసీలు వస్తున్నాయి, ఇక 524 మీటర్ల ఎత్తుకు పెంచితే మరో 110 టీఎంసీ కెపాసిటీ పెరిగింది. యుటిలైజేషన్ కెపాసిటీ చూస్తే మరో 130 నుండి 140 టీఎంసీలకు పోతుంది. అప్పుడు 400 టీఎంసీలు కాస్త తగ్గిపోయి 250 టీఎంసీలు కూడా శ్రీశైలానికి రాని పరిస్థితి ఉంటుంది. ఆ 250 టీఎంసీలు కూడా రాని పరిస్థితుల్లో శ్రీశైలం ఉంటే, ఇక శ్రీశైలం ఎప్పుడు నిండుతుంది? రాయలసీమ ప్రాజెక్టులు, ప్రకాశం, నెల్లూరులో ప్రాజెక్టులు ఎప్పుడు

నిండుతాయి? నాగార్జునసాగర్‌కి నీళ్లెప్పుడు వస్తాయి? కృష్ణా, గుంటూరు, వెస్ట్ గోదావరి పరిస్థితి ఏమిటని మనందరం ఒక్కసారి ఆలోచన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

అధ్యక్షా నేను ఎందుకు ఈ విషయాన్ని అంత గట్టిగా చెప్పాల్సి వస్తోందంటే రియాలిటీ ఒక్కసారి గమనించమని కోరుతున్నాను. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో గోదావరిలో పోలవరం దగ్గర 48 సంవత్సరాల యావరేజీ సీడ్ బ్యూసీ రికార్డుల ప్రకారం 3082 టీఎంసీల నీళ్లు గోదావరి నది పోలవరం దగ్గర ఉంటుందని మనం లెక్కలు కడితే, అందులో 2489 టీఎంసీలు తెలంగాణాను దాటుకుని మన ఆంధ్రా బార్డర్‌లోకి రావాల్సిన పరిస్థితి. అంటే మన ఆధీనంలో ఉన్న శబరి నది ఎంత అనేది చూస్తే అది కేవలం అయిదారు వందల టీఎంసీలు మాత్రమే. ఒక్కసారి ఇవాళ పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉందనేది గమనిస్తే ఇంతకు ముందు చంద్రబాబు నాయుడు గారు తన మాటల్లో అన్నారు, గోదావరి నదిని మళ్లింపు దిశగా పట్టిసీమ ద్వారా పోలవరం కుడి కాలువ ద్వారా తీసుకుపోయే కార్యక్రమం చేస్తే ఉభయ గోదావరి జిల్లాల్లో వద్దని ఏ విధమైన గొడవలు, అందోళనలు జరిగాయని చంద్రబాబు నాయుడు గారే చెప్పారు. మరి ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో శబరి నది నుంచి వచ్చేదే అయిదారు వందల టీఎంసీ ఉంటే, ఆ అయిదారు వందల టీఎంసీలలో నుంచే మీరు రాయలసీమకు నీళ్లు తీసుకుపోండి, శ్రీశైలంకు నీళ్లు తీసుకుపోండిని వారు చెప్పడం మొదలుపెడితే ఏ విధంగా ఉభయ గోదావరి జిల్లాల ప్రజానీకాన్ని మనం తృప్తి పరచగలుగుతాం? ఏ రకంగా మనం ఉభయ గోదావరి జిల్లాల ప్రజలకు మంచి చేస్తున్నామనే సంకేతాన్ని ఎలా ఇవ్వగలుగుతామో ఒక్కసారి ఆలోచన చేయమని అడుగుతున్నాను.

(గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష స్థానాన్ని వహించారు)

అధ్యక్షా ఇక్కడ ఆలోచన చేయాల్సిన పాయింట్ మరొకటి ఉంది. ఇప్పుడు మహారాష్ట్ర ఏ విధంగా ప్రాజెక్టులను కట్టుకుంటూ ముందుకు పోతుందో, కర్ణాటక ఏ మాదిరిగా ప్రాజెక్టులను కట్టుకుంటూ ముందుకుపోతుందో, ఇదే మాదిరిగా తెలంగాణా కూడా 2500 టీఎంసీల నీళ్లు వాళ్ల భూభాగాన్ని దాటి మన భూభాగంలోకి రావాలి. 2500 టీఎంసీల విషయంలో కూడా తెలంగాణా ప్రభుత్వం కూడా ఇదే మాదిరిగానే పంపులను పెట్టి వాళ్లు నీళ్లను పైకి తీసుకుపోవడం మొదలుపెడితే ఇక మన భూభాగంలోకి వచ్చే నీళ్లు ఎక్కడ ఉంటాయని అడుగుతున్నాను?

మ 2.10

ఒక్క శబరి నది నుంచి కేవలం 500 నుంచి 600 టీఎంసీల నీరు మాత్రమే మన ఆధీనంలో ఉంటుంది. 2500 టీఎంసీల నీరు వాళ్ల ఆధీనంలో ఉంటుంది. తెలంగాణ వాళ్లు డ్యాంలు కట్టే పరిస్థితి లేదు అని చెబుతున్నారు. నాకు ఆ మాటలు వింటుంటే ఆశ్చర్యమేస్తోంది.

అధ్యక్షా, ఈరోజుల్లో పరిస్థితి ఏమిటంటే, ఇంతకు ముందు డ్యాం కట్టాలంటే, బహుశా రెండు కొండలు కావాలి, రెండు కొండలు ఎక్కడ ఉన్నాయి, రెండు కొండల మధ్యలో ఒక గోడ కడితే, ఒక

వియర్ కడితేనే అదొక డ్యాం అవుతుందనే పరిస్థితి గతం. ఈరోజు పరిస్థితి ఎలా ఉందంటే, చిన్న, చిన్న బ్యారేజీలు టపటపా కట్టుకుంటూ పోతున్నారు. కాళేశ్వరం దగ్గరకు నేను మొన్న వెళ్ళినప్పుడు చూస్తే, 17 టీఎంసీల నీరు నేరుగా అక్కడే కనిపిస్తోంది. ఒక బ్యారేజీలో 17 టీఎంసీల సామర్థ్యం. అంతకు ముందుకుపోతే ఇంకొక బ్యారేజీ మరో 15 టీఎంసీల సామర్థ్యం. ఆ విధంగా చిన్న, చిన్నవి కట్టుకుంటూ పోవడమనేది తెలంగాణ ప్రాంతంలో జరగదా? ఆ విధంగా తెలంగాణ ప్రాంతంలో నీరు బ్యారేజీల్లో నింపుకుంటూ పోలేరా? 450 టీఎంసీల నీరు మన కళ్ళెదుటే ఐదు సంవత్సరాల్లో చంద్రబాబు నాయుడు గారు ఇక్కడ ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగానే అక్కడ తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు 450 టీఎంసీల నీరు మన కళ్ళెదుటే తీసుకుని పోతుంటే, అదే కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులో వాళ్ళు ఇంకా అదనంగా లిఫ్ట్లు పెట్టుకుని మరో 120 టీఎంసీల నీరును తీసుకుపోయే పరిస్థితి మనకు స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. పరిస్థితి అట్లా ఉంటే, మనం ఏ రకంగా గుండె మీద చెయ్యి వేసుకుని వాళ్ళు డ్యాంలు కట్టలేరు, వాళ్ళు నీటిని వాడుకోలేరు, వాళ్ళు నీటిని వాడాలనుకున్నా వాడుకోలేనటువంటి పరిస్థితి అని చెప్పి మనమంతట మనమే ఎలా ఊహించుకోగల్గుతాం, ఎలా అనుకోగల్గుతాం, ఎలా కనుక్కోగల్గుతాం. కారణమేమిటంటే, పది సంవత్సరాలు ముందుకు వెళ్ళితే పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందో అసలు ఊహించడానికే నిజంగా భయమేస్తోంది. కారణమేమిటంటే, నీటి వినియోగం పెరుగుతూ ఉంది. నీటి మీద ఆధారపడే పరిస్థితి ఇంకా రోజు రోజుకు పెరుగుతోంది. ఒకవైపున చూస్తే, నీటి లభ్యత తగ్గిపోతుంది. కృష్ణానది నుంచి 1200 టీఎంసీల నీరు రావల్సింది ఈరోజు వరకు చివరి ఐదు సంవత్సరాల నుంచి 400 టీఎంసీల నీరు కూడా రానటువంటి పరిస్థితి ఈరోజున శ్రీశైలం డ్యాం నందు కనిపిస్తోంది. 47 సంవత్సరాల సగటు, 10 సంవత్సరాల సగటు తీసుకుంటే, 600 టీఎంసీలకు పడిపోయింది. ఆ పది సంవత్సరాలను ఐదు సంవత్సరాల సగటు తీసుకుంటే, 400 టీఎంసీలకు పడిపోయినటువంటి పరిస్థితి కనబడుతోంది. మళ్ళీ పది సంవత్సరాలు పోతే, ఇప్పటికే ఆల్ట్రా + 519.6 మీటర్ల నుండి +524.256 మీటర్ల ఎత్తుకు పెంచాలనే విధంగా కర్ణాటక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తోంది. ఆ విధంగా ఎత్తు పెంచితే మన పరిస్థితి ఏమిటి? తలచుకుంటేనే భయమేస్తోంది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సఖ్యతగా ఉండటం ఎంత అవసరమో మనమంతా ఒకసారి ఆలోచన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈరోజు నిజంగా ఒక మంచి వాతావరణం ఇరు రాష్ట్రాలకు అవసరం. తెలుగువాళ్ళమంతా ఒకటిగా ఉండాలి. తెలుగువాళ్ళం ఎక్కడ ఉన్నా కూడా ఇచ్చిపుచ్చుకునే గుణం ఉండాలి. తెలుగువాళ్ళం ఎక్కడ ఉన్నాకూడా కలిసి పనిచేసే పరిస్థితి ఉండాలి. ఒకరికి తోడుగా మరొకరు ఉండాలి. నిజంగా ఆ భావన రావడం మంచిది. నాకేమి కేసీఆర్. గారంటే ప్రేమ ఉండకపోవచ్చు. కానీ, ఒకటైతే నేను చెబుతున్నాను. ఆయన మంచివాడు. మంచి చేయడానికి ముందడుగు వేస్తున్నాడు. మనం దాన్ని హర్షించాల్సింది పోయి, దాంట్లో కూడా వక్రీకరించడమనేది ఎంతవరకు సబబు అని నేను అడుగుతున్నాను.

(ట్రెజరీ బెంచ్ వైపు కూర్చున్న సభ్యులు "జై జగన్" అన్నారు)

(హర్షధ్వనాలు)

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు: స్పీకర్ గారూ.....

మిస్టర్ స్పీకర్: కూర్చోండి, సార్. కూర్చోండి. సభా నాయకుడు ప్రసంగాన్ని కంప్లీట్ చేయనీయండి.

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి (SRI Y.S.JAGANMOHAN REDDY): అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంగా ఒకటి గుర్తుపెట్టుకోవల్సిన అవసరం ఉంది. మన రాష్ట్రం చివరి రాష్ట్రం.

(గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకుడు వారి స్థానంలో నిల్చొని ఉన్నాడు)

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు (SRI NARA CHANDRABABU NAIDU): (మైకు లేకుండా) అధ్యక్షా, నాకు అవకాశం ఇవ్వండి. ఇది కరెక్టు పద్ధతి కాదు.

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి (SRI Y.S.JAGANMOHAN REDDY): అధ్యక్షా, మనకు పైన ఉన్న వాళ్లు నీళ్లు వదిలితేనే క్రిందకు నీళ్లు వస్తాయి. అదే కనుక వాళ్లు నీళ్లు క్రిందకు వదలకపోతే, మనకు నీళ్లు రాని పరిస్థితి.

(ప్రతిపక్షపార్టీ సభ్యులు సర్వశ్రీ డా. డోలా శ్రీ బాలవీరాంజనేయ స్వామి, వాసుపల్లి గణేశ్ కుమార్, నిమ్మకాయల చినరాజప్ప, వెలగపూడి రామకృష్ణ బాబు తదితరులు వారి స్థానాలను వదిలి ముందు వరుసలో కూర్చున్న గౌరవ ప్రతిపక్షనాయకుడి స్థానం వద్దకు వచ్చి ప్రతిపక్ష నాయకుడికి మైక్ ఇవ్వాలని నినాదాలు చేస్తూ, సభా నాయకుడి ప్రసంగానికి అంతరాయం కల్పించసాగారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: ప్లీజ్, సి.ఎమ్. గారు మాట్లాడుతున్నారు, మీరు ఆగండి.

శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు: అధ్యక్షా, ఇది కరెక్టు కాదు.

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి (SRI Y.S.JAGANMOHAN REDDY): అధ్యక్షా, పైవాళ్లు కనుక మనకు నీళ్లు వదలకపోతే, మన రాష్ట్రానికి నీళ్లు రాని పరిస్థితి.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే సభకు అంతరాయం)

అలాంటి పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు మనం కేసులు వేయొచ్చు, పోరాటాలు చేయొచ్చు, కానీ, ఫలితమేమిటో ఒకసారి ఆలోచన చేసుకోవాలి. కారణమేమిటంటే, మనం ఇప్పటికే కృష్ణా జలాల విషయంలో ఏమి జరుగుతుందనేది మనమంతా కళ్లతో చూస్తున్నాం. ఇంక చంద్రబాబు నాయుడు గారి గురించి మాట్లాడాల్సిన పనే లేదు. ఆయన ఎందుకు అరుస్తున్నాడో ఆయనకే తెలియదు.

ఎందుకు లేస్తున్నాడో ఆయనకే తెలియదు. ఆయన మాట్లాడినంతసేపు ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడకుండా ఇక్కడ నుంచి విన్నాం.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే సభకు అంతరాయం)

అలా మేం వారి మాటలు విన్నప్పుడు అవతలి వాళ్లు చెప్పేటప్పుడు వినే గుణం కూడా వారికి ఉండాలి. 40 ఏళ్ల ఇండస్ట్రీ అని చెప్పుకునేటువంటి ఈ పెద్ద మనిషికి ఏ మాత్రం *** లేదని చెప్పి ఇంతకన్నా చెప్పాల్సిన అవసరమే లేదు.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు సర్వశ్రీ గద్దె రామ్మోహన్, బెందాళం అశోక్, అనగాని సత్యప్రసాద్, డా.డోలా శ్రీబాలవీరాంజనేయ స్వామి, వెలగపూడి రామకృష్ణబాబు, మద్దాళి గిరిధర్ రావు గౌరవ సభాపతి స్థానం వద్దకు వెళ్లి "ప్రతిపక్ష నాయకుడికి మైక్ ఇవ్వాలి" అంటూ నినాదాలు చేస్తూ సభా నాయకుడి ప్రసంగానికి అంతరాయం కల్పించసాగారు)

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు మరి కొందరు సర్వశ్రీ/ డా./శ్రీమతి ఆదిరెడ్డి భవాని, వి.జోగేశ్వరరావు, నిమ్మకాయల చినరాజప్ప, వల్లభనేని వంశీ, కరణం బలరామకృష్ణ మూర్తి తదితరులు వెల్ వద్దకు వచ్చి నిల్చొని "అమ్మొద్దు, అమ్మొద్దు రాష్ట్రాన్ని తెలంగాణకు అమ్మొద్దు; రాష్ట్రాన్ని తెలంగాణ రాష్ట్రానికి తాకట్టు పెట్టొద్దు" అంటూ నినాదాలు చేస్తూ సభా కార్యక్రమానికి అంతరాయం కల్పించసాగారు)

(ట్రెజరీ బెంచ్ వైపు కూర్చున్న అధికారపక్ష గౌరవ సభ్యులు సర్వశ్రీ జోగి రమేష్, బియ్యపు మధుసూధన్ రెడ్డి, మంత్రులు కొడాలి శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు, ఉప ముఖ్యమంత్రి అంజాద్ బాషా పేక్ బేపారి తదితరులు మొత్తం వారి వారి స్థానాల్లో నిల్చొని సభా నాయకుడి ప్రసంగానికి మద్దతు పలుకుతూ, "ఓటుకు నోటులో దొరికి పారిపోయి వచ్చిన చంద్రబాబు డాన్, డాన్; రాష్ట్రాన్ని దోచేసిన చంద్రబాబు డాన్, డాన్" అంటూ ప్రతి నినాదాలు చేయసాగారు)

ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మనం ఇవాళ ఉన్నాం. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మనం ఉన్నప్పుడు ఒకసారి ఆలోచన చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఆ ఆలోచన ఏమిటంటే, గోదావరి నది నుంచి సముద్రంలోకి వృథాగా పోయే నీటిని శ్రీశైలం డ్యామ్ కు గానీ, నాగార్జున సాగర్ డ్యామ్ కు గానీ మనం తీసుకొనిపోగలిగితే ప్రయోజనం చేకూరుతుంది.

(అంతరాయం కొనసాగింపు)

120 రోజులకు ఒకసారి గోదావరి నది పొంగుతుంది. జూన్, జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబర్, అక్టోబర్లలో కేవలం నాలుగు నెలలు మాత్రమే గోదావరికి వరద వస్తుంది. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో వాళ్లు ఏమి మాట్లాడుతున్నారో తెలియదు, ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారో తెలియదు, ఏమి చేస్తున్నారో తెలియదు. ఆయన నిజంగానే ఈ రాష్ట్రాన్ని భ్రష్టు పట్టించడానికి మాత్రమే ఉన్నాడు. జలాల మీద ఒకవైపు చర్చ సభలో జరుగుతోంది. నేను మాట్లాడుతున్నాను. పూర్తిగా విన్న తర్వాత మాట్లాడితే అభ్యంతరం లేదు. వారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు పూర్తిగా మేం విన్నాం. మేం ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడలేదు. కానీ, ఇవాళ మేం మాట్లాడే సరికి వాళ్లకు ఆక్రోశం పుట్టుకు వచ్చింది. ఆయన ఒక మాట మాట్లాడాలనుకుంటే, ఏకంగా ఇక్కడకు వచ్చి మా మాటలు వినిపించకూడదు అని చెప్పి ఉంటే బాగుండేది. అలా కాకుండా ఏకంగా మీ పోడియం చుట్టుముట్టి, మైకుల్లో మీ మాటలు వినిపించకూడదు అని చెప్పి, ఏకంగా దుర్బుద్ధితో, దుర్మార్గంగా, అన్యాయంగా మాట్లాడుతున్న ఈ పెద్ద మనిషి మనిషేనా అని అడుగుతున్నాను.

(అంతరాయం కొనసాగింపు)

ఈ మనిషి *** జన్మ ఎత్తాడు. ఈ మనిషిని చూస్తే, *** *** గుర్తుకు వస్తాయి తప్ప మనిషి గుర్తుకు రాడని నేను చెబుతున్నాను.

అధ్యక్షా, ఇంకా ఒక విషయం ఆలోచన చేయాలి.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే పోడియం దగ్గర్నుంచి నినాదాలు, వెల్ నుంచి నినాదాలు కొనసాగింపు)

అధ్యక్షా, రెండు రాష్ట్రాలకు సంబంధించి ఉన్న గోదావరి నది పరిస్థితి ఒకసారి గమనించినట్లైతే, ఆ గోదావరి జూన్, జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబర్, అక్టోబర్లలో వరద వస్తుంది. 3082 టీఎంసీల నీరు ఏదైతే పోలవరం ప్రాజెక్టుకు చేరుతుందో, అందులో నుంచి అక్షరాల 2500 టీఎంసీలు కేవలం ఆ జూన్ మాసం నుంచి అక్టోబర్ మాసం మధ్యలోనే వస్తాయి. అంటే, 3000 టీఎంసీలకు నీళ్లకు గానూ కేవలం ఆ ఐదు నెలల కాలంలో మాత్రమే 2500 టీఎంసీలు వస్తాయి.

(ప్రతిపక్ష సభ్యులచే పోడియం దగ్గర్నుంచి నినాదాలు, వెల్ నుంచి నినాదాలు కొనసాగింపు)

ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో రోజుకు నాలుగు టీఎంసీల చొప్పున మనం తీసుకుపోగలిగితే, ఈ నాలుగైదు నెలల్లోనే కేవలం 120 రోజులకే లెక్కవేసుకున్నా కూడా 120 రోజులు X 4 టీఎంసీల క్రిందకు లెక్కపెడితే కనీసం అంటే 450 నుంచి 500 టీఎంసీలు మనం శ్రీశైలం డ్యామ్ కు తీసుకునిపోవచ్చు,

నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు తీసుకుని పోవచ్చు. ఆ విషయాన్ని మనమంతా మర్చిపోకూడదు. (హర్షధ్వనాలు)

అధ్యక్షా, మనం ఒకసారి గమనించాలి. ఇవాళ శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులో శ్రీశైలం డ్యామ్ కెపాసిటీ ఎంత అని 215 టీఎంసీలు. ఒకసారి నాగార్జునసాగర్ డ్యామ్ కెపాసిటీ 315 టీఎంసీలు.

(ఇరు వైపుల సభ్యులుచేత నినాదాలు, ప్రతి నినాదాలు కొనసాగింపు, సభా కార్యక్రమానికి అంతరాయం)

అధ్యక్షా, ఒకవైపునేమో మనకు ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ఆయా ప్రాజెక్టుల్లో, నీటిని నింపుకోవచ్చు. ఇవాళ పోలవరం ప్రాజెక్టు కట్టాలి అంటే, ఎంత అవుతుందో తెలుసా? కేవలం 190 టీఎంసీల కెపాసిటీ ఉన్న పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి అక్షరాల రూ.55 వేల కోట్లు ఖర్చు అవుతోంది. 190 టీఎంసీల కెపాసిటీ ఉన్న పోలవరం ప్రాజెక్టును కట్టడానికి అక్షరాల రూ.55 వేల కోట్లు ఖర్చు అవుతుంటే, శ్రీశైలం లాంటి డ్యామ్ ను నిర్మించాలంటే ఎంత అవుతుంది? 215 టీఎంసీల నీటి కెపాసిటీ. అదే విధంగా 315 టీ.ఎం.సి.ల నీటి కెపాసిటీ కలిగిన నాగార్జున సాగర్ లాంటి డ్యామ్ నిర్మాణం చేయాలంటే, అటువంటి డ్యామ్ ను నిర్మించడానికి ఎంత ఖర్చు అవుతుందనేది ఒకసారి ఆలోచన చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇక్కడ మరొకటి గుర్తుపెట్టుకోవాల్సిన అంశం ఏమిటంటే, అటు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు గానీ, ఇటు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు గానీ ఈ రెండు ప్రాజెక్టులు కూడా, ఈ రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలకు మధ్యనున్న ఉమ్మడి ఆస్తి అన్న మాట కూడా ఎవరూ మర్చిపోవద్దు. (హర్షధ్వనాలు)

అధ్యక్షా, ఈరోజు శ్రీశైలం గానీ, నాగార్జునసాగర్ గానీ ఈ ఆయకట్టు ఎవరిదీ అని చెప్పి చూస్తే, ఈ ఆయకట్టులో అటువైపు తెలంగాణ రాష్ట్రానికి సంబంధించి నాలుగు జిల్లాలున్నాయి. ఖమ్మం, నల్లగొండ, రంగారెడ్డి, మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలు ఉన్నాయి. ఆ విధంగా నాలుగు జిల్లాలు ఆ తెలంగాణ రాష్ట్ర పరిధిలో ఉంటే, మన ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి సంబంధించినంత వరకు తొమ్మిది జిల్లాలున్నాయి. కృష్ణా జిల్లా ఆయకట్టు కూడా ఆయా ప్రాజెక్టుల మీద ఆధారపడి ఉంది.

మ 2.20

శ్రీశైలం జలాశయంకు సంబంధించి రాయలసీమ నాలుగు జిల్లాల తోపాటుగా ప్రకాశం, నెల్లూరు జిల్లాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. నాగార్జున సాగర్ జలాశయానికి సంబంధించి సాగర్ ఆయకట్టు కింద కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి.

(ముఖ్యమంత్రి అనుచిత వాఖ్యలు వెనుక్కి తీసుకోవాలి అంటూ పోడియం వద్ద ప్రతిపక్ష సభ్యులు నినాదాలు కొనసాగింపు)

మొత్తం తొమ్మిది జిల్లాలు మనవైపున శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్ డ్యామ్ల మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. శ్రీశైలం, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టులు ఉమ్మడి ఆస్తులు.

(రాష్ట్రాన్ని తాకట్టు పెట్టిన ముఖ్యమంత్రి పేమ్.. పేమ్ అంటూ నినాదాల కొనసాగింపు)

ఇరు రాష్ట్రాలు ముడిపడి ఉన్నాయి. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో కలిసికట్టుగా అడుగులు వేసినందువల్ల ఇరు రాష్ట్రాల ప్రజలకు మేలు జరుగుతుంది.

(అంతరాయం కొనసాగింపు)

ఈ దిశగా ఆలోచన చేయడం జరుగుతుంది. అధ్యక్షా, ఇక్కడ మంచి చేయాలి అనే ఆలోచన లేదు, ఎండి పోతున్న ప్రాంతాలకు నీరు ఇవ్వాలన్న ఆలోచన లేదు. ఎండి పోతున్నా ఫర్వాలేదు, జిల్లాలు కరవు కాటకాలతో అల్లాడుతున్నా ఫర్వాలేదు మాకు మాత్రం రాజకీయాలు కావాలి అని గోదావరి జలాలు శ్రీశైలానికి తరలిస్తే ఎక్కడ వారికి మంచి పేరు వస్తుందో, ఎక్కడ జగన్మోహన్రెడ్డికి మంచి పేరు వస్తుందనే ఈర్ష్య తప్ప మరేమీ కనిపించడం లేదు. తెలంగాణ భూభాగం నుండి నీళ్లు వస్తే ఆ నీరు శ్రీశైలానికి, నాగార్జున సాగర్కు చేరుకోక మునుపే ఆ నీరు పూర్తిగా ఆగిపోతాయి అని చెప్పిన ప్రతి మాటను పరిగణనలోకి తీసుకుంటాము. ఆ పరిస్థితి రాకుండా పూర్తిగా నీటిని శ్రీశైలం డ్యామ్కు ఎలా తీసుకు పోవాలి, నాగార్జునసాగర్కు ఎలా తీసుకుపోవాలి అని తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి తోనూ తెలంగాణా అధికారులతోనూ, మన రాష్ట్రానికి చెందిన అధికారులతోనూ కలిసి ఆలోచన చేస్తాము.

(అధికార పక్ష సభ్యులు శ్రీ జోగి రమేష్ తమ స్థానంలో కూర్చోని కేసీఆర్ కాళ్లు పట్టుకున్న దొంగ చంద్రబాబు అన్నారు. కేసీఆర్ను మోసం చేసిన దొంగ అని మంత్రివర్యులు శ్రీ కొడాలి శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు అన్నారు.)

ఎందుకంటే నీరు శ్రీశైలం డ్యామ్కు, నాగార్జునసాగర్కు చేరితే తెలంగాణలోని నాలుగు జిల్లాలు, ఆంధ్రప్రదేశ్లోని తొమ్మిది జిల్లాలు బాగుపడతాయి. ఆ నీరు ఎటూమరలకుండా నేరుగా శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్ డ్యామ్లోకి చేరుకోవడానికి ఆలోచన చేస్తామని తెలియజేసుకుంటున్నాను. మంచి జరుగదు అని అనుకుంటూ పోతే అడుగులు ముందుకు వేయలేము, మంచి జరుగుతుంది అని అనుకుంటే మాత్రం కచ్చితంగా ముందడుగు వేస్తామని తెలియజేసుకుంటున్నాను.

(అధికారపక్ష సభ్యులు శ్రీ బియ్యపు మధుసూదన రెడ్డి తమ స్థానంలో నిలుచొని ఉన్న ప్రతిపక్ష నాయకులు శ్రీ నారా చంద్రబాబు నాయుడు గారి వైపు చూస్తూ ఓ పెద్దమనిషీ, నీకు దణ్ణం అంటూ తమ రెండు చేతులు జోడించి పెట్టారు.)

అధ్యక్షా, వీరి బుద్ధిని మీరు గమనిస్తూనే ఉన్నారు. సాక్షాత్తు అసెంబ్లీలో చర్చ జరుగుతోంది ముఖ్యమంత్రిగా నేను రిఫై ఇస్తున్నాను. వారు మాట్లాడిన ప్రతి మాటను విన్నాం. అటువైపు నుండి

ఒక్కరు కాదు, కేశవ్ గారు, చంద్రబాబు నాయుడు గారు మాట్లాడారు. ఒక్కరం కూడ అడ్డుతగల లేదు. అడ్డుతగలక పోగా వారు చెప్పినవి కూడా పూర్తిగా విన్నాము. విన్న తరువాత చివరకు ముఖ్యమంత్రిగా నేను రిపై ఇస్తుంటే ఇప్పుడు కూడా కనీసం ఆ రిపై వినాలన్న ఆలోచన కూడా లేకుండా నా రిపై ప్రజలకు వినపడకుండా చేయాలన్న ఆలోచనతో స్పీకర్ పోడియం దగ్గరకు వచ్చి నేను మాట్లాడిన మాటలు వినపడకుండా చేయాలని ఆరాటపడుతున్న వీరి దుర్బుద్ధిని చూసి. వీరిని అసలు మనుషులు అనాలా, *** అనాలా ఆలోచన చేసుకోవల్సిందిగా తమద్వారా తెలియజేసుకుంటు ముగిస్తున్నాను.

GOVERNMENT BILLS

MR. SPEAKER: Now, we will take up Government Bills.

1. THE ANDHRA PRADESH CROPS CULTIVATOR RIGHTS BILL, 2019 (L.A.BILL NO.29 of 2019)

MR.SPEAKER: I shall now request the Deputy Chief Minister (Revenue, Registration & Stamps) to move the motion for taking into consideration the Andhra Pradesh Crops Cultivator Rights Bill, 2019.

SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE (DEPUTY CHIEF MINISTER (REVENUE, REGISTRATION & STAMPS)): Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Crops Cultivator Rights Bill, 2019 be taken into consideration."

MR.SPEAKER: Motion moved. Now, I request the Minister to explain the salient features of the Bill.

శ్రీ పిల్లి సుభాచంద్రబోస్ (SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE): అధ్యక్షా, ఇది ఒక కొత్త చట్టం. ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపు 15400 మంది కౌలు రైతులు ఉన్నారు. కౌలురైతులకు ప్రభుత్వం సహకారం అందించాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఒక కొత్త చట్టం ప్రవేశ పెడుతున్నారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు పాదయాత్ర చేస్తున్న సందర్భములో అనేక మంది కౌలు రైతులు వచ్చి వారి బాధలను వినిపించిన తరువాత వారి నిర్ణయాన్ని చెప్పినందువలననే ఇప్పుడు ప్రభుత్వం నుండి అనేక సేవలు ప్రజలకు అందున్నాయి. అందులో మెట్టమొదటగా కౌలు రైతు నేరుగా బ్యాంకు నుండి రుణం పొందే సౌకర్యం. కౌలు రైతులకు భూయజమాని హక్కులను ధారాదత్తం చేయకుండా భూ రికార్డుల్లో ఎక్కడా కౌలుదారుని పేరు నమోదు కాకుండా కౌలుదారుల హక్కులను పరిరక్షించే విధంగా ఇందులో ఉంది. రైతు ప్రయోజనాలను ఆశిస్తున్నామని చెప్పుకునే ప్రతిపక్షం ఇంతటి మంచి చట్టం తీసుకువచ్చినప్పుడు కనీసం వినే ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. వారు వినిపించుకోక పోవడం చాలా దురదృష్టకరం. ఇది భూయజమానులకు, భూకౌలుదారులకు మధ్య మంచి ఒప్పందం.

సాగుదారులు తాము సాగుచేసిన పంటలపై మాత్రమే వారికి హక్కు ఉంటుంది. అంతే తప్ప భూ యాజమాన్యపు హక్కులకు ఏ మాత్రం సంబంధం ఉండదు.

(ప్రతిపక్ష నాయకులు తమ స్థానంలో నిలుచొని ఉన్నారు.)

పంటల సాగుపై ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహకాలు కూడా సాగుదారులకే చెందుతాయి. సాగుదారులు పంటల సాగుకు తీసుకున్న రుణాలపై భూయజమానికి సంబంధం లేదు. ఇవి ఈ చట్టంలోని ప్రధాన అంశాలు.

మ. 2.30

(అంతరాయం కొనసాగింపు)

అధ్యక్షా, ఇక భూయజమానికి పంట ఋణాలు తీసుకోవచ్చు. అదేవిధంగా సాగుదార్ల ఒప్పందం అమలు తప్పితే నోటీసు ఇచ్చి, ఆ ఒప్పందాన్ని రద్దుచేసుకోవచ్చు కూడా. ఇది అటు రైతు ప్రయోజనాలకు, ఇటు సాగు రైతు ప్రయోజనాలను కాపాడే అత్యంత అద్భుతమైన చట్టాన్ని తీసుకురావడం జరిగింది. దయచేసి ఈ చట్టాన్ని ఆమోదించవలసిందిగా తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను.

(ప్రధాన ప్రతిపక్ష సభ్యులు కేసీఆర్ ముందు మోకరిల్లిన ముఖ్యమంత్రి డౌన్ డౌన్ అంటూ నినాదాలు ముఖ్యమంత్రిగారి వ్యాఖ్యలు ఉపసంహరించుకోవాలి అంటూ నినాదాలు చేయసాగారు)

(అంతరాయం)

శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ (SRI BUGGANA RAJENDRANATH): అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రం, తెలంగాణ రాష్ట్రం రెండూ కలిపి గోదావరి నీటిని ఏ విధంగా ఉపయోగించుకుందామనే అంశం పై సభలో చర్చ జరుగుతుంటే, రభస చేస్తున్నారు. అదేదో తెలంగాణాకు ఇచ్చేశా, పెట్టేశా అంటున్నారు. మాకు తెలియక అడుగుతాను, ఈ రాష్ట్రంలో వారికి అలా అనిపించిందంటే, అదే టీఆర్ఎస్ పార్టీతోపాటు వాళ్ళు ఏ రకంగా ఎన్నికల్లో పొత్తుకు ప్రయత్నం చేశారు? ఇవన్నీ వారికి తెలియదా? ఆరోజు టీఆర్ఎస్ పార్టీతో పొత్తుకోసం ఏ రకంగా చేశారో అందరికీ తెలిసిందే. అదంతా జరిగిన తరువాతే కట్టుబట్టలతో బయటకు వచ్చేశాం. గౌరవ సభ్యులు రామనారాయణరెడ్డి గారు నిన్న చాలా స్పష్టంగా ఏం చెప్పారంటే అప్పుడు వారు, పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్ గారు, బొత్స సత్యనారాయణ గారు కూడా మంత్రులుగా ఉన్నారని, వారు సమైక్యాంధ్రకోసం పోరాడుతుంటే, అప్పటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కె.రోశయ్యగారిని తెలుగుదేశం పార్టీ నాయకులు శ్రీ నాగం జనార్ధనరెడ్డి, శ్రీ అశోక్ గజపతి రాజు మెడలు వంచి మీతో ఇప్పించుకుంటాము తెలంగాణ కోసం సెవరేట్ రెజల్యూషన్ చేయండిని చెప్పారని ఆరోజు రామనారాయణ రెడ్డి గారు చెప్పారు.

(అధికార పక్షం సభ్యులు రాష్ట్రాన్ని తెలంగాణకు తాకట్టుపెట్టిన మాజీ ముఖ్యమంత్రి, పారిపోయి వచ్చిన దొంగ పేమ్ పేమ్ అనసాగారు)

మరి ఆరోజు ఇవన్నీ బాగున్నాయా? అక్కడ ఒకవైపు హరికృష్ణగారు చనిపోయి ఉంటే, శవం ప్రక్కన కూర్చుని కేటీఆర్ గారితో పబ్లిక్ గా పాత్తు పెట్టుకుందామా అని చెప్పారు. ఆరోజున తెలంగాణా వారికి బాగా నచ్చిందా? అవన్నీ కాదు గానీ అధ్యక్షా, వారిని వెంటనే కూర్చోమనండి. సభలో చాలా అతి ముఖ్యమైన బిల్లులను ప్రవేశపెట్టబోతున్నాం. కాబట్టి, ఆ ముఖ్యమైన బిల్లులను ఇంతకు ముందు చర్చించినట్లుగానే వారందరిలా కూర్చుని చర్చించి, ప్రభుత్వానికి తగిన సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వమని చెప్పి తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

(అధికార పక్షం సభ్యులు పేమ్ పేమ్ అనసాగారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి కూర్చోండి.

(కేసీఆర్ ముందు మోకరిల్లిన ముఖ్యమంత్రి డౌన్ డౌన్ అంటూ ప్రధాన ప్రతిపక్ష సభ్యులు నినాదాలు చేయసాగారు)

(ప్రతిపక్ష సభ్యులు మైకు ఇవ్వమని ఛైర్మని కోరసాగారు)

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి (SRI Y.S.JAGANMOHAN REDDY): అధ్యక్షా, ముఖ్యమైన బిల్లుల మీద సభలో చర్చ జరగబోతోంది. కౌలు రైతులకు సంబంధించి చేయబోయే మార్పులు ఏ రకంగా జరగబోతున్నాయి, బిల్లును ఏ విధంగా తీసుకురాబోతున్నామో అన్న అంశాలపై సభలో చర్చ జరగబోతోంది. అధ్యక్షా, వీరికి అసెంబ్లీ జరగాలన్న ఉద్దేశం లేదు. చర్చ జరిగితే ప్రజలకు మంచి జరుగుతుందన్న ఆలోచన వీరికి అసలు లేదు. ఎంతసేపు అసెంబ్లీకి వచ్చి, ఇక్కడ ఏ రకంగా బురద చల్లాలన్న ఆలోచనలే తప్ప, అసెంబ్లీ ద్వారా ప్రజలకు ఏ రకంగా మంచి చేయాలన్న ఆలోచన వీరికి అసలు లేదు. ఈ రకంగా వారంతా అరుస్తూ ఉంటే, కనీసం మాట్లాడాలన్నా కూడా వినపడని పరిస్థితిలో సభలో చర్చ జరిపించడం కూడా చాలా కష్టంగా ఉంది. మేము మాట్లాడుతూ, గొంతుపోయేలా అరుస్తున్నాం. అలా అరిచినా కూడా వినపడని పరిస్థితిలో ఈరోజు ఇక్కడ ఉన్నాం. ఈ రకంగా వారు అరుస్తున్నప్పుడు మీరు ఇలాగే సభను కొనసాగించడం కూడా ధర్మం కాదు. అధ్యక్షా, సభలో చర్చ జరగాలి, చర్చల వల్ల బిల్లులు ఆమోదం పొందాలి. బిల్లుల వల్ల ప్రజలకు ఏం మంచి జరుగుతుందో తెలియాలి. కాబట్టి, దయచేసి వీళ్ళు కూర్చోకపోతే, మార్షల్స్ ని పిలిపించి వెంటనే వీరందరినీ బయటకు పంపించే కార్యక్రమం కూడా చేయమని తమరిని కోరుతున్నాను.

(అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్: దయచేసి అందరూ మీమీ స్థానాలకు వెళ్ళి కూర్చోండి. ఇక్కడ నుంచి మైక్ ఇవ్వలేం కదా! కాబట్టి, మీ స్థానాలకు వెళ్ళి కూర్చోండి.

శ్రీ బుగ్గన రాజేంద్రనాథ్ (SRI BUGGANA RAJENDRANATH): అధ్యక్షా, ఏదో ఒక కారణం చేసేందుకు, ఆరోజు సభ నడవకుండా చేసేదానికి ప్రయత్నం చేస్తూ, ప్రీవెన్ట్ గా అక్కడ నుంచి గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు మరీ అక్కడ నుంచి చేయి చూపించి అక్కడ కూర్చున్న వారి సభ్యులను కూడా పంపిస్తున్నారు. ఇది అందరికీ కనపడుతోంది. దయచేసి అధ్యక్షా, ఈ ముఖ్యమైన బిల్లులను మనం సభలో ప్రవేశపెడుతున్నాం. వాటిని సభ్యులు ఆమోదించవలసిన అవసరం ఉంది.

Speaker Sir, with your permission, I beg to move:

"That as per the proviso-2 of Rule 340 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, I request that the following Members may be suspended from the Service of the House for the rest of the day i.e. 25th July, 2019."

- 1) Sri Ashok Bendalam
- 2) Sri Vasupalli Ganesh Kumar
- 3) Sri Ramakrishna Babu Velagapudi
- 4) Dr. Dola Sree Bala Veeranjaneya Swamy

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now the question is:

"That as per the proviso-2 of Rule 340 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, I request that the following Members may be suspended from the Service of the House for the rest of the day i.e. 25th July, 2019."

- 1) Sri Ashok Bendalam
- 2) Sri Vasupalli Ganesh Kumar
- 3) Sri Ramakrishna Babu Velagapudi
- 4) Dr. Dola Sree Bala Veeranjaneya Swamy

(Pause)

The Motion was adopted and the Members were suspended from the service of the House for the rest of the day.

మిస్టర్ స్పీకర్: మీరు సభను వదిలి వెళ్ళిపోవాలి స్పీజ్.

(అంతరాయం)

వాళ్ళ నలుగురిని ముందు హౌస్ వదిలి వెళ్ళిపోమ్మనండి. మార్షల్స్ స్పీజ్.

(మార్షల్స్ డా.డోల బాల వీరాంజనేయ స్వామిని చేతులతో ఎత్తుకుని సభ బయటకు తీసుకువెళ్ళారు)

The suspended Members to please cooperate with the Marshals.

శ్రీ గడికోట శ్రీకాంత్ రెడ్డి (SRI GADIKOTA SRIKANTH REDDY): అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు దీనిని ఒక రొటీన్ ప్రాక్టీస్‌లాగా చేస్తున్నారు. సభను ఏదోరకంగా డిస్టర్బ్ చేయాలని, సభలో జరుగుతున్న విప్లవాత్మకమైన బిల్లులపైన చర్చ జరుగుతూ, ప్రజలకు ఎంతో మేలు జరిగే ఆ బిల్లులను సభలో ప్రవేశపెడుతున్నారు. ఈ బిల్లులన్నీ కనుక ఆమోదం పొందితే, మాకు ఎక్కడ మంచి పేరు వస్తుందోనన్న ఉద్దేశంతోనే ప్రతిపక్షసభ్యులు ఈ పనులు చేస్తున్నారు. ఈరోజు చారిత్రాత్మకమైనది, కౌలు రైతులకు సంబంధించిన బిల్లుపైన సభలో చర్చ జరుగుతోంది. ఆ చర్చ జరిగితే, ఎక్కడ రైతులలో మాకు మంచి పేరు వస్తుందోననే ఆలోచన వారికి ఉంది. తమ ద్వారా ప్రజల దృష్టిలో ఒక విషయం పెట్టాలనుకున్నాను. ఈరోజున గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మొదట ప్రతిపక్ష సభ్యులను ఎంతసేపు మాట్లాడతారో మాట్లాడండి, వారి సలహాలు అన్నీ ఇచ్చినట్లైతే, తరువాత ముఖ్యమంత్రిగా మాట్లాడతానని సభలో పదేపదే చెప్పడం జరిగింది. అయినా సరే, మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారు మీరు మాట్లాడండి, మీరు సలహాలు చెప్పండి చెప్పి, వారు సభలో మాట్లాడుతున్నంతసేపు నిశ్శబ్దంగా వారు ఇచ్చే సూచనలన్నీ తీసుకోవడానికి మా ప్రభుత్వం సహకరించింది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు లేచి ఆ అంశాలపై వివరణ ఇస్తుంటే, వాటిని కూడా వినకుండా, ఇక్కడ పరిస్థితిని ఎలా సృష్టిస్తున్నారో తమరు ఒకసారి గమనించండి. మా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పింది ఏమిటంటే, వారు మాట్లాడాల్సినదంతా మాట్లాడిన తరువాత, నేను వాటికి సమాధానం చెబుతానని అన్నారు. వారు సమాధానం చెబుతున్నప్పుడు ప్రతిపక్షసభ్యులు ఇంత గొడవ చేస్తున్నారంటే, వారి ఉద్దేశాలు ఏమిటో అర్థం చేసుకోండి. మన రాష్ట్రానికి ప్రాజెక్టులు రాకుండా సర్వనాశనం చేసిన వాళ్ళు వారు సార్. 15 సంవత్సరముల పాటు ముఖ్యమంత్రిగా రాష్ట్రాన్ని పరిపాలించి, ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం కూడా పూర్తి చేయకుండా పోయింది ఎవరు సార్? అదేరకంగా ప్రాజెక్టులంటే, వారు కేవలం కమిషన్ల కోసమే ఈ ప్రాజెక్టులు చేశారు. అందుకే, రివర్స్ టెండరింగ్ అనే ఒక గ్రేట్ బిల్లు తీసుకువచ్చి, అవినీతి ఉండకూడదు, ప్రాజెక్టులు జరగాలనే క్రొత్త అధ్యయనానికి మేము శ్రీకారం చుడితే వాళ్ళు ఈ రకంగా సభలో ఆందోళనలు చేస్తున్నారు. తమ ద్వారా ఒక చిన్న విజ్ఞప్తి ఏమిటంటే - ఈరోజు కౌలురైతుల బిల్లు చాలా ముఖ్యమైనది. చర్చ అంతా అయిపోయిన తరువాత, వారందరూ మాట్లాడిన తరువాత, ఇంకా క్లారిఫికేషన్ల కోసం గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు అన్ని అంశాలను డీటైల్డ్‌గా చెప్పారు. ఆయన చెప్పినటువంటి అంశాలలో ఒకటి - ఈ రాష్ట్రానికి ప్రయోజనాలు ఉంటే మాత్రం వాటిపైన నిర్ణయం తీసుకుంటాము. లేకపోతే తీసుకోము అని కరాఖండిగా చెప్పినా కూడా వాళ్ళు ఎందుకు అలా అల్లరి చేస్తున్నారు? తమరు గమనించాలి సార్, ఆ టాపిక్ అయిపోయిన తరువాత, బిల్లుల పైన చర్చిద్దామంటే, ఆ టాపిక్ పైన సమాధానం ఇవ్వకుండా అడ్డుకోవడం, తరువాత బిల్లులను చర్చకు రానివ్వకపోవడం, ఇదా వీళ్ళ పద్ధతి? ఇలాంటి ప్రాక్టీసులు మాత్రం మంచి పద్ధతి కాదు. వాళ్ళు ఏ రకంగా ఊహించుకుంటున్నారో, వాళ్ళు ఇలాంటి అంశాలలో చాలా సిగ్గుపడాలి సార్. స్పీకర్ సార్, దయచేసి ముఖ్యమైన బిల్లులను సభలో టేక్ చేయాలని కోరుతున్నాను.

మ 2.40

(ప్రతిపక్ష నాయకుడు తన స్థానం వద్ద నిలబడి మాట్లాడుతూ స్పీకర్ గారూ, మాకు మైకు ఇస్తారా, లేదా అని, మిగతా సభ్యులు తమ నాయకుడికి మాట్లాడేందుకు మైకు ఇవ్వాలంటూ సభకు అంతరాయం కలిగించ సాగారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: చంద్రబాబునాయుడుగారూ, చాలా ముఖ్యమైన బిల్లులు ఉన్నాయి. దయచేసి కూర్చోండి. మీరు బిల్స్ లో పార్టిసిపేట్ చేస్తారా, లేదా చెప్పండి. ముఖ్యమైన బిల్లులు ఉన్నాయి. ప్రతిసారీ మీరు ఈ విధంగా ప్రొటెస్ట్ చేయటం సరికాదు. ముఖ్యమైన బిల్లులు పెండింగ్ లో ఉండిపోతాయి.

(అధికార పార్టీ సభ్యులు శ్రీ అంబటి రాంబాబుగారు మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలని గౌరవ సభాపతిని కోరారు)

(నిలబడి ఉన్న ప్రతిపక్ష సభ్యులను ఉద్దేశించి) దయచేసి కూర్చోండి.

(స్పీకర్ గారూ, మాకు మైకు ఇస్తారా, లేదా ఇవ్వకపోతే మీకు నమస్కారం అంటూ, దణ్ణం పెట్టి ప్రతిపక్ష నాయకుడు చంద్రబాబునాయుడుగారు వాకౌట్ చేయసాగారు)

(ట్రైబరీ బెంచెస్ సభ్యులు షేమ్ షేమ్ అని అన్నారు)

శ్రీ అంబటి రాంబాబు (SRI AMBATI RAMBABU)(సత్తెనపల్లి): అధ్యక్షా, ఇక్కడ జరుగుతున్న విషయం ప్రజలకు తెలియాలి. ఏమిటంటే, ఈ చర్చ ప్రారంభించేటప్పుడు మన ఇరిగేషన్ మినిస్టరుగారి బాడీ లాంగ్వేజ్, వారి మాట తీరు చాలా బాగున్నాయని మన పర్యావుల కేషవ్ గారు అభినందించారు. ఇంకొక అంశం ఏమిటంటే అక్కడినుంచి రోజూ చంద్రబాబునాయుడుగారు నేను మాట్లాడతాను, నేను మాట్లాడతాను అని అనేవారు. అక్కడినుంచి మీరు మాట్లాడండి, మీరు మాట్లాడండి అని అనేకసార్లు చెప్పిన తర్వాత ఆయన మాట్లాడారు. వాతావరణం చాలా చక్కగా జరుగుతోన్న సందర్భంలో సభా నాయకుడు ఏమన్నారంటే, గోదావరి జలాలు తీసుకురావడానికి తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రిగారు సహకరిస్తున్నారు, చాలా మంచి వారు అని ఆయన అన్నారు. ఆయన మంచివారు అనగానే టక్కున లేచారు ప్రతిపక్ష నాయకుడు తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి మంచివారు అని అన్నారు తప్ప ప్రతిపక్ష నాయకుడు చెడ్డవారు అని అనలేదండి అప్పటిదాకా.

(సభలో నవ్వులు)

చంద్రబాబునాయుడుగారి కన్నా కేసీఆర్ గారు వెయ్యి రెట్లు మంచివారు అనే విషయాన్ని మరొక్కసారి ఉద్ఘాటిస్తున్నాను.

(ట్రెజరీ బెంచెస్ సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

కేసీఆర్ గారు మంచివారు అంటే ప్రతిపక్ష నాయకుడికి ఎందుకండీ అంత కడుపు మంట? ఆయన ఎందుకు లేవాలి? సభా నాయకుడు మొత్తం విషయాన్ని వివరించకముందే లేచి ప్రతిపక్ష నాయకుడు మాట్లాడే ధోరణి చాలా ప్రమాదకరమైన ధోరణి. బహుశా ప్రతిపక్ష నాయకుడు అనుకుంటున్నారు, ముందే ఏదో ఒక విధంగా ఈ సభను డిస్ట్రబ్ చేయాలనే ఉద్దేశంతో ప్రతిపక్ష నాయకుడు ఇక్కడికి వచ్చినట్లుగా నాకు అర్థమవుతోంది. ఇది ప్రజలు కూడా గమనించాలని ఈ సందర్భంగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ప్రాక్టీసు సరైన విధానం కాదు. పైగా ఇంకొక మాట ఏమన్నారంటే ప్రతిపక్ష నాయకుడు పదండి, పదండి, పదండి అని అంటున్నారు. ఇక్కడి ప్రతిపక్ష నాయకుని స్థానం నుంచి అక్కడకు పోడియం దగ్గరికి అందర్నీ నెట్టటం సమంజసమైంది కాదు, అనుభవజ్ఞుడు, ఈవిధంగా చేయటం మంచిది కాదు. తర్వాత అయినా సరే ఆయన కాస్త రియలైజ్ కావాలని ఈ సందర్భంగా ఈ సభ ద్వారా ప్రతిపక్ష నాయకుడు బయట ఉన్నప్పటికీ కూడా వారిని కోరుతున్నాను.

(అధికార పార్టీ సభ్యులు వారి మానసిక స్థితి బాగోలేదని అన్నారు)

మిస్టర్ స్పీకర్: చర్చలోకి వెళ్లే ముందు నా అభిప్రాయం కూడా కొద్దిగా చెప్పదలుచుకున్నాను. ఈరోజు చాలా ముఖ్యమైన బిల్లులు ఉన్నాయి. విశాలమైన ప్రజా ప్రయోజనాలు, దీర్ఘకాలికంగా రైతుల సమస్యలు, ముఖ్యంగా కౌలుదారులు, కౌలు రైతులకు సంబంధించింది. మానవతా హృదయంతో ఈ ప్రభుత్వం కౌలు రైతులకు కూడా హక్కులు కల్పించే అద్వితీయమైన బిల్లు వస్తున్నప్పుడు దానిని ప్రజల్లోకి తీసుకువెళ్లాలి, ప్రతిపక్ష సభ్యులు కూడా పార్టీసిపేట్ చేయాలి, మీరు వెళ్లి కూర్చోండి అని చెప్పి పదిసార్లు రిక్వెస్ట్ చేసినప్పటికీ కూడా ప్రయోజనం లేని పరిస్థితిలో, బాధగానే, నేను ఆ సభ్యుల్ని సస్పెండ్ చేయాల్సిన పరిస్థితి వచ్చింది. లేకపోతే ఇలాంటి ముఖ్యమైన బిల్లులను ఆమోదించకుండా ఉంటే నష్టపోయేది ఎవరు? వాదోపవాదాల వలన విశాలమైన ప్రయోజనాలను సభ తాకట్టు పెట్టడానికి సిద్ధంగా లేదు, ఈ సభను ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ ముందుకు కొనసాగించాల్సిన అవసరం ఉంది. కాబట్టి దీనిని ముందుకు కొనసాగిస్తూ, ఇక ముందు ప్రజా ప్రయోజనాలను, బిల్లులు ప్రవేశపెట్టేటప్పుడు ఎవరు అడ్డుకున్నా కూడా ఎట్టి పరిస్థితిలో కూడా ఈ శాసనసభ క్షమించదు, ఎట్టి పరిస్థితిలో శాసనసభను అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేయకూడదు అని చెప్పి మరొక్కసారి గౌరవ సభ్యులకు నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ బిల్లును కూడా ప్రతిపక్ష సభ్యులు ఈ విధంగా ప్రజల్లోకి పోనీయకుండా చేస్తారని నేను అనుకోలేదు. నిన్న, మొన్న బ్రహ్మాండమైన బిల్లులు వచ్చాయి. చాలా అద్భుతమైన బిల్లులు ఈనాడు ఈ సభలో

చేస్తున్నామని చెప్పి, నాకు తెలంగాణ రాష్ట్రం నుంచి కూడా చాలామంది స్నేహితులు ఫోన్లు చేశారు. మీ ప్రభుత్వం నుంచి బిల్లులు ప్రవేశపెడుతోంది, గతంలో ఇలా ఎప్పుడూ జరగలేదు అని.

(బ్రెజర్ బెంచెస్ సభ్యులు బల్లులు చరిచారు)

ఈరోజు మీరు చేస్తున్నందుకు మిమ్మల్ని బ్రహ్మాండంగా చరిత్ర పుటల్లో గుర్తుంచుకుంటారని ఫోన్లు చేసి చెబుతుంటే, అలాంటి బిల్లులను ప్రవేశపెడుతూ, ఆ సభకు అధ్యక్షుడిగా నేను ఉండటంమనేది చాలా గౌరవప్రదంగా భావిస్తున్నాను. కాబట్టి ఎట్టి పరిస్థితిలో కూడా ఈ బిల్లులన్నీ కూడా మనం పూర్తిచేసి ప్రజల ప్రయోజనాల కోసం ముందుకు అడుగువేయాల్సిందిగా ఈ ప్రభుత్వానికి, సభా నాయకుడు, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి ఆధ్వర్యంలో ఈ కార్యక్రమాలన్నీ ముందుకు నడిపించాలని మీ అందరికీ తెలియజేసుకుంటూ, మిగిలిన బిల్లులను కూడా ప్రవేశపెట్టి ముందుకు వెళ్లాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్(SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE): అధ్యక్షా, ఇది ప్రజల్లోకి వెళ్లాలి. ఇది ఒక మంచి బిల్లు. ప్రజలకు తెలియాలి. ఈరోజు నేను ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు “ఆంధ్రప్రదేశ్ వంట సాగుదారుల హక్కుల బిల్లు”. బిల్లును ఎందుకు ప్రవేశపెట్టవలసి వచ్చింది, ఈ బిల్లు వల్ల ప్రయోజనాలు ఏమిటి, అటువంటి ఆవశ్యకత మన రాష్ట్రంలో ఎందుకు వచ్చింది అనేది ఒకసారి మనం చర్చించాల్సిన అవసరం ఉంది. మనది వ్యవసాయక రాష్ట్రం. దాదాపుగా నూటికి 67మందికి ప్రత్యక్షంగానూ, పరోక్షంగానూ కూడా వ్యవసాయమే జీవనాధారం. అటువంటి ఈ రంగం కొంచెం ఒడిదుడికులకు లోనయింది. ఈ రంగంపై చాలామందికి నిరాశ, నిస్పృహలు కూడా ఉన్న రోజులు ఇవి. కారణం ఏమంటే, మన రాష్ట్రంలో దాదాపుగా చిన్న, సన్నకారు రైతులు మొత్తం 45 లక్షల మంది ఉంటే అందులో కౌలు రైతులు 15,40,000 మంది ఉన్నారు. వీరి పరిస్థితి చాలా దయనీయంగా ఉంది. ఎక్కువగా కోస్తా జిల్లాల్లో చాలా అత్యధికంగా ఈ కౌలు రైతులు ఉన్నారు. మన రాష్ట్రంలో, దేశంలో ఆర్థికాభివృద్ధిలో అనేకమైన మార్పులు వచ్చాయి. వీటికి అనుగుణంగా ఈ మార్పులు కావాలని పెద్ద రైతులు, మధ్యతరహా రైతులు కూడా వ్యవసాయ రంగం నుంచి వైదొలగి పట్టణ ప్రాంతాలకు పరిశ్రమలు పెట్టుకునేందుకో, వివిధ వ్యాపారాలు చేయడానికో, లేకపోతే సర్వీసు రంగంలోకి దాదాపుగా తరలివెళ్లిపోయారు. ఎవరు వ్యవసాయం చేస్తున్నారు అంటే కౌలు రైతులు. కౌలు రైతులు ఎవరూ అంటే చాలా పేదవాళ్లు. ఈ పేదవాళ్లంతా కూడా కౌలుకు వ్యవసాయం చేయటం, దానివల్ల ఏమైనా ప్రయోజనాలు పొందుతున్నారా అని ఒకసారి మనం చూసినట్లయితే అసాధికారిక లెక్కల ప్రకారం తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాల్లోనే వ్యవసాయ రంగంలో కౌలు వ్యవసాయం చేస్తూ నష్టపోయిన రైతులు దాదాపుగా మూడు నుంచి నాలుగు లక్షల మంది ఉంటారు. వలసలు వెళ్లిపోయిన వాళ్లు, హైదరాబాదు లాంటి పట్టణాలకు వెళ్లిపోయి అక్కడ అపార్ట్ మెంట్లలో వాచ్ మెన్లుగానో, లేదా ఇతరత్రా వృత్తుల్లోనో వాళ్లు అక్కడ ఉండటం నిజంగా చాలా బాధాకరమైన విషయం అధ్యక్షా.

మ 2.50

ఇప్పుడు మరలా అదే కుటుంబాల నుంచి సెకండ్ జనరేషన్ వచ్చింది. ఇన్ని ఆత్మహత్యలు జరగడానికి కారణం, ఇంత తీవ్రంగా నష్టపోవడానికి కారణమేమంటే కౌలుదారులకు, భూయజమానులకు మధ్య అవగాహనా లోపం.

వీళ్లు ఎందుకు ఇంత నష్టపోతున్నారని చూస్తే భూయజమానులకు అభద్రతాభావం ఉంది. భూ హక్కులు మావి అని కౌలుదారులు చెబితే భూహక్కులకు భంగం కలుగుతుందన్న అభద్రతాభావం భూయజమానులలో వచ్చింది. ఈ అభద్రతాభావం వల్ల 16 లక్షల మంది ఉన్న కౌలు రైతులకు ఎంతమంది అథారిటేటివ్గా ఉన్నారంటే కేవలం ఐదు లక్షల మందే, అంటే వన్ థర్డ్. వారికి మన ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆర్థిక సహాయం చేయాలన్నా లేక పంట రుణాలు ఇవ్వాలన్నా కేవలం మూడవ వంతు వాళ్ళకే ఇవ్వగలుగుతున్నాం తప్ప మిగతా కౌలు రైతులకు ఎక్కడ కూడా ఆదుకునే పరిస్థితులు కనబడడం లేదు.

భూయజమానులకు అభద్రతాభావం ఎందుకు వచ్చిందంటే ఈ కౌలుదారు చట్టం వల్ల, ఫలాన రైతు కౌలుదారు రైతు అని డిక్లర్ చేస్తే భూయజమానుల హక్కు కౌలురైతులకు ఏమైనా దఖలుపడిపోతాయేమో అని అభద్రత వచ్చింది. అది ప్రధానమైన కారణం.

గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు పాదయాత్ర చేస్తున్నప్పుడు అనేకమంది రైతులు వచ్చి తమ గోడును జగన్మోహన్ రెడ్డి గారి దగ్గర విన్నవించుకున్నారు. ఆరోజే ఆయనకు ఒక మంచి ఆలోచన వచ్చింది. ప్రజల అభిమానంతో అధికారంలోకి వస్తే కౌలు రైతుల్ని కచ్చితంగా ఆదుకోవాలని ఒక ప్రధానమైన నిర్ణయం ఆరోజే తీసుకుని, దాన్ని ఈరోజు అందుబాటులోకి తీసుకుని రావడానికి చేసే ప్రయోగం. ఈరోజు కౌలు రైతులందరూ కూడా సంతోషిస్తారు. ఈ బిల్లు వల్ల భూయజమానులకు అభద్రతాభావం తొలగిపోతుంది.

ఈ చట్టంలో చాలా స్పష్టంగా ఉన్నదేమంటే యజమానుల హక్కులకు ఏమాత్రం భంగం కలుగకుండా కేవలం 11 నెలలు మాత్రమే ఆ భూమి మీద, ఆ పంట మీద సాగుదారుడికి హక్కు ఉంటుంది. భూరికార్డుల్లో ఎక్కడా కూడా, ఆ భూమిని ఎవరైతే సాగుచేస్తున్నాడో అతని పేరు ఎక్కడ కూడా నమోదు కాదు. దానికి క్లారిటీగా ఈ చట్టం ఇస్తుంది. కాబట్టి కేవలం 11 నెలలు మాత్రమే, 12వ నెల వచ్చేటప్పటికి భూయజమాని ఆ రైతుని తొలగించవచ్చును, ఆ పొలాన్ని అమ్ముకోవచ్చును, ఆటోమేటిక్గా భూయజమానికి దఖలుపడుతుంది.

కౌలుదారుడికి కేవలం పంట మీద మాత్రమే హక్కు ఉంటుంది కానీ భూమి మీద కాదు. కౌలు రైతు ఏమైనా పంట రుణం తీసుకుంటే, ఆ రుణం తన మీద పడుతుందేమోనని భూయజమానికి

కొంత అనుమానం ఉండేది. ఈ చట్టంలో చాలా క్లారిటీగా ఇచ్చాం. భూయజమాన్య హక్కులు, భూ రికార్డుల్లో ఎక్కడ కూడా కౌలుదారుడి పేరు నమోదు కాదు. అదేవిధంగా అతను తీసుకున్న పంట రుణానికి భూయజమానికి ఏవిధమైన సంబంధం లేదు. భూయజమానికి ఏవైనా ఇతరేతర అప్పులు చేసుకోవాలంటే నిరభ్యంతరంగా ఆ భూమిపై అప్పులు చేసుకోవచ్చు, దానికి ఈ కౌలుదారుడికి ఎటువంటి సంబంధం లేదు.

సాగుదారుడు ఎప్పుడైనా భూయజమానితో ఒప్పందం చేసుకొని, ఆ భూమిని అభివృద్ధి చేసుకోవచ్చు. రైతులతో ఎటువంటి ఒప్పందం లేకుండా అతను చిన్న చిన్న అభివృద్ధి పనులు చేసుకోవచ్చుంటే అది భూయజమానికి సంబంధం లేదు. భూయజమాని హక్కులకు భద్రత కల్పిస్తూ, సాగుదారుడికి కూడా మంచి ప్రయోజనాలు కల్పించే ఈ బిల్లు మనం ఆహ్వానించతగ్గది. దీనివల్ల వ్యవసాయరంగంలో మార్పులు వస్తాయి.

ఎవరైనా రైతులు నష్టాలకు గురై, ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారో వాటిన్నింటినీ ఈ చట్టం నిరోధిస్తుంది. భూయజమానికి, సాగుదారుడికి ఒప్పందం చాలా సరళంగా ఉంటుంది, ఎటువంటి ఇబ్బంది ఉండదు. భూయజమాన్య హక్కులకు ఎటువంటి భంగం లేకుండా ఈ చట్టం భరోసా ఇస్తుంది. సాగుదారులకు తాము సాగుచేసే పంటపై మాత్రమే హక్కు ఉంటుంది. సాగు పంటపై వచ్చే అన్ని రకాల ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహకాలు, లబ్ధి, బ్యాంకు రుణాలు, ఇన్సూరెన్స్ అన్నీ కూడా సాగుదారుడికి మాత్రమే వస్తాయి. భూయజమానికి పంటపై రుణం తీసుకునే అవకాశం ఉండదు తప్ప అతని భూయజమాన్య హక్కులకు ఎక్కడా భంగం కలగదు. పంట రుణం బాధ్యత అంతా సాగుదారుడే తీసుకుంటాడు తప్ప భూయజమానికి సంబంధం లేదు. ఇది చాలా మంచి బిల్లు, రైతుకు మంచి భరోసా.

పదకొండు నెలల తరువాత సాగుదారుడు భూయజమానికి సక్రమంగా కౌలు చెల్లించలేదంటే ఆటోమేటిక్ గా భూయజమానికి ఆ భూమి దఖలుపడుతుంది. ఇంతవరకు కౌలుదారు చట్టం ఎందుకు ఫెయిల్ అయిందంటే కౌలుదారుడు ఒక వ్యక్తిని డిక్లైర్ చేస్తే, అతనికి భూయజమాన్య హక్కులు కొంత వస్తాయేమో అని భయపడి దాని జోలికి వెళ్లేడు. ఈ చట్టం రాగానే కౌలుదారుని హక్కు ఆటోమేటిక్ గా రద్దు అయిపోతుంది. ఇటువంటి అద్భుతమైన చట్టాన్ని తీసుకువచ్చిన ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

ఎవరైతే పంట సాగుచేస్తున్నారో వారికి ఒక చేయి అందించి, వ్యవసాయ రంగాన్ని ప్రోత్సహించడానికి తీసుకొన్న అద్భుతమైన నిర్ణయం ఈ బిల్లు. అంతేకాకుండా భూయజమాని పంట రుణం తప్ప అన్ని రకాల రుణాలు తీసుకోవచ్చు. సాగుదారు ఒప్పందం అమలు తప్పితే నోటీస్ ఇచ్చి ఒప్పందం రద్దు చేసుకోవచ్చు. భూయజమానికి చాలా హక్కులు ఈ చట్టం కల్పిస్తోంది. ఎవరు కూడా అనుమానం పడకుండా ఈ చట్టంతో ముఖ్యమంత్రి గారు రైతులకు ఎంతో భరోసా ఇచ్చారు. భూ

రికార్డుల్లో పంట సాగుదారుడి పేరు ఎక్కడ కూడా నమోదు కాదు. దీనిద్వారా భూయజమానికి ఎంతో భరోసా ఇచ్చారు.

భూయజమాని ఎప్పుడు కూడా అవసరమృకంగా ఉండరాదు. అలాగే క్రాప్ లోస్స్ పొందడానికి అర్హత సాగుదారుడికి ఈ చట్టంలో ఇచ్చారు. క్రాప్ ఇన్సూరెన్స్ పొందడానికి సాగుదారుడికి భరోసా ఇచ్చారు. రైతు భరోసా పథకం పొందడానికి సాగుదారుడికి భరోసా ఇచ్చారు. ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మేరకు పంట నష్టపరిహారం ఇతర నష్ట పరిహారం పొందడానికి సాగుదారుడికి చెందేలాగా ఇచ్చారు. భూమిపై హక్కును మాత్రం ఎక్కడ కూడా రికార్డు కాకుండా, భూయజమాన్య హక్కులు ఎక్కడ భంగం కలగకుండా ఇచ్చిన అద్భుతమైన చట్టాన్ని తీసుకొచ్చిన ముఖ్యమంత్రి గారికి నేను ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

'రైతు భరోసా' పథకం మన ప్రభుత్వం పెట్టింది. అక్టోబర్ 15వ తేదీన రైతులందరికీ చేయూత ఇచ్చేవిధంగా ప్రభుత్వం రూ.12,500 రైతుల అకౌంట్లోకి డబ్బు వేస్తుంది. ఇలాంటి పథకాన్ని మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తీసుకొచ్చారు. ఎన్నో ఈతిబాధలున్న కౌలుదారులు దీనివల్ల లబ్ధిపొందుతారు. తాను వేసిన పంట ఎంతవరకు పండుతుందో తెలియని కౌలురైతు, సన్న, చిన్నకారు రైతులందరూ కూడా దీని ద్వారా లబ్ధిపొందుతారు.

ఇంత అద్భుతమైన ఈ పథకాన్ని ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టడానికి ఆనాడు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చేసిన పాదయాత్రే ప్రధానమైన కారణం. మేము కూడా గ్రామాల్లో తిరుగుతుంటే అనేకమంది రైతులు వచ్చి ఈ చట్టం గురించి చెప్పి చాలా సంతోషపడుతుండేవారు. కౌలుదారులందరూ కూడా విజిల్స్ వేస్తున్నారు. మాకు రక్షణగా ఒక అద్భుతమైన చట్టాన్ని తీసుకొచ్చిన జగన్మోహన్ రెడ్డి గారిని మేము మరవలేమని చెబుతున్నారు.

నేను కూడా రైతులను ఈ సభ ద్వారా కోరుతున్నాను, భగవంతుడి తరువాత భగవంతుడు భూమిని ఎవరైతే సాగుచేస్తున్నారో ఆ రైతే భగవంతుడు.

మ 3.00

అనునిత్యం అతనినే స్మరిస్తుంటాడు. నా కుటుంబానికి తిండి పెడుతున్న వ్యక్తి నా యజమాని అని చెప్పుకుంటాడు. తన పిల్లలను చదివించుకుంటున్నాడంటే కారణం నాకు ఆ భూయజమాని దేవుడని చెబుతాడు. రైతులను నేను కోరేది ఏమంటే కొంచెం ఉదారంగా ఆలోచించండి. మీ భూములు ఎక్కడికి పోవు. కౌలురైతు తీసుకున్న అప్పుకు మీకు సంబంధం లేదు. కేవలం 11నెలలు మాత్రమే చేనులో పంట పండించే రైతునే మనం ప్రార్థిస్తున్నాం. 12,500రూపాయలు రైతుకు, భూయజమానికి, కౌలుదారుడికి ఇస్తున్నారు. అది కూడా ఎక్కడకు పోవడం లేదు. నాలుగు సంవత్సరాల్లో రూ.50వేలు రైతుకు చెందుతుంది. అలాగే నాలుగు సంవత్సరాల్లో రూ.50వేలు కౌలుదారుడుకు చెందుతుంది.

భూయజమానికి నష్టం చేసే కార్యక్రమం ఎక్కడా చేయలేదు. ఇంకా చాలా ఉన్నతమైన స్థానం అక్కడ భూయజమానికి ఇచ్చారు. అందుచేత రైతులను నేను కోరేది కొంచెం ఉదారంగా ఆలోచించండి. మీకు ఏవిధమైన నష్టం లేదు. కానీ ప్రభుత్వం అందించే సహాయ కార్యక్రమాలు ఏమైనా ఉంటే బీమా, క్రాప్ లోను, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వ సహాయం వారికి ఇవ్వడానికి మీరు కొంచెం చేయూతనివ్వండి. ఒక చేయి ప్రభుత్వం అందిస్తోంది. రైతులను ఆదుకోవాలనే తపన ముఖ్యమంత్రి గారికి ఉంది. ప్రభుత్వానికి రైతులను ఆదుకోవాలనే తపన ఉంది. మీకు ఏవిధమైన నష్టం వచ్చినప్పుడు కొంచెం చేయూత ఇవ్వండిని చెప్పి ఈ సభ ద్వారా మన రాష్ట్ర రైతులందరినీ ప్రత్యేకంగా నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ కౌలుదారులలో పెడ్యూల్డ్ కులాలు, వెనుకబడిన తరగతులు చాలా ఎక్కువగా ఉంటారు. వీళ్లందరు అతి పేదవాళ్లు. వీరికి ఆర్థిక సహాయం ప్రభుత్వం చేస్తున్నప్పుడు సంతోషించాలి. ఈ రాష్ట్రంలోని రైతాంగం అంతా ప్రభుత్వంతోపాటు మనం కూడా ఒక చేయి అందించాలనే తలంపు వారికి ఉండాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రాజకీయ పార్టీలు ప్రేరేపించడానికి చాలా ప్రయత్నాలు చేస్తాయి. ఈ చట్టం వల్ల మీకు వచ్చే లబ్ధి అంతా పోతుందనో, ఈ చట్టం వల్ల భూములు దఖలు పడిపోతాయనో, ఏదోవిధంగా ప్రేరేపించడానికి ప్రయత్నం చేస్తుండవచ్చు. అందుచేత ఈ సభ ద్వారా ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న రైతులందరినీ నేను కోరేది ఏమిటంటే దయచేసి ఆలోచన చేయండి. మీ హక్కులకు ఎక్కడా భంగం కలగదు. యజమాని హక్కులకు ఎక్కడా భంగం కలగదు. ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయం మాత్రమే కౌలు రైతుకు చేరాలనే ఉద్దేశంతో చేస్తున్న ఈ చట్టాన్ని మీరు కూడా హృదయపూర్వకంగా స్వాగతించమని చెప్పి గౌరవ సభ్యులను, అదేవిధంగా రైతాంగానికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ ఈ బిల్లును ఆమోదించవలసిందిగా గౌరవ సభ్యులందరినీ నేను కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ధర్మాన ప్రసాదరావు(SRI DHARMANA PRASADA RAO) (శ్రీకాకుళం): : అధ్యక్షా, మీకు ధన్యవాదాలు. ఇలాంటి బిల్లు తెచ్చినందుకు ప్రభుత్వానికి కూడా ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ప్రాథమికంగా నేను రైతు కుటుంబం నుంచి వచ్చిన వాడిని. రైతుగా కూడా అనుభవం ఉన్న వాడిని. ఈ పరిస్థితులన్నీ కొంత అధ్యయనం చేసిన వాడిని. మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం చాలా కష్టాల్లో ఉంది. మన దగ్గరే కాదు దేశమంతా కూడా వ్యవసాయం కష్టాల్లోనే ఉంది. వ్యవసాయం అంటే కొంత నిరుత్సాహకరమైన పరిస్థితి నెలకొనే సందర్భం ఇది. అందుకుగాను గడచిన ప్రభుత్వాలు కొన్ని కార్యక్రమాలు టేకప్ చేశాయి. మన రాష్ట్రంలో కూడా కొన్ని కార్యక్రమాలు టేకప్ చేశారు. గత పాలకులు ఇప్పుడున్నటువంటి వైఎస్సార్ కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రభుత్వం జగన్మోహన్రెడ్డిగారి నాయకత్వంలో చాలా పెద్దయెత్తున ఈ రంగాన్ని నిలబెట్టాలి. వారితో ఉండే నిరుత్సాహాన్ని, నిస్పృహని తొలగించాలి. అందరినీ వ్యవసాయంలోకి సమాయత్తం చేయాలనే ప్రయత్నం జరుగుతుంది. గడచిన కొంతకాలం నుంచి ఈ సభలో కూడా చర్చించాం. రైతాంగం, ప్రజలందరూ కూడా చూశారు. నాకు తెలిసి గతంలో వ్యవసాయమంటే చాలా గౌరవం ఉండేది. వ్యవసాయదారుడు అంటే పది మందిని పోషిస్తున్నాడనే గౌరవం సమాజంలో ఉండేది. అలాగే వ్యవసాయదారుడుకి కూడా ఉపాధి కల్పిస్తున్న భావన ఉండేది. రాను రాను

గౌరవంగా ఉండే కుటుంబాలు సంతోషంగా కళకళలాడేటటువంటి మోహాలు నెమ్మదిగా నిస్సహాయతకి వెళ్లి పోయాయి. నా కళ్ళెదుట కనిపించినవి, నేను చిన్నప్పుడు చూసినవి, మధ్య వయసులో చూసినవి ఉన్నాయి. ఇప్పుడు వ్యవసాయంలో ఎవరు ఉన్నారంటే పెద్ద రైతులందరూ ఇంకొక ఉపాధిని చూసుకొని వారి తర్వాత జనరేషన్ ఎక్కడైనా సెటిల్ అయితే వారికి వచ్చిన ఆదాయంతో సదుపాయాలతో వ్యవసాయం నుంచి వక్కకు వెళ్లిపోయారు. ఎవరు వ్యవసాయంలో ఉన్నారంటే, ఏ రకమైన అవకాశం లేక దీన్ని పట్టుకొని ముందుకు సాగాలి అనే వాళ్ళ మాత్రమే వ్యవసాయ పనులు చేస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో ఎవరైతే ఈ పెద్దలు భూములు విడిచిపెట్టి వేరే ప్రాంతానికి ఇతర వృత్తుల కోసం వెళ్లిపోయారో అక్కడున్నటువంటి చిన్న కుటుంబాలు ఏ అవకాశం లేని వాళ్ళ తీసుకోవడం జరిగిందని మంత్రి గారు చెప్పారు.

అధికారిక లెక్కల ప్రకారం కౌలు రైతుల సంఖ్య 15లక్షలు, ఇంకా ఎక్కువ కూడా ఉండొచ్చు. అది రికార్డుల్లో ఎక్కడా రానివ్వరూ, రానిచ్చే పరిస్థితి లేదు. ఇది చాలా పెద్ద సంఖ్య ఉంది. ఆల్మోస్ట్ వ్యవసాయం చేసుకునే రైతుల సంఖ్య బాగా తగ్గిపోయింది. ఇప్పుడు గుర్తించడానికి సులభమైన పద్ధతి వచ్చింది కనుక ఇబ్బంది లేదు. చిన్నదైనా పెద్దదైనా ప్రాక్టికల్ గా ఆలోచించిన బిల్లు. ఒక వెసులుబాటు. రేపు ప్రభుత్వం సహాయం చేయడానికి అవకాశమిచ్చే ఒక బిల్లు. ఇది చాలా ప్రాక్టికల్ బిల్లు. నేను ఎన్నో రోజుల నుంచి ఇలాంటి బిల్లు వస్తే బాగుండునని అనుకునే వాడిని, అది ఇవాళ సాకారమైంది. రాజకీయ పార్టీకి లీడర్ అయినటువంటి వారు ఎప్పుడైతే సమాజంలోకి స్వయంగా వెళ్లి చూస్తారో అక్కడున్న పరిస్థితుల్ని అర్థం చేసుకుంటారో అప్పుడు రెమిడీ కోసం ప్రయత్నం చేస్తారు. ఆ రెమిడీల్లో ఉన్న ప్రయత్నమే ఈ బిల్లు అని మీకు మనవి చేస్తున్నాను. అక్కడ సింపుల్ గా రైతుకు డబ్బులు ఇచ్చేస్తారు, సహాయం చేశారు. రైతుకు ఇచ్చేశారు. రైతు హైదరాబాదులోనో, విశాఖపట్నంలోనో, విజయవాడలోనో ఉంటాడు. అర్బన్ ఏరియాల్లో వాళ్ళు ఉన్నారు. ఆ వివాదాలు ఎందుకు అని అనుకుంటారు. ఎవరైతే వ్యవసాయం చేస్తున్నారో, ఎవరైతే ఆ కష్టసుఖాలు పడుతున్నారో, ఎవరికైతే గిట్టుబాటు కాకుండా నలిగిపోతున్నారో, వాడికి సహాయం అందించాలి అనే ఉద్దేశంతో వచ్చిన బిల్లు ఇది. ఇది ప్రాక్టికల్ అప్రోచ్. వండర్ ఫుల్ ఇది. చాలా ప్రయోజనకరమైంది. ఇప్పుడే మంత్రిగారు చెప్పినట్లు రైతాంగంలో నేను కూడా ఒక సభ్యుడిగా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఇకముందు రికార్డులోకి రానివ్వకుండా సాగుదారులకు ఉన్న భయం ఇప్పుడు లేదు. సాగుదారుడిని రానివ్వకుండా ఉండాలని ఇప్పుడు రాదు. ఒక కార్డు ఇస్తారు. 11మాసాలకు ఒక అగ్రిమెంట్ ఏర్పడుతుంది. 11మాసాల తరువాత టెర్మినేట్ అయిపోతుంది. ఈ ప్రభుత్వం వ్యవసాయానికి ఇస్తున్న సదుపాయాలు చూస్తే, విద్యుత్ 9గంటలు ఉచితంగా ఇస్తుంది. ఉచితంగా బ్యాంకులో తీసుకున్న రుణానికి వడ్డీ లేకుండా ఇస్తుంది.

మ 3.10

విత్తనాలు సబ్సిడీ మీద సస్టై చేస్తున్నాం. పెట్టుబడి భరోసా అన్న పథకంతో ప్రతి రైతుకు గరిష్టంగా రూ.12,500 సంవత్సరానికి పెట్టుబడి సహాయాన్ని ప్రభుత్వం అందిస్తుంది. గిట్టుబాటుధర లేకపోతే ప్రాక్యూర్మెంట్ చేసి డబ్బులు అందించడం వంటి ప్రాటెక్షన్ అన్నివిధాలా మనం ఇస్తున్నాం. అయితే ఇంతకుముందు కౌలుదారుడికి ఇవేవి అందేవి కాదు. భూమి సాగు చేయని రైతుకి డబ్బు వెళ్లిపోయేది. కౌలుదారుడు వెళ్లితే అతడి పేరున ఏమీ లేదు కనుక బ్యాంకు లోన్ ఇచ్చేది కాదు. అతనికి వడ్డీపై సబ్సిడీ రాదు. సబ్సిడీ విత్తనాలు రావు. తుపాను వస్తే ఇన్సూరెన్స్ సబ్సిడీ రాదు. ఇప్పుడు పెట్టిన రైతు భరోసాలంటే పెట్టుబడి సహాయం రాదు. ఇప్పుడున్నంటికి చట్టంలో వెసులుబాటు ఉంది. ఈ చట్టం అవన్నీ కల్పిస్తుంది. ఇది వండర్ఫుల్. ఎవరైతే భూములు కౌలు తీసుకుని నిజంగా కష్టపడుతున్నారో, ఎవరైతే తన రకాన్ని చెమటగా చిందించి, పండించి మనందరికీ కడుపునిండా తిండి పెడుతున్నారో వారికి ప్రభుత్వం నుంచి సహాయం నేరుగా అందబోతోంది. అయితే ఎప్పుడు ఎవరు భయపడినా, బయటపడినా ఇంతకాలం ఈ చట్టాలను గట్టిగా అమలు చేయలేకపోవడానికి కారణం రైతు అడ్డుపడతాడేమో అనే భయం ఉండేది. వాటన్నిటికింద రిజిస్టర్ అయితే అతడు కోర్టుల్లో ఇతరత్రా క్లెమ్స్ చేస్తారని భయం ఉండేది. ఇప్పుడు అవేమీ లేవు. రికార్డులలో ఏమీ మార్పులు ఉండవు. కేవలం ఇతనికి 11 మాసాలకు సంబంధించి ఒక అగ్రిమెంట్ ఉంటుంది. ఆ అగ్రిమెంట్ ద్వారా ఇతను బ్యాంకులో రుణం పొందే అవకాశం ఉంది. ఇతను అన్ని సబ్సిడీలు పొందే అవకాశం ఉంది. ఏదైతే ప్రభుత్వం రిస్క్ వచ్చినపుడు బీమా చేసిందో ఆ ఫెసిలిటీ వస్తుంది. ఇంట్రెస్ట్ సబ్సిడీ వస్తుంది. పెట్టుబడి సహాయం వస్తుంది. భూమి లేకుండా సాగుచేస్తున్న రైతుకు వచ్చే ప్రయోజనం ఇది. నేనే కాదు. ఎవరైనా దీన్ని ఆహ్వానించాల్సిందే. ఆహ్వానించి, అభినందించాల్సిన చట్టం అని ఈ సందర్భంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను.

ఇకపోతే రైతాంగానికి ఈ చట్టంలో ఉన్నది నేను కూడా అధ్యయనం చేసిన వ్యక్తిగా మీరు దీనిని collateral security గా ఎక్కడైనా ఉపయోగించుకుంటే, ఈ కార్డు ఇచ్చినంత మాత్రాన రైతులకు అడ్డులేదు. అలాంటి టైటిల్ ఎవరికీ ట్రాన్స్ఫర్ కాదు. ఒక్క వ్యవసాయ రుణానికి సంబంధించి మాత్రమే ఆ కౌలుదారుడు బ్యాంకుకు, బ్యాంకు నుంచి అప్రోచ్ అయితే బ్యాంకు వాళ్లకు ఇస్తుంది. పంట పండిన వెంటనే అప్పు తీర్చుకునే అవకాశం దాంట్లో ఉంటుంది. ఆ అప్పు భూయజమానికి ఏమీ పిట్ట అయిపోదు. పర్మినెంట్గా ఇటు లీజెస్తో కూడా అతడు ఇతర collateral కింద ఎక్కడైనా బ్యాంకులలో ఉపయోగించుకునే వెసులుబాటు ఉంది. అందుకోసం దయచేసి ఇప్పటివరకూ రికార్డులలో కౌలుదార్లు ఉన్నా, లేకుండా ఉండే పరిస్థితులు ఏమైనా ఉంటే ఈ ప్రభుత్వ సహాయం రైతాంగం అందుకునేట్టుగా, భూములున్న రైతాంగం కొద్దిగా ముందుకు వచ్చి కౌలురైతులందరినీ నమోదు చేసే ప్రక్రియ ఈ ప్రభుత్వం అందించే సహాయాన్ని అందుకోవడానికి వారు కూడా విశాలహృదయంతో సహాయం చేయాలని ఈ సందర్భంగా మనవిచేస్తున్నాను.

ఇందులో నేను చూశాను. చార్జర్-1 సెక్షన్-2 కింద డెఫినిషన్. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా intervene కావాలి. - "Agricultural Land" means land which is used or is capable of being used for the purposes of agricultural crop, other than Government Land or land assigned by the Government to the poor for agricultural purpose; అంటే ఏమైఉంటుంది? నేను అధికారులను, గౌరవ రెవిన్యూ మినిష్టర్ గారిని కూడా అడిగాను. మనదేశంలో 1977 తరువాత Prohibition of Transfer Act(POT), 1977 వచ్చింది. ఈ రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ భూములను అగ్రికల్చర్ purpose పై నిరుపేదలకు పంపిణీ చేస్తున్నప్పుడు, ఆ భూములు వెంటనే wronger reach కి చేరిపోతున్నాయని, ఆనాడు పెద్దలంతా చట్టసభలో ఒక చట్టం తీసుకువచ్చారు. దానినే మనం POT Act అన్నాం. అది 1977లో ఈ రాష్ట్రంలోకి వచ్చింది. ఆ చట్టం ఉండడం వలన అందులో గవర్నమెంటు ల్యాండ్ ఉండకూడదు అన్న భావన ఈ చట్టంలోకి తెచ్చారు. కానీ, ఏమి జరిగిందంటే 1977కు ముందు అంటే 1952 నుంచి మనం భూములు ఇచ్చుకుంటూ వచ్చాం. 1977 తరువాత ఈ చట్టం తెచ్చాం. ఇచ్చిన భూములు మళ్ళీ పెద్దలకు వెళ్లిపోతున్నాయని తెచ్చిన చట్టం అది. బీదల దగ్గర ఉండడం లేదని తెలిసిన చట్టం అది. కొంతమంది ఆనాడు ప్రభుత్వ భూమి తీసుకుని పెద్దలు అయినటువంటి వాళ్లు, వారి తరువాత జనరేషన్ ఇంకొక వృత్తిలో స్థిరపడి ఆ ప్రాంతం నుంచి విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయిన వాళ్ల దగ్గర నుంచి ఆ భూమిని ప్రభుత్వం వెనక్కి తీసుకోలేదు. వాళ్ల దగ్గరే ఉంది. వారు ఇతరులకి టైటిల్ ట్రాన్స్ఫర్ చేయడానికి చట్టం ఒప్పుకోదు. వాళ్లకు వ్యవసాయం కోసమే ఇచ్చింది. వారు ఇంకొకరి చేత, వీరికి కాలు వంగకో, చెయ్యి వంగకో, ఫిజికల్ గా ఆ శక్తిలేకో తదుపరి జనరేషన్ అందుబాటులో లేకో, వ్యవసాయం చేయకపోవడం వల్ల ఇతరులకు ఇచ్చారు. ఇతరులు దాంట్లో వ్యవసాయమే సాగు చేస్తున్నారు. కానీ ఆ వేళ పట్టా ఇచ్చినటువంటి వాడు దానిమీద లేడు. లేకపోవడానికి కారణం ఆ తరువాత జనరేషన్ ఇక్కడ లేదు. వారు చేసే స్థితిలో లేడు. ఇప్పుడు వాడు ఈ చట్టం ప్రకారం ఇలాంటి దాంట్లో అర్హుడు కాడు. POT Act కి చిన్న అమెండ్మెంట్ చేసి, ఈ కొద్దిమందిని కూడా ఈ చట్టంలోకి తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు కాకపోతే తరువాత అయినా, వెంటనే సవరణ జరగకపోయినా POT Act ని కొద్దిగా సవరించి దానికి అవసరమైన మార్పులు చేయాలని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ బిల్లులో చాలా లిబరల్ గా ఇచ్చారు.

ముఖ్యమంత్రిగారి అభిప్రాయం అయితే ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ రైతులకు ఎవరైతే కౌలుకు ఇస్తున్నారో కౌలుదారుడు ప్రభుత్వం ఇచ్చిన ఇన్సెంటివ్స్ అన్నీ పొందుతూ, రైతు కూడా similar incentives పొందే అవకాశం ఉంది. ఇది గొప్ప సౌకర్యం. అంటే ప్రభుత్వం వ్యవసాయాన్ని నిలబెట్టాలనే తాపత్రయంతో ఉంది. వ్యవసాయదారుడు పడుతున్న కష్టాలను పూర్తిగా అర్థం చేసుకున్న ప్రభుత్వం ఇది. ఇంత ఉదారంగా ముందుకు వచ్చింది. ఇది మంచి నిర్ణయం. చాలా అవసరమైనది. చెడిపోయిన వ్యవసాయం, దీనాతిదీనమైన స్థితికి వెళ్లిపోయిన వ్యవసాయం, నిరుత్సాహంలోకి కొట్టుకుపోయిన వ్యవసాయం, కొత్త జనరేషన్ ఈ వృత్తిలోకి రాని వ్యవసాయం ఇక్కడ మళ్ళీ నిలబడుతుంది. దేశంలో ఇది ఆదర్శమవుతుంది. దీనికి ఎంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టినా తప్పుకాదు. ఇదేమి ఇంకొక నిర్ణయం అవదు.

తప్పకుండా ఇది న్యాయమైన నిర్ణయం అవుతుంది. ఇంతకాలం రైతులలో ఐక్యత లేక, రైతులందరూ ఊరుకోవడం తప్ప ఇంతవరకూ జరుగుతున్న అన్యాయానికి అందరిలా వారు కూడా సంఘటితమై పోరాటం చేస్తే, ఎవరికి వాళ్లు ప్రతినెలా ఎవరికి కావలసింది వాళ్లు తీసుకుంటూ హాయిగా బతుకుతున్న నేపథ్యంలో ఎండనక, వాననక, పెట్టిన పెట్టుబడి వెనక్కిరాక, అప్పు ఇచ్చినవాళ్లు చేస్తున్నటువంటి అవమానాలు భరించలేక, ఇంట్లో భార్య, పిల్లలకు కనీసం బట్టలు కొనలేక, కన్నీరు కారుస్తూ అవమానాన్ని భరించలేక చెట్టుకి ఉరితాడు తగిలించుకుని చనిపోయిన సంఘటనలు మనల్ని కదిలించకపోతే, ఈ చట్టసభలని ఆ దిశవైపు నడిపించకపోతే, ఈ పార్టీలను అటువైపు నడిపించలేకపోతే న్యాయమా? అందుకోసం ఎంత చేసినా ఇది అవసరం అయింది. ఇలాంటి చట్టాన్ని చాలా కాలంగా ఇది ఎందుకు చేయలేకపోతున్నాం అని ఆలోచన వచ్చేది. ఇన్ ఫుల్ సర్ప్లైడ్ ఇన్ స్టే హైదరాబాదులో ఉన్న రైతు తీసుకుంటాడు. పాపం కౌలుదారుడు పెట్టుబడి పెట్టి, పంటంతా పోయి, వాడు తలకాయ పట్టుకుంటే గాలివాన వచ్చి మొత్తం కొట్టుకుపోతే ఆ ఇచ్చిన రూ.25,000-30,000ల చెక్ హైదరాబాదులో ఉన్న రైతుకు వెళ్లిపోతే నువ్వు కౌలుకి ఇచ్చి ధనం నువ్వు కట్టకుండా ఉన్నావని వాడిని వేధించే పరిస్థితిలో ఉంటే ప్రభుత్వాలు, ప్రతినిధులు అవి పట్టించుకోని పరిస్థితిలో ఉంటే అన్యాయం కాదా! దానికి ప్రాక్టికల్ అప్రోచ్ కాదా ఇది. ఈ ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాతే కదా ఇలాంటి ఆలోచన జరిగింది. దానికి కారణం నాయకుడు ప్రాక్టికల్ గా ఆ ప్రజల మధ్యన ఉండడం వలన, చూడడం వలన ఆ పరిస్థితులన్నీ అధ్యయనం చేయడం వలన, దానికి రెమిడిస్ ఇవ్వాలని ఒక తాపత్రయం ఉండడం వలన ఈ బిల్లు వచ్చిందని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. భయపడాల్సింది ఒక్కరే. ఎప్పుడన్నా భయపడేది ఎవరంటే భూమి ఇచ్చేవాడు. ఆ భూమి ఇచ్చే రైతుకి పూర్తిగా safeguards దీంట్లో ఉన్నాయి. మళ్ళీ మళ్ళీ చెబుతున్నాం. దీనిని పెద్దగా complicate కూడా చేయలేదు.

మ.3.20

ఊరిలో ఉండే రైతు, కౌలుదారుడు, విలేజ్ సెక్రటరీ కలిసి చేసుకొనే ఒప్పందం ఇన్ని ప్రయోజనాలు పొందడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఒకవేళ గ్రామ సెక్రటరీ తప్పుచేస్తే మొదటి అప్పీలేట్ అథారిటీగా తహశీల్దారు, రెండో అప్పీలేట్ అధికారిగా ఆర్డీవో, మూడవ అప్పీలేట్ అథారిటీగా జాయింట్ కలెక్టర్ ఉన్నారు. సమస్యలు వచ్చినా జిల్లా స్థాయిలోనే పరిష్కారమయ్యే అవకాశముంది. అన్ని విషయాలు దీనిలో సమగ్రంగా ఉన్నాయి. ప్రాక్టికల్ గా ఏమైనా సమస్యలు వస్తే మార్పులు చేర్పులు చేసుకోవడానికి చట్టంలో అవకాశముంది. పీఓటీ యాక్టులో భూములు పొందినవారి వారసులు ప్రస్తుతం వ్యవసాయం చేయలేని పరిస్థితుల్లో ఉంటే వారు ఎవరికైనా కౌలుకు ఇస్తే వారు కూడా ఇలాంటి ప్రయోజనాలు పొందడానికి వెసులుబాటును కల్పించమని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా సభలో ఉన్నారు కాబట్టి అవసరమైనపుడు సంబంధిత విషయంలో ఇప్పుడు కాకపోతే తరవాతైనా పీఓటీ చట్టానికి సవరణ తీసుకొస్తే బాగుంటుంది. ఈ చట్టం దేశవ్యాప్తంగా ఆదర్శప్రాయమవుతుంది. వ్యవసాయాన్ని నిలబెట్టినవారవుతారు. వ్యవసాయంలో నిజంగా ఉన్నవారి

కన్నీళ్లను తుడిచినవారవుతారు. ఆ గౌరవం ఈ ప్రభుత్వానికి, ముఖ్యమంత్రిగారికి దక్కుతుంది. ఈ బిల్లును నేను నూరుశాతం సమర్థిస్తున్నాను. ఈ చట్టాన్ని ఎప్పుడో తీసుకురావలసి ఉంది. అయినా చాలామంది ధైర్యం చేయలేకపోయారు. జగన్మోహన్రెడ్డి గారు ధైర్యంగా ఈ చట్టాన్ని తీసుకొచ్చారు. ఎవరూ భయపడాల్సిన అవసరం లేకుండా ఈ చట్టంలో సేఫ్ గార్డ్స్ ఇచ్చారు. ఇందులో అన్నిరకాలుగా ప్రావిజన్స్ కల్పించారు. ఈ బిల్లును నేను పూర్తిగా సమర్థిస్తూ నాకు అవకాశమిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సామినేని ఉదయభాను(SRI SAMINENI UDAYA BHANU): అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ పంట సాగుదార్ల హక్కు బిల్లు 2019పైన మాట్లాడడానికి అవకాశమిచ్చిన మీకు ముందుగా ధన్యవాదాలు. ముఖ్యమంత్రిగారి కలలను సాకారం చేస్తూ ఈ సభలో ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లును హృదయపూర్వకంగా స్వాగతిస్తున్నాను. ఈ దేశంలో రైతే రాజు, రైతే దేశానికి వెన్నెముక లాంటి కొటేశ్వర్లు మనం తరచుగా వింటుంటాం. కానీ అవి కొటేశ్వర్స్ వరకే పరిమితమయ్యాయి. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత రైతు పరిస్థితి ఏమాత్రం బాగుపడలేదనే విషయం మాత్రం నిజం, సత్యం. మన రాష్ట్రంలో కౌలు రైతులు ఎంతో దయనీయంగా ఉన్నారు. వ్యవసాయం దండగ అన్న ఆనాటి పాలకులను కూడా మనం చూశాం. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడుగారు వ్యవసాయం దండగ అని దాని గురించి అసలు పట్టించుకొన్న పాపాన పోలేదు. బడ్జెట్ కేటాయింపులు కూడా ఖర్చుపెట్టని పరిస్థితిని మనం ఆనాడు చూశాం. అటువంటి పరిస్థితి మార్చాలని, రైతులకు అత్యున్నతమైన స్థానం కల్పించాలనే చిరు ప్రయత్నంలో భాగంగానే ఈనాడు ఈ బిల్లును సభలో ప్రవేశపెట్టారు. ముఖ్యమంత్రిగారు 14నెలలపాటు రాష్ట్రమంతా ఎండనక, వాననక, చలి అనక 3,648 కిమీ తిరిగి ఈ రాష్ట్రంలోని పరిస్థితులను పూర్తిగా అవగాహన చేసుకున్నారు. రైతులు, రైతు కూలీలు, కౌలురైతుల కష్టాలను వారి పాదయాత్రలో స్వయంగా చూశారు. పొలాలలోకి వెళ్లి కల్లాలలో ఎండిపోయిన పంటలను కూడా చూశారు. బోరుబావులు పనిచేయని పరిస్థితిని చూసి చలించిపోయి కౌలురైతులలో ఎక్కువ ఆత్మహత్యలు చూసి వారు పెట్టే పెట్టుబడి, వచ్చే దిగుబడి, చెల్లించవలసిన కౌలు బకాయిలను గురించి తెలుసుకున్నారు, చూశారు. కావున దీనిలో ఎన్నో మార్పులు చేయాలని సాహసోపేతమైన నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ఇలాంటి ప్రయత్నం భారతదేశంలో ఏ రాష్ట్రమూ తీసుకురాలేదు. మొట్టమొదటిసారిగా మన రాష్ట్రంలో ఇలాంటి చట్టం తీసుకొచ్చి భారతదేశానికి దశ దిశ చూపించారు. మేం పుడమితల్లిని నమ్ముకున్నామని కౌలురైతులు ధీమాగా ఉండగలుగుతారు. పట్నాలకు వెళ్లి బతకలేనివారు మట్టినే నమ్ముకున్నవారికి తరతరాలుగా వ్యవసాయమే చేస్తూ వ్యవసాయ భూమి లేనివారికి కౌలుకు తీసుకొని వ్యవసాయం చేస్తారు. అలాంటివారికి భరోసా కల్పించాలని ఈ బిల్లు తీసుకొచ్చారు.

ఒకప్పుడు మన రాష్ట్రంలో 20 ఎకరాలు, 30ఎకరాలు సాగుచేసే పెద్ద పెద్ద కమతాలుండేవి. వారి పిల్లలు ఎదిగి ఇతర రాష్ట్రాలకు, విదేశాలకు వెళ్లడంతో వ్యవసాయం చేయలేమని వారు కౌలుకు

ఇస్తున్నారు. ఇంతకు ముందు ప్రతి గ్రామంలో ఎద్దులు, ఎద్దుల బండ్లు ఉండేవి. కానీ ప్రస్తుతం ఎద్దులు లేవు, ఎద్దుల బండ్లు లేవు. వ్యవసాయంలో యాంత్రీకరణ వచ్చిన తరువాత ట్రాక్టర్లు వచ్చాయి. కౌలురైతులు కూడా ట్రాక్టర్లద్వారా వ్యవసాయం చేస్తూ వ్యవసాయాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్తున్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో వారికి అండగా ఉండాలని రైతు భరోసా పథకాన్ని తీసుకొచ్చినందుకు కౌలు రైతు కూడా ఆనందంగా ఉన్నారు. ఏదైనా విపత్తు సంభవిస్తే, అకాల వర్షాల వల్ల పంట నష్టపోతే వారికి కూడా భరోసా కల్పించారు. పంటలు నష్టపోతే ప్రకృతి విపత్తుల సహాయ నిధి నుంచి సహాయం ప్రభుత్వం నుంచి ఇస్తున్నారు. అలాంటి అనేక అవకాశాలు రైతులకు కల్పించారు. ఇటువంటి అవకాశాలు గత ప్రభుత్వాల కాలంలో ఎన్నడూ చూడలేదు. రైతుకు భరోసాతోబాటు కౌలురైతులకు వడ్డీలేని రుణాలు కూడా కల్పిస్తున్నారు.

కాలువ చివరిభూములకు నీరందించేందుకు జలయజ్ఞం కూడా ప్రవేశపెట్టారు. వ్యవసాయానికి ఉచిత బోర్లవేసే అవకాశం కూడా కల్పించారు. సాగుదారులకు అన్ని విధాలుగా ప్రభుత్వం అవకాశం కల్పించింది. భూయజమానులకు ఎటువంటి ఇబ్బంది కలుగకుండా భూయజమాని, కౌలు రైతు కూడా ఇబ్బంది లేకుండా చట్టబద్ధత కల్పించి పదకొండు మాసాలపాటు ఖరీఫ్, రబీలలో రెండు పంటలు వేసుకోవడానికి అవకాశం కల్పించారు. మొదటి సంవత్సరం కౌలు రైతు భూయజమాని మధ్య అన్నీ సక్రమంగా ఉంటే మరలా రెండో సంవత్సరం కూడా ఆ ఒప్పందం పొడిగించుకొనేందుకు అవకాశం ఉంది. కౌలు రైతులకు ఈ విధంగా వ్యవసాయం ఒక పండుగలాగా ఉంది. దివంగత ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖరరెడ్డిగారు ఉచిత విద్యుత్ కల్పించడంతో రైతులకు చాలా అవకాశాలు కల్పించారు. అంతకు ముందు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న చంద్రబాబు నాయుడుగారు వ్యవసాయ విద్యుత్ బిల్లులు చెల్లించకపోతే రైతులను రకరకాలుగా ఇబ్బందులు పెట్టారు. రైతులపై అక్రమ కేసులు పెట్టి రైతులను అరెస్ట్ చేసిన పరిస్థితి ఆరోజు ఉంది. రాజశేఖరరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత వ్యవసాయానికి ఉచిత విద్యుత్ ఇవ్వడంతో రాష్ట్రంలో 25లక్షల వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు బిల్లులు లేకుండా వ్యవసాయం చేసుకొనే అవకాశం కల్పించారు. అప్పటివరకు ఉన్న వ్యవసాయ బిల్లులను చెల్లించనవసరం లేకుండా పూర్తిగా రద్దుచేశారు. జగన్మోహన్రెడ్డిగారు వాటినన్నింటినీ ఆకళింపు చేసుకొని మరో పది అడుగులు ముందుకు వేసి వ్యవసాయదారులకు రోజుకు తొమ్మిది గంటల నాణ్యమైన ఉచిత విద్యుత్ పగలు మాత్రమే ఇవ్వాలని నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. ఆ విధంగా రైతులకు అండగా నిలిచారు. రైతులకు అండగా ఉండేందుకు ప్రకృతి విపత్తుల సహాయ నిధిని ఏర్పాటుచేయడంతోబాటు రైతులు పండించిన పంటను తక్కువ ధరకు అమ్ముకోకుండా గిట్టుబాటు ధర వచ్చేంతవరకు నిల్వ చేసుకొనేందుకు ప్రతి నియోజకవర్గ కేంద్రంలో శీతల గిడ్డంగులను ఏర్పాటుచేశారు.

అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలో పాడి, పంట బాగుండాలి. అటువంటి పాడి, పంట బాగుండటం కోసం ఇవాళ పాడిని కూడా బాగా పెంచాలి. అధ్యక్షా, కౌలు రైతులంటేనే సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు. ఆ సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులకు అండగా ఉండటం కోసం ఇవాళ ప్రతి ఇంటిలో ఆడవాళ్లు, ఆవులు, గేదెలు పెంచుకుంటే ఆ పాలు అమ్ముకునే వ్యక్తికి లీటర్ కు రూ.4/- అదనంగా ఇవ్వడం అంటే నిజంగా అది మహత్తరమైన అవకాశం. ఈవేళ ప్రతి రైతు అదృష్టంగా భావించాలి. లీటర్ కి రూ.4/- పెరిగిందంటే నెలకు అది వారికి రూ.4000/-, రూ.5000/- వరకు ఆదాయం పెరుగుతుంది. ఇవాళ కేవలం వ్యవసాయం కాకుండా వ్యవసాయేతర వాటిని కూడా మనం అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరముంది. దానివలన కౌలు రైతులకు కూడా అనేక రకాల అవకాశాలు వస్తాయి. ఇవాళ కోళ్లు, చేపలు ఈ విధంగా వ్యవసాయ సంబంధం ఇతర వృత్తులను కూడా ప్రోత్సహించడం కోసం అనేక అవకాశాలు బడ్జెట్ లో కేటాయించారంటే నిజంగా వ్యవసాయానికి రాష్ట్రంలో పెద్ద పీట వేశారు. ఇవాళ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయం 70 శాతం కౌలు రైతులే చేస్తున్నారు. 30 శాతమే అసలు రైతులు చేస్తున్నారు. ఈ 70 శాతం చేసే కౌలు రైతులకు, 30 శాతం చేసే రైతులకు అనుబంధంగా ఉండటం కోసం ఈ 11 మాసాలు అగ్రిమెంటు సృష్టించి ఆ 11 మాసాల అగ్రిమెంటుతో, కమర్షియల్ బ్యాంకులు, కోఆపరేటివ్ సొసైటీలు రుణం ఇచ్చే అవకాశం ఏర్పడింది. కేవలం గత ప్రభుత్వంలో కౌలు రైతులకు కార్డులిచ్చారు తప్ప ఆ కార్డులతో ఎటువంటి ప్రయోజనం జరగలేదు. ఇవేళ ఆ కౌలు రైతులకు కార్డులివ్వడమే కాకుండా కౌలు రైతులకు హక్కు కల్పించారు. కమర్షియల్ బ్యాంకులకు వెళ్లినా కోఆపరేటివ్ సొసైటీకి వెళ్లినా ఏ బ్యాంకుకు వెళ్లినా సరే రైతు రాసిన అగ్రిమెంటు చూసుకుని పూర్తిగా రైతు రుణం తీసుకునే అవకాశాన్ని ఈ బిల్లులో కల్పించారు.

అధ్యక్షా, ప్రకృతి విపత్తులు వచ్చినప్పుడు ఇన్ సూరెన్స్ సబ్సిడీ కూడా కౌలు రైతుకు చెందేలాగా చట్టబద్ధత కల్పించారు. విత్తనాలు, ఎరువులు, క్రిమినోహరక మందులు ఏవైనా సరే పూర్తిగా కౌలు రైతులకే చెందేలా ఈ బిల్లులో అవకాశం కల్పించారు. దీనివలన కౌలు రైతుకి ఒక భరోసా ఏర్పడుతుంది. చాలామంది ఫర్వాలేదు మనం వ్యవసాయం చేయవచ్చు. మనం వ్యవసాయం చేయడానికి ముఖ్యమంత్రి గారు మనకు అండగా ఉన్నారు అనే ఒక భరోసా వారికి దక్కుతుంది. అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా ఈరోజున కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అనేక రాయితీలు ఇస్తున్నాయి. కేంద్రం నుంచి ఇచ్చిన రాయితీలు కూడా పూర్తిగా కౌలుదారులకు అందడం లేదు. అటువంటివి కూడా ఇవేళ కౌలు రైతులకు అందే అవకాశం కల్పిస్తున్నారు. ఒకప్పుడు ఆర్.ఎస్.నెంబరు ఉన్న రైతుకే లెటర్ వెళ్లేది. వ్యవసాయ శాఖ అధికారులు వారికే పంపేవారు. వ్యవసాయ శాఖాధికారులు సర్వే చేసినా, అకాల వర్షాలు వచ్చినా, తుపాన్లు వచ్చినా ఏదైనా ముందు కౌలుదారుడికే కబురు చేసి కౌలుదారుడికే నేరుగా వెసులుబాటు కలిగేలా అవకాశానికి చట్టబద్ధత కల్పించారు. అలాగే మనం గతంలో చూశాం. లైలా తుపాన్, హుదూద్, తిత్తి వచ్చినప్పుడు అనేక రకాలుగా బీమా పథకం కింద హెక్టారుకి రూ.10,000 ఆరోజు ప్రభుత్వంలో ఇచ్చారు. ఆ రూ.10,000 హెక్టారుకి ఇచ్చినా కూడా ఆనాడు కౌలు రైతులకు అందలేదు. అది కూడా

ఎక్కడో విజయవాడలోనో, హైదరాబాద్‌లోనో, దిల్లీలో ఉండే రైతులకు ఆన్‌లైన్ ద్వారా వెళ్లిపోయాయి. ఇవాళ ఆన్‌లైన్ ద్వారా అటువంటి అవకాశం లేదు. ఆన్‌లైన్ ద్వారా కూడా కౌలురైతుకే చెందేలా హెక్టారుకి రూ.10,000 ఇచ్చినా, రూ.20,000 ఇచ్చినా ఎంత వచ్చినా సరే నేరుగా ఆ కౌలురైతు అకౌంట్‌కే వెళ్లే విధంగా అటువంటి అవకాశం కల్పించారు. అలాగే ఇవాళ కౌలు రైతులకు కూడా అర్హత కార్డు ఇచ్చి ఇవాళ కార్డుద్వారా కౌలురైతులకు ప్రైవేటు వడ్డీ వ్యాపారుల నుంచి అప్పు తెచ్చుకునే అవకాశం కల్పిస్తారు. ఏదైనా సమాజంలో నాకేమీ పర్వాలేదు, నాకు హక్కుంది అనుకునేలా ఆ కార్డు చూపించి రుణ సౌకర్యం తీసుకునే అవకాశం కల్పించారు. అలాగే ముఖ్యంగా భూయజమానులు చాలా మంది భయపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఈ బిల్లు తీసుకురాగానే చాలా మంది రైతుల్లో ఒక అపోహ ఉంది. అటువంటి అపోహ కూడా లేకుండా అన్ని రకాలుగా పూర్తిగా అర్థమయ్యేలాగా వ్యవసాయ శాఖ అధికారులు సమావేశాలు పెట్టి చెప్పడానికి అవకాశం ఉంది కాబట్టి రైతులకు ఎటువంటి ఇబ్బంది లేదని ఈ బిల్లు ద్వారా తెలియచేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, అలాగే 11 మాసాల తరువాత కౌలుదారుడికి ఆ భూయజమాని సరిగా సచ్చకపోతే వేరే భూమికూడా తీసుకోవడానికి అవకాశం ఉంది. కాబట్టి వారిద్దరి మధ్య ఎక్కడా తగాదా పడటానికి అవకాశం కూడా లేదు. ఆ విధంగా అన్ని రకాలుగా బిల్లులో ఇవాళ పూర్తిగా వివరాలు ఇచ్చారు. పంట రుణాలు నిజమైన సాగుదారుడికే ఇవ్వాలి. స్కేల్ ఆఫ్ ఫైనాన్స్‌ను కూడా అమలు చేయాలి. వడ్డీలేని రుణాలు ఇచ్చే దిశలో తప్పకుండా ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టాలి. మార్కెట్‌లో హెచ్చుతగ్గులున్నప్పుడు రైతులకు రక్షణ కల్పించాలి. మార్కెట్‌లో రేటు పడిపోయినప్పుడు ఉదాహరణకు కమర్షియల్ క్రాప్స్ అయిన మిర్చి, పత్తి లాంటి వాటికి ఎకరానికి లక్ష రూపాయలు అవుతుంది. అటువంటి వాటిలో పెట్టుబడులు పెట్టి మార్కెట్‌లో రేట్లు పడిపోతే ఆ రూ.3000 కోట్లతో ఆ నిధి నుంచి ప్రభుత్వమే నేరుగా కొనుగోలు చేసి ఆ కౌలు రైతులకు గానీ, రైతులకు గానీ ప్రభుత్వం భరోసా కల్పిస్తుంది. అధ్యక్షా, రైతుల ఆదాయం పెరిగే విధంగా వారికి నైపుణ్యం కల్పించాలి. పెట్టుబడులు, యంత్రాలు సమకూర్చవలసిన అవసరం ప్రభుత్వం పైన ఉంది.

అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు పాదయాత్ర చేయడం ద్వారా అనేక విషయాలను తెలుసుకున్నారు. జగన్మోహన్ రెడ్డి గారి వయస్సు తక్కువ అయినప్పటికీ కూడా ఎంతో సీనియర్ నాయకులకు అనేక మంది రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులకు తెలియని విషయాలు కూడా వ్యవసాయంలో అవగాహన చేసుకున్నారు. దీనికి కారణం ఏమిటంటే ముఖ్యంగా పాదయాత్రలో అనేక రకాల వ్యక్తులను కలుసుకున్నారు. కార్మికులను, కూలీలను, ఉద్యోగస్తులను, రైతులను, మహిళలను కలుసుకున్నారు. అన్ని రకాల వర్గాల ప్రజలను కలుసుకున్నారు. సుమారుగా కోటి మందికి పైగా చేతి స్పర్శతో వారిని కలుసుకోవడం వలన ఆ సమస్యలన్నీ అవగాహన చేసుకుని ఉత్తరాంధ్రలో ఏమి సమస్య ఉంది, కోస్తాంధ్రలో ఏమి సమస్య ఉంది అనేక రకాలుగా సమస్యలను అవగాహన చేసుకుని వ్యవసాయాన్ని

పండుగ చేయాలని ప్రత్యేకంగా కౌలుదారీ చట్టాన్ని తీసుకుని వచ్చి ఎవరికీ ఇబ్బంది లేకుండా ఈ అవకాశాన్ని కల్పించారు. (బెల్) అలాగే వై.ఎస్.ఆర్.గారి పాలనలో రైతే ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నారని రైతులందరూ సంతోషంగా ఉన్నారు. అదే బాటలో ఈరోజున జగన్ గారు కూడా పయనిస్తున్నారు. రైతైనా, కౌలు రైతైనా తన ఇంటికి తీసుకువెళ్లే నికర ఆదాయం పెరిగినప్పుడే వ్యవసాయంలో వృద్ధి రేటు కూడా పెరుగుతుంది. సాగునీరు, ఎరువులు, విత్తనాలు రైతులకు ఎప్పుడూ అందుబాటులో ఉంచేలాగా ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యమంత్రి గారు చైర్మన్ గా వ్యవసాయ మిషన్ ను ఏర్పాటు చేశారు. ఆ మిషన్ కు ఉపాధ్యక్షులుగా ఉన్న వ్యక్తి తన జీవితకాలం రైతు సమస్యల మీద పనిచేసి, ఈరోజు కూడా వ్యవసాయం చేసుకుంటూ, ఆదర్శ రైతు అవార్డు పొంది, దేశంలో అత్యంత ప్రతిష్టాకరమైన భారతదేశ పరిశోధనా మండలిలో నాలుగు రాష్ట్రాల రైతుల తరపున పనిచేసి, ఎప్పుడూ ఆకుపచ్చ కండువా కప్పుకుని నా కులం రైతు కులమని చెప్పుకుంటారు. అటువంటి వ్యక్తి నాగిరెడ్డి గారు. నాగిరెడ్డి లాంటి రైతును తన పక్కన కూర్చోబెట్టుకోవడం ముఖ్యమంత్రిగా తనకు రైతుల పట్ల ఉన్న ప్రేమ, చిత్తశుద్ధి తెలుస్తుంది. నాగిరెడ్డి గారి లాంటి వారిని ఉపాధ్యక్షుడిగా పెట్టుకున్నారు. ఆయన వ్యవసాయంలో పీహెచ్డీ చేసి, డాక్టరేట్ పొంది ఇవాళ ఈ రాష్ట్రంలో ఏ ఉద్యమం వచ్చినా రైతు ఉద్యమాల్లో ముందుండి రైతులకు న్యాయం చేయాలని ఎప్పుడూ తలుస్తూ అనేక రకాలుగా పనిచేసిన వ్యక్తి.

ఇంతకు ముందు ఈ రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ మిషన్ ఉండేది కాదు. ఇవాళ వ్యవసాయ మిషన్ ను ఏర్పాటు చేసి దానికి బడ్జెట్ కొంత కేటాయించి దానికి నిబద్ధత కల్పించారు. ప్రతి మాసం ఒకసారి కలుసుకుని ఈ మాసంలో వ్యవసాయానికి ఏమి జరుగుతుంది, రాబోయే మాసంలో వ్యవసాయానికి ఏమి చేయాలి అని ఎప్పటికప్పుడు సమీక్ష చేసుకుంటూ వ్యవసాయ రంగాన్ని ముందుకు తీసుకు వెళుతున్నారు. ఏది ఎమైనప్పటికీ అన్ని రకాలుగా వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించాలి. రైతులకు వ్యవసాయం అంటే ఒక పండుగలాగా చేయాలని ముఖ్యమంత్రి గారి తపనను మనం కళ్ళారా చూస్తున్నాం. తప్పకుండా రాబోయే రోజుల్లో వ్యవసాయం చేసే రైతులకు తప్పకుండా ఈ ప్రభుత్వం వెన్నదన్నుగా ఉంటుంది. కౌలు రైతుకు కూడా తప్పకుండా అన్ని రకాల రక్షణను కల్పించడం జరిగింది. ఈ రాష్ట్రంలో సుమారుగా 20 లక్షల మంది ఉన్నారు. 20 లక్షల మంది కూడా మాకేమీ పర్వాలేదు. గతంలో కన్నా ఈ సంవత్సరం చాలా బాగుంది. ప్రభుత్వం మాకు అండగా ఉంది. ప్రభుత్వం అన్ని రకాలుగా ప్రోత్సాహం కల్పిస్తున్నది. ప్రభుత్వం అన్ని రకాల రాయితీలను కల్పిస్తున్నదన్న ఒక నమ్మకాన్ని ఇవాళ ప్రభుత్వం కల్పించింది. ఇవాళ చిన్నకారు, సన్నకారు రైతాంగానికి ఒక అదృష్టంగా ఈ బిల్లును భావిస్తున్నాను. తప్పకుండా ఈ బిల్లును సమర్థిస్తూ మద్దతు తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ మానుగుంట మహీధర్ రెడ్డి (SRI MANUGUNTA MAHIDHAR REDDY)(కందుకూరు): ధన్యవాదాలు అధ్యక్షా. ఈ బిల్లు భూయజమానికి, కౌలుదారుడికి ఇద్దరికీ పూర్తి భరోసాను, భద్రతను కల్పిస్తూ వ్యవసాయానికి నూతన జవనత్వాలను కల్పించే ఇటువంటి బిల్లును ప్రవేశపెడుతున్న గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి, రెవెన్యూశాఖ మంత్రిగారికి కౌలురైతులు భూయజమానుల తరపున హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలను తెలియజేసుకుంటున్నాను. ఈ బిల్లు ప్రత్యేకతల గురించి, ఈ బిల్లులో ఉన్న అంశాల గురించి, ఈ బిల్లు ద్వారా కౌలు రైతులకు కలిగే మేలు, భూయజమానులకు కల్పించబడిన భద్రత గురించి చాలా మంది గౌరవ సభ్యులు సవివరంగా మాట్లాడటం జరిగింది. వాటి జోలికి నేను పోకుండా రెండు మూడు అంశాలను ఈ సందర్భంగా రెవెన్యూశాఖ మంత్రిగారి దృష్టికి తమరి ద్వారా తీసుకురాదల్చుకున్నాను. ఈ బిల్లులో సమస్తం బాగున్నప్పటికీ వీటిలో ఫీక్ లీజెస్ ఉంటాయి. అంటే లీజుకు ఇవ్వకుండానే ఇచ్చినట్లుగా తయారు చేసుకునే విధానానికి దీంట్లో ఆస్కారం కనిపిస్తోంది. దీనిని ఏ రకంగా నిరోధించగలుగుతామనేది ఆలోచించాల్సిందిగా తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అలాగే 1977 పిఓటి యాక్ట్ లో కొద్దిగా సవరణలు చేసి వారికిచ్చిన భూమితో సంబంధం లేకుండా ఉచ్చస్థితిలోనూ ఇతర రంగాల్లోనూ స్థిరపడ్డారు. కాబట్టి వారికి వెసులుబాటు కలిగే విధంగా 1977 పిఓటి యాక్ట్ ను సడలించాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. కానీ ఈ సడలింపు ప్రమాదకరమైన ధోరణికి దారి తీస్తుంది. ఎవరైతే ఒకప్పుడు వ్యవసాయాన్ని ఆధారం చేసుకుని నిరుపేదల క్రింద భూమిని పొందారో, ఈరోజు ఆ భూమితో పనిలేని స్థితిలోకి వారు వచ్చినప్పుడు, వాళ్లు స్వచ్ఛందంగా ఆ భూమిని ప్రభుత్వానికి అప్పగించాలి. పెరుగుతున్న జనాభాకు అనుగుణంగా భూమి పెరగదు కాబట్టి మరికొంత మంది నిరుపేదలకు వారు అండగా నిలబడే విధంగా కార్యక్రమం ఉండాలి. దీంట్లో ఏ మాత్రం సడలింపునిచ్చినా కూడా ఆ భూమి మరొక రకంగా చేతులు మారి పెడత్రోవపట్టే అవకాశం ఉంటుంది. దీని మీద కూడా కొద్దిగా దృష్టిపెట్టాలని తమరి ద్వారా నేను గౌరవ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

అలాగే భూయజమానులకు సంబంధించిన కౌలు విధానంలో క్షేత్ర స్థాయిలో పరిశీలన చేసే అధికార యంత్రాంగంగా ఎవర్ని గుర్తిస్తున్నారో తెలియజేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎందుకంటే మనకున్న అగ్రికల్చర్ డిపార్ట్ మెంటు, లేక రెవెన్యూ సిబ్బంది కానివ్వండి, ఈరోజు మన దగ్గర అంత మెషినరీ లేదు. అటువంటప్పుడు భూముల విషయంలో చాలా ప్రాంతాలలో మీరు గమనిస్తే భూమికి సంబంధించిన రికార్డులు ఎక్కడా దొరకడం లేదు. ముఖ్యంగా జమీందారీ గ్రామాలకు సంబంధించిన ఎఫ్ఎల్ఆర్ తీసుకోండి. ఈ గ్రామాలలో పూర్తి స్థాయి రికార్డులు ఈరోజుకు కూడా లభ్యతలేని గ్రామాలు నా నియోజకవర్గంలోని లింగసముద్రం మండలంలో ఉన్నాయి. ఆ మండలంలో 20 గ్రామాలు ఉంటే, 18 గ్రామాల్లో రికార్డులు పూర్తిగా చిన్నాభిన్నమైపోయాయి. ఆ రికార్డులను భూస్వాములు, అధికార బలం ఉన్న వ్యక్తులు వాటిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు. ఇటువంటి భూవివాదాలు ఉన్న చోట్ల, భూరికార్డులు సక్రమంగా లేని చోట్ల మీరు ఎవరిని భూయజమానిగా గుర్తిస్తూ ఎవరిచ్చిన కౌలు

అగ్రిమెంటుకు మనం ప్రాధాన్యతనిస్తామనే విషయాలను ఈ సందర్భంగా మంత్రిగారు తెలియజేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. ఇలాంటివన్నీ పరిగణనలోనికి తీసుకుంటూ.. ఇది చాలా మంచి బిల్లు దాంట్లో ఎలాంటి అనుమానం లేదు. బహుశా ముఖ్యమంత్రిగారికి ఇలాంటి ఆలోచన, ఇలాంటి కార్యక్రమాల పట్ల ఆయనకున్న ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధపల్ల ఈ రోజు ఈ బిల్లు రూపం దాలుస్తోంది. ఇన్ని దశాబ్దాల కాలంలో ఇటువంటి బిల్లును తీసుకురావాలనే ఆలోచన ఎవరికీ రాలేదు. ఇలాంటి బిల్లులో ఎక్కడా ఎలాంటి చిరు పొరపాట్లు కూడా ఉండకూడదు, ఈ ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చే ప్రతి సదుపాయం సమర్థవంతంగా అందాల్సిన వారికి అందాలనే ఉద్దేశంతో ఈ సూచనలను తమరి ద్వారా గౌరవ మంత్రిగారికి చేస్తున్నాను. ధన్యవాదాలు.

శ్రీ పీడిక రాజన్న దొర (SRI PEEDIKA RAJANNA DORA)(సాలూరు): అధ్యక్షా ఈ బిల్లు మీద మాట్లాడే అవకాశమిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. ఈరోజు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు నెం.29 ఆంధ్రప్రదేశ్ పంట సాగుదారుల హక్కుల బిల్లుపై ఇప్పటికే చాలా మంది గౌరవ శాసనసభ్యులు, గౌరవ మాజీ మంత్రివర్యులు కూడా మాట్లాడటం జరిగింది. ఈ బిల్లు నిజంగా భూయజమానికి-పంట సాగుదారుడికి ఇద్దరికీ రక్షణ కల్పించే బిల్లు. ఒకప్పుడు ఇద్దరు కూడా ఇన్పుట్ సబ్సిడీ వచ్చినప్పుడు గానీ, ప్రభుత్వం నుంచి గానీ, బ్యాంకుల నుంచి గానీ ఋణం పొందాలనుకున్నప్పుడు గానీ, ఇటు భూయజమాని అటు పంట సాగుదారుడు ఇద్దరు కూడా కోర్టుల వరకు వెళ్లే పరిస్థితులు ఉండేవి. దానివల్ల తహశీల్దారు గానీ, రెవెన్యూ అధికారులు గానీ పరిష్కరించకపోగా తిరిగి ఆ డబ్బులను ప్రభుత్వానికి వెనక్కు పంపించే పరిస్థితి ఉండేది. అంతేకాకుండా అతివృష్టి, అనావృష్టి కలిగినప్పుడు లక్షలాది రూపాయలు అప్పులు చేసుకుని ఎవరైతే పంట పండిస్తున్నారో ఆ పంట పండించిన వ్యక్తి, ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చే ప్రయోజనాలు రాకుండా ఎవరైతే భూయజమాని ఉన్నారో ఆయనకున్న పలుకుపడితో అవన్నీ తన పేరున తెచ్చుకున్నప్పుడు, కౌలుదారుడు పడే ఆవేదన, ఆత్మహత్యలు మా ప్రాంతంలో కూడా చాలా జరిగాయి. మేమేమి చేయలేని పరిస్థితుల్లో ఉండేవాళ్ళం. ముఖ్యంగా తుపాన్లు వచ్చినప్పుడు ఇవన్నీ కూడా అరికట్టడానికి, ఇద్దరికీ మంచి చేయడానికి ఈ బిల్లు ఉపయోగపడుతుంది. అదేవిధంగా వ్యవసాయ రంగానికి పెద్దపీట వేయడానికి, వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను పెంచడానికి కూడా ఈ బిల్లు అధిక ప్రాధాన్యతను ఇచ్చింది. ఎందుకంటే గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఉండేవాళ్ళ వాళ్ళందరూ కూడా పనులు లేకుండా చెన్నై, బెంగుళూరు, కడప ప్రాంతాలకు వలస వెళ్లిపోయేవాళ్ళు. భూయజమానాలు కౌలుకు భూమి ఇచ్చే వాళ్ళ కాదు. ఒక వేళ ఇచ్చినా భూయజమానితో తగవులు ఉండేవి. కానీ ఇటువంటి తగవులన్నింటినీ పరిష్కరిస్తుంది. కాబట్టి దీని వలన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులు గణనీయంగా పెరుగుతాయి. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా గౌరవ ముఖ్యమంత్రివర్యులు, అదేవిధంగా రెవెన్యూ శాఖామంత్రివర్యులు వ్యవసాయ రంగానికి పెద్దపీట వేశారని చెప్పకతప్పదు. ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రజలు అత్యధికంగా వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. ప్రతి ఒక్కరూ కూడా నాతో సహా ఇక్కడున్న చాలా మంది శాసనసభ్యులు వ్యవసాయం చేసిన వాళ్ళమే, పనులకు వెళ్లేవాళ్ళమే. అటువంటి వాళ్ళందరికీ

ఈ బిల్లు అధారంగా ఉండి, పెద్ద రైతులు, సన్నచిన్నకారు రైతులు, మిగిలిన వ్యవసాయ కార్మికులకు కూడా రక్షణను కల్పిస్తుంది. ఆ వ్యవసాయ కార్మికులనే ఈరోజు పంటసాగుదార్లని, కౌలురైతులని మనం చెప్పుకుంటున్నాం. వారికి మంచి రక్షణను ఈ చట్టం కలుగజేస్తుంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు తీసుకొచ్చిన ఈ చట్టం వలన ఎవరైతే భూయజమానులు ఉన్నారో వారికి ఉన్న ఒక అపోహ పోతుంది. ఈ పంటదారులందరికీ ఫర్వాలేదు నేను వ్యవసాయం చేస్తాను, దీని వలన నాకు నష్టం రాదు, లాభం వస్తుంది, ఏమి వచ్చినా ప్రభుత్వం నాకు అండగా ఉంటుంది. ఋణం కావాల్సినప్పుడు నేను వడ్డీ వ్యాపారస్తుల దగ్గరకు వెళ్లాల్సిన అవసరం లేదు. నేను బ్యాంకుకు వెళ్లితే నాకు ఋణం దొరుకుతుంది అనే భరోసా కలుగుతుంది. గతంలో అనావృష్టి వచ్చినప్పుడు ఇన్ఫుట్ సబ్సిడీ కావచ్చు, విత్తనాలు కావచ్చు, ఏవి వచ్చినా ప్రభుత్వం నుంచి సహాయం ఉంటుంది. ప్రభుత్వం నాకు అండగా ఉంటుందనే ధైర్యంతో వ్యవసాయం చేయడానికి ఈరోజు రైతులు ముందుకొస్తున్నారు. ఇటువంటి రైతుల్లో ఎక్కువ మంది తమరికి తెలుసు, గ్రామాలను చూసినా పట్టణాలను చూసినా తెలుస్తుంది. ఎక్కువ మంది హరిజనులు, గిరిజనులు, బడుగు బలహీన వర్గాల వారు, అక్కడక్కడ మైనారిటీ వర్గాల వారు ఉంటారు. ఏ విధంగా చూసినా సరే ఎక్కువ మంది కూలీలుగాను, రైతు కూలీలుగానూ జీవిస్తుంటారు. ఆ రైతు కూలీలు, ఆ రైతు కార్మికులకు ఈ చట్టం గణనీయంగా ఉపయోగపడి వీళ్లందరికీ హక్కులను కలుగజేస్తుంది. ఇటువంటి భూమి చట్టాన్ని సాగుదార్లందరికీ ఈ అవకాశం రావడం వలన ప్రభుత్వం ఇస్తున్న అవకాశాలన్నీ ధైర్యంగా మేము తీసుకుంటామనే ధైర్యం కలుగుతుంది. నేను ఇప్పుడే చెప్పాను. పంట బీమా కావచ్చు.

మ 3.50

పంట రుణాలు కావచ్చు, ఇన్ఫుట్ సబ్సిడీ కావచ్చు ఇవన్నీ కూడా మాకు వస్తున్నాయి కాబట్టి మనం వ్యవసాయం సాగుచేద్దామనే ఆలోచన పునరావృతం అవుతోంది. వ్యవసాయ రంగంలో మేం కూడా భాగస్వాములుగా ఉంటాం. ఒకప్పుడు మా చిన్నతనంలో చూశాం. అనాడు పూర్తిగా వ్యవసాయాన్ని వదిలి వెళ్లిపోయే వాళ్లను కూడా మేం చూడటం జరిగింది. అలా వదిలి వెళ్లిపోయిన వాళ్లు కూడా ఈరోజు తిరిగి సొంత గ్రామాలకు తిరిగి వచ్చి వ్యవసాయానికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి ఇష్టపడుతున్నారు. వ్యవసాయం ఉండేదంతా గ్రామాల్లోనే. కాబట్టి పల్లె ప్రజలకు పట్టుకొమ్మలాగా వ్యవసాయ రంగం నిలిచింది. గతంలో పరిస్థితి వేరుగా ఉండేది. గత ప్రభుత్వ హయాంలో వారు చేసే వారు కాదు, ఇంకొకరిని చేయనిచ్చే వారు కాదు. ఎవరైనా ప్రయత్నం చేయాలంటే, అనేక ఇబ్బందులుండేవి. అమ్మ పెట్టదు, అడుక్కు తిననీయదు అనే సామెత ఉంది. గత ప్రభుత్వంలో పరిస్థితి అలా ఉండేది. అమ్మ పెట్టదు, అడుక్కు తిననీయదు అనే విధంగా పరిస్థితి ఉండేది. గతంలో తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రభుత్వ హయాంలో ఏ పని చేసేది కాదు, ఎవరైతే భూములను సాగుచేస్తున్న రైతులున్నారో, వాళ్లను ఇబ్బందులు పాలు చేయడం మనం చూశాం. ఎక్కడో కొండ ప్రాంతానికి ల్యాప్టాప్లను తీసుకువెళ్లి పంట పొలాల దగ్గరకు వచ్చి, అక్కడ వాళ్ల పార్టీకి చెందిన స్థానికులు చెప్పిన

వాళ్ళకే సబ్సిడీ గానీ, పంట సహాయం గానీ చేసే పరిస్థితి ఉండేది. వాళ్ళ చెప్పిన పేర్లనే కంప్యూటర్లో అప్లోడ్ చేసే పరిస్థితిని మనం చూశాం. ఆ విధంగా అప్లోడ్ చేయడమే కాకుండా వాస్తవంగా కష్టపడే కౌలు రైతుకు కాకుండా ఆ భూమి కలవాడికే వచ్చే సబ్సిడీ గానీ, ఇన్పుట్ సబ్సిడీ గానీ ప్రభుత్వం నుంచి సహాయం నేరుగా భూమి యజమానికి పోవడం వల్ల, కౌలు రైతులు వ్యవసాయం మీద విరక్తి చెంది, ఎందుకు మేం వ్యవసాయం చేయాలి అనే ఆలోచనలో పడిపోయిన విషయం మనకందరికీ తెలిసిందే. అలాంటిది మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మంచి ఆలోచనలతో ఈ బిల్లుకు తీసుకువచ్చారు. ప్రజా సంకల్ప యాత్రలో దారిపాడువున ఉన్న పొలాల వెంట పాదయాత్ర సందర్భంగా మన నాయకుడి వెంట వెళ్తుంటే, రైతులు, వ్యవసాయ కూలీలైన మహిళలు పొలాల నుంచి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి మన నాయకుడికి వాళ్ళ కష్టాలు, బాధలు చెప్పుకునేవాళ్ళు. వ్యవసాయంలో ఉండే కష్టనష్టాలను వాళ్ళ స్పష్టంగా చెప్పేవాళ్ళు. మా బాధలు ఇవన్నా, మేం కౌలుకు భూమిని తీసుకుని వ్యవసాయం చేస్తుంటే, ఈ విధమైన ఇబ్బందులను, కష్టాలను మేం పడుతున్నామనే విషయాలను జగన్మోహన్ రెడ్డి గారి దృష్టికి తీసుకుపోగా, వారు ఆనాడు పాదయాత్రలోనే రైతులతో మమేకమై చెప్పారు. మీ ఇబ్బందులన్నీ తీరుస్తానని వాళ్ళకు మన నాయకుడు చెప్పారు. ఆనాడు పాదయాత్ర సందర్భంగా రైతులకు ఇచ్చిన మాటను అధికారంలోకి వచ్చిన కొద్ది రోజుల్లోనే ఈరోజు బిల్లు రూపంలో సభ ముందు ప్రవేశపెట్టి సత్వరమే అమలుచేసే విధంగా మన ప్రభుత్వం అడుగు వేసింది. నేను అండగా ఉంటాను, గుండెల్లో ఉంటాను, రైతులు అధైర్యపడకండి అని మన నాయకుడు రైతులకు ఈ చట్టం ద్వారా భరోసా కల్పించారు. ఈ చట్టాన్ని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు సభ ముందుకు తీసుకువచ్చినందుకు సంతోషంగా ఉంది. ఈ చట్టంలో కేవలం 11 నెలలకు అవకాశం ఇస్తున్నారు కాబట్టి ఏ కౌలు రైతు కావచ్చు, సన్న కారు రైతు కావచ్చు, చిన్న కారు రైతు కావచ్చు, పెద్ద రైతు భయపడనవసరంలేదు. మా భూములు వేరేవాళ్ళ దోచుకుంటారనో, మా భూములు వాళ్ళ లాక్కుంటారనో, చట్టపరమైన సమస్యలు వస్తాయనే ఆలోచన కూడా ఏ రైతుకు ఉండనక్కర్లేదు. కాబట్టి వాళ్ళ కూడా సంతోషంగా ఎవరైతే భూమి సాగుచేయడానికి ముందుకు వస్తారో, వాళ్ళందరికీ భూమి ఇవ్వడానికి కూడా ముందుకు రావడానికి సిద్ధంగా పెద్ద రైతులు కూడా సిద్ధంగా ఉంటారని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

గౌరవ ఆర్థిక శాఖామాత్యులు అలాగే మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రివర్యులు మొన్ననే బడ్జెట్లో చెప్పారు. ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న 64 లక్షల 60 వేల మంది రైతులకు ఏదైతే మనం రైతు భరోసా క్రింద ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తున్నామో, ఆ రైతు భరోసా క్రింద ఇచ్చే రూ.12,500/- లు కూడా ఎవరైతే సాగుదారు హక్కులు పొందుతున్నారో, ఎవరైతే పంట సాగు చేసుకుంటారో, అటువంటి వాళ్ళకు కూడా రూ.12,500/- లు రైతు భరోసా క్రింద ఆర్థిక సహాయం అందడం వల్ల వాళ్ళందరూ కూడా సంతోషంగా ఉంటారు.

శ్రీ గడికోట శ్రీకాంత్ రెడ్డి (SRI GADIKOTA SRIKANTH REDDY): ఎస్సీ, ఎస్టీ, బి.సి., మైనారిటీ రైతుల గురించి కూడా ప్రస్తావించండి.

శ్రీ పీడిక రాజన్న దొర(SRI PEEDIKA RAJANNA DORA): అధ్యక్షా, లబ్ధిపొందే వాళ్ళలో ఎక్కువగా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బి.సి., మైనారిటీ వర్గాలకు ఎక్కువ లబ్ధి చేకూరుతుంది. సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు ఎక్కువగా అట్టడుగు వర్గాల్లోనే ఉంటారు. ఎవరైతే హరిజనులు, గిరిజనులు, బడుగు, బలహీన వర్గాలకు చెందిన రైతులు, మైనారిటీ వర్గాల వారున్నారో వాళ్ళందరికీ ఈ చట్టం అన్ని విధాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. రైతు భరోసా కావచ్చు, మనం తీసుకువచ్చిన పంట సాయం కావచ్చు, వై.ఎస్.ఆర్. వడ్డీ లేని రుణాలు కావచ్చు. వై.ఎస్.ఆర్. వడ్డీ లేని రుణాలతో పాటు పంట బీమా కూడా ఉంది. పంట బీమా కూడా రైతాంగానికి ఉపయోగపడుతుంది. అదే విధంగా గిట్టుబాటు ధరలు, ఉచితంగా తొమ్మిది గంటలపాటు కరెంటు సరఫరా. గతంలో తెలుగుదేశం పార్టీ ప్రతిపక్షంలో ఉన్నప్పుడు ఆ మహానేత డా. వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారు రైతులకు ఉచిత విద్యుత్ సరఫరా కార్యక్రమాన్ని అమలుచేసినప్పుడు ఆనాడు ప్రతిపక్షం ఇష్టమొచ్చినట్టుగా కామెంట్ చేసింది. ఉచిత విద్యుత్ ఇస్తే కరెంటు తీగల మీద బట్టలు ఆరేసుకోవడానికే ఉపయోగమని చెప్పారు. ఆ తరువాత వాళ్ళ అధికారంలోకి వచ్చినాక ఉచిత విద్యుత్ను ఇవ్వలేదు. కానీ, మా నాయకుడు ఆరోజున వారు పాదయాత్రలో రైతులకు ఏ విధమైన హామీలిచ్చారో, అవన్నీ అధికారంలోకి వచ్చాక హామీని అమలుచేసి చూపిస్తున్నారు. అన్ని వర్గాలను ఆకట్టుకుంటున్నారు. ఈ చట్టం వస్తే కౌలు రైతులకు కూడా ఉచిత విద్యుత్ సరఫరాను అమలుచేయవచ్చు. అదే కాకుండా అనుకోకుండా ప్రమాదవశాత్తు, లేదంటే, బాధలతో ఆ రైతు చనిపోతే, ఆ రైతు కుటుంబానికి ఆర్థికంగా ప్రభుత్వం అండగా ఉంటుంది. ఆ విధానాన్ని అటు రైతు కుటుంబంతో పాటు సాగుదారు కుటుంబానికి కూడా వర్తించే విధంగా చట్టంలో పొందుపర్చారు. ఆ విధంగా రైతులను ప్రభుత్వం ఆదుకునేందుకు గానూ ఆర్థిక సహాయం, పరిహారం క్రింద ప్రమాద వశాత్తు మరణించిన కుటుంబానికి రూ.7.00 లక్షల చొప్పున ఇచ్చే గొప్ప మనస్సు ఉన్న, మహానీయుడు, గొప్ప మనిషి మన ముఖ్యమంత్రి గారు.

(హర్షధ్వనాలు)

ఆ విధంగా వ్యవసాయానికి, వ్యవసాయదారులకు, అదే విధంగా రైతు కూలీలకు ముఖ్యంగా పంట సాగుదారులకు ఈ చట్టం ద్వారా మంచి అవకాశాన్ని మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కల్పించారు. నిరభ్యంతరంగా అటు భూ యజమానులు గానీ, ఇటు పంట సాగుదారులుగానీ ఇద్దరు కూడా స్నేహపూర్వకంగా గానీ, గురుశిష్యులుగా గానీ, తండ్రీకొడుకుల్లా కలిసి భూమిని సాగుచేసుకున్నట్లైతే, వాళ్ళ భూమి వాళ్ళకుంటుంది, వీళ్ళ పంట వీళ్ళకుంటుందనే విషయాన్ని మనవి చేస్తూ, చివరిగా ఒక మాట చెప్పి ప్రసంగాన్ని ముగిస్తాను. గతంలో జరిగినట్టుగా కాకుండా ఇప్పుడు మీరు ఏదైతే చట్టాన్ని తీసుకువస్తున్నారో, ఈ చట్టాన్ని కచ్చితంగా అమలుచేసేట్టుగా చూడాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎవరైతే కౌలుదారులున్నారో వాళ్ళందరికీ చట్టంలో ఉన్నవన్నీ వర్తింపచేసి, ఆ భూమిని

యజమానికి ఉండేట్టు చేసి, అన్ని విధాలుగా కూడా ఈ చట్టం ద్వారా వాళ్ళకు రక్షణ కల్పింపజేయాలని, అలాగే ఇటువంటి మంచి బిల్లును సభలో ప్రవేశపెట్టినందుకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి, రెవెన్యూ ఉప ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటూ, ఈ చట్టాన్ని స్వాగతిస్తున్నాను, ఆమోదించమని తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. (హర్షధ్వనాలు).

శ్రీ కైలే అనిల్ కుమార్ (SRI KAILE ANIL KUMAR)(పామర్రు): అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు, అధ్యక్షా. ఈరోజు ఎ.పి. పంట సాగుదారుల బిల్లు మీద మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి, మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్రంలో దాదాపుగా కౌలురైతుల్లో 60 నుంచి 70 శాతం మంది ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ వర్గాలలో ఉంటారు. ఈరోజు ఈ అసెంబ్లీలో చూస్తుంటే, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ వర్గాలకు ఈ కౌలుదారు చట్టం ఒక వరం లాగా అనిపిస్తోంది. ఇదొక చరిత్ర. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఇలాంటి బిల్లు తీసుకురావడం వల్ల ఆయా వర్గాల్లో చారిత్రాత్మకంగా తరతరాలు చెప్పుకునే విధంగా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ వర్గాలన్నీ కూడా సంతోషంతో ఉన్నాయి. గ్రామాల్లో ఒక పండుగ వాతావరణం నెలకొందని మీ ద్వారా నేను తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, గత ఐదు సంవత్సరాల నుంచి కూడా చూస్తున్నాం. నేను కొత్తగా శాసనసభ్యుడిగా సభలో ఉన్నాను. మా పార్టీ కార్యక్రమాల్లో కూడా నేను పాల్గొన్నప్పుడు చూశాను. రైతు మొట్టమొదటిసారిగా పొలంలో నాల్గు వేసేటప్పుడు ఇబ్బంది పడుతుండేవాడు. ఎందుకంటే అవసరమైనప్పుడు నీళ్లు రావు, పెట్టుబడి ఉండేది కాదు, తరువాత దురదృష్టవశాత్తు ఏదైనా ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల పంట నష్టపోతే అప్పుడు ప్రభుత్వం గతంలో ఒక డ్రామా మొదలుపెట్టేది. ఏమిటంటే, మంతులు వచ్చేవాళ్లు, వచ్చి వీళ్లందరికీ కూడా నష్టపరిహారం ఇస్తామని చెప్పి ఎన్నో స్టేట్ మెంట్లు ఇచ్చేసి వెళ్లేవాళ్లు. తీరా తరువాత చూస్తే, రోజులు గడిచిపోయే కొద్ది దాన్ని డైల్యూట్ చేస్తుండేవాళ్లు. డైల్యూట్ చేసి ఏదో ఒక చిత్తు కాగితం క్రింద ప్రభుత్వం తరపున ఒక జీవోను తీసుకువచ్చి, ఆ రైతులను మభ్యపెట్టినా, ఎక్కడా కూడా రైతులను ఆదుకునే పరిస్థితులు ఉండేవి కావు. ఎందుకంటే, ఎక్కడైనా గ్రామాల్లో చూస్తే, ఒక ఎకరమో, రెండు ఎకరాల భూమిలో రైతులు వ్యవసాయం చేసుకునే రైతులందరూ కూడా కౌలుదారులే. వాళ్లు పంట పెట్టుబడి నిమిత్తం ఎక్కడో వడ్డీకి తీసుకువచ్చి పంట వేసేటప్పుడు పెట్టుబడి పెడితే కూడా ఆ ఫలితం చివరకు చేతికిరాని పరిస్థితి ఉండేది.

మా పామర్రు నియోజకవర్గంలో కూడా పూర్తిగా గ్రామీణ వాతావరణంలో అందరూ కూడా వ్యవసాయం మీద జీవించేవాళ్లే. ఆ పరిస్థితులన్నీ కూడా మేం చూస్తున్నాం. ఎందుకంటే, ఎవరూ కూడా భూమి యజమాని కౌలుకు తన భూమిని కౌలుదారుకు ఇచ్చేటప్పుడు వాళ్ళకు కౌలు కార్డులు ఇచ్చే పరిస్థితి లేదు. మొన్నీ మధ్య ఒక మీటింగ్ పెట్టారు. తహశీల్దార్ గారిని అడిగాం. ఎన్ని కౌలు కార్డులను కౌలు రైతులకు ఇచ్చారని అడిగితే, ఆయన ఒక సంఖ్యను చెబుతున్నాడు. కానీ, క్షేత్రస్థాయిలో దానికి ఎక్కడా పొంతన లేదు. ఎందుకంటే, ఎవరైతే భూ యజమానులున్నారో వాళ్లందరికీ కూడా ఒక అభిద్రతా

భావం నెలకొని ఉంది. ఈ భూమి ఇస్తే మా హక్కులకు ఏమైనా భంగం కలుగుతుందేమోననే ఉద్దేశంతో వాళ్ల బంధువుల పేరు మీద, వాళ్ల పేరు మీద ఆ కౌలు కార్డులు తీసుకునే పరిస్థితులున్నాయి. అలాంటిది ఈ చట్టం ఎంతగానో ఉపకరిస్తుందని కూడా నేను మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, పాదయాత్రలో మన ప్రియతమ నాయకుడు, జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు వై.ఎస్.ఆర్.రైతు భరోసా పథకం క్రింద ఏదైతే రూ. 12,500/- లు ఇస్తామన్నారో, ఆ సహాయం ఎవరైతే పంట సాగుచేస్తున్నారో వాళ్లకే దక్కుతుంది. అందులో ముఖ్యంగా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ మైనారిటీ వర్గాలు అత్యధికంగా లబ్ధిపొందాలని నేను మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, వ్యవసాయం చేసేటప్పుడు ఇబ్బందులుంటాయి. నిన్ననే, ఒక రెండు రోజుల క్రితం ఒక కౌలు రైతు మా నియోజకవర్గంలో రెండు సంవత్సరాల నుంచి కౌలు చేసి వది, వది ఎకరాల చొప్పున చేసి, నష్టం వచ్చిన కారణంగా అప్పులపాలై ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు. ఈ సంఘటన రెండు రోజుల క్రితం మా నియోజకవర్గంలో జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వం నిబద్ధత ఏమిటంటే, ఆ విషయాన్ని నేను తహశీల్దార్ గారికి ఫోన్ ద్వారా చెబితే, ఆయన వెంటనే వచ్చి సంఘటన జరిగి 24 గంటలు గడవక ముందే రూ. 7.00 లక్షల పరిహారం క్రింద బాధిత కుటుంబానికి అందజేయడం జరిగింది.

(హర్షధ్వనాలు)

అది మన నాయకుడు, జగన్మోహన్ రెడ్డి గారికి రైతుల పట్ల ఉన్న నిబద్ధత అని నేను మీద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే, ముఖ్యంగా మా ప్రాంత ప్రజలు ఆ విషయమై ఆశ్చర్యపోయారు. సంఘటన జరిగిన 24 గంటల్లోనే ఆ విధంగా బాధిత కుటుంబానికి రూ.7.00 లక్షల ఆర్థిక సహాయం చేయడం ఇంత వరకు చరిత్రలో జరగలేదు. ఏదో చేస్తాం, ఏదో చేస్తామనే విధంగా ఎన్నో వాగ్దానాలు చేసి ప్రజలను మభ్యపెట్టి నాయకులనే చూశాం గానీ, సంఘటన జరిగిన 24 గంటల్లోనే రైతును ఆదుకున్న పరిస్థితిని ఇప్పుడే చూశామని చెప్పి ప్రజలంతా చెప్పుకుంటున్నారు.

అధ్యక్షా, తమరి ద్వారా మరొక విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. సంఘటన జరిగిన ఆ గ్రామానికి వెళ్లినప్పుడు మా పార్టీ కార్యకర్తలందరూ కూడా నాతో ఒక మాట చెప్పారు. చనిపోయిన రైతు తెలుగుదేశం పార్టీకి సంబంధించిన వ్యక్తి కాబట్టి మీరు వెళ్లొద్దు అని చెప్పారు.

సా 4.00

నేను వారితో చెప్పాను, మా నాయకులు కులం, మతం, ప్రాంతం చూడరు, పార్టీ, రాజకీయాలు చూడరు అని చెప్పాను వారు చాలా సంతోషపడ్డారు. రాజా అంటే ఈ విధంగానే ఉండాలి తప్ప ఆ పార్టీ ఈ పార్టీలు అనుకునే వారు ఎప్పుడూ ముఠా నాయకులు అవుతారు అని అన్నారు, సంతోషపడిపోయారు. ఇంతటి సంతోష పరిపాలనతో రాబోయే కాలంలో గ్రామాల్లో సుమారు 15లక్షల మంది కౌలు రైతులు లబ్ధి పొందుతారు. ఎందుకంటే ప్రతి ప్రాంతంలోనూ కౌలు రైతులే వ్యవసాయం

చేస్తున్నారు. పెద్దపెద్ద రైతులు వ్యవసాయం చేయడం లేదు, వారంతా అమెరికాలో ఉన్నారు. ఒకటి, రెండు ఎకరాలు ఉన్న వారే వ్యవసాయం చేసుకుంటున్నారు. తమ ద్వారా తెలియజేసుకునేది ఏమనగా తొమ్మిది సంవత్సరాలు పోరాటం చేసి, ఈ రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రిగా పనిచేసి వెళ్లిపోయారో, ఆ దివంగత నేత ఆశయ సాధన కోసం ఈ రాష్ట్ర భవిష్యత్తు కోసం మాత్రమే పోరాటం చేశారు తప్ప స్వార్థం కోసం పోరాటం చేయలేదని మీ ద్వారా ప్రజలకు తెలియజేసుకుంటున్నాను. ఈ రాష్ట్రంలోని అన్ని వర్గాలు, విద్యార్థులు, రైతులు అందరూ సంతోషంగా ఉండాలంటే రాబోయే కాలంలో అంటే 30 సంవత్సరాలు జగనన్న ముఖ్యమంత్రిగా ఉండాలని ఈ రాష్ట్ర ప్రజలందరూ కోరుకుంటున్నారు. అది సాకారం కాగలదని మీ ద్వారా తెలియజేసుకుంటున్నాను. నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు. ఈ బిల్లుకు నా సంపూర్ణ మద్దతును తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ చిర్ర జగ్గిరెడ్డి (SRI CHIRLA JAGGIREDDY)(కొత్తపేట): అధ్యక్షా, ఎన్నిసార్లు శాసనసభ్యునిగా ఉన్నా అటువంటి రివల్యూషనరీ బిల్లు ద్వారా పేదవానికి సహకారం అందించే కార్యక్రమం జరుగుతుందో అటువంటి బిల్లుపై మాట్లాడటం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. మనందరికీ తెలుసు, మనది వ్యవసాయ ఆధారిత రాష్ట్రం. రాష్ట్రంలో 40 లక్షల హెక్టార్లు పంట పొలాలు ఉండగా అందులో 10-15 లక్షల హెక్టార్లు వండ్ల తోటలు ఉన్నాయి. వాస్తవంగా ప్రభుత్వం ఉద్దేశ్యం ఏదైనా ఒక కార్యక్రమాన్ని చేపడితే ఆ సంక్షేమ ఫలాలు దిగువన ఉన్న పేద వానికి అందేలా చేయాలి. నాకు తెలిసి ఈ దేశంలో కానీ ఈ రాష్ట్రంలో కానీ, తెలంగాణాలో కానీ ఈ ఫలితాలు కింద ఉండే రైతుకు పూర్తిగా అందాయన్న భావన నాకు లేదు. ఎందుకంటే మాట్లాడిన పెద్దలు చెబుతూ ఏదైతే పెద్దపెద్ద రైతులందరకూ లబ్ధి చేకూరుతుంది తప్ప కింది స్థాయిలో ఎవరైతే నాగలి పట్టి వ్యవసాయం చేస్తున్నారో, ఎవరైతే మనమందరం నాలుగు అన్నం మెతుకులు తినడానికి కష్టపడి పంటలు పండిస్తున్నారో, అటువంటి రైతుకు అందడం లేదన్న మాట వాస్తవమే. గతంలో రుణ మాఫీ చేశాం. చాలా వరకు రైతులకు అందింది. కానీ చివరన ఉండే కౌలు దారులకు, సాగుదారులకు ఇచ్చే మొట్టమొదటి చట్టం ఈ దేశంలోనే వైఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు మొట్టమొదటగా తీసుకువచ్చారనే విషయాన్ని ఈ సందర్భముగా తెలియజేస్తున్నాను. ఇంతకు మునుపు శ్రీ ధర్మాన ప్రసాదరావు గారు మాట్లాడుతూ ఇది కష్టతరమైన కార్యక్రమం ఏవిధంగా తీసుకు వచ్చారని అన్నారు. ఎవరూ చేయలేనటువంటిది, ప్రజలకు ఉపయోగపడేటువంటిది చేసింది మన ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు అని ఈ సందర్భంగా తెలియజేసుకుంటున్నాను.

మా ప్రాంతంలో చంద్రబాబు నాయుడు గారు రుణమాఫీ చేస్తామని అంటే ఎదురు చూశారు. వారందరికీ అప్పులు పెరిగి పోయాయి తప్ప వారెవరికీ రుణ మాఫీ జరుగలేదు. అందుకే మాట మీద నిలబడే జగన్మోహన్ రెడ్డి గారిని అధికారంలోకి తీసుకు రావాలని వారంతా పయనించిన విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేస్తున్నాను. ఏదైనా కార్యక్రమం జరగాలంటే అందుకు గల కారణాలను వెలికితీసి నాయకుడు ఉండాలి. సామాన్య రైతాంగానికి ఫలాలు అందాలంటే ఏమి చేస్తే వారికి ఉపయోగ

పడతామనే ఆలోచన జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు పాదయాత్ర ద్వారా, తెలుసుకున్నారు. మేమంతా అనుకున్నాం ఇంత మంది కలుస్తున్నారు ఈ విషయాలన్నీ ఈయనకు గుర్తు ఉంటాయా, ఈ పాదయాత్ర అనంతరం మర్చిపోతారేమో అని అనుకున్నాము. కానీ ఎన్ని ఇబ్బందులు వచ్చినా లక్షలాది మంది జనం ఆయనను కలిసినా కూడా వారితో విషయాలు మాట్లాడి తెలుసుకుని ఈ రోజు ఇంతటి మంచి బిల్లు తీసుకువస్తున్న జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు కారణభూతులయారన్న విషయాన్ని గుర్తు చేస్తున్నాను. ఈ బిల్లులోని ప్రధానమైన అంశాలు ఏమంటే భూ యజమానికి సాగుదారునికి మధ్యన ఉండే సంబంధం ఎక్కడా చెడిపోకుండా సున్నితమైన సంబంధాన్ని కొనసాగిస్తూ కౌలుదారులకు ఉపయోగపడే విధంగా భూయజమానికి ఉండే హక్కులకు భంగం కలుగకుండా ఉండే విధంగా ఈ బిల్లును తీసుకురావడం అదృష్టం. గతంలో ఏదైనా భూమి తాలూకు హక్కు పత్రం కావాలంటే తహశీల్దారు కార్యాలయం చుట్టూ తిరిగే వాళ్లము. కానీ ఈ నాడు జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు చెప్పిన విధంగా గ్రామ సచివాలయం ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా పాలన అందిస్తామని చెప్పారో ఆ సచివాలయం నుండే మూడు రోజుల్లో వారికి అవసరమైన పత్రాలు అందేలా కార్యక్రమాలు మొదలయ్యాయి. ఒక వేళ అందుకు ఇబ్బందులు ఉంటే మరో ఏడు రోజుల్లో దానిని పరిష్కరించే కార్యక్రమం కూడా ఉంది. ఏదైనా ఇబ్బందులు ఏర్పడితే దానిని అప్పిలేట్ అథారిటీతో పూర్తి చేయాలనే ఆలోచన జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు చేయడం జరిగింది.

కౌలుకు భూమి సాగు చేస్తున్నారో వారికుండే 11 నెలల కాల వ్యవధిలోనే ఈ చట్టం వర్తిస్తుంది. కౌలు దారులకు పంటపై హక్కులు వస్తాయి కానీ భూమి మీద హక్కులు ఉండవు అని తెలియజెప్పి కౌలుదారులకు, భూయజమానులకు భరోసా కల్పిస్తున్నారు. రూ.12,500.00 చొప్పున కౌలు దారులకు ఇస్తున్న రైతు భరోసా కార్యక్రమం కూడా ఉంది. 2020 మే నెల నాటికి ఇస్తామని చెప్పారు. కానీ రాష్ట్రం ఎన్ని ఇబ్బందుల్లో ఉన్నా కూడా 2019 అక్టోబర్ 15 నాటికే 64.06 లక్షల మందికి ఈ ప్రయోజనం కల్పిస్తామంటూ, భవిష్యత్తులో అమలు చేయాలని అనుకున్న కార్యక్రమాన్ని కూడా వాయిదా వేయకుండా ముందుకు తీసుకువచ్చారు. వడ్డీ లేని రుణాలు, వైఎస్ఆర్ ఫసల్ బీమా ద్వారా రూ.1163కోట్లతో రైతుల పేరున బీమా చేశారు. తద్వారా 60.02 లక్షల మంది రైతులకు ప్రయోజనం చేకూర్చే కార్యక్రమం ఈరోజు జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు చేస్తున్నారు. రైతులకు బోరు బావులు తవ్వించడం, కూలీలకు ఉపాధి హామీ కార్యక్రమాలు చేపట్టడం దీనిని రైతు కూలీలకు అనుసంధానం చేసే కార్యక్రమాన్ని కూడా జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు తీసుకున్నారు. గతంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంలో నీరు-చెట్టు కార్యక్రమాల ద్వారా అవినీతి జరిగింది. ఆ విషయంపై రైతు కూలీలకు ఆ కార్యక్రమాన్ని అనుసంధానం చేసే ఆలోచన చేయాల్సిందిగా మా ప్రాంత రైతాంగం జగన్మోహన్ రెడ్డి గారిని అడిగింది. అటువంటి మంచి కార్యక్రమం జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు చేస్తున్నారు.

గత ప్రభుత్వం బ్రాక్డర్లు ఇచ్చే కార్యక్రమం చేపట్టగా ఆ బ్రాక్డర్లు జన్మభూమి కమిటీల్లో సభ్యులుగా ఉన్న వారికే ఇచ్చారు. దానికి ఉండే నిబంధనలు ఏమంటే 2.5 ఎకరాలు భూమి ఆ రైతుకు

ఉండాలని ఉంది. వాస్తవంగా మా ప్రాంతంలో 2.5 ఎకరాలు అంటే సుమారు రూ.1.50కోట్లు, లేదా రూ.2.00కోట్లు ధర ఉంటుంది. కేవలం ఎవరైతే ధనవంతులు ఉన్నారో వారికే ఈ కార్యక్రమాలు చేశారు కానీ నిజమైన పేదవానికి గత ప్రభుత్వంలో ఒక్క ట్రాక్టరు కూడా రాలేదని కూడా ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను. మా ప్రాంతంలో ముఖ్యంగా లంక ప్రాంతంలో రైతులు ఎక్కువ మంది ఉంటారు. పగటిపూట విద్యుత్ వారందరికీ ఉపయోగపడుతుంది. రాత్రి పూట పాము కాటుకు గురయ్యే వారు. గతంలో ఈ రాష్ట్రంలో రైతాంగం అంతా బాగుంది అంటూ మభ్యపెట్టే కార్యక్రమం చేస్తే ఈనాటి జగన్మోహన్ రెడ్డి గారు గతంలో చనిపోయిన రైతులకు కూడా రూ.7.00లక్షలు ఇచ్చి ఆదుకునే కార్యక్రమం చేసే ఏకైక నాయకుడు, నేత శ్రీ వైఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి అన్న విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా తెలియజేసుకుంటున్నాను. నాకు ఈ అవకాశం కల్పించి ఇంతటి మంచి బిల్లుపై మాట్లాడే అవకాశం కలిగినందుకు ముఖ్యంగా ఒక బలహీన వర్గానికి చెందిన నేతను కూడా ఈ శాఖకు మంత్రిగా చేశారు. ఈ బిల్లును పూర్తిగా సమర్థిస్తూ, ఇది కౌలుదారులకు జగనన్న ఇస్తున్న ఒక వరం అని తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

సా. 4.10

శ్రీ వై.ఎస్.జగన్మోహన్ రెడ్డి (SRI Y.S.JAGANMOHAN REDDY): అధ్యక్షా, కౌలురైతుల చట్టాల గురించి పూర్తిగా సభలో చర్చ జరిగినప్పుడు బిల్లు గురించి చాలా సుదీర్ఘంగా వివరించారు. నేను క్లుప్తంగా ఎక్కువ సమయం తీసుకోకుండా కొన్ని ముఖ్యమైన అంశాలను మాత్రమే చెప్పి ముగిస్తాను. కౌలురైతుల చట్టంలో మార్పులు తీసుకువచ్చే ప్రయత్నంలో మేము ప్రవేశపెట్టిన ఈ బిల్లులో అన్నింటికన్నా అతి ముఖ్యమైన విశిష్ట లక్షణం ఏమిటంటే, ఇంతవరకు మాములుగా వారు కౌలు రైతు అని చెప్పేవానికి, అందుకు సంబంధించి ఏదైనా డాక్యుమెంటేషన్ చేయడానికి రైతు భయపడే పరిస్థితి ఉండేది.

అధ్యక్షా, కౌలు రైతును ఎక్స్‌లడ్జ్ చేసే విషయంలో రైతు ఎప్పుడు భయపడతాడో అప్పుడు రైతు, కౌలురైతు ఇద్దరూ నష్టపోయే పరిస్థితి వస్తుంది. మరీ ముఖ్యంగా అప్పుడు కౌలురైతుకు ఎటువంటి మేలు అందని పరిస్థితి వస్తుంది. కాబట్టి, మనం కౌలు రైతుకు మంచి ఎలా జరగాలన్న పాయింట్ నుంచి ఎప్పుడైతే ఆలోచనలు చేస్తామో అప్పుడు చట్టంలో ఆ స్ఫూర్తి కనిపిస్తుంది. ఈ చట్టం ఇంతవరకు ఆంధ్రరాష్ట్రంలో లేదు. మనమే మొట్టమొదటిసారిగా తీసుకువస్తున్నాం. ఇందులో అతి విశిష్టలక్షణం ఏమిటంటే, ఇందులో రైతుకు ఎటువంటి అభద్రతా లేదు. ఇది కేవలం ఒక స్టాంప్ పేపర్ కొన్నట్లుగా మాత్రమే ఉంటుంది. ఏదైతే రూ.30లు, రూ.50ల స్టాంప్ పేపర్లు ఏ రకంగా అందుబాటులో ఉంటాయో అంత తేలికగా కౌలు రైతులకు సంబంధించిన ఈ పత్రం కూడా అందుబాటులో ఉంటుంది.

అధ్యక్షా, 2,000 వరకు నివాసం ఉంటున్న ప్రతి ఊరిలోనూ (పేదరును సభలో చూపిస్తూ) ఇది ప్రతి కౌలురైతుకు దొరికే పేపర్. ఇందులో 2 పేపర్లు ఉంటాయి. అందులో ఒకటి కౌలు రైతుకు,

మరొకటి రైతుకు వస్తుంది. ఇది 2,000 జనాభా నివాసం ఉంటున్న మనం గ్రామ సచివాలయాన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నామో, అక్కడ ఈ పత్రాలు పూర్తిగా రైతులకు అందుబాటులో ఉంటాయి. గ్రామ సచివాలయంలో రైతు, కౌలు రైతు అక్కడే ఉన్నారు. 2,000 జనాభా ఉన్న ప్రతి ప్రాంతంలోను గ్రామ సచివాలయం ఉంది. రైతు, కౌలు రైతు చేయవలసిందల్లా ఏమిటంటే, ఇద్దరూ కలిసి ఆ గ్రామసచివాలయం దగ్గరకు వెళ్లితే, ఈ దరఖాస్తు అందుబాటులో ఉంటుంది. ఇది చాలా బేసిక్ ఫాం. ఇందులో వారు అక్కడ ఉన్న వివరాలు నింపితే చాలు. అందులో ఆ భూమికి సంబంధించిన వివరాలు ఏమిటి? మిగిలినదంతా స్టాండర్డ్ డాక్యుమెంటే. ఇందులో రైతు భయపడాల్సిన అంశాలు ఎటువంటివి ఉండవు. కేవలం స్టాండర్డ్ డాక్యుమెంట్ మాత్రమే. దీనివలన ఏం జరుగుతుందంటే, ఈ పత్రం కేవలం 11 నెలలపాటు అమలులో ఉంటుంది. 11 నెలలు దాటేదంటే, ఈ పత్రానికి విలువ ఉండదు. ఈ పత్రం అమలులో ఉండదు. ఈ పత్రం గడువు తేది పోతుంది. మరుసటి సంవత్సరం రైతు వేరే కౌలు రైతును తెచ్చుకోవాలన్నా కూడా అది రైతు ఇష్టం. ఈ పత్రం పరిధి కేవలం 11 నెలలు మాత్రమే ఉంటుంది. కాబట్టి, రైతు భయపడడు. రైతుకు మాత్రం ఎటువంటి నష్టం జరగదు. అదే సమయంలో కౌలు రైతుకు మంచి జరుగుతుంది. ఈ పత్రం వల్ల జరిగే మేలు ఏమిటంటే - భూముల మీద ఉన్న హక్కులను రైతులు ఎట్టిపరిస్థితుల్లో ఏ మాత్రం కూడా నష్టపోయే అవకాశం ఉండదు. తద్వారా కౌలు రైతుకు పంటల మీద ఉన్న హక్కు మాత్రమే 11 నెలల పాటు కౌలు రైతుకు బదిలీ అవుతుంది. అంతకన్నా, ఇంక ఎటువంటి నష్టం జరగదు. కాబట్టి, 11 నెలల పాటు ఆ పంట మీద జరిగే, నష్టం కానీ, లాభం కానీ, అది మాత్రమే కౌలు రైతుకు వస్తుంది.

అధ్యక్షా, ఇప్పుడు చాలా చోట్ల గమనించినట్లైతే రైతుకు పంటనష్టం జరుగుతుంది, ఇన్సూరెన్స్ రాదు. బ్యాంకు ఋణాలు అందవు. రకరకాల పరిస్థితుల్లో కౌలు రైతులు నష్టపోతున్నారు. వీటన్నింటికి కూడా ఈ చట్టం ద్వారా ఫుల్ స్టాప్ వస్తుంది. అదేవిధంగా ఈ పత్రంలో సంతకం చేసినందువల్ల రైతుకు రూ.12,500లు రైతు భరోసా పథకం వచ్చే సాయం రాకుండా పోతుందా అంటే అదీ జరగదు. ఖచ్చితంగా రైతుకు ఆ పథకం ద్వారా రూ.12,500లు వస్తుంది. కౌలు రైతుల్లో కూడా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీలకు వచ్చే ప్రయోజనం కాకుండా అదనంగా రూ.12,500 రైతు భరోసా పథకం ద్వారా ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

అధ్యక్షా, ఈ మాటలు నేను ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, దానికి కారణం ఏమిటంటే, ఈ రాష్ట్రంలో 50 శాతం మంది రైతులకు ఉన్న భూమి విస్తీర్ణం కేవలం 1.25 ఎకరాలు మాత్రమే. అంటే, 50 శాతం మంది రైతులకు ఉండేది కేవలం అర హెక్టార్ మాత్రమే. అంటే, 1.25 ఎకరాల లోపు మాత్రమే. అదేరకంగా దీనిని ఒక హెక్టారు దాకా అంటే రెండున్నర ఎకరాల దాకా తీసుకుంటూ పోతే, ఎంతమంది రైతులు దాంట్లోకి వస్తారంటే, 75 శాతం మంది వరకు రైతులు అందులోకి వచ్చే పరిస్థితి ఉంది. వీరందరికీ ఈ

పత్రాలు ఇచ్చినందు వల్ల రైతులకు ఎటువంటి నష్టం జరుగదు. రూ.12,500 రైతు భరోసా పథకం క్రింద రైతులందరికీ ఆదాయం వచ్చేస్తుంది. ఇదికాకుండా, ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీలకు ఈ పత్రాలు ఇచ్చినట్లైతే వారందరికీ కూడా కచ్చితంగా మేలు జరుగుతుంది. కాబట్టి, ఈ పథకం ద్వారా రైతుకు ఒకప్రక్క మేలు జరగడమే కాకుండా, రైతులు ఎక్కడా నష్టపోయే పరిస్థితి ఉండదు. అదే సమయంలో కౌలు రైతులకు కూడా మంచి జరుగుతుంది. వారికి కూడా ఎటువంటి అభద్రతాభావం ఉండదు. ఈ పత్రం అందరికీ అందుబాటులో ఉంటుంది. దీనివలన ఎటువంటి హక్కులు బదిలీ కావు. రైతు తన భూమిని తాకట్టుపెట్టుకుని ఏమేమి చేయాలనుకుంటాడో అవన్నీ చేసుకోవచ్చు. ఎటువంటి ఆటంకాలు ఉండవు. ఇది most facilitating document అవుతుంది. ఇది ఒక విప్లవాత్మకమైన కార్యాచరణ అవుతుందని తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

(అధికారపక్ష సభ్యులు బల్లులు చరిచారు)

శ్రీ పిల్లి సుభాష్ చంద్రబోస్(SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE): అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడిన తరువాత, అంతకంటే వివరణ ఇవ్వడం మాత్రం సరైనది కాదు. కేవలం అమెండ్మెంట్ వరకు తమ ద్వారా వివరిస్తాను.

MR.SPEAKER: The question is:

"That the Andhra Pradesh Crop Cultivator Rights Bill, 2019 be taken into consideration."

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Considered.

MR.SPEAKER: I shall now put the Clauses to vote. There are no amendments to Clause 2 and it is before the House.

Now, the question is:

"That Clause 2 do stand part of the Bill."

(Pause)

"The motion was adopted and Clause 2 was added to the Bill."

CLAUSE 3 AMENDMENT

MR.SPEAKER: There is an Official Amendment to Heading of Clause 3 and it is before the House.

SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE (DEPUTY CHIEF MINISTER) (REVENUE, REGISTRATION AND STAMPS): Sir, I beg to move:

"To amend Heading of Clause 3.

‘Chapter II – EXECUTION OF LEASE’ shall be substituted with ‘Chapter II – EXECUTION OF AGREEMENT’.”

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, the question is:

“To amend Heading of Clause 3.

‘Chapter II – EXECUTION OF LEASE’ shall be substituted with ‘Chapter II – EXECUTION OF AGREEMENT’.”

(Pause)

The motion was adopted and the Amendment was carried.

MR.SPEAKER: I shall now put the amended Heading of Clause 3 to vote.

Now, the question is:

“That amended Heading of Clause 3 do stand part of the Bill.”

(Pause)

“That amended Heading of Clause 3 was added to the Bill.”

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clause 4 and it is before the House.

Now, the question is:

“That Clause 4 do stand part of the Bill.”

(Pause)

The motion was adopted and Clause 4 was added to the Bill.

CLAUSE 5 AMENDMENT

MR.SPEAKER: There are two Official Amendments to Clause 5 and it is before the House.

SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE (DEPUTY CHIEF MINISTER) (REVENUE, REGISTRATION AND STAMPS): Sir, I beg to move:

“To amend Clause 5(c).

In Clause 5(c) the words “Rythu Bharosa, if eligible” shall be deleted.

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, the question is:

“To amend Clause 5(c).

In Clause 5(c) the words “Rythu Bharosa, if eligible” shall be deleted.

(Pause)

The motion was adopted and the Amendment was carried.

I shall now put the amended Clause 5(c) to vote.

Now, the question is:

“That amended Clause 5(c) do stand part of the Bill.”

(Pause)

“That amended Clause 5(c) was added to the Bill.”

SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE (DEPUTY CHIEF MINISTER)
(REVENUE, REGISTRATION AND STAMPS): Sir, I beg to move:

“In Clause 5, Sub Clause 5(k) shall be added after Sub Clause 5(j).

5(k) SC, ST, BC and Minority Cultivators will also be entitled to Rythu Bharosa Scheme in addition to land owner.”

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, the question is:

“In Clause 5, Sub Clause 5(k) shall be added after Sub Clause 5(j).

5(k) SC, ST, BC and Minority Cultivators will also be entitled to Rythu Bharosa Scheme in addition to land owner.”

(Pause)

The motion was adopted and the Amendment was carried.

I shall now put the Sub Clause 5(k) to vote.

Now, the question is:

“That Sub Clause 5(k) do stand part of the Bill.”

(Pause)

“That Sub Clause 5(k) was added to the Bill.”

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 6 to 20, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

Now, the question is:

“That Clauses 6 to 20, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill.”

(Pause)

“The motion was adopted and Clauses 6 to 20, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.”

MR.SPEAKER: I shall now request the Deputy Chief Minister (Revenue, Registration & Stamps) to move the motion for passing the “Andhra Pradesh Crop Cultivator Rights Bill, 2019.”

SRI PILLI SUBHASH CHANDRA BOSE (DEPUTY CHIEF MINISTER) (REVENUE, REGISTRATION AND STAMPS): Sir, I beg to move:

“That the Andhra Pradesh Crop Cultivator Rights Bill, 2019 be passed.”

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, the question is:

“That the Andhra Pradesh Crop Cultivator Rights Bill, 2019 be passed.”

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was Passed.

2. THE ANDHRA PRADESH CHARITABLE AND HINDU RELIGIOUS INSTITUTIONS AND ENDOWMENTS (AMENDMENT) BILL, 2019 (L.A.BILL NO.30 of 2019)

MR.SPEAKER: I shall now request the Minister for Endowments to move the motion for taking into consideration the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2019.

SRI VELAMPALLI SRINIVASA RAO (MINISTER FOR ENDOWMENTS): Sir, I beg to move:

“That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2019 be taken into consideration.”

MR.SPEAKER: Motion moved. Now, discussion on the Bill.

సా 4.20

మిస్టర్ స్పీకర్: విష్ణుగారు.

శ్రీ మల్లాది విష్ణు (**SRI MALLADI VISHNU**)(విజయవాడ సెంట్రల్): అధ్యక్షా, ఈరోజు మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో దాదాపుగా 22,000 వరకూ రెలిజియస్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ ఉన్నాయి. మన రాష్ట్రంలో దేవాలయ ఆస్తుల పరిరక్షణకు, దేవాలయ నిధులు దుర్వినియోగం కాకుండా కాపాడుటకు, భక్తుల మనోభావాల పరిరక్షణకు, దేవాలయ ప్రతిష్ఠను పెంపొందించుటకు ప్రిన్సిపల్ యాక్ట్‌లో కొన్ని సవరణలను సభ దృష్టికి తేవడం జరిగింది. అధ్యక్షా, ముఖ్యంగా గతంలో సెక్షన్-135 ప్రకారం ఎవరైనా దేవాలయ కమిటీ సభ్యులు దేవాలయ భూములు ఆక్రమించినా, భక్తుల విరాళాలు దుర్వినియోగం చేసినా, భక్తులతో తప్పుగా ప్రవర్తించినా, వాళ్లపై చర్యలు తీసుకుని, దేవాలయాలు పరిరక్షించాలంటే చాలా కష్టంగానూ, పెద్ద ప్రొసీజర్‌గానూ ఉండేది. ఇప్పుడు ఈ చిన్న సవరణ ద్వారా ఏ దేవాలయంలో అయినా దేవాలయం ప్రతిష్ఠకు భంగం కలిగిస్తే వారు చేసిన తప్పును వాళ్లకు ఆధారాలతో రాతపూర్వకంగా తెలియజేసి తప్పు చేసిన సభ్యుడిపైన గానీ, ఆ బోర్డు పైన గానీ, ప్రభుత్వం చర్య తీసుకునే అవకాశం కలిగి ఉంటుంది. అధ్యక్షా, ఈ సందర్భంగా ఒక రెండు ఇన్సిడెంట్లను కోట్

చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. 2014-2019 మధ్య ఉన్న తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం హయాంలో విజయవాడ కనకదుర్గమ్మ అమ్మవారి దేవస్థానంలో చంద్రబాబునాయుడుగారు వేసిన బ్రష్టు బోర్డులో ఒక బ్రష్టు బోర్డు మెంబరు భక్తులు ఇచ్చిన చీరలను దొంతనం చేయడం జరిగింది. అలాగే ఇంకొక బ్రష్టు బోర్డు మెంబరు ఆ దేవస్థానంలో ఉన్న క్షురకులను నానా దుర్భాషలాడి కించపరిచే విధంగా ప్రవర్తించడం జరిగింది. ఇలాంటి సంఘటనల మీద ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉండాలనే ఉద్దేశంతో ఈ బిల్లును తీసుకురావడం జరిగింది. అలాగే ధార్మిక సంస్థల్లో, దేవాలయాల్లో ఉండే ఫౌండర్ ఫ్యామిలీ మెంబర్స్ కు ఉన్న హక్కులకు ఎటువంటి భంగం కలుగకుండా ఈరోజు ఈ చట్టాన్ని తీసుకురావడం జరిగింది.

అలాగే సెక్షన్-17, చాప్టర్-2 ప్రొసీజర్ ప్రకారం ఇంతకుముందు ప్రభుత్వం నామినేట్ చేసే దేవాలయాల బోర్డుకు రెండు సంవత్సరాల కాల పరిమితి ఉండేది. ప్రస్తుతం ఈ సవరణ ద్వారా భగవంతుని ప్రతిష్ఠకు, భక్తుల మనోభావాలకు విరుద్ధంగా ఎవరైనా వ్యవహరిస్తే రెండు సంవత్సరాల ముందు కూడా వారిని తొలగించే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉంటుంది.

అధ్యక్షా, సెక్షన్-17/5 ప్రకారం ఇంతకుముందు దేవాలయాల బ్రష్టు బోర్డులో ఒక ఎస్సీ, ఒక ఎస్టీ, ఒక బీసీ, ఒక మహిళ ఉంటే చాలు అని ఉండేది. అలాంటిది ఇప్పుడు ఈ సెక్షన్ లో సవరణ చేసి దాని ప్రకారం దేవాలయాల పాలక మండళ్లలో కూడా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీలకు 50శాతం రిజర్వేషన్ కల్పిస్తూ చట్టం చేయాలని మీదృష్టికి తీసుకొస్తున్నాము.

(బ్రెజర్ బెంచెస్ సభ్యులు బల్లలు చరిచారు)

చివరిగా, దేవాలయాల ఆస్తుల పరిరక్షణకు, దేవాలయాల ప్రతిష్ఠను కాపాడుటకు, దేవాలయాల అభివృద్ధికి మరింత మెరుగైన సౌకర్యాలు భక్తులకు కల్పించుటకు దేవాలయ పాలక మండళ్లలో కూడా ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీలకు 50శాతం రిజర్వేషన్ కల్పిస్తూ, చట్టంలో చిన్న సవరణను ఈ సభ ఆమోదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇలాంటి చారిత్రాత్మకమైన బిల్లును రూపొందించిమని ఆదేశించిన ముఖ్యమంత్రిగారికి, అలాగే మంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ ఈ చట్టాన్ని ఆమోదించవలసిందిగా మీద్వారా కోరుతున్నాను.

MR.SPEAKER: Now the question is:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2019 be taken into consideration."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was Considered.

I shall now put the clauses to vote. There are no amendments to Clause 2 and it is before the House.

Now, the question is:

“That Clause 2 do stand part of the Bill.”

(PAUSE)

The Motion was adopted and Clause 2 was added to the Bill.

మిస్టర్ స్పీకర్: మినిస్టరు గారూ, అమెండ్మెంట్.

శ్రీ వెల్లంపల్లి శ్రీనివాసరావు(SRI VELLAMPALLI SRINIVASA RAO): అధ్యక్షా, ఈరోజు రాష్ట్రంలో బీసీ, ఎస్సీ, ఎస్టీ, అదేవిధంగా మహిళలకు ముఖ్యమంత్రిగారు పెద్దపీట వేస్తున్నారు. అదేవిధంగా దేవాలయాల్లో కూడా వారికి సమాన హక్కులు కల్పించే విధంగా దేవాలయాల్లో పాలక మండల్లు కావచ్చు, వాటన్నింటి మీదా కూడా హక్కులు కల్పించే విధంగా ఈ బిల్లుని తయారుచేయడం జరిగింది. ప్రతీ దేవాలయ కమిటీలో ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ మహిళలకు కూడా 50శాతం రిజర్వేషన్ ఉండే విధంగా ఈ బిల్లుని తయారుచేసి ఈరోజు రాష్ట్రంలో ఉన్న అన్ని వర్గాలకు కూడా దేవాలయాల్లో హక్కులు కల్పించే విధంగా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగారు చారిత్రాత్మక నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు వారికి మా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలను తెలియజేస్తున్నాము.

అదేవిధంగా ఇందాక సభ్యులు చెప్పిన ప్రకారం ఇంతకు ముందు కనకదుర్గమ్మ దేవస్థానంలో గౌరవనీయులు, మాజీ ముఖ్యమంత్రిగారి ఆధ్వర్యంలో బ్రహ్మ బోర్డులో చీరలు దొంగతనాలు జరగడం, ఆరోజు సభ్యుల మీద ఎవరికీ కూడా అజమాయిషీ లేకపోవడం, వాటన్నిటినీ గమనించిన ముఖ్యమంత్రిగారు ఎవరైనా సభ్యులు అసభ్యంగా ప్రవర్తించినా, ఏదైనా దేవాలయాలకు ఆటంకం కల్పించినా, భక్తులకు అసౌకర్యం కల్పించినా, దేవాలయాలకు మచ్చ తీసుకొచ్చే పరిస్థితులు వస్తే ఆ సభ్యుల్ని బ్రహ్మ బోర్డు నుంచి తొలగించే అధికారాన్ని కూడా ఈ బిల్లులో పొందుపరిచారు. ఎందుకంటే ఒకసారి నియమించిన తర్వాత వాళ్లు రెండు సంవత్సరాల వరకూ నేనే రాజు, ఆ దేవాలయాలకు నేనే యజమాని అని చెప్పే విధంగా కొన్ని చోట్ల జరుగుతోన్న తప్పిదాలను కూడా వాటిని ప్రభుత్వం సరిచేసే విధంగా మా ముఖ్యమంత్రి జగన్మోహన్రెడ్డిగారు ఆ దిశలో నడుస్తూ ప్రతీ ఒక్క దానినీ గమనిస్తూ, ప్రతీ ఒక్కటీ పారదర్శకంగా నడవాలనే ఉద్దేశంతో ఈ బిల్లులో సవరణ చేయడం జరిగింది. ఈ ప్రభుత్వ లక్ష్యం అంతా ఒకటే. దేవాలయాల్లో పవిత్రతను కాపాడటం, అదేవిధంగా దేవదాయ భూముల్ని కాపాడే విధంగా, అదేవిధంగా భక్తులకు మెరుగైన సౌకర్యాలు కల్పించే విధంగా, పవిత్రతను కాపాడే విధంగా ఈ ప్రభుత్వం పనిచేస్తుందని తెలియజేస్తూ, ఈ బిల్లుని ఆమోదించవలసిందిగా సభ ద్వారా మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను.

4.30 PM

CLAUSE 3 AMENDMENT:

MR.SPEAKER: There is one official amendment to Clause 3 and it is before the House.

SRI VELLAMPALLI SRINIVASA RAO (MINISTER FOR ENDOWMENTS): Sir, I beg to move:

"That in Clause 3(ii) the Portion in inverted commas shall be substituted with the following:

(5) In every Board of Trustees, there shall be 50 percent reservation out of the total number of nominated members (after excluding the ex-officio members) to the candidates belonging to SC, ST and BC communities.

Provided further that, out of the total nominated members (after excluding the ex-officio members) 50percent of members shall be women."

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now the question is:

"That in Clause 3(ii) the Portion in inverted commas shall be substituted with the following:

(5) In every Board of Trustees, there shall be 50 percent reservation out of the total number of nominated members (after excluding the ex-officio members) to the candidates belonging to SC, ST and BC communities.

Provided further that, out of the total nominated members (after excluding the ex-officio members) 50percent of members shall be women."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Amendment was carried.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clause 3 as amended do stand part of the Bill"

(PAUSE)

The Motion was adopted and Clause 3 as amended was added to the Bill.

MR.SPEAKER: There are no amendments to Clauses 4 to 6, Clause 1, Enacting Formula and Long Title and they are before the House.

MR.SPEAKER: Now, the question is:

"That Clauses 4 to 6, Clause 1, Enacting Formula and Long Title do stand part of the Bill."

(PAUSE)

The Motion was adopted and Clauses 4 to 6, Clause 1, Enacting Formula and Long Title were added to the Bill.

MR.SPEAKER: I shall now request the Minister for Endowments to move the motion for passing the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2019.

SRI VELLAMPALLI SRINIVASA RAO (MINISTER FOR ENDOWMENTS): Sir, I beg to move:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2019 be passed."

MR.SPEAKER: Motion moved.

Now, the question is:

"That the Andhra Pradesh Charitable and Hindu Religious Institutions and Endowments (Amendment) Bill, 2019 be passed."

(PAUSE)

The Motion was adopted and the Bill was Passed.

MR.SPEAKER: The House is adjourned to meet again at 9:00 A.M. on Friday, 26th July, 2019.

(The House then adjourned at 4:31P.M. to meet again at 9:00 A.M. on Friday, 26th July, 2019.)

**“Published under Rule 347 of the Rules Procedure and
Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative
Assembly and printed at the AP Legislative Assembly
Press, Velagapudi, Amaravati.”**